

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN DERS
KİTAPLARININ TEMEL DİL BECERİLERİ BAĞLAMINDA
KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Ramazan ŞİMŞEK

Danışman
Prof. Dr. Tahsin AKTAŞ

Nevşehir
Temmuz 2016

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN DERS
KİTAPLARININ TEMEL DİL BECERİLERİ BAĞLAMINDA
KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Ramazan ŞİMŞEK

Danışman
Prof. Dr. Tahsin AKTAŞ

Nevşehir
Temmuz 2016

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

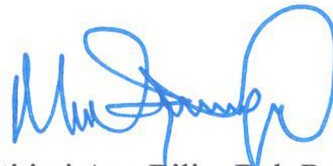

Ramazan ŞİMŞEK

Tez Yazım Kılavuzuna Uygunluk

“Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Temel Beceriler Bağlamında İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
Ramazan ŞİMŞEK

Danışman
Prof. Dr. Tahsin AKTAŞ

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanı
Yrd.Doc.Dr Murat ŞENGÜL

Kabul ve Onay Sayfası

Prof. Dr. Tahsin AKTAŞ danışmanlığında Ramazan ŞİMŞEK tarafından hazırlanan “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Temel Dil Becerileri Bağlamında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

15 / 07 / 2016

JÜRİ İMZA

Danışman: Prof. Dr. Tahsin AKTAŞ

Üye: Yrd. Doç. Dr. Sibel ÜST ERDEM

Üye: Yrd. Doç. Dr. Mesut GÜN

tas
Sibel Üst Erdem
M. Gün

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 02.. / 08. / 2016 tarih ve 2016.37.492 sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

02.08. / 2016

Doç. Dr. Neslihan YALÇIN

TEŞEKKÜR

Lisansüstü eğitimimin ders döneminden itibaren engin vizyonu ile bana güç veren, emek ve zaman harcayan, titiz çalışma disipliniyle, bilimsel katkılarıyla beni yönlendiren ve rehberlik eden hocam, tez danışmanım, Sayın Prof. Dr. Tahsin AKTAŞ'a en kalbî duygularla saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma ve inceleme disiplini kazandırmasının yanı sıra çalışarak geleceğe umutla bakmayı şiar edinme yolunda engin rehberliği ve lisansüstü eğitimim boyunca tükenmeyen yardımseverliği için Sayın Yrd. Doç. Dr. Mesut GÜN'e teşekkür ederim.

Değerli görüş ve önerilerini esirgemeyerek çalışmalarımı her daim destekleyen Sayın Yrd. Doç. Dr. Murat ŞENGÜL'e, teşekkür ederim.

Ramazan ŞİMŞEK

2016

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN DERS
KİTAPLARININ TEMEL DİL BECERİLERİ BAĞLAMINDA
KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ**

Ramazan ŞİMŞEK

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Temmuz 2016**

Danışman: Prof. Dr. Tahsin AKTAŞ

ÖZET

Tarihsel süreç içinde eğitim ve öğretimde en sık kullanılan materyaller arasında ders kitapları başı çekmektedir. Yabancı dil eğitimi kapsamında da öğrencilerin düzeyi ve dil gelişimi gözetilerek ders kitapları hazırlanmakta ve dil eğitiminde de çok sık kullanılmaktadır.

Bu çalışmada da yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 düzeyi ders kitapları temel dil becerileri, kültür aktarımı ve ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Araştırmanın birinci bölümünde yöntem, teknik, problem durumu vb. durumlar aktarılmıştır. İkinci bölümde literatür taraması yapılarak ilgili araştırmalar hakkında bilgiler verilmiş ve üçüncü bölümde kuramsal bilgiler aktarılmıştır.

Doküman analizi yöntemi kullanılan araştırmanın bulgu ve yorumlar kısmında yukarıda belirtilen ders kitapları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Dinleme becerisi etkinliklerinin diğer beceri etkinliklerine göre nicel olarak geri planda kaldığı tespit edilmiş; Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti'nin ise daha nitelikli dinleme becerisi etkinlikleri kullandığı gözlemlenmiştir. Konuşma becerisi etkinliklerinin her iki yayın grubunda da günlük hayat iletişimlerini gözetilerek şekillendirildiği belirlenmiştir. Okuma becerisi etkinliklerinin her iki yayın grubunda da diğer beceri etkinliklerine göre daha ön plana olduğu ve diğer beceri etkinlikleri ile bütünlük arz ettiği tespit edilmiştir. Yazma becerisi etkinliklerine iki yayın grubunda da oldukça önem verildiği, öğrenci ihtiyaçları gözetilerek alıştırmalarla desteklendiği belirlenmiştir. Kültür aktarımı ilkesi İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti'ne göre Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti'nde oldukça ön planda olduğu, karşılaştırmalarla desteklendiği gözlemlenmiştir. Ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında değerlendirilen her iki yayın grubu da ders materyalinde olması gereken temel özellikleri taşıdığı tespit edilmiştir. Ancak Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti'nin hazırlanış süreci ve alanında uzman geniş çalışma ekibi ile öne çıktığı; içerik, mizanpaj, görseller, dizayn vb. durumlarda oldukça başarılı bir çizgi yakaladığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın sonuç kısmında ise İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 düzeyi ders kitapları üzerinde karşılaştırmalı olarak elde edilen bulgular değerlendirilmiş, önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, temel dil becerileri, kültür-dil ilişkisi, ders kitapları, beceri etkinlikleri, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti, Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti

**EXAMINING THE COURSE BOOKS THAT WILL BE USED IN
TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS IN A COMPARATIVE MANNER
IN TERMS OF BASIC LANGUAGE SKILLS**

Ramazan ŞİMŞEK

**Nevsehir Hacı Bektas Veli University, Social Sciences Institute
Turkish Language Education Department, Master Program, July 2016**

Advisor: Prof. Dr. Tahsin AKTAŞ

ABSTRACT

Course books have been the most important materials used in education and teaching throughout the history. Course books on foreign language education are also prepared by considering the language levels and language development of the students, and are used very frequently in language education.

In this study, “Istanbul Teaching Turkish to Foreigners Set” and “Yunus Emre Institute Turkish Teaching Set” B2 level course books used in teaching Turkish to foreigners has been examined in terms of basic language skills, cultural transfer and unite assessment criteria in a comparative manner.

In the first part of the study, the method, technique, problem status etc. have been provided. In the second part, a literature scan has been conducted and information on various studies has been provided. In the third part, institutional information has been given.

The abovementioned course books have been examined in the Findings and Interpretations Part of the study, in which Document Analysis Method has been used. It has been determined that the listening skills are in the lower status when compared with the other language skills in quantitative terms. It has also been observed that more qualified listening skills have been used in Yunus Emre Institute Turkish Teaching Set. It has also been observed that the speaking skill activities in both books have been shaped by considering daily life interactions. Reading skills have been observed to be in the foreground when compared with the other language skills in both books, and are integrated with the other language skills. It has also been determined that writing skill activities are cared for much in both books, and supported by exercises considering student’s needs. The cultural transfer principle in Yunus Emre Institute Turkish Teaching Set is in the foreground more than the Istanbul Teaching Turkish to Foreigners Set, and it has been supported by comparisons. In terms of unit assessment criteria, both books have the basic characteristics that have to be present in a class material. However, in Yunus Emre Institute Turkish Teaching Set comes to the foreground with its preparation process and its being prepared by a specialist working team; and it has achieved to reach a successful point in terms of the contents, page layout, visual elements, design, etc.

In the conclusion part of the study, the findings obtained on Istanbul Teaching Turkish to Foreigners Set and Yunus Emre Institute Turkish Teaching Set B2 Level Course books have been assessed in a comparative manner and recommendations have been made.

Key Words: Teaching Turkish as a Foreign Language, Basic Language Skills, Culture-Language Relation, Course books, Skill Activities, Istanbul Teaching Turkish to Foreigners Set, Yunus Emre Institute Turkish Teaching Set.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa Nu.
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK	ii
KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

1.1. ProblemDurumu.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.2.1. Alt Problemler.....	3
1.3. Sayıtlılar	4
1.4. Sınırlılıklar	4

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Ders Kitabı	6
2.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı.....	7
2.1.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğreti Seti (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti).....	8
2.2.Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dört Temel Dil Becerisi.....	8
2.2.1. Dinleme.....	8
2.2.1.1. Dinleme Aşamaları	10

ix

2.2.1.2. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kapsamında Dinleme Becerisi	12
2.2.2. Konuşma	12
2.2.2.1. Yabancı Dil Öğretiminde Konuşma öğretimini etkileyen Unsurlar	14
2.2.2.2. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kapsamında Konuşma Becerisi	15
2.2.3. Okuma.....	16
2.2.3.1. Okuma Amaçları.....	17
2.2.3.2. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kapsamında Okuma Becerisi	18
2.2.4. Yazma	18
2.2.4.1. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kapsamında Yazma Becerisi	19
2.3. Dil ve Kültür İlişkisi	19
2.3.1. Dil	19
2.3.2. Kültür	20
2.3.3. Yabancı Dil Eğitimi ve Yabancı Dil Eğitiminde Kültür Aktarımı	21
2.3.4. Yabancı Dil Eğitiminde Kullanılan Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı	24
2.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metinler ve Metinler Aracılığıyla Kültür Aktarımı.....	25
2.4.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metinler .	25
2.4.1.1. Kurmaca (Yapay) Metinler	27
2.4.1.2. Özgün (Otantik) Metinler	27
2.4.1.3. Türkçe Öğretiminde Metinlerin Önemi ve Bulunması Gereken Temel Özellikler	27
2.4.1.4. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metin Seçimindeki İlkeler..	29
2.5. Yabancı Dil Öğretiminde Temel İlkeler	30
2.6. Ders Kitabı İnceleme ve Ünite Standartları	30
2.7. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni	32
2.7.1. Diller İçin Ortak Başvuru Metninin Kullanım Alanları.....	33
2.7.2. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Düzeyleri	34
2.8. İlgili Araştırmalar.....	35

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	40
3.2. Evren ve Örneklem	41
3.3. Veri Toplama Araçları	41
3.4. Veri Analizi.....	41

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Dinleme Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	45
4.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Dinleme Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	45
4.1.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünitesinin (Leyleği havada Görmek) Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	45
4.1.1.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünitesinin (Geçmişten Günümüze) Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	48
4.1.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünitesinin (Bir Yudum İnsan) Dinleme Becerisi etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	52
4.1.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünitesinin (Bana Yakışır Her Şey) Dinleme Becerisi etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	55
4.1.1.5. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünitesinin (Harikalar Diyarı) Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	58

4.1.1.6. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünitesinin (Şaştım Kaldım) Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	61
4.1.1.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç ve Önerileri	64
4.1.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Dinleme Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	66
4.1.2.1. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 1. Ünitesi (Mesleğimde İlerliyorum) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	66
4.1.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 2. Ünitesi (Değerlerimiz) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	70
4.1.2.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 3. Ünitesi (Bir Ömür Böyle Geçti) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	73
4.1.2.4. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 4. Ünitesi (Mutfakta Kim Var) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	76
4.1.2.5. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 5. Ünitesi (Tercihiniz Nedir?) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	79
4.1.2.6. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 6. Ünitesi (Neler Oluyor Hayatta) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	82
4.1.2.7. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 7. Ünitesi (Öğrendim, Çalıştım, Başardım) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	85
4.1.2.8. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 8. Ünitesi (Misafir Sever misiniz?) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	88

4.1.2.9. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç ve Önerileri	91
4.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Dinleme Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Karşılaştırması	93
4.2. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Konuşma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	95
4.2.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Konuşma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	95
4.2.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünitesinin (Leyleği havada Görmek) Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	95
4.2.1.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünitesinin (Geçmişten Günümüze) Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	98
4.2.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünitesinin (Bir Yudum İnsan) Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	101
4.2.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünitesinin (Bana Yakışır Her Şey) Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	103
4.2.1.5. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünitesinin (Harikalar Diyarı) Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	106
4.2.1.6. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünitesinin (Şaştım Kaldım) Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	109
4.2.1.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç ve Önerileri	112
4.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Konuşma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi	113
4.2.2.1. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 1. Ünitesi (Mesleğimde İlerliyorum) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	113

4.2.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 2. Ünitesi (Değerlerimiz) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	116
4.2.2.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 3. Ünitesi (Bir Ömür Böyle Geçti) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	119
4.2.2.4. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 4. Ünitesi (Mutfakta Kim Var) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	122
4.2.2.5. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 5. Ünitesi (Tercihiniz Nedir?) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	124
4.3.2.6. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 6. Ünitesi (Tercihiniz Nedir?) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	126
4.2.2.7. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 7. Ünitesi (Öğrendim, Çalıştım, Başardım) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	129
4.2.2.8. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 8. Ünitesi (Misafir Sever misiniz?) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	131
4.2.2.9. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç ve Önerileri	133
4.2.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Konuşma Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Karşılaştırması.....	135
4.3. Yabancılar İçin Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Okuma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	136
4.3.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Okuma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	136

4.3.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünite (Leyleği havada Görmek) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	136
4.3.1.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünite (Geçmişten Günümüze) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	140
4.3.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünite (Bir Yudum İnsan) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	144
4.3.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünite (Bana Yakışır Her Şey) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	148
4.3.1.5. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünite (Harikalar Diyarı) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	151
4.3.1.6. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünitesinde (Şaştım Kaldım) Yer Alan Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	154
4.3.1.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç ve Öneriler	158
4.3.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	160
4.3.2.1. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünite (Mesleğimde İlerliyorum) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	160
4.3.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünite (Değerlerimiz) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	163
4.3.2.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünite (Bir Ömür Böyle Geçti) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	167
4.3.2.4. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünite (Mutfakta Kim Var?) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	172

4.3.2.5. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünite (Tercihiniz Nedir?) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	175
4.3.2.6. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünite (Neler Oluyor Hayatta) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	179
4.3.2.7. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 7. Ünite (Öğrendim, Çalıştım, Başardım) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	183
4.3.2.8. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 8. Ünite (Misafir Sever misiniz?) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	187
4.3.3.9. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuçları ve Öneriler	191
4.4. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Yazma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	195
4.4.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Yazma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	195
4.4.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünite (Leyleği havada Görmek) Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	195
4.4.1.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünite (Geçmişten Günümüze) Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	197
4.4.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünite (Bir Yudum İnsan) Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	199
4.4.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünite (Bana Herşey Yakışır) Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	201
4.4.1.5. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünite (Harikalar Diyarı) Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	203
4.4.1.6. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünite (Şaştım Kaldım) Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	205

4.4.1.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç Ve Önerileri	207
4.4.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Yazma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	209
4.4.2.1. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 1. Ünitesi (Mesleğimde İlerliyorum) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	209
4.4.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 2. Ünitesi (Değerlerimiz) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi. .	212
4.4.2.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 3. Ünitesi (Bir Ömür Böyle Geçti) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	214
4.4.2.4. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 4. Ünitesi (Mutfakta Kim Var) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi. .	216
4.4.2.5. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 5. Ünitesi (Tercihiniz Nedir?) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi. .	219
4.4.2.6. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 6. Ünitesi (Neler Oluyor Hayatta?) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	221
4.4.2.7. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 7. Ünitesi (Öğrendim, Çalıştım, Başardım) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	224
4.4.2.8. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 8. Ünitesi (Misafir Sever misiniz?) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi.....	226
4.4.2.9. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç ve Önerileri	229

4.4.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Yazma Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Karşılaştırması.....	231
4.5. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi ..	233
4.5.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	233
4.5.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünitesi Bünyesinde Yer Alan (Leyleği havada Görmek) Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	233
4.5.1.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünitesi Bünyesinde Yer Alan (Geçmişten Günümüze) Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	235
4.5.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünitesi Bünyesinde Yer Alan (Bir Yudum İnsan) Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi	236
4.5.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünitesi Bünyesinde Yer Alan (Bana Herşey Yakışır) Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	237
4.5.1.5. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünitesi Bünyesinde Yer Alan (Harikalar Diyarı) Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi	239
4.5.1.6. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünitesi Bünyesinde Yer Alan (Şaştım Kaldım) Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi	240
4.5.1.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirme Sonuç ve Önerileri	241
4.5.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	243
4.5.2.1. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünite (Mesleğimde İlerliyorum) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	243
4.5.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünite (Değerlerimiz) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi	244

4.5.2.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünite (Bir Ömür Böyle Geçti) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	246
4.5.2.4. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünite (Mutfakta Kim Var?) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi	247
4.5.2.5. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünite (Tercihiniz Nedir?) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi	248
4.5.2.6. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünite (Neler Oluyor Hayatta?) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	250
4.5.2.7. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 7. Ünite (Öğrendim, Çalıştım, Başardım) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi.	251
4.5.2.8. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 8. Ünite (Misafir Sever misiniz?) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	252
4.5.2.9. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	254
4.5.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Ölçütleri Kapsamında Karşılaştırılması	256
4.6. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	258
4.6.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi	258
4.6.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünitesinin (Leyleği Havada Görmek) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	258
4.6.1.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünitesinin (Geçmişten Günümüze) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	261

4.6.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünitesinin (Geçmişten Günümüze) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	265
4.6.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünitesinin (Bana Her Şey Yakışır) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	268
4.6.1.5. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünitesinin (Harikalar Diyarı) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	271
4.6.1.6. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6.Ünitesinin (Şaştım Kaldım) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	274
4.6.1.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Elde Edilen Sonuçlar	277
4.6.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi	279
4.6.2.1. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 1. Ünitesinin (Mesleğimde İlerliyorum) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	279
4.6.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 2.Ünitesinin (Değerlerimiz) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	283
4.6.2.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 3. Ünitesinin (Bir Ömür Böyle Geçti) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	287
4.6.2.4. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 4.Ünitesinin (Mutfakta Kim Var) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	290
4.6.2.5. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 5. Ünitesinin (Tercihiniz Nedir) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	294
4.6.2.6. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 6. Ünitesinin (Neler Oluyor Hayatta) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	297
4.6.2.7. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 7. Ünitesinin (Öğrendim Çalıştım Başardım) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi	301

4.6.2.8. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 8. Ünitesinin (Misafir Sever misiniz?) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi.....	304
4.6.2.9. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Elde Edilen Sonuçlar ...	308
4.6.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Karşılaştırılması.....	310
SONUÇLAR ve ÖNERİLER.....	315
KAYNAKÇA	344
ÖZ GEÇMİŞ.....	350

GİRİŞ

Yabancı dil öğretimi tarihsel süreç içerisinde insanlığın sosyal, siyasal, eğitimsel, kültürel vb. uğraşlarının bileşkesinde bulunan en köklü uğraşlar içerisinde yer almıştır. İnsanoğlunun kullandığı diller iletişimi sağlamak için çeşitli kurallar ve sistemler dâhilinde teşkilatlanmıştır. Bu teşkilatlanma yeryüzünde giderek büyüyen insan nüfusunu ve gittikçe farklılaşan, farklı dilleri konuşan toplulukları birbirinden ayırmış ve diğer toplulukların dilini öğrenme uğraşı için gerekli zemini oluşturmuştur. Bu kapsamda diğer insan toplulukları ile iletişime geçme, sosyo-kültürel etkileşimlerde bulunma amacıyla yabancı dil bilme ve öğrenme günümüzde oldukça önemlidir.

Yabancı dil öğretiminde günümüzde kullanılan araç gereçlerin gelişmesi ile geçmişten farklı olarak öğretim süreci hızlanmış ve kolaylaşmıştır. Ayrıca öğrenilen yabancı dilin dört temel dil becerisi ile birlikte kullanılması, diller arası etkileşimde bulunularak kültür aktarımının da gerçekleştirilmesi önemsenmektedir. İfade edilen kazanımların edinilmesi için temel kaynakta ders kitapları ve bünyesindeki metinlerdir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimi yüzyıllar öncesine dayanmaktadır. Günümüzde gelişen ve globalleşen dünya içinde önemi hızla artan Türkçenin 21.yüzyılın başından itibaren yabancı dil olarak öğrenimi ve öğretimi hızlanmış ve bu alanda geliştirilen ders materyallerinin niceliği ve niteliğinde de hatırı sayılır gelişmeler olmuştur. Bu kapsamda Türkçe öğretimine yönelik geliştirilen yazılı ve görsel materyaller içinde ders kitapları öğrenim sürecini mihenk taşı konumundadır.

Dil öğretiminin girdi ve çıktıları açısından programlar ve planlar dahilinde formal bir süreci yöneten ders kitapları hedef dil öğrencisine 4 temel dil becerisini belirli bir sırayla kazandırmayı amaçlamaktadır.

Tüm dil eğitimi araç ve gereçlerinde olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de kullanılan araç ve materyallerinin uluslararası standartları taşıması esastır. Bu çalışmada yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılan Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe seti B2 ders kitabı karşılaştırmalı olarak incelenecektir. Her iki yayının B2 ders kitabının toplam 14 ünitesi ve ünite içindeki metinleri dört temel dil becerisi, kültürel öğeler ve ünite değerlendirme ölçütleri bakımından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

1.1. Problem Durumu

Yabancı dil eğitimi tū dünyada olduğu gibi űlkemizde de önemini giderek artırmaktadır. űlkemizin bulunduğu coğrafyada siyasi ve sosyolojik aksiyonlar neticesinde űlkemize gelen yabancı sayısı son yıllarda oldukça yükselmiştir. űlkemize gelen yabancı sayısındaki bu önemli ivme ile birlikte Türkçe öğrenmek isteyen yabancıların sayısı da artmıştır. Bu kapsamda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan materyaller çeşitlenmiştir. Dil öğretimi için tüm dillerde olduğu gibi Türkçe öğretiminde de en çok faydalanılan materyallerin başında ders kitapları gelmektedir. Dil eğitimi açısından ders kitaplarının dört temel dil becerisi, kültür aktarımı ve ünite standartları açısından durumları oldukça önem arz etmektedir. Bu çalışmada da yabancı dil olarak Türkçe Öğretiminde kullanılan ders kitaplarının bu kıstaslar çerçevesinde durumları incelenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Dil öğretmek amacı ile hazırlanan ders kitaplarının diğer ders araçları gibi belirli nitelikleri bünyesinde barındırması esastır. Bu kapsamda Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe seti özelinde bu iki yayın grubunun B2 ders kitapları temel dil becerileri, kültür aktarımı ve ünite standartları açısından durumu incelenmiştir.

1.2.1. Alt Problemler

- 1- B2 seviyesinde Yunus Emre Enstitüsü YTÖ ders kitabı ve İstanbul Üniversitesi YTÖ ders kitabı okuma becerisinin geliştirilmesi açısından yeterli mi? İki ders kitabı arasındaki benzerlikler, farklılıklar, nelerdir?

- 2- B2 seviyesinde Yunus Emre Enstitüsü YTÖ ders kitabı ve İstanbul Üniversitesi YTÖ ders kitabı dinleme becerisinin geliştirilmesi açısından yeterli mi? İki ders kitabı arasındaki benzerlikler, farklılıklar, nelerdir?
- 3- B2 seviyesinde Yunus Emre Enstitüsü YTÖ ders kitabı ve İstanbul Üniversitesi YTÖ ders kitabı yazma becerisinin geliştirilmesi açısından yeterli mi? İki ders kitabı arasındaki benzerlikler, farklılıklar, nelerdir?
- 4- B2 seviyesinde Yunus Emre Enstitüsü YTÖ ders kitabı ve İstanbul Üniversitesi YTÖ ders kitabı konuşma becerisinin geliştirilmesi açısından yeterli mi? İki ders kitabı arasındaki benzerlikler, farklılıklar, nelerdir?
- 5- B2 seviyesinde Yunus Emre Enstitüsü YTÖ ders kitabı ve İstanbul Üniversitesi YTÖ ders kitabı kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde yeterli mi? İki ders kitabı arasındaki benzerlikler, farklılıklar, nelerdir?
- 6- B2 seviyesinde Yunus Emre Enstitüsü YTÖ ders kitabı ve İstanbul Üniversitesi YTÖ ders kitabı ünite değerlendirme ölçütleri açısından iki ders kitabı arasındaki benzerlikler, farklılıklar, nelerdir?

1.3. Sayıtlar

- 1- Bu çalışmada araştırma yöntemi olarak “doküman analizi” kullanılmıştır. Belirtilen araştırma yöntemi çalışma içeriğine ve problem durumuna uygun olduğu kabul edilmektedir.
- 2- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe seti evreni içinden Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabında yer alan 8 ünite ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe seti B2 ders kitabında yer alan 6 ünitelerden oluşan mevcut örneklem tüm evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

- 1- Bu çalışma Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe seti ile sınırlıdır.
- 2- Örneklem bakımından Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabında yer alan 8 ünite ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe seti B2 ders kitabında yer alan 6 ünite ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Ders Kitabı

Eğitim öğretim sürecinde hayati öneme sahip olan ders kitabı yabancı dil eğitiminde de aynı önem ve misyonu taşımaktadır. Bünyesindeki gramer bilgileri, metinler, sözcük dağarcığı ve kültürel özelliklerin hedef dil öğrencisine aktarmada en büyük araç olan ders kitapları süreçte hem öğretmen hem de öğrencinin hayati bir uzvu gibidir. Taşıdığı bu ehemmiyete istinaden ders kitapları dil öğretimi açısından sürecin lokomotif görevindedir. Bu çerçevede hedef dili öğrenenler için o dilin muhtevası, toplumsal özellikleri ve yaşayışa etkisi hayati öneme sahiptir

Ders kitapları aracılığıyla yabancılara Türkçe öğretiminin önemli bir diğer yanı ise kültür aktarımına olanak sağlamasıdır. Türk kültürünün yabancılara aktarımında en önemli unsurların öğretmenler ve ders kitapları olduğu dikkate alınacak olursa ders kitaplarının yabancılara Türkçe öğretimi açısından ayrı bir öneme sahip olduğu söylenebilir. Bu nedenle ders kitaplarının yabancılara Türkçe öğretimi konusunda titizlikle işlenebilmesi için bilimsel araştırmalar yapılmasında birçok yarar bulunduğu söylenebilir (Gün, Akkaya ve Kara, 2014).

Yabancı dil öğretiminde temel dil becerilerinin kazandırılmasında çeşitli materyallerden yararlanılmaktadır ancak bu materyaller içerisinde en çok kullanılan yabancı dil öğretimi için hazırlanan ders kitaplarıdır (Karababa, 2009: 276). Ders kitapları sadece çocuk ve gençlerin değil yetişkinlerin eğitiminde de etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Okulda yapılan öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanılan eğitim araçları arasında ders kitapları “tamamlayıcı öğretim materyalleri” olmanın yanında, temel eğitim sürecinde sadece öğrencilerin değil, yetişkinlerin de öğrenme yaşantılarına kaynaklık ederler (Çalık, 2001: 1). Bazı araştırmacılara göre ise eğitim

sürecinin temel materyalidir: “Ders kitapları, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek üzere öğrencinin öğrenme yaşantılarına kaynaklık eden öğretim materyallerinden biri, hatta birçok durumda tek öğretim materyalidir” (Halis, 2002: 51). Bu denli öneme sahip olan ders kitapları öğretmen ve öğrenen arasında köprü görevi üstlenmektedir. Ölçme ve değerlendirme açısından da süreci kolaylaştıran, öğrenilenlerin pekişmesini sağlayan kaynak yine ders kitaplarıdır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de en yaygın kullanılan ders aracı ders kitabıdır. Batı dillerine göre yabancı dil olarak daha geç öğretilmeye başlanan Türkçe ders kitapları ve materyaller açısından uluslararası standartlar etrafında öğretilmeli ve materyaller de bu standartlara kapsamında bilimsel olarak incelenmelidir. Bu kapsamda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı ile Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı incelenmiştir.

2.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Yabancı Diller Programının temel hedefi öğrenme yöntem ve ortamlarını üniversitemizin genel vizyonuna ve uluslararası niteliklere paralel biçimde geliştirmek ve öğrencilerimize en çağdaş teknik, metot ve yaklaşımlarla yabancı dil öğrenme fırsatı sunarak kendi öğrenme stratejilerini geliştirme imkânı sağlamaktır. Bu yoldaki değişmez ilkimiz İstanbul Üniversitesinin yüzyıllara dayanan eğitim kalitesinden ve niteliklerinden ödün vermeden, ayırt edilen bir eğitim kurumu olmaktır.

Merkezimiz okutmanları tarafından hazırlanan “*İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı*” seti Avrupa Konseyi’nin Ortak Avrupa Çerçevesi (Common European Framework) kılavuzu ölçütlerine göre düzenlenmiştir. Öğrencileri A1, A2 (Temel) ve B1 (Orta) dil düzeylerine ulaştırmayı hedefleyen ders kitabı seti ders kitabı, alıştırma kitabı ve dinleme CD’sinden oluşmaktadır (Erişim Tarihi: 20.10.2015 http://dilmerkezi.istanbul.edu.tr/?page_id=6249)

2.1.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğreti Seti (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti)

Vizyon: Kültür sanat ve yabancılara Türkçe öğretimi ana başlıkları altında dünyanın birçok ülkesinde gerçekleştirilecek faaliyetler ve oluşturulacak işbirlikleri ile dünya toplumlarının Türkiye'yi daha yakından ve doğru kaynaklardan tanınmasını sağlamak.

Misyon: Türkiye'yi, kültürel mirasını, Türk dilini, kültürünü ve sanatını tanıtmak, Türkiye'nin diğer ülkeler ile dostluğunu geliştirmek, kültürel alışverişini arttırmak, bununla ilgili yurt içi ve yurt dışındaki bilgi ve belgeleri dünyanın istifadesine sunmak, Türk dili, kültürü ve sanatı alanlarında eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermek.

Türkçe Eğitim Müdürlüğü bünyesinde ders kitapları, çalışma kitapları, öğretmen kılavuz kitapları, dinleme kitapçıkları ve ses CD'lerinden oluşan "Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti" hazırlanmıştır. Bu setler "Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metni" bünyesindeki düzeyler ve temel yaşam alanları göz önüne alınarak hazırlanmaktadır.

Hâlihazırda A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 düzeyindeki kitap setleri Kültür Merkezlerinde, işbirliği içinde olunan Türkoloji Bölümlerinde ve yurt içindeki Türkçe Öğretim Merkezilerinde uygulanmaktadır (Erişim Tarihi: 20.10.2015 <http://www.yee.org.tr/tr/materyaller>).

2.2.Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dört Temel Dil Becerisi

2.2.1. Dinleme

Doğduğu günden bugüne sürekli bir iletişim ve bildirişim içindeolan insanoğlu gönderdiği mesajlara karşılık genelde birtakım girdileri de alımlamak durumundadır. Dinleme becerisi bu alımlama sürecinin önemli noktalarından birini teşkil etmektedir. Aynı zamanda fizyolojik anlamda yeterli bir bireyin geliştirdiği ilk temel beceri de dinleme becerisidir. Dünyaya yeni gelen bir bebek ilk olarak çevresindeki ses ve uyarıcılara dikkat kesilecektir.

Demirel ve Şahinel (2006: 72) dinlemeyi “Konuşan kişinin vermek istediği mesajı, pürüzsüz olarak anlayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliği” olarak tanımlamaktadır.

Dinleme, dinleyicinin önce söylenenlerle, sonra söylenenler arasında bağlantı kurma ve iletişim içindeki işlevini anlama yeteneğidir (Temur, 2001: 61)

Türkçe öğretim programında ise dinleme/izleme becerisi olarak adlandırılan dinleme, “iletişim kurmanın ve öğrenmenin temel yollarından biri olup verilen iletiyi doğru bir şekilde anlama, yorumlama ve değerlendirme becerisi” (MEB, 2005) olarak tanımlanmaktadır.

Dil öğrenme süreci, anne karnında başlar. Bebeğin ilk kazandığı beceri dinleme olup; bebek, doğum öncesinde sesleri ve konuşmaları dinleyebilmektedir. Bebeğin doğar doğmaz annesiyle iletişim kurmaya çalışması, onun doğmadan önce dille ilgili bazı özelliklere sahip olduğunun en büyük kanıtı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yani dil öğrenme süreci anne karnında dinleme yoluyla başlayıp; konuşma, okuma ve yazmaya temel oluşturmaktadır (Güneş, 2007:73).Dinleme, her ne kadar doğuştan getirilen bir yeti olsa da dinleme becerisinin kazanımı bir eğitim sürecini gerekli kılmaktadır (Maden ve Durukan, 2011: 103). Bu kapsamda kayıt cihazını andıran insan zihni için dinleme çevreleri özenle düzenlenmelidir. Rol model görevi üstlenen öğretmenler ve dili ilk öğrendiğimiz ebeveynler telaffuzlarında ve kullandıkları kelimelerde çok dikkatli olmalıdır.

Bireyler yabancı dile, okuma ile yazılı dille ve dinleme ile de sözlü dille maruz kalırlar (Field, 2008) ve anadillerinde olduğu gibi yabancı dille de genellikle önce duyarak tanışırlar. Dil öğretiminde dinleme becerisi karmaşık bir süreci muhteva etmektedir. Duyulan seslerin anlamlandırması, dönüt olarak dönüştürülmesi dil öğretiminde kullanılacak süreçleri etkilemektedir. Dinleme becerisinin yabancı dil öğretimi sürecinde öğrenciler tarafından yazma becerisi ile birlikte en zorlandıkları beceri olduğu düşünülmektedir. Dinleme sürecinde iletinin iyi algılanması ve telaffuz edilmesi öğrenen açısından hem fiziksel hem de bilişsel zorluklar içermektedir.

Yabancı dil eğitimi kapsamında yapılan çalışmalardan elde edilen genel sonuçlar kapsamında dinleme anlama sorunları çok farklı etmenlerden meydana gelmektedir. Sesletim, dinlenen kişinin konuşma hızıyla eşgüdüm sağlayamama, kısıtlı kelime hazinesi, dikkat eksikliği, tekrarların fazla olması, sosyokültürel etmenlerden ötürü farklı yorumlama vb.

2.2.1.1. Dinleme Aşamaları

Keskin ve Okur'a (2013) göre anlamayı kolaylaştırmak, ön bilgileri harekete geçirmek, dinleme stratejilerini harekete geçirebilmek, günlük yaşamda olduğu gibi öğrenenleri aynı bağlamda farklı becerilerle bütünleştirebilmek ve öğrenenleri dinleme süreci içinde etkin kılabilmek için aşamalı bir dinleme yapılmalıdır.

Dinleme Öncesi: Gerçek iletişim bağlamlarında genelde ne duyulacağı hakkında bir beklenti ve içerik hakkında az çok bir bilgi vardır. Bu nedenle dinlemeden önce öğrenen, içerik hakkında bilgilendirilmelidir (Ur, 1984). Dinleme öncesi dili öğrenen kişiler özelinde çevreye adaptasyonu artırıcı birtakım ön bilgiler verilebilir. Örneğin yapay olarak oluşturulmuş bir dinleme ortamında konunun muhtevasına uygun çevre oluşturmak esastır. Tanışma konulu bir dinleme ortamında kullanılacak temel kelimeler ve hazır bulunuşluk seviyesi önem arz etmektedir. Dinleme eğitimi kapsamında dinleyicinin mevcut tecrübelerinden faydalanarak hazır bulunuşluk seviyeleri istenen noktaya getirilebilir.

Öğrenenlerin dinleme ile ilgili amaçlarının önceden belli olması motivasyon ve dikkat noktasında öğrenene kişiye avantaj sağlayacaktır. Dinleme çevresi ile ilgili önceden soru cevap yapma, çeşitli görsellerden faydalanarak çıkarımlarda bulunma, konuyu tahmin etmeye yardımcı materyallerden faydalanma, önceden oluşturulmuş dinleme öncesi yönergelerden faydalanma gibi faaliyetler dinleme öncesinde öğrenen kişiye faydalı olacaktır. Belirtilen bu etkinlikleri Demirel (2003) dinleme öncesi etkinlikleri güdülenme ve ilişkilendirme, dersin amacını belirleme, metni tahmin etme, önemli sözcük ve bazı deyimleri öğretme, dinleme amaçlarının belirlenmesi olmak üzere beş başlıkta toplamıştır:

Dinleme Esnası: Dinleme esnasında dinleme içeriği öğrenciye doğrudan ya da kayıt cihazı, görseller vb. araçlarla aktarılabilir. Dinleme içeriğinde belirli kelime ve söz grupları öğrenci tarafından tanınması ve pekiştirilmesi istenebilir buna mukabili ilgili kısımlar tekrar edilebilir ve benzer bağlamlar içinde kullanılabilir. Öğrenen açısından motivasyon ve dikkatin üst düzeyde tutulması için dinleme anında sadece dinleme içeriğine odaklanması talep edilebilir. Dinleme metinleri kullanılmadan önce yönergelere uymaya özen gösterilmeli; sorular dinlemeye geçmeden okunmalıdır. Görseller aracılığı ile dinleme sırasında anlaşılabilirliğin ve kalıcılığın artırılması sağlanabilir. Dinleyenin seviyesine göre dinleme esnasında çeşitli notlar çıkarması ve dinlediğinin özetini çıkarması talep edilebilir. Dinleme esnasındaki etkinlikleri Demirel (2003) üç başlıkta toplamıştır: Geneli anlamaya yönelik dinleme, anlamaya yönelik soruları cevaplamak amacıyla dinleme ve Cevapları kontrol etme amacıyla dinlemedir.

Dinleme Sonrası: Dinleme sonrası etkinlikler dinleme çevresinden gelen girdilerin anlaşılması ve çıktıya dönüştürülmesi amacıyla icra edilir. Dinleme çevresinden gelen girdilerin farklı beceriler ile sentezlenerek kullanılması da ayrı bir amaçtır. Dinleyiciden dinleme içeriğinin giriş gelişme kısımları dinletildikten sonra sonuç kısmına yönelik çıkarımlarda bulunması istenebilir. Böylece dinleyici anladığı bilgiler çerçevesinde edindiklerini gerçek hayat durumlarına uygulama noktasında kendini geliştirmiş ve günlük hayata adaptasyonunu artırmış olur. Bu kapsamda çoktan seçmeli sorular, boşluk doldurma, doğru yanlış soruları, konu ile ilgili tartışma grupları, özet çıkarma vb. etkinlikler dinleme sonrasında yapılabilecek etkinlikler arasındadır. Dinleme sonrasındaki etkinlikleri Demirel (2003) belli başlıklarda toplamıştır. Bu başlıklar; öğrencilerden anlamaya ilişkin soruları cevaplamaları isteme, öğrencilerin grup çalışması yaparak bir paragrafı yüksek sesle okumaları, öğrencilerden okuduklarını anlatmalarını isteme, ana düşünceyi bulma, metni özetleme, metinde geçen belirgin noktaları tartışma, metinle ilgili bir kompozisyon yazma, oyunlar (Rol oynama / drama, benzetim, sorun çözme, şarkılar) gibi dinleme materyalinin anlaşılmasına yönelik başlıklardır.

2.2.1.2.Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kapsamında Dinleme Becerisi

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni kapsamında dinleme becerisi için aşağıdaki gibi belirli edinimleri bünyesinde barındıran kategoriler oluşturulmuştur. Bu kapsamda B2 düzeyi dinleme becerisi “Oldukça uzun konferans ve söylevleri anlayabilirim ve hatta konuyu göreceli olarak biliyorsam karmaşık bir görüşü izleyebilirim. Güncel olaylara ilişkin televizyon yayınlarının ve haberlerin birçoğunu anlayabilirim. Evrensel dillerdeki filmlerin birçoğunu anlayabilirim.” Edinimlerinden oluşmaktadır

2.2.2. Konuşma

Günlük hayat içinde insanoğlunun en çok kullandığı temel becerilerden birini oluşturan konuşma becerisi dil öğretilimi açısından en kilit konumu oluşturmaktadır. Konuşma temel becerisi bünyesinde ses, tonlama, telaffuz gibi önemli noktaları arındırmakta ve dinleme temel becerisiyle yakından ilişkilendirilmektedir. Konuşma düşünce, duygu ve bilgilerin seslere yüklenerek dil aracılığıyla aktarılmasıdır (Demirel, 1999)

Konuşmaya ilişkin tanımlara bakıldığında, Taşer (2006, 35) konuşmayı; pratik, kültürel ya da estetik nedenlerle insanlar arası bir iletişim davranışı olarak değerlendirir. Calp’a (2010, 191) göre konuşma, zihin ve kas gücünün devreye girdiğı psiko-motor bir yetenek, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan en etkili araçtır. Özdemir’e (1992, 22) göre ise konuşma, dilsel ve iletişimsel bir etkinliktir. Düşüncelerin ve duyguların görülür ve işitilebilir simgeler (kelimeler) aracılığıyla düzenli bir biçimde bizi dinleyenlere iletme işidir. Adalı (1983) konuşmayı; zihinsel, fiziksel ve fizyolojik bir olgu olarak tarif etmektedir.

M. Bygate’ e (1987: 67) göre dil öğrenen kişilerin karşılıklı konuşma ve anlaşmadaki becerilerini geliştirme sürecidir. Karşılıklı konuşmada başarılı olmak ne zaman ve nasıl konuşma sırasının size veya bir başkasına geldiğini anlamayı, ne zaman bir konuyu açıklamak ve değiştirmek gerektiğini, konuşmaya bir başkasının nasıl davet edileceğini, konuşmanın nasıl sürdürülebileceğini veya kapatabileceğini bilmeyi

gerektirir. Anlamda uzlaşma her iki tarafın da birbirlerini doğru anladıklarından emin olmaları demektir.

Yabancı dil eğitimi belirli aşamalardan geçerek temel dil becerilerini öğrenen kişiye kazandırmayı hedefler. Ladousse (2002) bu becerileri edinirken en fazla problemin konuşma temel becerisini ediniminde yaşandığını ifade eder. Dil öğrenim sürecinin de en çetin halkası konuşma becerisinin edinimidir. Öğrenenler en çok bu beceriyi kullanmada zorlandığını ifade etmektedir. Kelimelerin telaffuzu, gramatik düzeni, düşüncelerin organizasyonu gibi çok aşamalı bir süreci bünyesinde barındırması bu becerinin zor olmasındaki etkin faktörlerdendir.

Yapılan tanımlardan anlaşılacağı üzere yabancı dil eğitiminde de günlük iletişim gereksinimlerinde de konuşma insanın en temel ihtiyacı ve karşı tarafa mesajın iletmedeki yegâne iletişim yetisidir. Yabancı dil eğitiminde bu iletişimsel yetinin sağlıklı bir şekilde kullanılması için bireyin belirli aşamaları ve uygulama süreçlerini kavraması gerekmektedir. Benhür'e (2002) göre bu aşamalar 3 başlıkta toplanmaktadır:

1. İşlevsel Dilbilgisi Öğretimi: Bir kişinin öğrendiği yabancı dili doğru bir biçimde kullanabilmesi için gerekli ana şartlardan ilki işlevsel dilbilgisi öğretimidir. Bu da öğretmenin dilin fonetik, morfolojik ve sentaktik özelliklerini çok iyi öğrenmesi ve bu öğretimi sürekli kontrol etmesi ile mümkündür (Benhür 2002: 99).

2. Kelime Öğretimi: Dil öğretiminde kelimelerin verilişi somuttan soyuta şeklinde sıklık derecesi dikkate alınarak yapılmalıdır. Türkçenin yabancılara öğretimi için belirlenen basamaklı kur sistemine göre temel Türkçe aşamasını tamamlamış bir öğrencinin yaklaşık 2500-3000 kelime öğrenmiş olması gerekir. Türkçeyi bütünü ile öğrenip diploma almış bir yabancının ise ortalama olarak 8000 kelimeyi biliyor olması gerekmektedir. Bu da Türkçe olarak kaleme alınmış tüm yazıları, hemen hemen her konuda yapılan konuşmaları anlayabilme düzeyinde olduğunu gösterir (Benhür 2002: 99).

3. Telaffuz Öğretimi: Öğrenilen bir dilin dilbilgisi özellikleri ve ihtiyaçlara cevap verebilecek düzeyde kelime bilgisi o dilin doğru konuşulabilmesi için yeterli değildir. Dilin doğru konuşulabilmesi o dili anadili olarak kullananlar kadar vurgu, ton gibi seslendirme özelliklerini doğru ve yerinde yapabilmekle mümkündür (Benhür, 2002: 100).

2.2.2.1. Yabancı Dil Öğretiminde Konuşma öğretimini etkileyen Unsurlar

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde konuşma öğretiminin nasıl gerçekleştirileceği, konuşma becerisinin öğretimini etkileyen unsurlar Durmuş ve Okur'a (2013) göre öğretmen, öğrenci, öğretim yöntem teknik ve uygulamaları, ödevler, öğrenme ortamları olmak üzere beş başlıkta toplamış ve 5Ö ile açıklanmıştır.

Öğretmen: Her türlü eğitim öğretim faaliyetinde olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de öğretmen sürecin en temel faktörleri arasındadır. Öğretmenin hedef dile hakimiyeti, gramer bilgisi, telaffuzları, motivasyon düzeyi, öğrenciyi algılayabilme yeteneği, hitabeti, formel nitelikleri ve beşeri ilişkileri yabancı dil olarak Türkçe Öğretimi süreci açısından belirleyici niteliktedir.

Öğrenci: Yabancı dil öğrenen öğrenci için öğretim sürecinde mensubu bulunduğu uyruk, kültür, kullandığı anadil, öğrenme ihtiyaçları ve dil öğrenmeye yönelik motivasyonu öğrencinin dil öğrenme sürecini etkileyen faktörler arasındadır. Yabancı dil öğretimi açısından evrensel yöntemler geliştirilmelidir. Çünkü dil öğretimi yapılan sınıf etnik açıdan homojen olacağı gibi heterojen de olabilir. Buna mukabil farklı etnisitelerden oluşmuş sınıf dil öğretimi açısından avantajlar ve dezavantajlar teşkil edebilir. Hedef dilin konuşma becerisinde ortak dil olarak kullanıldığı düşünüldüğünde dil öğretim sürecinin birleştirici kaynaştırıcı yanından faydalanılır. Türkçe Öğrenmeye gelen öğrencilerin anadil özellikleriyle Türkçenin ortak özellikleri tespit edilerek öğrencinin önyargıları azaltılabilir.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Konuşma becerisi uzun vadede geliştirilecek bir beceri olup bu süreçte kullanılacak yöntem, teknik, uygulama ve etkinliklerle

verimlilik üst seviyeye çıkarılır. Öğrencinin hedef dili kullanma seviyesine göre yöntem, teknik ve etkinlikler teferruatlandırılır. Kara'ya (2010) göre, yabancı dil öğretimi ancak öğrenci merkezli yöntem ve teknikler ile uygun teknolojiler kullanıldığında etkili bir biçimde gerçekleştirilebilir. Heterojen bir sınıfta gerçekleştirilen konuşma öğretimi için olmazsa olmaz koşullardan biri öğrenci farklılıklarının gözetilerek bu sürecin yürütülmesidir. Öğrenci seviyesine göre gerçekleştirilecek etkinliklerde öğrencinin motivasyonunu artıracak ve günlük hayatta aktif olarak kullanılacak bağlamlar öncelenmelidir. Bu kapsamda yakından uzağa ilkesi çerçevesinde hareket edilmelidir. Öğrencilerin kültürel yapıları da dikkate alınarak çeşitli dramatizasyon ve rol yapma gibi dili aktif olarak kullandıracak süreçler öncelenmelidir. Ayrıca okutulan bir metnin sonuç kısmı ya da gelişme kısmı atlanarak bu bölümlere yönelik öğrencilerin tahminde bulunması istenebilir. Hazırlıklı ve hazırlıksız konuşmalar seviyelere göre yaptırılabilir.

Ödev: Her disiplinin edinimlerini pekiştirmek için kullandığı evrensel bir kavramdır ödev. Dil öğretimi sürecinde de öğrencinin kazandıklarının pekiştirilmesi ve kalıcı hale gelmesi için ödev kavramı hayati bir öneme sahiptir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde günlük hayata yönelik tanışma, tanıtma, hazırlıklı konuşma vb. durumlarla ilgili ödevler verilerek sınıf ortamında konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler gerçekleştirilebilir.

Öğrenme Ortamları: Yabancı dil öğretiminde konuşma becerisine yönelik öğrenme ortamları salt olarak sınıfla sınırlandırılmaz. Öğrencinin sosyal hayatında da mümkün olduğu kadar hedef dili konuşması için gerekli özen gösterilmeli ve planlama yapılmalıdır. Öğrencinin kaldığı muhitin imkânlarına göre mümkün olduğu kadar hedef dilin anadil konuşucularıyla muhatap olmalı ve ortam bu yönde organize edilmelidir.

2.2.2.2. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kapsamında Konuşma Becerisi

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni kapsamında konuşma becerisi için aşağıdaki gibi belirli edinimleri bünyesinde barındıran kategoriler oluşturulmuştur. Bu

kapsamda Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni B2 düzeyi konuşma becerisi iki aşamadan oluşmaktadır.

1- Bir Konuşmaya Katılmak: Bir anadili konuşucusuyla sıradan bir etkileşimi olanaklı kılan doğallık ve rahatlık derecesinde konuşabilirim. Bildik durumlarda bir konuşmaya etkin bir biçimde katılabilir, görüşlerimi sunabilir ve savunabilirim.

2- Sözlü olarak kesintisiz konuşmak: İlgi alanlarıma ilişkin olarak geniş bir konu dizisi içinde anlatmak istediklerimi açık ve ayrıntılı bir biçimde dile getirebilirim. Güncel bir konuyla ilişkili olarak bir bakış açısı geliştirebilir ve farklı olasılıkların üstünlüklerine ve sakıncalarına ilişkin açıklama getirebilirim.

2.2.3. Okuma

Dil kavramının sacayaklarından birini oluşturan okuma becerisi dil öğretim sürecinde olmazsa olmaz unsurlar içerisinde bulunmaktadır. Okuma temel becerisi dili hem öğreten hem de öğrenen açısından köprü görevi üstlenmektedir. Bu denli önemli olan okuma becerisi için farklı tanımlar yapılmıştır.

Okuma becerisi, Özbay tarafından “Göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından değerlendirilmesi ve anlamlandırılması süreci.”(Özbay, 2007: 4) olarak tanımlanmış; fiziksel ve zihinsel koordinasyon sonucu oluşan bileşke bir zihinsel eylem olduğu belirtilmiştir. Keskin ve Okur’a (2013) göre yabancı dil öğretiminde okuma becerisinin kazandırılması hedef okuyucu kitlesinin durumu ile yakından ilişkilidir. Öğrenciler öğrenmekte oldukları dilin bilgisine, yani tümce bilgisi, sözcük bilgisi ve artalan bilgisine yeterli düzeyde sahip olmadıkları için okuma öğretimim temelde anlama ulaşma çabası içerisinde olmaktadır. Özet olarak yabancı dilde okuma, metni anlamlandırmak için yapılan okumadır. Bir yazıyı, sözcükleri, cümleleri, noktalama işaretleri ve öteki öğeleriyle görme, algılama ve kavrama sürecidir (Kavcar, Oğuzkan, Sever, 2005: 41). Ana dilde ve yabancı dilde okuyucular gözlemlenerek araştırmacıların derlediği okuma tanımlarından Er (2005) şu sonuçlara ulaşmıştır:

- 1) Yazılı veya basılı sembollere bellekte önceden edinilmiş bilgilerden hareketle bir anlam verebilme ve bu anlamı mesajın algılanması için kullanabilme yetisi.
- 2) Yazılı sözcükleri saliselerle ölçülebilecek bir zaman içerisinde tanıyabilme.
- 3) Değişik düzeydeki ve değişik türdeki bilgilerin anlık ve otomatik kullanımını: görsel, sessel, tümcesel, sözcüksel algılama, metnin anlamını, yazarın niyetini algılama.

Tanımlardan anlaşıldığı üzere okuma, verilmek istenen mesajın belirli semboller aracılığı ile okuyucunun algılanması ve yorumlaması için çeşitli amaçlar özelinde gerçekleştirilen kapsamlı bir bilişsel eylemdir.

2.2.3.1. Okuma Amaçları

Okuma eylemi içinde bulunan bireyler çok farklı amaçlar çerçevesinde bu zihinsel süreç içinde bulunabilir. Okuma amaçları, okuyucunun kullanacağı stratejiyi seçmesi ve metinden neyi ve metinden neyi, ne kadar öğrenmek istediğini belirlemesi açısından oldukça önemlidir (Akyol 2006: 31).

Demirel (2003: 101), okuma öğretiminin amaçlarını 5 bölümde toplamaktadır. Doğru, sürekli ve anlayarak okuma becerisini kazanmak, sözcük dağarcığını zenginleştirmek, okumanın; bilgi kazanmanın yollarından biri olduğunu kavramak, doğru ve güzel dille yazılmış metinleri okuyarak anlatım gücünü geliştirmek, okumayı zevkli bir alışkanlık haline getirmek. Bu başlıklardaki süreçler aracılığı ile öğrenci akademik başarısı ve dil öğretimi açısından girdileri anlama ve yorumlama sürecine dâhil edip temel dil becerilerinin gelişimi için önemli bir aşama kaydetmiş olacaktır.

Metin okuma sürecinde okuma amaçları ilgili metine yaklaşım ve stratejileri metnin türüne göre etkiler. Bilgi edinme amacıyla okunan bir metin ile kurgusal zeminde inşa edilmiş tahkiyeli bir metine yaklaşım, strateji ve okuma amacının farklı olacağı kesindir. Bu kapsamda okuma eylemine başlanmadan evvel metin türüne göre okuma amacının belirlenmesi okuyucu açısından faydalı olacaktır. Ortak Avrupa Çerçeve Programı'nın (2001: 68-69) okuma amaçlarını birkaç başlıkta toplamıştır. Genel

olarak uyum sağlamak, bilgi ve kaynak çalışmalarında kullanmak, öğrenmek, eğlenmek, metindeki ana düşünceyi bulmak, metindeki özel bilgilere ulaşmak, ayrıntılı biçimde anlamak, örtük olan anlama ulaşmak bu başlıklardan en önemli olanlarıdır.

Okuma amaçları ilgili metnin okunması sırasında elde edilecek girdinin analiz edilmesi ve çıktıya dönüştürülmesi açısından oldukça önemlidir. Okurun bu süreç girmeden belirlediği amaçlar hem ana dili okuru hem de yabancı dil okuru için maksimum düzeyde anlaşılabilirliği sağlamasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

2.2.3.2. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kapsamında Okuma Becerisi

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni kapsamında okuma becerisi ve diğer becerilerin için aşağıdaki gibi belirli edinimleri bünyesinde barındıran kategoriler oluşturulmuştur. Bu kapsamda B2 düzeyinde okuma becerisi “Yazarlarının özel bir tutum ve belli bir bakış açısı benimsediği çağdaş sorunlar üzerine yazılmış makaleleri ve tutanakları okuyabilirim. Düzyazı biçiminde kaleme alınmış bir yazınsal metni anlayabilirim.” edinimlerini içermektedir.

2.2.4. Yazma

Yabancı dil eğitimi kapsamında birbiriyle yakından ilişkili olan dört temel becerinin bütünlüğü ve destekleyici özellikleri yazma temel becerisinin potasında zirveye çıkmaktadır. Dil öğretiminin Merkezinde dil becerileri (dinleme, okuma, konuşma, yazma, görsel okuma ve sunu) vardır. Gerek anadilin edinilmesinde gerek ikinci bir dilin ikinci bir dil olarak öğrenilmesinde temel beceriler içinde yazma geliştirilmesi en zor dil becerisi konumundadır. Ana dili ediniminde bireylerin sırasıyla dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini edindikleri görülür. İkinci dil ediniminde yazma en son kazanılan beceridir (Kılınç ve Tok, 2012: 256).

A.Raimes’ e (1983: 4) göre, bir dili öğrenme sadece o dili konuşabiliyor olmak değildir. Çünkü hepimiz ana dilimizi konuşmayı ilk olarak evde öğrenirken yazmayı okullarda öğrenmeye çalışırız, bu sebeple konuşmayı ve yazmayı öğrenme süreci birbirine benzemez. Yazma yazıda düzenlemenin, doğruluğun, karmaşık dil bilgisel

araçların üst düzeyde kullanılmasını ve sözcüklerin, dil bilgisel kalıpların ve tümce yapılarının seçiminde dikkatli olmayı gerektirir (Hedge, 1988: 5).

Yabancı dil öğretiminde genellikle yazma becerisi sürecin sonuna bırakılmakta ve yeteri kadar üzerine düşülmemektedir. Dört temel becerinin birbirini destekleyici ve tamamlayıcı özelliğinden dolayı yazma becerisi de en az diğer beceriler kadar önem arz etmektedir. Bu kapsamda yabancı dili tam anlamıyla öğrenmek o dilde kendini yazılı olarak ifade etmeyle de genellikle ilişkilendirilmektedir.

Yabancı dil eğitimi için geliştirilen materyallerde yazma becerisi için tercih edilen konular, alıştırmaları tipleri öğrencinin sürece katılımını ve bu becerinin kavranmasını doğrudan etkilemektedir. Bu kapsamda yazma becerisi için geliştirilen etkinlikler, öğrencinin geliştirdiği önyargıları ortadan kaldırması ve diğer temel dil becerileri ile uyumlu olması bakımından oldukça önemlidir. Ayrıca bu etkinlikler Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni bünyesinde yer alan düzeylerle uyumlu olması oldukça büyük önem arz etmektedir.

2.2.4.1. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kapsamında Yazma Becerisi

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni kapsamında yazma becerisi için aşağıdaki gibi belirli edinimleri bünyesinde barındıran kategoriler oluşturulmuştur. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni B2 düzeyinde yazma becerisi belirli edinimlerden oluşmaktadır. Bu edinimler İlgi alanlarıyla ilişkin olarak geniş bir konu dizisi içinde açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, bir bilgi aktararak ya da belli bir görüşe ilişkin olarak bu görüş doğrultusunda ya da karşıt gerekçeler sergileyen bir deneme ya da tutanak yazabilme, olaylara ve deneyimlere ilişkin kişisel görüşlerini vurgulayan mektuplar yazabilmedir.

2.3. Dil ve Kültür İlişkisi

2.3.1. Dil

Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir (Aksan, 1995: 13). Dil; insanların düşündüklerini ve

duydıklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma” (TDK, 2005: 1).

Tanımlardan anlaşılacağı dil; bir topluluk içinde müşterek anlamlar taşıyan söz ve seslerin belirli kurallar dâhilinde kullanılmasıdır. Dilin kullanıldığı topluluktaki insanlar belirli kurallar ve ortak yargılar çerçevesinde mesajı algılar ve yanıt verir. Böylece dil ortak yargı, gelenek, kural vb. kavramları topluma empoze eder. Toplum bu kavramları kendi potasında eritip anlam kodlarıyla dil ve kültür ilişkisini ortaya çıkarır.

2.3.2. Kültür

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni kapsamında dil ve kültür bileşkesine artan vurguyla birlikte yabancı dil öğretiminde kültürün önemi yadsınamaz bir gerçek haline gelmiştir. Ayrıca insanlar arası hoşgörü ve huzur ortamını dil öğretimiyle geliştirmek için hedef dilin kültürüyle birlikte dil öğretim süreci ilerletilmektedir. Kongar (2005: 38) kültürü, doğanın ya da tanrının yarattıklarına ek olarak insanoğlunun yarattıklarının tümü olarak tanımlamıştır.

Kültür, toplumun üyesi olarak kişilerin yaşamları boyunca eğitim süreciyle öğrendiklerinin tümüdür. Kültür doğanın ya da Tanrı'nın yarattıklarına karşılık insan türünün yarattıklarının tümüdür (Güvenç, 2002: 54). Anlaşılacağı üzere kültür kavramı zaman içinde birikimli olarak meydana gelen çok çeşitli öğeleri bünyesinde barındıran bir mefhumdur. Milli ve manevi değerleri içinde barındırdığı gibi maddi kavramları da içinde harmanlamaktadır. Belirli bağlarla bir arada bulundan toplulukların yaşama şekli, sosyal ilişkileri, gelenekleri, sevinçleri, üzüntüleri, ticarî algıları, iç hukukları vb. özelliklerini bir arada tutan ve nesilden nesile aktaran olguların hepsi kültür kavramının muhtevasin teşkil etmektedir. Tüm bu kavramların genelinde yerine göre taşıyıcı, yerine göre aktarıcı konumda olan öge ise dil kavramıdır. İnsanoğlunun varolduğu günden bu tarafa dil ve kültür öğeleri birbirlerini bütünleyerek günümüze ulaşmışlardır.

Vardar (1998) her dilin belli bir toplum içinde kendine özgü bir kültür ve uygarlık çevresinde biçimlendiğini, işlevini böyle bir çerçeve içinde yerine getirdiğini belirtmektedir. Bu kapsamda toplumların kullandığı diller içinde olduğu çevre ve şartlar ile birlikte gelişmekte dolayısıyla kültürü de doğrudan etkilemektedir.

Dil ve kültür kavramları birbirlerini bütünleyici yönleri ile bir makinenin dişlilerini andırmaktadır. Dil öğretim sürecinde de kültür ve dil kesin çizgilerle ayrılamayan kavramlardır. Bu kapsamda dil öğretimi için kültürün önemi bir hayli fazladır. Ders materyallerinde de bu önem istinaden kültürel öğelere sıkça yer verilmektedir.

2.3.3. Yabancı Dil Eğitimi ve Yabancı Dil Eğitiminde Kültür Aktarımı

Hızla gelişen ve globalleşen bir çağda dil öğretimi şüphesiz sadece dil öğretimi değildir. Tarihsel süreç içinde kendi dilini başka toplumlara öğretmek isteyen milletler bu ülkünün ardında iktisadî, sosyal ve kültürel amaçlar ile hareket etmişlerdir. Bu düşünce hareketinin arkasında dil ve kültür kavramlarının ayrı düşünülmeceğ olması yatmaktadır.

Aksan'a (1995: 65) göre bir ulusun yaşayış biçimi, inançları, gelenekleri, dünya görüşü, çeşitli nitelikleri ve hatta tarih boyunca bir toplumda meydana gelen çeşitli olaylar üzerinde hiçbir bilgimiz olmasa, yalnızca dilbilim incelemeleriyle, bu dilin söz varlığının, söz hazinesinin derinliğine inerek bütün bu konularda çok değerli bilgiler ve güvenilir ipuçları edinebiliriz. Aynı biçimde bir an için tek başına dili ele alarak, belli bir dilin belli bir dönemdeki bir metnini, yalnızca yabancı etkiler açısından inceleyerek dili konuşan toplumun o süre içinde hangi kültür hareketlerine sahne olduğunu, hangi dış etkiler altında kaldığı saptanabilir. Aksan'ın ifade ettiği üzere dil ve kültür içinde bulunduğu toplumun değerlerini, yaşama şeklini, örf ve adetlerini doğrudan yansıtan zengin bir kaynaktır. Yabancı dil eğitiminde de bu zengin kaynağın birbirinden ayrışması tutarlı bir yaklaşım olmayacaktır. Bu kapsamda yabancı dil eğitimi ve kültür birbirini tamamlayan temel iki öğedir.

Yabancı dil eğitimi geçtiğimiz asrın ortalarından itibaren toplumun ve bireylerin temel gereksinimleri arasındaki vazgeçilmez konumunu giderek güçlendirmiştir. Bu

süreç içinde yabancı dil eğitimi için farklı yaklaşım ve yöntemler denenmiş ve bilimsel çalışmalar yapılmıştır. Ancak yabancı dil eğitimi sürecinde düzeltilmesi gereken birçok aksaklık saptanmıştır. Bu aksaklıkların temelinde dil eğitiminin dilbilimden yeteri kadar faydalanmadan eğitim süreçlerinin yönlendirilmesi yatmaktadır. Aktaş'ın (2005) ifade ettiği gibi yabancı dil eğitimi dilbilime dayanan, kaynağını ondan almalıdır. Ayrıca Aktaş (2005) yabancı dil öğretimi dilbilimin ortaya koyduğu bulgular ve betimlemeler doğrultusunda gerçekleştirmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Yabancı dil eğitiminde kültür sürecin vazgeçilmez öğelerindedir. Dil eğitimi ve kültür vagonu andıran sürecin lokomotif konumundadır. Çağdaş dil eğitimi yaklaşımlarında da kültür hep ön planda olagelmıştır. Bu kapsamda hazırlanan dil eğitimi materyalleri ve dil eğitimi ilişkisi kültür ilişkisi etrafında yapılandırılmıştır.

Kültür farklı görüşlere göre betimlenebilen bir kavramdır. Bu nedenle kültür kavramının çok geniş kapsamlı bir anlamı bulunmaktadır. Kültür kavramı yabancı dil öğretiminin amaçladığı anlamda ele alınacak olursa: Kültür dini, sanatı, insanların yapıp ettiği her şeyi içine alan karmaşık bir varlık alanıdır. Gözle görülmeyen, elle tutulmayan bu bağları insanlar eğitimle öğrenir, dil ile kurar, sürdürür. Kültür toplumu oluşturan kişileri, onları bir arada tutan, birbirine bağlayan dil ve haberleşme süreçlerini, sanatlarını, inançlarını, törelerini, hukuk ve yönetim kurumlarını, üretim ve tüketim düzenlerini içine alır (Güvenç, 2002: 14-15). Güvenç'in de ifade ettiği gibi dil ve kültür kavramları iç içe geçmiş durumdadır. Toplulukların kullandıkları dil sosyal hayat ve yaşama şeklinden birebir etkilenmektedir. Okur ve Yamaç'a (2013) göre, ulusların kendi toplumsal gereksinmelerine göre sözcük türettikleri, ulusal dillerin toplumca önemsenen alanlar ve dallara ilişkin olarak geliştiği ve zenginleştiği bilinmektedir. Örneğin Eskimolarda "kar" ile ilgili birçok farklı sözcük bulunurken farklı bir dilde bu kavram tek sözcük ile ifade edilebilmektedir. Bu da yaşam koşulları ve hayat tarzının kültüre, kültürün de dile etkisini açıkça gözler önüne sermektedir.

Her kültürün ona kendi kimliğini kazandıran, kendine özgü bir dili vardır. Dilin içinde kültürün bütün özellikleri ve tarihsel, toplumsal tüm birikimleri bulunur. Bu nedenle dil öğrenmek o kültürü tanımaktır (Kramersch: 1993).Asutay (2003: 27) her dilin, dış dünyada bir gerçekliğe hizmet eden kendine özgü göstergeleri olduğunu savunur. Bu göstergeler her toplumun kendi kültürü içinde oluşmaktadır. Bu bağlamda kültür dile anlam kazandırmaktadır. Fink ve Mairitsch'e (2003) göre yabancı dil öğretiminde sadece o dilin kurallarının öğretilmesinin yeterli olmayıp, öğretilen dilin sosyal, kültürel, politik, ekonomik yapısının da öğretilmesinin yanında öğrencilerin öğrendikleri dilin kültürünün farkında olmalarının gereklidir. Tapan'a (1995:156) göre yabancı bir dili öğrenmek bir dünyayı, yabancı bir kültürü de anlamak, tanımak demektir. Yabancı olanı anlamaya, çözümlenmeye çalışmak ise öğrenciye bilgi ve düşünce zenginliği kazandırarak onun dünyaya bakış ufkunu genişletecektir. Yabancı dil eğitimi alıntılardan da anlaşılacağı üzere sadece dil eğitimi değildir. Hedef dilin kültür özellikleri, dilin içinde yaşadığı toplumun yapısı, yaşayış şekli hakkında da öğrenciye belirli edinimleri kazandırma sürecidir.

Yabancı dil eğitiminde kültür aktarımı ilkesi hedef dili öğrenen öğrencinin o topluma adapte olmasına yardımcı olmasının yanında çok daha geniş boyutlara sahiptir. Hedef dilin konuşulduğu ülkenin tarihini, coğrafi özelliklerini, demografik yapısını, mimari ve sanatsal yapıtlarını, beslenme alışkanlıklarını, aile geleneklerini, toplumsal olaylara nasıl reaksiyonlarda bulduklarını bilmek vb. başlıklarda toplanabilir.

İki kültürün yan yana geldiği bir eğitim sürecinde öğrenci, farklı kültürleri kendi farklılıkları içinde kavramayı, böylece yabancı olana karşı daha hoşgörülü olmayı, önyargısız bakmayı kısacası yabancı bir kültürle birlikte olabilmeyi öğrenebilir. Bu süreç içinde bildirişim durumunda ortaya çıkabilecek engeller ise, günümüz eğitiminde önemli rol oynayan aşağıdaki ilkelerin derslere temel alınması ile giderilebilir (Neuner; Tapan, 1995: 157).

- 1- Öğrencinin alışık olduğu bakış açısını bırakarak, kendisini yabancıya yerine koyabilmeyi, olaylara onun bakış açısıyla bakabilmeyi öğrenmesi (Empathic)
- 2- Kendi dünyasına yabancı bir gözle bakabilmeyi öğrenmesi (Rollendistanz)
- 3- Yabancı olanın başkalığını kavrayabilmesi ve buna katlanabilmeyi öğrenmesi (Ambiguitaetstolenz)

4- Kendi dünyasını anlaşılır kılmayı öğrenmesi (Identitaetsdarstellung)
Demircan'a (1990: 23) göre yabancı dili bilmek dilini öğrendiği toplumla iletişim sağlamayı, bilgi alışverişinde bulunmayı sağladığı gibi birey yabancı dili öğrendiğinde diğer toplumların düşünme ve değer sistemlerini tanır, kültürünü algılamaya başlar, kendi kültürünü sorgular, hedef kültür ile kaynak kültür arasında karşılaştırma yaparak farklılıkları, benzerlikleri fark eder. Genel olarak değerlendirmek gerekirse yabancı dil öğrenen insan zenginliklere, farklılıklara ve farklı düşünmeye yönelir ve gelişimi açısından büyük aşamalar kaydettiği söylenebilir. Yine Demircan'a (1990:23) göre Yabancı dil belirli bir düzen ve bilinçli işlemlerle öğrenilebilir. Ayrıca bir yabancı dili iyi öğrenebilmek için o dilin mantığını ve kültürünü de kavramak gerekir. Türkçeyi de yabancılara öğretirken mantığımız, kültürümüz göz ardı edilmemelidir. Bu kapsamda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi özelinde dil ve kültür öğesinin harmanlanarak sürece dâhil edilmesi gerektiği ve dil öğretimi kadar kültürü aktarımının da önemli olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

2.3.4. Yabancı Dil Eğitiminde Kullanılan Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı

Yabancı dil eğitiminde mihenk taşı konumunda olan ders kitapları gerek formal eğitim sürecinde gerekse bireysel çalışmalarda en temel eğitim materyali konumundadır. Ayrıca hedef dilin kültürel özelliklerini bünyesinde barındırması ve dil öğrenenlere aktarılması noktasında da köprü görevi üstlenmektedir.

Haley ve Austin'e (2004) göre de yabancı dil öğretiminin temelini oluşturan ders kitapları, kültür aktarımının önemli unsurlarından biridir. Bu ders kitapları, her şeyden önce uygun bir dille hedef dilin kültürünü içermeli, kültürle ilgili önyargılardan arınmış etkinlikler sunmalıdır. Ders kitapları aracılığı ile hedef dili öğrenen öğrenci açısından o dilin toplumuna yönelik oryantasyon süreci işletilir. Buda hedef dili öğrenen öğrenci açısından dilin ince noktalarına kadar hâkimiyetine katkı sağlar ve o dilde düşünüp konuşmasını mümkün kılar. Cortazzi ve Jin'e (t.y.:199-200) göre ders kitapları yabancı dil öğretiminde değişik görevler üstlenebilir:

- 1- Bir öğretmen olabilir, çünkü öğrencilere hedef dilin kültürü hakkında doğrudan bilgi sağlar.

- 2- Bir rehber olabilir, çünkü öğretmen ve öğrencilere işlenecek ders konularını sunar ve daha önceki derslerin özetlerini verir.
- 3- Bir kaynak olabilir, çünkü bir ders kitabı tamamen her şeyi kapsayamaz, içinden uygun parçalar seçilip konu genişletilmelidir.
- 4- Bir eğitmen olabilir, çünkü adım adım yapılan açıklamalarla tecrübesiz öğretmenlerin sadece dil konusunda değil kültür konusunda da eksiklerini tamamlamalarını sağlar.
- 5- Bir otorite olabilir, çünkü uzmanlar tarafından yazılmış olup gerçek ve geçerlidir.
- 6- Beceriye azaltıcı bir yönü olabilir, çünkü ders kitaplarına aşırı bağımlı hale gelen öğretmenler yaratıcılıklarını kaybeder ve kitaba eleştirel açıdan bakamazlar.

Yabancı dil eğitiminde her ders kitabı en iyisini hedeflese de mutlak eksikleri olacaktır. Bu eksikler devamlı giderilmesine yönelik çabalarla birlikte öğrencilerin genel geçer ihtiyaçlarına ve öğrenim süreçlerine yönelik eksikliklerin giderilmesi ders kitaplarının işlevi açısından ayrıca önem arz etmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının da belirtildiği üzere gerek kültür aktarımı boyutunda gerekse ders kitaplarının genel geçer nitelikleri hususunda yeteri kadar donanımlı olması ve belli bir başarı çizgisini tutturmuş olması için alan yazın uzmanlarınca çalışmalar sürdürülmelidir.

2.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metinler ve Metinler Aracılığıyla Kültür Aktarımı

2.4.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metinler

Yabancı dil eğitiminde kullanılan en temel materyallerden birisi metindir. Dil eğitiminin en kilit noktalarını oluşturan dil bilgisi kuralları, kelimeler, cümleler gibi yapı taşlarını bünyesinde barındırması sebebiyle metinler her seviyede kullanım yaygınlığını korumuştur. Ayrıca hedef dilin öğretimi sürecinde toplumun kültür ve sosyal özellikleri de metinler aracılığı ile nakledilmektedir.

Dilin en iyi ve etkili şekilde kullanıldığı edebî eserler, bir taraftan toplumun kültürel değerlerini yansıtırken, diğer taraftan insanın duygularına hitap ederek onların gelişmesine aracılık eder. Edebî metinler; toplum açısından kültürel değerleri, bireysel açıdan da eğlendirici, zevk verici olmak üzere çeşitli unsurları bünyesinde taşır. Bu açıdan edebî metinler; ana dili ve yabancı dil öğrenimi veya öğretiminin vazgeçilmez unsurlarıdır (Demir ve Açık, 2011). Toprak'a (2011) göre metinler, dil öğretiminin vazgeçilmez öğelerindedir. Bir dilin en güzel biçimde işlendiği ve yansıdığı alan metinlerdir. Metinler öğrenme-öğretme sürecinin güçlendirilmesini sağlar. Dolayısıyla eğitim ve öğretim hayatında temel dil becerilerinin kazandırılmasında, dilin daha doğru, etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamada metinlerin rolü büyüktür. Bu yüzden gerek ülkemizde gerekse yurt dışında yaşayan Türk ve Türkçe öğrenmek isteyen yabancı öğrencilerin eğitim-öğretimleri için hazırlanan metinlerin nitelikli ve yaş seviyelerine uygun olarak hazırlanmasına dikkat edilmelidir. Ders kitaplarındaki metinler yapılandırmacı bir anlayışa göre titizlikle seçilmeli, öğrencilerin gereksinimlerine hitap etmeli onlarla çatışmamalıdır. Bu denli önemli bir materyal olan “metin” kavramı için çeşitli tanımlar yapılmıştır.

Metin, anlamsal ve mantıksal açıdan bir bütünlük içinde olan, iletişim görevine sahip, tümce ve tümce değerindeki birimlerden oluşan dilsel bir yapıdır (Durmuş ve Okur, 2013: 296).

Günay'a (2003: 35) göre metin, belirli bir iletişim bağlamında bir ya da birden çok kişi tarafından sözlü ya da yazılı olarak üretilen bir dil dizgesi bütünüdür.

Metin, söylemin tutarlı ve birbirine bağlı olarak belli bir amaçla oluşturulduğunu gösterir. Tutarlı ve anlamlı bir bağlılık yoksa oluşan yazıya metin diyemeyiz. Metin kavramı denilince özetle şunlar vurgulanmaktadır: Tutarlılık, bağdaşıklık, söylemsellik, anlamı bir bütün oluşturma, sözlü ve yazılı olma (Uzdu, 2008: 11).

Metin kavramı için geliştirilen çok sayıda tanım belirli noktalara temas etmekte ve oluşan genel yargı ile anlamlı, sıralı, yargı bildiren tematik sözler topluluğu üzerinde vurgu yapılmaktadır.

Yabancı dil eğitimi özelinde metinler hayati öneme sahip olan materyallerdir. Öğrencinin hedef dil özelinde gerekli yetkinliğe sahip olması temel dil becerilerinin geliştirmesi ve toplum içinde kullanması açısından eğitim sürecinde başvuracağı yegâne kaynak metinlerdir. Bu süreçte metinler otantik(özgün) ve kurma metin olmak üzere iki başlığa ayrılır.

2.4.1.1. Kurmaca (Yapay) Metinler

Kurma metinler dil yapılarının zorlanmasıyla oluşmuş metinlerdir. Kurma metinlerin iletişim bağlamında kullanım olanağı çok azdır ve gerçekliğini yitirmiştir. Metinlerin içinde bulunan dilsel yapılar da hedef dili konuşan kişilerin kullandığı doğal yapılar değil, belli bir dil bilgisi yapısının yoğunlaştığı yapay yapılardır (Tapan, 1989).

Kurma(yapay) metinler yabancı dil eğitiminde öğrencinin doğrudan hayatta karşılığını bulmada zorlanacağı basit ve belli durumları örnekler. Kurma(yapay) metinler ders kitapları bünyesinde genellikle yazarlar tarafından oluşturulur. Tanışma, alış-veriş, telefon görüşmesi, kurumsal başvuru vb. konuları içerir.

2.4.1.2. Özgün (Otantik) Metinler

Özgün metinler üretildiği toplumda sosyal bir amaca hizmet etmek için yazılmış metinlerdir ve yabancı dil öğrenen kişiye gerçek dili öğreniyor olduğu, orada yaşayan ve hedef dili konuşanlarla bir iletişim halinde bulunduğunu hissettirirler (Durmuş ve Okur, 2013: 297). Yabancı dili öğrenen kişi açısından en temel gaye hedef dilin konuşulduğu topluma ve koşullara ayak uydurmak olduğu için kurmaca metinler yerine özgün(otantik) metinlerin kullanılması kanıksanmıştır.

2.4.1.3. Türkçe Öğretiminde Metinlerin Önemi ve Bulunması Gereken Temel Özellikler

Yabancı dil eğitimi açısından süreçte oluşan öğretim yükünün büyük kısmını metinler üstlenmektedir. Bu denli önemli bir görevi üstlenen metinlerin belirli nitelikler taşıması gerekir.

Şimşek'e (2011: 40-41) göre Türkçe öğretimi sadece bir dil öğretimi değil aynı zamanda Türk kültürü ve Türk milletinin bakış açısının da öğretimidir. Bu öğretimlerin hepsinin bir arada bulunduğu yegâne öğretim aracı da okuma metinleridir. Okuma metinleri, Türkçe öğretimini hayatın içine indirgeyen unsurdur. Metinler gerçek hayatla öğrenci arasındaki bağıdır. Okuma metinleri sayesinde Türkçe öğrenen öğrenci yaşamı ve dünyayı daha iyi tanır. Türkçe öğretiminde okuma metinleri yazınsal-edebi özelliklerinden dolayı öğrencinin duygusal zekâsını geliştirici ve bilişsel açıdan ufkunu açıcı özellikler gösterir. Okuma metinleri Türkçe öğrenen öğrencilere eleştirel düşünmeyi, değerlendirmeyi ve farklı görüşlerle karşı karşıya kalmayı öğretir. Okuma metinleri günlük hayat problemlerini de ele alması nedeniyle Türkçe öğrenenleri çağdaş sosyal hayatla bağı kuvvetlendirir. Okuma metinleri; Türkçe öğretiminde sadece ders kitaplarında değil; gazetelerde, dergilerde, görsel medyada ve internette de kendini gösterir. Öğrencinin dil bilinci edinmesine yardımcı olur. Türlerine göre ayrılan metinler Türkçenin öğretiminde öğrenciyi dilin farklı yapılarıyla karşılaştırır. Okuma metinleri; sadece okuma becerisini değil, yapılan etkinliklerle dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin de kaynağını oluşturur. Dört temel dil becerisini işlevselliği ile geliştirir.

Yabancı dil eğitiminde kullanılan okuma metinleri belirtildiği üzere hedef dilin kültürünü, konuşulduğu toplumun yaşayışını, zenginliklerini yansıtır, Ayrıca o dili konuşan bireylerin kendilerini ifade gücünü diğer diller konuşan kişilerle karşılaştırmasını ve vurgulanan noktaların farklılıklarını kavramasında yardımcı olur. Bunlara ek olarak okuma metinleri aracılığı ile öğrenilen bilgilerin uygulanması ve işlevsel olarak kullanılmasına yardımcı olduğu belirtilmiştir.

Yabancılar Türkçe öğretimi alanında Erdem, Gün, Şengül ve Şimşek (2015) tarafından yapılan çalışmada ise kullanılan metinlerle ilgili belirli noktalar vurgulanmıştır. Bu noktalardan ilki okuma metinlerinin kelime öğretimi ve gramer bilgisi açısından alan uzmanlarınca seviyelere göre düzenlenmesi tespit edilen aksaklıkları giderme ve verimliliği artırma açısından faydalı olabileceği ile ilgilidir. Vurgulanan ikinci nokta ise kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde okuma metinlerinin

Türk kültürü açısından işlevsel özelliklerle donatılması gerektiği ve kültür aktarımının seviyelere göre düzenlenmesi ile ilgilidir. Okuma metnlerinin Türkçe eğitimi kurlarının sonuna doğru öğrencilerin seviyesinin biraz üzerinde olan özgün metinlerden oluşturulması, öğrencilerin üst seviyelere uyum sağlayıp motivasyonlarını artırmalarına katkı sağlaması da ayrıca ifade edilmiştir. Bunlara ek olarak okuma metnilerindeki kültürel unsurların öğrenciye Türkiye’de olduğunu hissettirecek sadelikte işlevsel bilgilerden oluşması daha faydalı olabilir. Orta seviyenin sonlarından itibaren temel söz varlığı içerisinde o toplumun düşünme biçimini, olaylara yaklaşımını, pratik zekâsını temsil edebilecek yoğun anlatıma sahip atasözü, özdeyiş vb. yapıların okuma metinleri içerisinde bulunmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Dil öğretimini sürecinin sadece iletişimsel kaygılar ve milli çıkarlar çerçevesine yapılmadığı tüm dünyada kabul edilen bir gerçekliktir. Dil eğitimi kapsamında okuma metnlerinin taşıması gereken temel nitelikler uluslararası boyutta kabul görmüştür. Bu kapsamda dil öğretim süreci öğrenciler için sosyo-ekonomik değerlerin ve eğitim yönünün yanında çok kapsamlı bir öğreti aracıdır. Eğitim hayatında olduğu gibi dil öğretimi sürecinde de oldukça hayati öneme sahip olan metinler öğrencinin hedef dile ilişkin kültür öğeleri ve kavramlara yönelik hedef dil bünyesindeki algı ve tutumları öğrenciye kavramada mihenk taşı niteliğindedir. Metinler aracılığı ile dil öğretiminde farklı düşünme yolları, yaratıcılık, karşılaştırma gibi becerilerin gelişimi de gözetilmektedir. Tüm bu verilerden yola çıkarak öğrencilerin yabancı dilde diğer beceriler için kilit görevi üstlenen okuma becerisi için gösterilen özen metin seçiminde de azami derece de gösterilmelidir.

2.4.1.4. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metin Seçimindeki İlkeler

Yabancı dil eğitiminin 3 temel ana unsuru öğrenen, öğretici ve materyalden oluşmaktadır. Öğrenen ve öğretici boyutu süreç için taşıdığı ehemmiyeti materyal boyutunda da taşımaktadır. Bu kapsamda yabancı dil eğitiminin temel materyallerinden olan metin e metin seçim ilkeleri göz ardı edilmemelidir.

Şimşek'e (2011: 43-44) göre yabancı dil eğitiminde kullanılan metinler öğrencilerin ilgi ve alakasına hitap edebilen, seviyelerine uygun ve farklı türlerde olması sürecin monotonluktan uzaklaşması ve dil girdilerinin kalıcılığı açısından önem arz etmektedir. Hedef dilin kültürel içeriğinin yanı sıra öğrencinin kendi dili ile karşılaştırmalar yapmaya imkân veren metinlerin tercih edilmesi öğrencinin süreci zenginleştirmesine ve öğrenilenlerin kalıcılığını artırmasına yardım edecektir. Yabancı dil eğitiminde kullanılan metinlerin genel olarak bu özellikler etrafında yapılmış olması ve metin seçiminin bu kriterlere göre yapılması okuma becerisinin gelişiminin yanı sıra diğer dil becerilerinin gelişimini de olumlu etkileyecektir. Sürecin verimli ilerlemesi ve öğrenci başarısının üstü düzeye çıkarılması için metin seçiminde ifade edilen özellikler gözetilmelidir.

2.5. Yabancı Dil Öğretiminde Temel İlkeler

Tarihsel süreç içinde insanın varlığıyla neredeyse aynı süreçlerden geçen dil kavramı hep gelişim, değişim ve dönüşüm içinde yer almıştır. Kimi diller zaman içinde yok olurken kimi diller gelişmiş, sınırlarını genişletmiş ve evrenselliğini pekiştirmiştir. Dil ve dil öğretim kavramı farklı ulus ve topluluklara öğretim aracı olarak ilkel kabilelerden modern devletlere kadar ontolojik yapısını sürdürmüş ve geliştirmiştir. Bu süreçte gerek formal gerek informal ilkeler, yöntemler, yaklaşımlar birikerek globalleşen günümüz çağına ulaşmıştır. Demirel'e (1999: 31-33) göre yabancı dil eğitiminde esas alınması gereken temel ilkeleri ifade etmek gerekirse; dört temel becerinin geliştirilmesi ve belirli bir plan program dâhilinde sürecin ilerletilmesine vurgu yapılmıştır. Ayrıca materyal olarak görsel ve işitsel kaynakların kullanılması ve sürecin anadili bilgisiyle de ilişkilendirilerek yapıların kavratılması esas alınmıştır. Öğretim sürecinde hazır bulunuşluk, moral-motivasyon, bireysel farklılıkların gözetilmesinin yanı sıra öğretilen kavram ve hallerin sosyal hayatta dili öğrenen kişinin karşısına çıkacak yapılardan oluşması gözetilmiştir.

2.6. Ders Kitabı İnceleme ve Ünite Standartları

Türkçe ders kitapları, dil becerilerini öğrenme ve öğretmede vazgeçilmez temel ders araçlarıdır. Son yıllarda ders kitaplarındaki çeşitlilik, en iyi kitabı seçmeyi gündeme getirmektedir. Ders kitapları, öğrenciye hem bilgi vermeyi hem de birçok duyuşsal

özellik kazandırmayı amaçlayan materyallerdir (Çeçen ve Çiftçi, 2008) . Özbay(2003), yaptığı araştırmada Türkçe öğretmenlerinin, ders kitabından %94,44 oranında yararlandıklarını tespit etmiştir. Anlaşılacağı üzere ders kitabı Türkçe öğretiminin demir başı konumundadır.

Ders kitapları, eğitim programlarının hem tamamlayıcısı konumundadır hem de sınıf içi uygulamalarda rehber niteliğinde öğretmen ve öğrencilere kaynaklık etmektedir (Tutsak ve Batur, 2011). Ders kitabı, programda yer alan hedeflerle tutarlı olarak konuların işlendiği, öğrencilere bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazandırıldığı temel bir kaynaktır. Öğrencilerin ilgi, yetenek ve öğrenme hızlarını dikkate almaktan çok o dersin programında yer alan hedeflere ve işlenecek konulara göre hazırlanmaktadır (Demirel, 1996). Ayrıca ders kitapları öğrenci ilgi, istek ve seviyelerine göre düzenlenmelidir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde süreç genellikle ders kitabı üzerinden işlenen metinler aracılığı ile sürdürülmektedir. Bu kapsamda ders kitaplarının yaygın olarak kullanılması ve öğretim sürecinde temel materyal olarak önemini sürdürmesi bir takım nitelikleri de bünyesinde barındırması anlamına gelmektedir. Bu nitelikler eğitim öğretim sürecinin belirli bir kalite çizgisi ve verimlilik içinde sürdürülmesi için şarttır. Bu kapsamda yabancı dil eğitimi kitapları için uluslararası standartlar ve nitelikler bakımından McGrath'ın (2002) çalışması alan yazın açısından önem arz etmektedir.

McGrath (2002) çalışmasında genel görünüm, fiziksel görünüm, içerik, kelime ve cümlelerin yapısı, alıştırmalar ve değerlendirme başlıkları üzerinde durmuştur.

Genel Görünüm: Bu başlık altında metinde yeterli açıklamaların olup olmadığı, ilgili yöntem tekniklerin kullanımı, etkinliklerin ve testlerin varlığı ve yönergelerin ilerleyişi gibi başlıklara değinilmiştir.

Fiziksel Görünüm: Ders kitabı açısından son derece önemli özelliklerin incelendiği kısım fiziksel görünüm kısmıdır. Ünite girişleri ve ders kitabı kapağının

renklendirilmesi ve kitabın albenisi, sayfa düzeni, resimleme, sınıf düzeyi ve özelliklerine hitap etme gibi maddeleri bünyesinde barındırır.

İçerik: Ders kitabında kullanılan dil yapısı, etkinliklerin tamamlayıcı özellikleri, seçilen konuların günlük hayatı içinde barındırması, öğrenci düzeyine uygunluğu, metinlerin üniteyle ilişkili olmaları, ünitenin becerilerle ilgili olma durumu vb. özellikler bu başlık altında incelenir.

Kelime ve Cümle Yapısı: Yabancı dil eğitimi kitaplarının incelenmesinde belki de en önemli başlık kelime ve cümle yapısının incelenmesine yönelik maddeler içeren bu başlıktır. Cümlelerin dil düzeylerine göre uygunluğu, cümle yapısının öğrencinin dil düzeyine uygunluğu, işleyişin basitten karmaşığa ilerleme durumu, dilbilgisi konularını işleyen metinlerin varlığı ve bu konuların sistematik ilerleyişi gibi maddeler bu başlık altında incelenir.

Alıştırma ve Değerlendirme: Ders kitabı bünyesindeki alıştırma ve değerlendirmelerin dört temel beceriyi geliştirici nitelikte olması, edinimlerin ölçülmesine yönelik etkinlik ve alıştırmaların olması, alıştırmaların düzeye uygunluğu gibi maddeler bu başlık altında incelenir.

2.7. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni

Yabancı dil eğitimi ve öğretimi içinde çok sayıda faktörü barındıran, bunun sonucunda da birden çok değişkenden etkilenen bir süreçtir. Siyasal, kültürel, sosyolojik faktörleri ve değişkenleri bünyesinde bulunduran bu süreç dili öğreten ve öğrenen açısından hoşgörü ve saygı çerçevesinde ilerletilmelidir. Genel hoşgörü ve saygı kurallarının dışında politik ve çıkarıcı amaçlarla da yürütülen dil öğretim süreci için Avrupa'da çeşitli çalışmalar yapmıştır.

Yabancı dil eğitiminde sürecin olumlu ve verimli olarak ilerlemesi için yapılacak etkinliklerin, uygulanacak yöntem ve yaklaşımların belirli bir plan ve çerçeve içinde ilerlemesi gerekmektedir. Bu kapsamda hazırlanmış olan “Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni” bulunmaktadır. Diller için Avrupa ortak başvuru metni, tüm kıta

ülkelerinin yabancı dil öğretim programlarını, program uygulamalarını, sınav, iletişim becerileri, seviye aralıkları ve ders kitapları vb. konulardaki çalışmalarını planlamak ve yürütmek için ortak bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır.

2.7.1. Diller İçin Ortak Başvuru Metninin Kullanım Alanları

Diller için Ortak Başvuru Metninin kullanım alanları ve genel amaçları şu şekildedir:

“Her düzeyde dil öğrenimine yol gösterecek diller için Avrupa ortak başvuru metni aşağıdaki amaçlarla geliştirilmek istenmektedir:

- a) Farklı ülkelerdeki eğitim kurumları arasında işbirliğini arttırmak,
- b) Dil yeteneklerinde ortak bir temel oluşturmak,
- c) Öğrenen, öğretmen, program geliştiriciler, sınav kurulları ve eğitim müdürlüklerine bu kurumları oluşturmada ve çabalarını koordine etmekte yardımcı olmak” (Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni:4).

- Dil öğrenme programlarının planlanması,

1. Önceki bilgi ve öğrenme yaşantılarıyla, ilköğretim, orta öğretim ve ileri düzey öğrenmeyi göz önüne alan varsayımlara,
2. Hedeflere,
3. İçeriğe göre yapılmaktadır.

- Dil öğreniminin belgelendirilmesi

1. Sınav program içeriklerine,
2. Değerlendirme ölçütlerine, (olumsuzluklardan çok olumlu özelliklerin göz önüne alınarak) göre planlanmaktadır.

- Kendi kendine öğrenmenin planlanması

1. Öğrenenin var olan bilgisine dair farkındalığını artırmayı,
2. Kendisine uygun ve değerli hedefleri oluşturmayı,
3. Materyallerin seçimini,
4. Kendi kendini değerlendirmeyi kapsayacak şekilde yapılmaktadır.

- Öğrenme programları ve sertifika esasları

1. *Evrensel* (öğreneni dil ve iletişim düzeyinin tüm boyutlarına hazırlamak)
2. *Modüler* (öğrenenin yeteneğini belli bir amaç için kısıtlı bir alanda geliştirmek)
3. *Ağırlıklı* (öğrenmeyi belli yönlerde vurgulamak, bilgi ve becerinin bazı alanlarında daha yüksek düzeyler kazandıracak bir ‘profil’ oluşturmak)

4. *Kısmî* (sadece belli etkinlik ve beceriler (Örneğin, algı boyutunda) için sorumluluk geliştirmek ve diğerlerinin üzerinde durmamak) olmalıdır. Diller için Avrupa ortak başvuru metni, bu çeşitli biçimleri bütünleştirmek için yapılandırılmıştır. Daha ileri dil öğrenme düzeylerinde başvuru metninin rolü göz önüne alındığında, öğrenen ihtiyaçlarının doğası ve yaşadıkları bağlam önem kazanmaktadır. Başvuru metni kapsamında genel nitelikler ortaya konmalıdır. Bu nitelikler iyi tanımlanmalı, ulusal özelliklere uygun olarak uyarlanmış olmalı, yeni alanları –özellikle hem kültürel hem de özel alanları– kapsamalıdır. Bununla birlikte, belli ihtiyaçlar, özellikler ve öğrenenlerin kökenleri de önemli rol oynamaktadır” (Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni:5).

2.7.2. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Düzeyleri

Ortak başvuru düzeyleri hedef dili öğrenenlerin öğrenme sürecinde buldukları düzeyleri kategorilendirerek ifade etmektedir. Bu kategoriler çerçevesinde altı kategorili bir başvuru çerçevesi bulunmaktadır. Bu kategoriler:

- A1 Giriş ya da keşif düzeyi: (*Breakthrough*)
- A2 Ara Düzey ya da Temel Gereksinim Düzeyi: (*Waystage*)
- B1 Eşik Düzeyi: (*Threshold*)
- B2 İleri Düzey ya da Bağımsız Kullanıcı Düzeyi: (*Vantage*)
- C1 Özerk Düzey: (*EffectiveOperationalProficiency*)
- C2 Ustalık Düzeyi: (*Mastery*)

A1 yeterlilik düzeyi, en basit durumlarda sınırlı iletişimi; A2 düzeyi, sosyal çevre için kısa ifadelerle temel gereksinimi; B1 düzeyi, günlük yaşamla başa çıkmayı; B2 düzeyi, dilbilgisi kuralları çerçevesinde iletişim kurmayı, C1 ve C2 düzeyleri ise, en zor ve en iddialı durumlardaki dil yeterliliğini içermektedir.

Bu yeni dil seviyelerine göre artık Avrupa’da yapılacak tüm dil sınavlarında bir denklik sağlanması hedeflenmiş ve her ülkede farklı isimler ve taslaklar altında yapılan dil sınavlarının ve alınacak belgelerin tüm Avrupa Birliği sınırları içerisinde geçerliliği de sağlanmış olacaktır. Böylece işe başlayacak olan kişilerin ellerinde dil seviyelerini gösterir Avrupa çapında geçerli bir dil sertifikası olacak, aynı zamanda

öğrenciler okul değiştirdiklerinde zaman ve ders kaybından kurtulmak için bu belgeyi kullanabileceklerdir (Matzer 2003: 8). Çalışmamızın kapsamı çerçevesinde B2 düzeyi ile ilgili edinimler şu şekildedir: Soyut ve somut konulara dayalı karmaşık metinlerin ana fikrini anlayabilir, kendi uzmanlık alanı olan konularda teknik tartışmalar yürütebilir. Çok zorlanmadan, belli ölçüde doğal ve akıcı bir dil kullanarak anadilde konuşan birisiyle iletişim kurabilir. Farklı konularda, ayrıntılı ve anlaşılır bir şekilde kendini ifade edebilir ve bir konunun olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koyarak kendi bakış açısını yansıtabilir.

2.8. İlgili Araştırmalar

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde son yıllarda artan bilimsel çalışmalar ile Türkçenin öğretimi önemini giderek artırmakta ve bu alandaki uzman sayısını da pozitif etkilemektedir. Çalışmanın bu bölümünde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kapsamında yapılan ilgili bilimsel çalışmalara değinilecektir.

Dilek (1995) “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Özgün Metinlerle Çalışma Yolları” adlı yüksek lisans tezinde, okuma-anlama çalışmalarında kullanılabilir okuma metinleri hazırlanıp düzenlenmiş, okuma becerisi ağırlıklı olma üzere dil becerilerinin gelişimi için çeşitli etkinlik ve alıştırmalar sunulmuştur.

Dilidüzgün (1995) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazınsal Metinler” adlı yüksek lisans tezinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinlerin kullanımı ve kültür aktarımı ilkesi gereğince kullanımını incelemiştir. Ayrıca metin seçiminde dikkat edilecek hususlara da değinmiştir.

Zengin (1995) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Alıştırmalar” adlı yüksek lisans tezinde yabancı dil öğretim yöntemlerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan alıştırmalar tipleri üzerinde durmuştur.

Benhür (2002) “Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Tartışılmayan Ana Kavramlar” adlı doktora tezinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde mihenk taşı niteliğindeki ilkeler, öğretim ilkeleri üzerinde durmuştur.

Yaylı (2004) “Göreve Dayalı Öğrenme Yönteminin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Uygulanması ve Bu Uygulamaya İlişkin Öğrenci Görüşleri” adlı doktora çalışmasını Litvanya Vilnius Üniversitesi Filoloji Fakültesinde yapmıştır. Vefat ilanı yazma, mektup yazma, yolculuk planı yapma, televizyon programı planlama gibi görevlerle iletişimsel dil öğrenme ortamı yaratılarak Türkçe öğrenmenin öğrenci üzerindeki etkilerini belirlemiştir.

Durak (2006) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bağlamında Avrupa Ortak Dil Kriterleri Sorunsalı” adlı yüksek lisans tezinde Avrupa Birliği ve Birlik kapsamında uygulanan dil politikalarına değinmiş, Londra Elizabeth Garrett Anderson Dil Kolejinde Türkçenin Avrupa’da öğretimine ilişkin saptamalarda bulunmuştur.

Selvikavak (2006) “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde İleri Düzeydeki Öğrencilerin Paragraf Yazma Becerisini Geliştirme Üzerine Bir Uygulama” adlı yüksek lisans tezinde Ankara Üniversitesi TÖMER’de kullanılan yabancı dil öğretim setlerinde yer alan yazma öğretimi etkinliklerini analiz etmiştir.

Apaydın (2007) “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözcük Öğretimi Üzerine Bir Yöntem Denemesi” adlı yüksek lisans tezinde “Ulamsal Sözcük Öğretimi” yöntemiyle deneysel bir çalışma yapmış, yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen bireylere başlangıç düzeyinde yer alan dil öğelerinin daha kolay ve kalıcı bir şekilde öğretmede yöntemin faydalı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Aşık (2007) “Yabancılar İçin Temel Türkçe Sözcük Varlığının Oluşturulması” isimli yüksek lisans tezinde, Türkçede en sık kullanılan zamanları ve en sık kullanılan kelimeleri tespit etmeye çalışmıştır.

Aygüneş (2007) “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Okuma Becerisini Geliştirme Yolları” isimli yüksek lisans tezinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik hazırlanan 12 seri kitabın okuma becerilerine ilişkin

bölümlerini“ okuma öncesi etkinlikler, okuma sırasında etkinlikler ve okuma sonrası etkinlikler” başlığı altında irdelemiştir.

Pehlivan (2007) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürlerarası Etkileşim Odaklı Yaklaşım Uyarınca Metin Çalışmaları” isimli yüksek lisans tezinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde “Kültürlerarası Etkileşim Odaklı Yaklaşım” uyarınca metin çalışmalarının nasıl yapılması gerektiği ve alıştırma ile nasıl desteklenebileceğini ele almıştır.

Hacıömeroğlu (2007) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Kiplik Öğretimi Üzerine Materyal Geliştirme” isimli yüksek lisans tezinde kiplik öğretimine yönelik sunu destekli materyaller tasarlamıştır.

Şahin (2008) “Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar” isimli yüksek lisans tezinde Türkiye dışından Gazi Üniversitesi Güvenlik Bilimleri Fakültesi bünyesinde eğitim görmek için gelen yabancı öğrencilerin Türk dilini öğrenirken karşılaştıkları zorluklar üzerinde durmuştur.

Sülüoğlu (2008) “İşe Dayalı Dil Öğretim Malzemelerinin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Uygulanması” isimli yüksek lisans tezinde dil öğretiminde dilbilgisinin yerine vurgu yapmıştır.

Duru (2009) “Atasözleri ve Deyimlerin Yabancılara Öğretilmesinde Yöntem ve Teknikler” isimli yüksek lisans tezinde atasözleri ve deyimlerin öğretilmesinde kullanılacak yöntemler, teknikler ve bunların önemi üzerinde durmuştur.

Yıldız (2010) “Sözlü Dildeki Bağımlı Ardılların Kullanım Sıklığı” isimli yüksek lisans tezinde Türkçede var olan “Bağımlı Ardıllar” ın kullanım sıklığını incelemiştir.

Özdemir (2010) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Halk Hikâyelerinden Yararlanma” isimli yüksek lisans tezinde belgesel tarama yöntemiyle ilgili yayın ve araştırmaları incelemiş ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazınsal metinlerden faydalanma yollarını incelemiştir.

Öztürk (2012) “Türkçedeki Bilgisel Kiplik Belirten Sıfatların ve Belirteçlerin Saptanması ve Bu Yapıların Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Öğretimi” isimli çalışmasında sıfatlar ve belirteçler üzerinde durmuştur.

Sevindi (2012) Yabancıların Türkçe Öğrenme Yeterlilikleri adlı çalışmada ülkemizde görev yapan yabancı öğretim elemanlarının Türkçe öğrenme yeterlilikleri, Türkçeye ve Türk kültürüne yönelik ilgileri araştırılmış, Türkçe kullanımlarında yaptıkları hatalar değerlendirilmiştir.

Kılıç(2012) “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Eğitici Oyunlarla Dil Becerilerinin Geliştirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde dil öğretiminde sınıftaki her bireye hitap etmek amacıyla kullanılan eğitici oyunlar üzerinde durmuş ve konuyla ilgili çeşitli önerilerde bulunmuştur.

Arslan (2014) “Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Söz Varlığı Unsurlarının İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Yeni Hitit yabancılar İçin Türkçe 1-2-3 ders kitabının söz varlığını incelemiştir.

Sarıbaş (2014) “Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metnine Göre Yabancılara Türkçe Öğretiminde A1-A2-B1-B2 Seviyesinde Okuma Etkinlikleri ve Örnekleri” isimli yüksek lisans tezinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan okuma metinleri üzerinde durulmuş ve örnek metinler incelenmiştir.

Eroğlu (2015) “Metin dilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Ömer Seyfettin'in 'Üç Nasihat' Hikâyesinin Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Sadeleştirme Denemesi”

isimli yüksek lisans tezinde Üç nasihat isimli hikâyeyi ilgili dil düzeylerine göre sadeleştirmiş ve hedef kelimeler etrafında tekrar yapılandırmıştır.

Kutlu (2015) “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin’in Kaşığı ve Perili Köşk Adlı Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uyarlanması” isimli yüksek lisans tezinde Kaşığı ve Perili Köşk isimli hikâyeler ilgili dil düzeylerine göre sadeleştirmiş ve hedef kelimeler etrafında tekrar yapılandırmıştır.

Yapılan literatür taraması çerçevesinde yabancılara Türkçe öğretiminde okuma metinleri, okuma metinlerinin sadeleştirilmesi, dil öğretim ilkeleri, alıştırma tipleri, söz varlığı, ders kitapları, kültür aktarımı, eğitici oyunlar gibi çok çeşitli konuların işlendiği saptanmıştır. Bu kapsamda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan bu çalışmalardan faydalanılarak araştırmamızın çerçevesi ve hareket noktaları belirlenmiştir. Dil öğretim sürecinin en temel materyalleri arasında yer alan ders kitapları ile ilgili yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan çalışmalardan da faydalanılarak araştırmamız şekillendirilmiştir. Bu süreçte literatür taramasından hareketle yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders kitaplarının temel dil becerileri ve kültür aktarımı ile ilgili çeşitli çalışmalara rastlanmış olup bu çalışmaların sonuçlarından hareketle B2 düzeyinde kullanılan Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti ve İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğreti Seti yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları temel dil becerileri, kültür aktarımı ve ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında incelenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, araştırma modellerinden doküman analizi yöntemleri kullanılmıştır. Doküman analizi yöntemi, araştırılacak konunun amaca uygun kaynaklarla birlikte, ortaya çıkacak verilerin sağlıklı olup olmamasında değerlendirilir (Çepni, 2007). Doküman analizi, çalışılması gereken ünitelerle alakalı yazılmış veya basılmış belgelerin analizini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Tüm dil eğitimi araç ve gereçlerinde olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de kullanılan araç ve materyallerinin uluslararası standartları taşıması esastır. Bu çalışmada yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılan Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe seti B2 ders kitabı karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Her iki yayının B2 ders kitabının tüm üniteleri ve ünite içindeki metinleri dört temel dil becerisi, kültürel öğeler ve ünite değerlendirme ölçütleri bakımından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Bu çalışmada dört temel dil becerisi ve kültürel öğeler İşçi'nin (2012) hazırladığı "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan 'Yeni Hitit' Ders Kitabının Dört Temel Dil Becerisi ve Kültür Açısından İncelenmesi" isimli (yayımlanmamış) yüksek lisans tezinde kullandığı ölçütler ve boyutlara ek olarak Avrupa Birliği Dil Portfolyosu B2 beceri kriterleri gözetilmiştir. İşçi'nin belirlediği boyutlara "Ünite değerlendirme boyutu" eklenmiş ve çalışmanın inceleme kıstasları toplamda 6 boyuta genişletilmiştir. Materials Evaluation and Design for Language Teaching (McGrath, 2002 s.240) da yer alan yabancı dil eğitimi materyallerinin ünitelerinin değerlendirilmesi için geliştirilen ölçek çalışması bünyesinde kullanılan maddeler uzman görüşü alındıktan sonra "ünite değerlendirme boyutu" isimli nitel değerlendirme formunda ölçüt olarak kullanılmıştır.

Çalışmanın inceleme başlıklarına dört temel beceri, kültür aktarımı boyutlarına “Ünite değerlendirme boyutu” eklendikten sonra bu boyutta genel görünüm, fiziksel görünüm, içerik, kelime ve cümle yapısı, alıştırma ve değerlendirme ölçütlerine has özellikler karşılaştırmalı olarak doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışma evreni, ulaşılabilen evrendir. Bu yönü ile somuttur. Araştırmacının, ya doğrudan gözleyerek ya da ondan seçilmiş bir örnek küme üzerinde yapılan gözlemlerden yararlanarak, hakkında görüş bildirebileceği evren çalışma evrenidir. Pratikte, araştırmalar, çalışma evreni üzerinde yapılmakta olup sonuçlarında, yalnızca bu sınırlı evrene genellemesi kaçınılmazdır (Smith; Karasar, 2009). Araştırmanın evreni Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti A1, A2; B1, B2; C1 ders kitabı ile İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1, A2; B1, B2; C1 serileridir.

Araştırmanın örnekleme ise belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar, çoğunlukla örneklem kümeler üzerinde yapılır ve alınan sonuçlar, ilgili evrenlerine genellenir (Karasar, 2009:110).

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada yabancılar Türkçe öğretimi alanında kullanılan Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe seti B2 ders kitabı karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Her iki yayının B2 ders kitabının üniteleri ve ünite içindeki metinleri dört temel dil becerisi, kültürel öğeler ve ünite değerlendirme ölçütleri bakımından karşılaştırmalı olarak 6 boyutta incelenmiştir.

3.4. Veri Analizi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan metinler ve üniteler için hazırlanmış 6 boyutlu değerlendirme formu ölçütlerine göre doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir. Bu araştırmanın örnekleme Yunus Emre Enstitüsü Türkçe

Öğretim Seti B2 ders kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe seti B2 ders kitabı bünyesinde kullanılan metin ve ünitelerdir.

I.Okuma alanı ile ilgili 9 temel ölçüt belirlenmiştir. Bu ölçütler:

- 1- Metin adı, metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?
- 2- Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?
- 3- Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?
- 4- Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?
- 5- Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?
- 6- Metni okumadan önce metne yönelik anahtar sözcükler var mı?
- 7- Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?
- 8- Metin konusu esnek, canlı ve geliştirmeye açık mı?
- 9- Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

II. Dinleme alanı ile ilgili 6 temel ölçüt belirlenmiştir. Bu ölçütler:

- 1- Metin adı, Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?
- 2- Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?
- 3- Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?
- 4- Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?
- 5- Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?
- 6- Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerisini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

III. Konuşma alanı ile ilgili 4 temel ölçüt belirlenmiştir. Bu ölçütler:

- 1- Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?
- 2- Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu?, Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?
- 3- Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?
- 4- Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

IV. Yazma alanı ile ilgili 3 temel ölçüt belirlenmiştir. Bu ölçütler:

- 1- Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?
- 2- Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?
- 3- Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

V. Kültür boyutu ile ilgili 3 temel ölçüt belirlenmiştir. Bu ölçütler:

- 1- Metin Türü
- 2- Metin Biçimi
- 3- İçerik ve Kültürel yorum

VI. Ünite değerlendirme boyutu ile ilgili 8 temel ölçüt belirlenmiştir. Bu ölçütler:

- 1- Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

- 2- Üniteye yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?
- 3- Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?
- 4- Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?
- 5- Üniteye yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?
- 6- Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?
- 7- Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?
- 8- Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan ders kitaplarını incelemeye yönelik bu çalışmada İşcan'ın (2012) kullandığı okuma, dinleme, konuşma, yazma, kültür boyutuna ünite değerlendirme boyutu da eklenerek 6 boyuta genişletilmiş ve ders kitapları bu kapsamda incelenmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Dinleme Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Dinleme Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.1.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünitesinin (Leyleği havada Görmek) Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde “Alman Çift Türkiye’ye Bağlandı, Konya’da Uzay Turizmi Heyecanı, Geldim-Gördüm-Sevdim” olmak üzere 3 adet dinleme etkinliği bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik metinler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

Alman Çift Türkiye’ye Bağlandı: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

Konya’da Uzay Turizmi Heyecanı: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

Geldim-Gördüm-Sevdim: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Alman Çift Türkiye’ye Bağlandı: Etkinlik öğrenciyi gerçek hayat iletişimlerine hazırlayıcı nitelikte tasarlanmış ve öğrencinin rutin olarak karşılaşılabileceği

diyalogları örneklendirmiştir. Misafirperverlik, sıcakkanlılık, yardıma koşmak, içten olmak vb. kelimeler kullanılmış öğrencilerin ileri düzeyde kullanacakları kelime ve söz grupları örneklenmiştir.

Konya’da Uzay Turizmi Heyecanı: Etkinlik konusu olarak seçilen turizm türleri ve astronomiyle ilişkilendirilmiş ve farklı yaklaşım açıları konu edinilmiştir. Öğrenciler açısından dinleme etkinliği gerçek hayat iletişimleri ve rutin diyaloglar barındırması bakımından iyi tasarlanmıştır.

Geldim-Gördüm-Sevdim: Seyahat konusu üzerine yapılandırılan dinleme etkinliği öğrencileri gerçek hayat iletişimleri ve rutin diyaloglara hazırlama bakımından iyi tasarlanmıştır.

3) Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

Alman Çift Türkiye’ye Bağlandı: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

Konya’da Uzay Turizmi Heyecanı: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

Geldim-Gördüm-Sevdim: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Alman Çift Türkiye’ye Bağlandı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

Konya’da Uzay Turizmi Heyecanı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

Geldim-Gördüm-Sevdim: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

Alman Çift Türkiye’ye Bağlandı: Etkinlik sonrası sorular açık uçlu sorulardan oluşan ve dinleme etkinliğinin anlaşılıp anlaşılmadığını ölçen sorulardır.

Konya’da Uzay Turizmi Heyecanı: Dinleme etkinliği sonrasında doğru/yanlış şekilde alıştırmalar yapılmıştır.

Geldim-Gördüm-Sevdim: Etkinlik sonrası alıştırmalar dinlenen materyalin kilit noktalarına yönelik olarak boşluk doldurma tipindedir.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

Alman Çift Türkiye’ye Bağlandı: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Okuma, yazma, konuşma becerilerine yönelik hazırlanmış açık uçlu sorular bulunmaktadır. Türkiye ile ilgili izlenimler, gezme planları ve Türk insanı için yabancı kişilerin düşüncelerine yer verilmiştir.

Konya’da Uzay Turizmi Heyecanı: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Doğru/ yanlış etkinliği ile daha çok okuma becerisi ve konuşma becerisi ile uyumludur. Yazma becerisinin geri planda kaldığı gözlemlenmiştir.

Geldim-Gördüm-Sevdim: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme etkinliği yazma becerisi ile doğrudan ilişkilidir.

Kıbrıs'ın özellikleri, doğal güzellikleri ve turistik faaliyetler hakkında bilgiler sorgulanmıştır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesi bünyesinde yer alan dinleme etkinlikleri öğrencileri gerçek hayat durumlarına hazırlayıcı ve öğrencilere dili işlevsel olarak kullanırmak için hayatın içinden diyalogları bünyesinde barındırmaktadır. Dinleme etkinlikleri öncesi ve sonrasındaki alıştırmalar ile diğer dil becerilerin gelişimi gözetilmiştir. Ayrıca seyahat konusu üzerine yapılandırılan ünite ve beceri etkinlikleri öğrencinin hazır bulunuşluğu ve kelime haznesini geliştirmesi açısından oldukça faydalı olacağı öngörülmüştür. B2 ve ileri düzeyde dil öğretimi için çeşitli kelimeler, kalıp sözler, mecazları bünyesinde barındıran dinleme etkinlikleri AB Dil Portfolyosu kapsamında öğrencilerin güncel olaylarla ilgili ileri düzeyde dinlediklerini anlamalarına yardımcı olduğu, diğer beceri etkinlikleri ile konu, işleyiş bakımından uyumlu olduğu gözlemlenmiştir. Dinleme etkinliğinde seslendiren kişilerin uzman kişilerden oluşması ve gerçek hayat ortamlarını yansıtması dil öğretim süreci için oldukça faydalıdır.

4.1.1.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünitesinin (Geçmişten Günümüze) Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 2. Ünitesinde “İlk Teknolojik Alet, Yaşlılık ve Teknoloji, Bir Konu Yedi Soru” olmak üzere 3 adet dinleme etkinliği bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik metinler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

İlk Teknolojik Alet: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmaktadır.

Yaşlılık ve Teknoloji: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmaktadır.

Bir Konu Yedi Soru: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmaktadır.

2) Dinleme alışmaları (Diyaloglar, roller vb.) ğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

İlk Teknolojik Alet: Dinleme etkinliği öğrencinin günlük hayat içinde karşılaşacağı rutin durumlara ve gerçek iletişim ortamlarına adapte olasını kolaylaştırıcı niteliklere sahiptir. İletişim ortamları için iyi tasarlandığı kanaati mevcuttur. Günümüz insanının teknoloji ile olan münasebeti ve sahip olunan ilk teknolojik aletin sorgulandığı etkinlik gerçek iletişim ortamlarını bünyesinde barındırmaktadır.

Yaşlılık ve Teknoloji: Mevcut dinleme etkinliği teknoloji kullanımı ve yaş bağlantısı zerin yapılandırılmış ve gerçek hayat iletişimlerine öğrenciyi hazırlayıcı niteliktedir. Güncel konular dinleme etkinliğinin konusu yapılmış, rutin olarak kullanılabilir diyaloglar tercih edilmiştir.

Bir Konu Yedi Soru: Belirli bir konu ekseninde hazırlanan sorular ve cevaplarının işlendiği dinleme etkinliği hem rutin konuşma konuları açısından hem de gerçek hayat iletişimleri açısından iyi tasarlanmıştır.

3)Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

İlk Teknolojik Alet: Dinleme etkinliği öncesi sözcüklerin öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat nite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır. Ayrıca etkinlik kendi bünyesinde belirli kelimeleri kavratmayı hedefleyen alıştırma ve dinleme kesitlerine sahiptir.

Yaşlılık ve Teknoloji: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat nite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır. Ayrıca etkinlik kendi bünyesinde belirli kelimeleri kavratmayı hedefleyen alıştırma ve dinleme kesitlerine sahiptir.

Bir Konu Yedi Soru: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat nite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır. Ayrıca etkinlik kendi bünyesinde belirli kelimeleri kavratmayı hedefleyen alıştırma ve dinleme kesitlerine sahiptir.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

İlk Teknolojik Alet: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir

Yaşlılık ve Teknoloji: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

Bir Konu Yedi Soru: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

İlk Teknolojik Alet: Dinleme etkinliği içinde aletlerle özdeşleşen karakterlere yönelik eşleştirme etkinliği bulunmaktadır. Ayrıca belirli kavramların anlam boyutunda karşılık geldiği kişilerin isimleriyle eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir. Etkinlik sonrası çalışmadaki son soru ise dinleme etkinliğinin anlam boyutunun irdelenmesine yönelik açık uçlu sorudan oluşmaktadır.

Yaşlılık ve Teknoloji: Dinleme etkinliği bünyesinde cümle tamamlama, boşluk doldurma alıştırmaları bulunmaktadır, Dinleme kesitinde geçen diyaloglara göre anahtar özellikleri belirlemeye yönelik alıştırmalar bulunmaktadır. Ayrıca açık uçlu soru ile anlam boyutu irdelenmiştir.

Bir Konu Yedi Soru: Mevcut dinleme etkinliği aracılığı ile öğrenciden sorular oluşturması ve cevaplarını işaretlenmesi talep edilmiştir. Doğrudan bakınca anlam boyutuna yönelik soru yok gibi görünse de soruları oluşturmak ve doğru cevapları belirlemek dinleme kesitinin tam olarak kavranmasına bağlıdır.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

İlk Teknolojik Alet: Dineleme etkinliği diğer becerilerle konu ve içerik bakımından bütünlük sağladığı gibi dinleme etkinliği sonrasındaki çalışmalarla da okuma, konuşma ve yazma becerilerini destekleyici alıştırmaları bünyesinde barındırmaktadır.

Yaşlılık ve Teknoloji: Mevcut dinleme etkinliği diğer becerilerle konu ve içerik bakımından bütünlük içindedir. Dinleme etkinliği sonrasındaki alıştırmalar aracılığı ile yazma ve konuşma becerileri ile doğrudan bağlantı bulunmaktadır.

Bir Konu Yedi Soru: Mevcut dinleme etkinliği diğer becerilerle konu ve içerik bakımından bütünlük içindedir. Boşluk doldurma soruları daha çok yazma becerisini geliştirmeye yöneliktir. Konuşma ve okuma becerilerine yönelik soru oluşturulması da talep edilmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 2. Ünitesi bünyesinde yer alan dinleme etkinlikleri diyalogların gerçek hayat tecrübelerini yansıtması açısından yeterlidir. Diyalogların etkinliklerin ortamını iyi yansıtması ve ölçünlü dil açısından telaffuzların iyi olması öğrenciler için faydalı olacağı öngörülmektedir. Etkinlikler bünyesinde kullanılan kalıp sözler, tanışma ve vedalaşma diyalogları, ileri düzeyde kullanılacak mecazların olması öğrencini kelime haznesi açısından oldukça faydalıdır. AB Dil Portfolyosu dinleme becerisi B2 düzeyinde ölçünlü konuşma, soyut konular hakkında konuşma, bağımsız olarak kendini ifade edebilme yetileri açısından dinleme etkinlikleri başarılıdır. Ölçünlü konuşma kapsamında diyaloglar uzman seslendirme sanatçıları tarafından seslendirilmiş; kültür, zaman, değişen toplum gibi soyut konular hakkında konuşmalar etkinlikler içinde yer almıştır. Dinleme etkinlikleri bünyesinde yer alan alıştırmalar etkinliklerin anlam boyutuna ağırlık verdiği gibi çeşitli kavramların anlaşılmasına ayrı bir özen göstermiştir. Ünite bünyesindeki dinleme etkinlikleri öncesinde hazırlık çalışmalarının olmaması öğrencilerin hazırbulunuşluğu ve artalan bilgilerinin harekete geçirilmesi açısından giderilmesi gereken bir eksikliklerdir.

4.1.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünitesinin (Bir Yudum İnsan) Dinleme Becerisi etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesinde “Duygular, Anlatamıyorum, Klasik Türk Müziği” olmak üzere 3 adet dinleme etkinliği bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik metinler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

Duygular: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

Anlatamıyorum: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak ünite genelinde benzer konuların işlenmesinden dolayı öğrenci beceri etkinliklerinin konusu hakkında ipucu edinebilirler.

Klasik Türk Müziği: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmaktadır. Dinleme etkinliği öncesinde estetik dinleme türünde icra edilecek dinleme süreci için çeşitli sorular aracılığı ile önbilgiler harekete geçirilmeye çalışılmıştır.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Duygular: Dinleme etkinliği öğrencinin günlük hayat içinde karşılaşacağı rutin durumlara ve gerçek iletişim ortamlarına adapte olmasını kolaylaştırıcı niteliktedir. Dinleme etkinliği aracılığı ile ses tonu ve üsluptan duyguların ayırt edilmesi amaçlanmıştır.

Anlatamıyorum: Estetik dinleme türünde icra edilen dinleme etkinliği gerçek hayat iletişimlerine öğrenciyi hazırlayıcı niteliktedir. Dinleme etkinliğinin estetik ve sanatsal yönü ile öğrenci seviyesi açısından geliştirici nitelikler barındırmaktadır.

Klasik Türk Müziği: Estetik dinleme arzında icra edilen dinleme etkinliği öğrenciler için gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı niteliktedir.

3)Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

Duygular: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır. Ayrıca etkinlik kendi bünyesinde belirli kelimeleri kavratmayı hedefleyen alıştırmaya ve dinleme kesitlerine sahiptir.

Anlatamıyorum: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

Klasik Türk Müziği: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır. Ayrıca etkinlik kendi bünyesinde belirli kelimeleri kavratmayı hedefleyen alıştırmaya ve dinleme kesitlerine sahiptir.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Duygular: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

Anlatamıyorum: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

Klasik Türk Müziği: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmaktadır. Açık uçlu sorular ile etkinlik konusu hakkında sorular yöneltilmiştir.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

Duygular: Dinleme etkinliği içinde ses ve üsluptan hareketle insanın içinde olduğu duygu durumu öğrencilere kavratılmaya çalışılmış olup hedef dilde duyguların konuşma ortamındaki cereyanları örneklenmiştir.

Anlatamıyorum: Dinleme etkinliği bünyesinde bulunan açık uçlu soru aracılığı ile estetik dinleme türünde gerçekleştirilen dinleme sürecinin anlam boyutu irdelenmiştir.

Klasik Türk Müziği: Estetik dinleme türünde icra edilen dinleme etkinliği bünyesinde geçen kavramların anlaşılmasını için çeşitli alıştırmalar yapılmıştır.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

Duygular: Mevcut dinleme etkinliği diğer beceri etkinlikleri ile bağlantısı yoktur. Sadece konu bakımından benzerlikler arz etmektedir.

Anlatamıyorum: Mevcut dinleme etkinliği diğer becerilerle konu ve içerik bakımından bütünlük içindedir.

Klasik Türk Müziği: Mevcut dinleme etkinliği diğer becerilerle konu ve içerik bakımından bütünlük içindedir. Konuşma ve okuma becerileri ile doğrudan ilişkili alıştırmalar bulunmaktadır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesinde yer alan dinleme etkinlikleri gerçek hayat durumlarına uygun olarak hazırlanmıştır. Kalıp sözler ve mecazlar açısından çeşitlilikler sunan dinleme etkinlikleri bünyesinde farklı alıştırma tipleri bulundurmaktadır. Anlamı irdeleyen doğru yanlış ve açık uçlu sorular ile diğer becerilerle konu ve işleyiş açısından uyum sağlanmıştır. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyinde dinleme etkinlikleri ölçünlü dil kullanma bağımsız olarak dili kullanma, soyut konular hakkında konuşma ve estetik dinlemeye yönelik kesitler bulunmaktadır.

4.1.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünitesinin (Bana Yakışır Her Şey) Dinleme Becerisi etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 4. Ünitesinde “Moda Rüzgârı, En Pahalı Alışkanlık: Alışveriş Bağımlılığı, Giyim Tarzı ” olmak üzere 3 adet dinleme etkinliği bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik metinler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

Moda Rüzgârı, En Pahalı Alışkanlık: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Fakat etkinliğe has verilen kelime listesi moda ve giyim kavramları ile ilişkili olduğu için öğrenci açısından ipucu sağlayabilir.

Alışveriş Bağımlılığı: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak ünite genelinde benzer konuların işlenmesinden dolayı öğrenci beceri etkinliklerinin konusu hakkında ipucu edinebilirler.

Giyim Tarzı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmaktadır. Fakat etkinliğe has verilen kelime listesi moda ve giyim kavramları ile ilişkili olduğu için öğrenci açısından ipucu sağlayabilir.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Moda Rüzgârı, En Pahalı Alışkanlık: Dinleme etkinliği öğrencinin günlük hayat içinde karşılaşacağı rutin durumlara ve gerçek iletişim ortamlarına adapte olmasını kolaylaştırıcı niteliktedir. Moda ve giyim konusu hakkında bireysel tercihler ve zamanın etkisi etkinlikte işlenmiştir.

Alışveriş Bağımlılığı: Mevcut dinleme etkinliği gerçek hayat iletişimlerine öğrenciyi hazırlayıcı niteliktedir. Gündelik hayat içinde sıkça karşılaşılabileceğimiz tüketim kavramı eleştirel bir yaklaşımla incelenmiş ve öğrencilerin görüş, önerileri kapsamında etkinlik sürdürülmüştür.

Giyim Tarzı: Mevcut dinleme etkinliği öğrenciler için gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı niteliktedir. Dinleme etkinliği ile görseller arasında kurulması istenen bağ gündelik hayatta karşılaşılan insan tiplerini örnelemektedir.

3)Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

Moda Rüzgârı, En Pahalı Alışkanlık: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma bulunmaktadır. Dinleme etkinliğinin konusu ile ilgili kelime listesi verilmiştir.

Alışveriş Bağımlılığı: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

Giyim Tarzı: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Moda Rüzgârı, En Pahalı Alışkanlık: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat hedef kelime listesi, beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

Alışveriş Bağımlılığı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

Giyim Tarzı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

Moda Rüzgârı, En Pahalı Alışkanlık: Mevcut dinleme etkinliği sonrasındaki soru ve alıştırmalar dinleme kesitinin doğrudan anlamını sorgulayan bir niteliğe sahiptir.

Alışveriş Bağımlılığı: Dinleme etkinliği sonrasında boşluk doldurma şeklinde tasarlanan bir alıştırmadır. Anam boyutunda bir çalışma mevcut değildir.

Giyim Tarzı: Mevcut dinleme etkinliği sonrasında görsellerle dinleme kesitinde tarif edilen tipler arasında kurulması istenen bağlantı etkinliğinin doğrudan anlaşılabilirliği tasvir yoluyla ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerisini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

Moda Rüzgârı, En Pahalı Alışkanlık: Mevcut dinleme etkinliği diğer beceri etkinlikleriyle konu ve içerik bakımından destekleyici niteliktedir. Yazma ve okuma becerilerine yönelik doğrudan alıştırmalar bulunmasının yanı sıra hedef kelime listeleri bakımından da benzerlikler arz etmektedir.

Alışveriş Bağımlılığı: Mevcut dinleme etkinliği diğer beceri etkinlikleriyle konu ve içerik bakımından bütünlük içindedir. Okuma becerisini destekleyici alıştırmalar bulunmaktadır.

Giyim Tarzı: Mevcut dinleme etkinliği diğer beceri etkinlikleriyle konu ve içerik bakımından bütünlük içindedir. Dolaylı yoldan yazma becerisi ve görsel okuma içeriğinden dolayı okuma becerisi ile dinleme etkinliği ilintilidir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 4. Ünitesi bünyesinde yer alan dinleme etkinlikleri gündelik hayat içinde yer alan “moda” kavramı etrafında şekillendirilmiş olup gerçek hayat tecrübelerine yönelik olarak hazırlanmıştır. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyinde dili bağımsız olarak kullanırmaya yönelik olarak moda konusunda serbest konuşmalar ve moda kavramına yönelik algılar tespit edilmeye çalışılmıştır. Diğer becerileri geliştirme noktasında yazma ve okuma becerilerinin daha ön planda olduğu gözlemlenmiştir. “Canı istemek, tarz,

küreselleşme, alışveriş bağımlılığı” vb. söz ve söz grupları yer aldığı gibi mecazlara da yer verilmiştir.

4.1.1.5. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünitesinin (Harikalar Diyarı) Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 5. Ünitesinde “Mısır Piramitleri’nin Sırrı, Kırık, Gizli ve Derin Bir Aşk Hikâyesi, Çocuk Müzesi” olmak üzere 3 adet dinleme etkinliği bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik metinler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

Mısır Piramitleri’nin Sırrı: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

Kırık, Gizli ve Derin Bir Aşk Hikâyesi: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

Çocuk Müzesi: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Mısır Piramitleri’nin Sırrı: Dinleme etkinliği öğrencinin günlük hayat içinde karşılaşacağı rutin durumlara ve gerçek iletişim ortamlarına adapte olmasını kolaylaştırıcı niteliklere sahiptir.

Kırık, Gizli ve Derin Bir Aşk Hikâyesi: Mevcut dinleme etkinliği gerçek hayat iletişimlerine öğrenciyi hazırlayıcı niteliktedir. Özellikle tahkiyeli anlatım ve dinleme türünde öğrenci için oldukça faydalı bir etkinliktir.

Çocuk Müzesi: Mevcut dinleme etkinliği öğrenciler için gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı niteliktedir. Çocuk müzeleri hakkında bilgi veren dinleme etkinliği öğrencileri gerçek hayat iletişimleri ve kelime haznesi açısından destekleyici niteliktedir.

3)Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

Mısır Piramitleri'nin Sırrı: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma bulunmamaktadır.

Kırık, Gizli ve Derin Bir Aşk Hikâyesi: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

Çocuk Müzesi: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Mısır Piramitleri'nin Sırrı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

Kırık, Gizli ve Derin Bir Aşk Hikâyesi: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

Çocuk Müzesi: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

Mısır Piramitleri'nin Sırrı: Mevcut dinleme etkinliği sonrasındaki soru ve alıştırmalar dinleme kesitinin doğrudan anlamını sorgulayan bir niteliğe sahiptir. Boşluk doldurma ve doğru/yanlış tipi alıştırmalar ile dinleme etkinliğinin anlamı ve önemli noktaları pekiştirilmek istenmiştir.

Kırık, Gizli ve Derin Bir Aşk Hikâyesi: Dinleme etkinliği sonrasında boşluk doldurma şeklinde tasarlanan bir alıştırma bulunmaktadır. Dinleme kesitinde geçen

önemli noktaları tespit etmeye yönelik bir etkinliktir. Ayrıca öğrencinin kelime haznesini aktif kullanmasını sağlamaktadır.

Çocuk Müzesi: Dinleme etkinliği sonrasında sorulan açık uçlu sorular ile dinleme kesitinin anlam boyutu üzerinde durulmuş, önemli noktalara da temas edilmiştir.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

Mısır Piramitleri'nin Sırrı: Mevcut dinleme etkinliği diğer beceri etkinliklerini konu ve içerik bakımından destekleyici niteliktedir. Yazma ve okuma becerilerine yönelik doğrudan alıştırmalar bulunmaktadır.

Kırık, Gizli ve Derin Bir Aşk Hikâyesi: Mevcut dinleme etkinliği diğer becerilerle konu ve içerik bakımından bütünlük içindedir. Okuma becerisini destekleyici alıştırmalar bulunmaktadır. Ayrıca mevcut dinleme etkinliği öğrencinin kelime haznesini aktif olarak kullanması ve geliştirmesine yardımcı nitelikler barındırmaktadır.

Çocuk Müzesi: Mevcut dinleme etkinliği diğer becerilerle konu ve içerik bakımından bütünlük içindedir. Konuşma becerisine yönelik açık uçlu sorular ile yazma becerisine yönelik alıştırmalar bulunmaktadır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 5. ünitesi bünyesinde yer alan dinleme etkinlikleri öğrenciler için gerçek hayat tecrübelerini barındıran dinleme kesitleri sunmaktadır. Turistik amaçlı bir gezide nelere dikkat edilmesi gerektiği, gezilecek yerle ilgili hikâyeleri, efsaneleri vb. olayları dil öğretim sürecine de uygun olarak sunmuştur. Kalıp sözler, mecazlar ve atasözleri dinleme etkinlikleri içinde kullanılmış ve açıklanmıştır. “Güneş girmeyen eve doktor girer.” Atasözü dinleme kesiti içinde açıklanmış ve etkinlik sonrasında anlam boyutuna yönelik yorumlar irdelenmiştir. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyinde hedef dili bağımsız olarak kullanma amacıyla gezilen mekânlarda kullanılacak temel diyaloglar ve mekânlar hakkında ayrıntılı bilgiler dinleme etkinlikleri bünyesinde verilmiş olup, ölçünlü olarak hedef dili kullanma, soyut kavramları anlama ve anlatma becerileri gözletilmiştir.

4.1.1.6. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünitesinin (Şaştım Kaldım) Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 6. Ünitesinde “Karagöz ve Hacivat, Seyyar Satıcı, Pratik Çözümler” olmak üzere 3 adet dinleme etkinliği bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik metinler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

Karagöz ve Hacivat: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmaktadır. Karagöz ve Hacivat görseli üzerinden öğrencilerde oluşan çağrışımların sözlü olarak ifade edilmesi talep edilmiştir.

Seyyar Satıcı: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

Pratik Çözümler: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Karagöz ve Hacivat: Dinleme etkinliği öğrencinin günlük hayat içinde karşılaşacağı rutin durumlara ve gerçek iletişim ortamlarına adapte olmasını kolaylaştırıcı niteliklere sahiptir. Hacivat ve Karagöz’ün diyalogları ve birbirlerini yanlış anlamaları dil öğrenim sürecinde karşılaşılan yanlış anlama durumlarına doğrudan göndermeler içermektedir.

Seyyar Satıcı: Mevcut dinleme etkinliği gerçek hayat iletişimlerine öğrenciyi hazırlayıcı niteliktedir. Daha da özelden dinleti kesiti gerçek bir diyalogdan alınarak sunulmuştur. Öğrencilerin

Pratik Çözümler: Mevcut dinleme etkinliği öğrenciler için gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı niteliktedir. Herhangi bir sorun karşısında yaklaşım açıları ve değerlendirme şekilleri üzerinden hem öğretici hem de çözümleyici bir üslup tercih edilmiştir.

3)Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

Karagöz ve Hacivat: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma bulunmamaktadır.

Seyyar Satıcı: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

Pratik Çözümler: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Karagöz ve Hacivat: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmaktadır. Görsel aracılığı ile dinleme kesitinin konusuna yönelik çıkarımlarda bulunulması talep edilmiştir.

Seyyar Satıcı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

Pratik Çözümler: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

Karagöz ve Hacivat: Mevcut dinleme etkinliği sonrasındaki soru ve alıştırmalar dinleme kesitinin anlaşılıp anlaşılmadığını sorgulayan bir niteliğe sahiptir. Hacivat ve Karagöz'ün ne anlattığını kısaca anlatılmasını isteyen etkinlik ile özetleme çalışması yapılmış, yanlış anlamaların kaynaklandığı noktalara dikkat çekilmiş ve öğrencilerin dikkati bu noktalara çekilmiştir.

Seyyar Satıcı: Dinleme etkinliği sonrasında boşluk doldurma şeklinde tasarlanan bir alıştırma bulunmaktadır. Ayrıca diyalog tamamlama ve sonrasında gelişebilecek olayları tahmin ettirmeye yönelik alıştırmalarda bulunmaktadır. Bu alıştırmalar aracılığı ile dinleme kesiti ve ifade ettiği anlam boyutu çok yönlü olarak analiz ettirilmeye çalışılmış.

Pratik Çözümler: Dinleme etkinliği daha çok analitik düşünme kavramı üzerinde durduğu için öğrenciyi düşünme ve anlam boyutundan hareketle çözüm yolları aramaya yöneltmektedir.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

Karagöz ve Hacivat: Mevcut dinleme etkinliği diğer beceri etkinliklerini konu ve içerik bakımından destekleyici niteliktedir. Yazma ve okuma becerilerine yönelik doğrudan alıştırmalar bulunmaktadır. Özet, anlatı gibi alıştırma tipleri ile diğer beceri etkinlikleri ile diğer becerilerle olan bütünlük pekiştirilmiştir.

Seyyar Satıcı: Mevcut dinleme etkinliği diğer becerilerle konu ve içerik bakımından bütünlük içindedir. Okuma ve yazma becerisini destekleyici alıştırmalar bulunmaktadır.

Pratik Çözümler: Mevcut dinleme etkinliği diğer becerilerle konu ve içerik bakımından bütünlük içindedir. Konuşma becerisine yönelik açık uçlu sorular ile yazma becerisine yönelik alıştırmalar bulunmaktadır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 6. ünitesi bünyesinde yer alan dinleme becerisi etkinliklerinde hedef dilin kültürel öğelerinin yoğunlukta olduğu gözlemlenmiştir. Karagöz ve Hacivat isimli dinleme becerisi etkinliğinde yabancı dil öğrenen kişilerinde fazlaca tecrübe ettiği yanlış anlama ve anlaşılmalara işlenmiş, gerçek hayat durumları örneklendirilmiştir. Tanışma, vedalaşma, karşılaşma durumlarının örneklendiği etkinliklerde “merhaba, görüşmek üzere, nasılsınız, memnun oldum” gibi söz gruplarına sık sık yer verilmiştir. Mecaz anlamlı kelimelerinde oldukça fazla olduğu dinleme becerisi etkinliklerinde üzülmeye, sevgi, hoşgörü gibi kavramlarda açıklanmıştır. Dinleme becerisi etkinlikleri okuma, konuşma ve yazma becerileri ile doğrudan ilintili açık uçlu soru tipindeki alıştırmalar ile desteklenmiştir. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyinde hedef dili bağımsız olarak

kullanma amacıyla öğrencilere dinleme etkinliğinden sora sorular yöneltilmiş, yazılı ve sözlü olarak cevaplanması talep edilmiştir. Uzun ve karmaşık konuşmaları anlama yetisini kazandırma amacıyla dinleme etkinliklerinin tercih edilen uzunluğu öğrenci açısından hem mevcut düzeyi için hem de ileri düzey için oldukça isabetlidir.

4.1.1.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç ve Önerileri

Yabancı dil eğitimi bünyesinde zincirin önemli halkalarından olan dinleme becerisi İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde diğer beceri etkinlikleri ile bütünlük içinde sunulmuştur. Dinleme becerisinin konuşma becerisiyle olan yakın ilişkisi İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde etkinlik sonrası çalışmalarda özellikle vurgulandığı gözlemlenmiştir. Bu kapsamda estetik dinleme türünde gerçekleştirilen etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin konuşma becerisinde de uzmanlaşmaları hedeflenmiştir. Dinleme becerisi etkinliklerinin seslendirilmesinde profesyonel seslendirme sanatçılarından faydalanılmış olması öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişimine de olumlu yansıtacağı öngörülmüştür.

AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi dinleme becerisi kapsamında öğrencinin kendini bağımsız olarak ifade etmesine imkân veren, diğer becerilerle bütünlük içinde hedef dilin gelişimini gözetken kazanımlar dinleme etkinliği bünyesinde gözlemlenmiştir. Dinleme becerisi ölçütlerince değerlendirilen dinleme becerisi etkinliklerinde hazırlık çalışmaları, konuyla ilgili öğrencinin önbilgilerini harekete geçirici soruların bulunmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca dinleme etkinlikleri öncesinde etkinliğe yönelik hedef kelime listeleri ve söz kalıplarının olmaması öğrenci ve öğretici açısından potansiyel aksaklıklara sebep olacaktır. Anlam bakımından zengin sözcüklerin bağlam içinde kullanılış şekillerinin önceden verilmesi bu karışıklığı engelleyecektir. Dinleme becerisi etkinlikleri sonrasındaki alıştırmalar ve soruların bazı etkinlikler sonrası tek tip olarak tasarlandığı gözlemlenmiştir. Alıştırma ve sorularda görülen bu monoton yapı öğrencileri ve süreci verimsizleştireceği öngörülmektedir.

Dinleme becerisi kapsamında verilen etkinliklerin gerçek hayat kesitlerini yansıttığı, öğrencinin içinde bulunduğu topluma adapte olmasını kolaylaştırıcı ve işlevsel dil kullanımı açısından oldukça faydalı güncel, aktüel konuların etkinliklerde tercih edildiği gözlemlenmiştir. Kültürel boyutu ve iletişimsel boyutu harmanlayarak vermeyi amaç edinen İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti bu konuda oldukça başarılıdır. Dinleme becerisi etkinlikleri sonrasında hazırlanan soru ve alıştırmalar aracılığı ile temel dil becerilerinin bütüncül olarak kavranmasını hedeflemiştir. Özetleme, tamamlama, eksik diyalogları devam ettirme vb. alıştırmalarla süreç pekiştirilmeye çalışılmıştır.

Dinleme becerisi etkinliklerinin diğer becerilerle bağlantılı ve bütüncül olarak ilerlemesi öğrencinin hedef dilde tüm beceri alanlarında uzmanlaşmasını ve öğrenilenlerin pekiştirilmesini kolaylaştırıldığı öngörülmüştür. Konuşma ve dinleme becerilerinin etkinlikler bünyesinde yapıları gereği iç içe olmalarının yanı sıra yazma becerisi gibi özellikle kavranması ve kullanılması zor olan bir becerinin dinleme becerisi bünyesinde de sık sık tekrarlar, özetler, karakter tahlilleri, diyalog devam ettirme vb. türdeki alıştırmalar ile sürece dâhil edilmesi İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti'nin olumlu özelliğidir. Ünitelerin başında verilen hedef kelime listeleri ile etkinliklerin başında verilen hedef kelime listeleri birbirini tamamlayıcı ve konuların kapsamında bütünleyici özellikler taşımaktadır. Bu hedef kelime listeleri dört temel beceri etkinliklerinde sık sık tekrar ettirilerek tüm beceri alanlarında kullanılması özendirilmiştir. Dinleme becerisi için estetik dinleme türünde icra edilen etkinlikler B2 seviyesindeki ileri düzey aday öğrenciler için oldukça faydalıdır. Diller İçin Ortak Başvuru Metni kapsamında hedef ve kazanımların gözetildiği gözlemlenmiştir. İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının dinleme becerisi etkinliklerinin dinleme becerisi ölçütlerince incelenmesi sonucunda ulaşılan öneriler aşağıdadır:

- İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde dinleme becerisi etkinlikleri öncesinde konuyla ilgili hazırbulunuşluk seviyesini yükseltici, önbilgileri harekete geçirici ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru ve aktivitelerin eklenmesi materyal ve dil öğretim sürecinin verimini yükseltecektir.

- Dinleme becerisi etkinliklerinden önce hedef kelime listeleri oluşturularak bu kelimelerin anlam ve telaffuz özelliklerinin öğrenciye kavratılması dil eğitim süreci için faydalı olacaktır.
- Öğrencilerin günlük hayat içinde karşılaşacakları sorunlar göz önüne alınarak işlevsel dil özelliklerini kullandırmayı özendiren diyalogların ders kitabı bünyesinde daha fazla yer alması öğrenci açısından faydalı olacaktır.
- Dinleme etkinlikleri sonrasında bulunan alıştırmaların zenginleştirilerek sürecin diğer becerilerle olan sıkı bağlantısı daha da kuvvetlendirilebilir.
- Öğrencilerin dil eğitimi ve akademik dil eğitimi açısından eşik düzey olan B2 düzeyinde akademik içeriklere sahip olan dinleme kesitlerinin sayısı artırılması faydalı olacaktır. Öğrencilerin eğitim alacakları bölümde temel derslerden birine süreç içinde dâhil olmaları ve başarı düzeylerine göre sonraki yıllarda bu derslerden muaf olacakları bir program ile öğrencilerin motivasyonları da canlı tutulabilir.
- Dinleme becerisi kapsamında hazırlanan doğru/yanlış tipindeki alıştırmaların dinleme kesitini anlama ve yorumlamada daha faydalı olacağı düşünülerek bu tip alıştırmaların sayısının artırılması verimliliği artıracaktır.
- Dinleme etkinlikler öncesinde öğrenciye hangi yöntemle dileyeceğini tavsiye eden ön bilgilerin verilmesi sürecin ve dinleme kesitinin anlaşılmasındaki verimliliği yukarı çekecektir.

4.1.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Dinleme Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.1.2.1. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 1. Ünitesi (Mesleğimde İlerliyorum) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde “İş Başvurusu Hikâyesi, Zirvedekilerden Altın Öğütler, Değişim Toplantısı” olmak üzere dinleme becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik etkinlikler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

İş Başvurusu Hikâyesi: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

Zirvedekilerden Altın Öğütler: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı öğrencilere konuyu tahmin etmeye yönelik ipuçları sunabilir.

Değişim Toplantısı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

İş Başvurusu Hikâyesi: Etkinlik öğrenciyi gerçek hayat iletişimlerine hazırlayıcı nitelikte tasarlanmış ve öğrencinin rutin olarak karşılaşılabileceği diyalogları örneklendirmiştir. İş başvurusunda yaşanan bir kesitin aktarıldığı etkinlik öğrencilerin günlük hayatta benzer bir durumda nasıl davranmaları gerektiğini açıklayıcı niteliktedir.

Zirvedekilerden Altın Öğütler: Etkinlik konusu olarak seçilen ünlü ve başarılı işadamlarının tavsiyeleri etkinliği konusunu oluşturmaktadır. Konu gereği dinleme etkinliği sıcak bir sohbet ortamını andırmaktadır.

Değişim Toplantısı: Üniversiteler arası öğrenci değişim programları üzerine yapılandırılan dinleme etkinliği öğrencileri gerçek hayat iletişimleri ve rutin diyaloglara hazırlama bakımından iyi tasarlanmıştır.

3)Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

İş Başvurusu Hikâyesi: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında ve diğer beceri etkinliklerinin alıştırmaları sonrasında verilen hedef kelimeler aracılığıyla dinleme etkinliği için altyapı oluşturulmuştur.

Zirvedekilerden Altın Öğütler: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

Değişim Toplantısı: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

İş Başvurusu Hikâyesi: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

Zirvedekilerden Altın Öğütler: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı öğrencilere konuyu tahmin etmeye yönelik ipuçları sunabilir.

Değişim Toplantısı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

İş Başvurusu Hikâyesi: Etkinlik sonrası sorular açık uçlu sorulardan oluşan ve dinleme etkinliğinin önemli notalarına vurgu yapan sorulardan oluşmaktadır. Verilen cevapların gerekçesi de öğrenciden talep edilmiş böylece dinleme etkinliğinin anlama boyutu irdelenmiştir. Bunlara ek olarak dinleme etkinliği bünyesindeki kişilerle özdeşim kurulması da talep edilmiştir.

Zirvedekilerden Altın Öğütler: Dinleme etkinliği sonrasında başarılı işadamlarının verdiği öğütler listelenmiş ve isim lisesinden kime ait olduğu tespit ettirilmeye çalışılmıştır.

Değişim Toplantısı: Etkinlik sonrası alıştırmalar dinlenen materyalin kilit noktalarına yönelik olarak boşluk doldurma tipindedir. Genelde boşluk doldurma tipinde hazırlanan alıştırmalarla etkinliğin anlam boyutu sorgulanmıştır.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

İş Başvurusu Hikâyesi: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme etkinliği sonrasındaki alıştırmalar ve sorular doğrudan konuşma becerisini destekleyici konumdadır.

Zirvedekilerden Altın Öğütler: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Bu kapsamda mevcut dinleme etkinliği okuma becerisi ve konuşma becerisini doğrudan destekleyici alıştırmalara sahiptir.

Değişim Toplantısı: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Okuma ve yazma becerileri boşluk doldurma etkinliği ile geliştirilmeye çalışılmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde yer alan dinleme etkinlikleri gerçek hayat durumlarını örnekleyen ve dilin işlevsel olarak kullanılmasını özendirici yapıyla dikkat çekmektedir. Bu kapsamda iş görüşmesine gidecek yabancı öğrenciler için doğrudan hayatın içinden bir kesitin aktarılması dinleme etkinliğinin konusunu oluşturmuştur. Başarılı kişilerin önerileri de dinleme etkinliği konusu olarak seçilmiş hem gerçek hayat tecrübeleri hem de kelime bilgisi açısından zengin bir dinleme içeriği arz edilmiştir. “Derin nefes almak, gerçekçi olmak, kendine eziyet etmek, değer vermek, dürüst olmak” vb. söz grupları ile öğrencinin kelime hazinesi desteklenmiştir. Mutluluk, sevgi, barış, başarı gibi soyut konular ile ilgili konuşmaların geçtiği dinleme etkinlikleri öğrencilerin dili yetkin kullanması için oldukça faydalıdır. Bu kapsamda AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi kapsamında ileri düzeyde ve ölçünlü konuşmaları anlamak, bağımsız olarak kendini ifade edebilmek kazanımlarının dinleme becerisi etkinliklerinde gözetildiği anlaşılmıştır. Ancak dinleme etkinlikleri öncesinde hazırlık çalışmalarının, hedef kelimelerin olmadığı gözlemlenmiş ve öğrencilerin hazırbulunuşlukları açısından giderilmesi gereken önemli bir eksiklik olarak ders kitabında öne çıkmıştır.

4.1.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 2. Ünitesi (Değerlerimiz) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 2. Ünitesinde Farklı Düşünler, Kan Kardeşliği, Yüzük Nerde? ” olmak üzere dinleme becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik etkinlikler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

Farklı Düşünler: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Fakat ünite kapsamında benzer konular işlendiği için öğrenciye ipucu sağlayacak materyaller dinleme etkinliğinden önceki etkinlik ve alıştırmalarda mevcuttur.

Kan Kardeşliği: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

Yüzük Nerde? : Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Farklı Düşünler: Etkinlik öğrenciyi gerçek hayat iletişimlerine hazırlayıcı nitelikte tasarlanmış ve öğrencinin rutin olarak karşılaşılabileceği diyalogları örneklendirmiştir. Düşün kavramının farklı toplumlardaki algılanışı gelenekleri vb. konular işlenmiş olup Gerçek hayat iletişimleri için iyi tasarlanmıştır.

Kan Kardeşliği: Mevcut dinleme becerisi etkinliği öğrencileri gerçek iletişimlerine hazırlayıcı olarak tasarlanmıştır.

Yüzük Nerde? : Dinleme becerisi etkinliğindeki diyaloglar gerçek hayat iletişimlerine uygun olarak tasarlanmıştır.

3) Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

Farklı Düşünler: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

Kan Kardeşliği: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

Yüzük Nerde? : Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen hedef kelime listesi bünyesindeki kelimelerin bir kısmı etkinlik içinde ve diğer beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Farklı Düşünler: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat beceri etkinlikleri belli bir konu kapsamı ve tema etrafında yapılandırıldığı için bu durum etkinlik öncesinde öğrenciye konu hakkında ipucu sağlayabilir.

Kan Kardeşliği: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı ve diğer beceri etkinliklerinin konuları öğrencilere konuyu tahmin etmeye yönelik ipuçları sunabilir.

Yüzük Nerde? : Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

Farklı Düşünler: Etkinlik sonrası düşün kavramının ülkelere göre farklılık gösteren tarafları listelenmiş ve hangi ülkeye ait olduğu tespit ettirmeye çalışılmıştır.

Kan Kardeşliği: Dinleme etkinliğinde kan kardeşliği kavramının anlam boyutları incelenmiş, özellikler listelenip etkinlikte olanların lisede işaretlenmesi talep edilmiştir. Anlam boyutu ile ilgili soru bulunmaktadır.

Yüzük Nerde? : Etkinlik sonrası alıştırmalar dinlenen materyalin kilit noktalarına yönelik olarak doğru/yanlış tipindedir. Ayrıca dinleme etkinliğinin anlam boyutuna yönelik sorular da bulunmaktadır.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

Farklı Düğünler: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme etkinliği sonrasındaki alıştırma ve sorular doğrudan okuma ve konuşma becerisini destekleyici niteliktedir.

Kan Kardeşliği: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Bu kapsamda mevcut dinleme etkinliği okuma becerisi ve konuşma becerisini doğrudan destekleyici alıştırmalara sahiptir.

Yüzük Nerde? : Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Okuma becerisini destekleyici alıştırmalar mevcuttur.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 2. ünitesinde yer alan dinleme etkinliklerinde kültür aktarımı ilkesi ön plana çıkmaktadır. Etkinlikler bünyesinde gerçek hayat tecrübelerinden faydalanılmış ve öğrencilere hedef dilin işlevsel olarak kullanımını özendiren alıştırmalar sunulmuştur. Kültürler arası karşılaştırmaların açık uçlu sorular ve doğru/yanlış tipi sorular ile gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir. Düğün, kan kardeşliği ve yüzük isimli geleneksel oyunun konu edinildiği dinleme etkinlikleri yoğun olarak kültürel öğelerle çevrelenmiştir. Dinlemek, oynamak, düşmek, saklamak, istemek gibi kelimeler dinleme kesitinde vurgulanarak söylenmiş ve öğrencilerin dikkati bu noktaya çekilmiştir. Dinleme etkinliklerinin diğer becerilerle bütünlük içinde olduğu konuşma ve yazma becerilerine etkinlik sonrası alıştırmalarda ayrıca dikkat çekildiği gözlemlenmiştir. AB Dil Portfolyosu kapsamında B2 düzeyinde öğrencilerin bağımsız dil kullanımı özendirilmiş, ölçünlü dil kullanan bir konuşmacının ileri düzeydeki konuşmasının anlaşılmasına yönelik kazanımları dinleme etkinliklerinde kültürel boyutu öne çıkan etkinliklerde gözlemlenmiştir.

4.1.2.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 3. Ünitesi (Bir Ömür Böyle Geçti) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesinde “Altın Top, Üniversiteli Gençlerin Sorunları, Tahta Çanaklar ” olmak üzere dinleme becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik etkinlikler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

Altın Top: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

Üniversiteli Gençlerin Sorunları: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

Tahta Çanaklar: Dinleme etkinliği bünyesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Altın Top: Etkinlik öğrenciyi gerçek hayat iletişimlerine hazırlayıcı nitelikte tasarlanmış ve öğrencinin rutin olarak karşılaşabileceği diyalogları örneklendirmiştir.

Üniversiteli Gençlerin Sorunları: Mevcut dinleme becerisi etkinliği öğrencileri gerçek iletişimlerine hazırlayıcı olarak tasarlanmıştır. Öğrencilerin gündelik hayat içinde yaşadıkları sorunlar ve konuşma ortamları dinleme etkinliği ile doğrudan yansıtılmıştır.

Tahta Çanaklar: Dinleme becerisi etkinliğindeki diyaloglar gerçek hayat iletişimlerine uygun olarak tasarlanmıştır. Tahta çanaklar ve eskiden kullanılan araç gereçlerle ilgili gerçek iletişim ortamlarını yansıtacak diyaloglar mevcuttur.

3) Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

Altın Top: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır

Üniversiteli Gençlerin Sorunları: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır..

Tahta Çanaklar: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Altın Top: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

Üniversiteli Gençlerin Sorunları: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı ve diğer beceri etkinliklerinin konuları öğrencilere konuyu tahmin etmeye yönelik ipuçları sunabilir.

Tahta Çanaklar: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

Altın Top: Dinleme etkinliği sonrasında bulunan alıştıırma ve soru dinleme kesitinin anlamını irdelemektedir.

Üniversiteli Gençlerin Sorunları: Dinleme etkinliğinde üniversite öğrencilerinin sorunları incelenmiş ve hangi sorunların dinleme kesitinde ele alındığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tahta Çanaklar: Dinleme becerisi etkinliği sonrasında verilen görsellerin kronolojik olarak sıralanması ve dinleme kesitinin özetlenmesi talep edilmiştir. Her iki alıştıırma da dinleme becerisinin anlam boyutuyla ilgilidir.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerisini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

Altın Top: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme etkinliği sonrasındaki alıştırma ve sorular doğrudan okuma ve konuşma becerisini destekleyici niteliktedir.

Üniversiteli Gençlerin Sorunları: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Bu kapsamda mevcut dinleme etkinliği okuma becerisi ve konuşma becerisini doğrudan destekleyici alıştırmalara sahiptir.

Tahta Çanaklar: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme becerisi sonrasındaki alıştırmalar okuma, görsel okuma ve yazma becerisi ile doğrudan ilişkilidir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 3. ünitesinde yer alan dinleme becerisi etkinliklerinde dilin işlevsel özelliklerinin kullanılması öncelenmiş ve hayatın içinden yaşlılık, küçük şeylerle mutlu olma, gençlerin sorunları gibi örnek durumlar etkinlik konusu olarak belirlenmiştir. Üniversiteli Gençlerin Sorunları isimli dinleme etkinliği ile öğrencilerin doğrudan içinde buldukları sorunlar ve çözüm yolları ile ilgili bir tartışma ortamı oluşturulmaya çalışılmış; bu tartışmanın hedef dilde yapılması konuşma ve dinleme becerilerinin birbirlerini destekleyici yönü gözler önüne serilmiştir. Altın Top isimli dinleme etkinliğinde öğrencilere kelimelerin, cümlelerin yan anlamlarını, mecaz anlamlarını kavramları için zengin içerikler sunulmuş olup bu süreç alıştırmalarla da desteklenmiştir. Ziyaret etmek, komşuluk, evden ses yükselmesi, arkasından bakmak, yaşlanmak vb. kelimeler bağlam içinde kullanılmış ve anlam boyutu etkinlik içinde irdelenmiştir. Dinleme etkinliğindeki ana mesajların öğrenciler tarafından algılanışını sorgulayan açık uçlu sorular ve doğru yanlış etkinlikleri dinleme kesitlerinin anlamına yönelik olarak hazırlandığı gözlemlenmiştir. Seslendirme sanatçılarının oldukça profesyonel şekilde seslendirdikleri dinleme etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi kapsamında bireyin örnek durumları kendi kültür ve düşünce dünyasıyla karşılaştırmasını özendirmiş olup bağımsız dil kullanımını destekleyici alıştırmalar dikkat çekmektedir.

4.1.2.4. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 4. Ünitesi (Mutfakta Kim Var) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 4. Ünitesinde “Hayatın İşleyişi, Su Hayattır, Can Boğazdan Gelir” olmak üzere dinleme becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik etkinlikler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

Hayatın İşleyişi: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

Su Hayattır: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

Can Boğazdan Gelir: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Hayatın İşleyişi: Etkinlik öğrenciyi gerçek hayat iletişimlerine hazırlayıcı nitelikte tasarlanmış ve öğrencinin rutin olarak karşılaşılabileceği diyalogları örneklendirmiştir. Sağlık bilgisi ve aktüel bilgilerin konu edinildiği dinleme etkinliği öğrencinin gerçek iletişim ortamlarında karşılaşılabileceği yapıları barındırmaktadır.

Su Hayattır: Mevcut dinleme becerisi etkinliği öğrencileri gerçek iletişimlerine hazırlayıcı olarak tasarlanmıştır. Sağlık beslenme konusunun ilendiği dinleme kesitinde suyun işlevleri, gündelik su kullanımında dikkat edilmesi gereken hususlar sohbet ortamında aktarılmış, öğrenciler için işlevsel dil özelliklerinin kullanımı örneklendirilmiştir.

Can Boğazdan Gelir: Dinleme becerisi etkinliğindeki diyaloglar gerçek hayat iletişimlerine uygun olarak tasarlanmıştır.

3) Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

Hayatın İşleyişi: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

Su Hayattır: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

Can Boğazdan Gelir: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Hayatın İşleyişi: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

Su Hayattır: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite genelinde işlenen konular ile diğer beceri etkinliklerinin konu, işleyiş bakımından benzerlikler arz etmesi dinleme becerisi etkinliğinin konusunu tahmin etmeye yönelik ipuçları sunabilir.

Can Boğazdan Gelir: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı ve diğer beceri etkinliklerinin konuları öğrencilere konuyu tahmin etmeye yönelik ipuçları sunabilir.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

Hayatın İşleyişi: Dinleme etkinliği sonrasında bulunan alıştırma ve soru dinleme kesitinin anlamını irdelemektedir. Doğru/yanlış tipinde verilen alıştırma ile dinleme kesitinin temel noktalarına temas edilmiş, tematik mesajların algılanıp algılanmadığı sorgulanmıştır.

Su Hayattır: Dinleme etkinliği bünyesinde sağlıklı beslenme konusu özelinde su ile ilgili bilgiler verilmiş olup genel anlam boyutuna yönelik doğru/yanlış türünde ir alıştırma sunulmuştur.

Can Boğazdan Gelir: Dinleme becerisi etkinliği sonrasında bulunan açık uçlu sorular aracılığı ile etkinliğin anlam boyutuna yönelik tamamlama ve özetleme çalışmaları yaptırılmıştır.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

Hayatın İşleyişi: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme etkinliği sonrasındaki alıştıırma ve sorular doğrudan okuma becerisini destekleyici niteliktedir

Su Hayattır: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Bu kapsamda mevcut dinleme etkinliği okuma becerisini doğrudan destekleyici alıştıırmalara sahiptir.

Can Boğazdan Gelir: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme becerisi sonrasındaki alıştıırmalar okuma, konuşma ve yazma becerisi ile doğrudan ilişkilidir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 4. ünitesinde yer alan dinleme becerisi etkinliklerinde hedef dilin işlevsel olarak kullanılmasına yardımcı olacak alıştıırmalar bulunmaktadır. Ayrıca gerçek hayat durumlarından alınmış örnek olaylar bu durumu perçinlemektedir. “Su basması, tanrı misafiri olmak, tatlı yiyelim tatlı konuşalım” vb. kalıp sözler kullanılmış kelimelerin mecaz anlamlarının yanı sıra kültürel boyutları da öğrenciye aktarılmak istenmiştir. Dinleme etkinlikleri sonrasındaki alıştıırmalar ile etkinliklerin anlam boyutu irdelenmiş, konuşma becerisini kullandırmaya yönelik açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. AB Dil Portfolyosu Dinleme becerisi B2 düzeyi kapsamında bağımsız dil kullanımını özendirilmeye yönelik öğrencinin kendi kültür havzası ile örnek durumları kıyaslatıcı alıştıırmalar tercih edilmiştir. Ünite bünyesinde ölçünlü dil kullanılan dinleme kesitleri aracılığı ile karmaşık ve uzun konuşmaların anlayarak dinlenmesini özendirilmiştir. Özellikle “Hayatın İşleyişi” isimli dinleme etkinliğinde bu durumu örnekleyen ve uzun cümlelerden oluşan bir yapı mevcuttur.

4.1.2.5. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 5. Ünitesi (Tercihiniz Nedir?) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 5. Ünitesinde “Köyde Hayat/Şehirde Hayat, Çalışkan Karadeniz Kadınları, Sanatların En Büyüğü: Yaşama Sanatı” olmak üzere dinleme becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik etkinlikler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

Köyde Hayat/Şehirde Hayat: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı öğrenciye konu ve içeriği tahmin etmesi için ipucu sunabilir.

Çalışkan Karadeniz Kadınları: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı öğrenciye konu ve içeriği tahmin etmesi için ipucu sunabilir.

Sanatların En Büyüğü-Yaşama Sanatı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı öğrenciye konu ve içeriği tahmin etmesi için ipucu sunabilir.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Köyde Hayat/Şehirde Hayat: Etkinlik öğrenciyi gerçek hayat iletişimlerine hazırlayıcı nitelikte tasarlanmış ve öğrencinin rutin olarak karşılaşılabileceği diyalogları örneklendirmiştir. Şehir hayatı ve köy hayatı ile ilgili kıyaslamalar, değerlendirmelerin yapıldığı dinleme etkinliği öğrenciyi gerçek hayat iletişimlerine hazırlayıcı niteliktedir.

Çalışkan Karadeniz Kadınları: Mevcut dinleme becerisi etkinliği öğrencileri gerçek iletişimlerine hazırlayıcı olarak tasarlanmıştır. Karadeniz insanının çalışkanlığı ve günlük aktivitelerinin konu edinildiği dinleme becerisi etkinliği öğrencilerin günlük hayat içinde kurabilecekleri iletişim için iyi tasarlanmıştır.

Sanatların En Büyüğü-Yaşama Sanatı: Dinleme becerisi etkinliğindeki diyaloglar gerçek hayat iletişimlerine uygun olarak tasarlanmıştır. İnsanların hayata bakış açısı

ile ilgili tavsiyeler içeren dinleme kesiti öğrencilerin kendi hayatları ile ilgili çıkarımlarda bulunup, tartışmasını sağlayarak onları gerçek iletişim ortamlarına doğrudan dâhil etmiştir.

3) Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

Köyde Hayat/Şehirde Hayat: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

Çalışkan Karadeniz Kadınları: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

Sanatların En Büyüğü-Yaşama Sanatı: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Köyde Hayat/Şehirde Hayat: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite genelinde işlenen konular ile diğer beceri etkinliklerinin konu, işleyiş bakımından benzerlikler arz etmesi dinleme becerisi etkinliğinin konusunu tahmin etmeye yönelik ipuçları sunabilir.

Çalışkan Karadeniz Kadınları: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

Sanatların En Büyüğü-Yaşama Sanatı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

Köyde Hayat/Şehirde Hayat: Dinleme etkinliği sonrasında bulunan alıştırma ve soru dinleme kesitinin anlamını irdelemektedir. Doğru/yanlış tipinde verilen alıştırma ile dinleme kesitinin temel noktalarına temas edilmiş, etkinliğin başlığına alternatif başlık üretmek için yönelik öğrencilerin fikirleri aranmıştır

Çalışkan Karadeniz Kadınları: Karadeniz insanının günlük aktiviteleri ve çalışkanlığı üzerinde duran dinleme becerisi etkinliği doğru/yanlış tipi alıştırmalar ile etkinliğin anlam boyutu üzerinde durmuş, boşluk doldurma tipi alıştırmalar ile kavramlar sorgulanmıştır.

Sanatların En Büyüğü-Yaşama Sanatı: Dinleme becerisi etkinliği sonrasında bulunan açık uçlu sorular aracılığı ile etkinliğin anlam boyutuna yönelik tamamlama ve özetleme çalışmaları yaptırılmıştır. Ayrıca öğrencilerden etkinlik için alternatif bir başlık bulmaları talep edilmiştir.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerisini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

Köyde Hayat/Şehirde Hayat: Dinleme becerisi etkinliği sonrasında bulunan açık uçlu sorular aracılığı ile etkinliğin anlam boyutuna yönelik tamamlama ve özetleme çalışmaları yaptırılmıştır. Ayrıca öğrencilerden etkinlik için alternatif bir başlık bulmaları talep edilmiştir.

Çalışkan Karadeniz Kadınları: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Bu kapsamda mevcut dinleme etkinliği okuma ve yazma becerilerini doğrudan destekleyici alıştırmalara sahiptir.

Sanatların En Büyüğü-Yaşama Sanatı: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme becerisi sonrasındaki alıştırmalar okuma, konuşma ve yazma becerisi ile doğrudan ilişkilidir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 5. ünitesinde yer alan dinleme becerisi etkinliklerinde Türkiye’de insanların genel yaşayışı, ekonomik uğraşları konu edinilmiştir. Kültür aktarımı ilkesi kapsamında ülkemizin bölgesel özellikleri, şehir ve köy hayatı arasındaki farklılıklar öğrencilerin kendi kültürleri ile karşılaştırma yapmalarını sağlayacak şekilde etkinlikler içinde sunulmuştur. Ağır yük yüklemek, fedakârlık, şakımak, dirsek teması kurmak vb. yapılar bağlam içinde kullanılmış olup anlam boyutuna yönelik alıştırmalar tercih edilmiştir. Dinleme etkinlikleri sonrasında etkinliğin anlam boyutunu irdeleyen doğru/yanlış ve açık uçlu soru tipleri kullanılmıştır. Dinleme etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi kapsamında dilin bağımsız olarak kullanımını özendirmek için öğrencilerin kendi

kültür ve toplumları ile dinleme becerisi etkinliklerindeki konuları kıyaslayan açık uçlu sorular bulunmaktadır. Öğrencilerin ülkelerindeki kadınların toplumsal rolü, çalışma durumları, kırsal kesimde yaşayanlar ile kentlerde yaşayanların durumları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Karmaşık ve üst düzey konuları ölçünlü dil ile ifade eden dinleme kesitlerinin anlaşılma düzeyini kontrol etmek için doğru/yanlış tipi etkinlikler, boşluk doldurma tipi etkinlikler mevcuttur. Dinleme etkinliklerinin seslendirilmesinde ve etkinlik konusuna uygun ortamda seslendirmelerin gerçekleştirilmesi ise öğrenciler oldukça faydalıdır.

4.1.2.6. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 6. Ünitesi (Neler Oluyor Hayatta) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 6. Ünitesinde “Hava Durumu, Ne İzliyoruz, 23 Yıllık Bekleyiş” olmak üzere dinleme becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik etkinlikler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

Hava Durumu: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı öğrenciye konu ve içeriği tahmin etmesi için ipucu sunabilir.

Ne İzliyoruz: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı öğrenciye konu ve içeriği tahmin etmesi için ipucu sunabilir.

23 Yıllık Bekleyiş: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı öğrenciye konu ve içeriği tahmin etmesi için ipucu sunabilir.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Hava Durumu: Etkinlik öğrenciyi gerçek hayat iletişimlerine hazırlayıcı nitelikte tasarlanmış ve öğrencinin rutin olarak karşılaşılabileceği diyalogları örneklendirmiştir.

Hava tahminleri hakkında bilgi veren etkinlik öğrenciler için gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı niteliklere sahiptir.

Ne İzliyoruz: Mevcut dinleme becerisi etkinliği öğrencileri gerçek iletişimlerine hazırlayıcı olarak tasarlanmıştır. Dinleme etkinliği aracılığı ile izlediğimiz programların türleri ve bilgileri hakkında bir alıştırma yapılmıştır. Dinleme kesiti gerçek iletişim ortamları barındırmaktadır.

23 Yıllık Bekleyiş: Dinleme becerisi etkinliğindeki diyaloglar gerçek hayat iletişimlerine uygun olarak tasarlanmıştır. Etrafında olan biteni duyan ama tepki veremeyen bir hastanın 23 yıllık sürecinin anlatıldığı etkinlik öğrencileri gerçek iletişimlere hazırlayıcı niteliktedir.

3) Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

Hava Durumu: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

Ne İzliyoruz: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

23 Yıllık Bekleyiş: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Hava Durumu: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

Ne İzliyoruz: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı konu ile ilgili tahminde bulunmak için ipucu verebilecek mahiyettedir.

23 Yıllık Bekleyiş: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

Hava Durumu: Dinleme becerisi etkinliği sonrasında bulunan alıştırma aracılığı ile mevsimlerin karakteristik özelliklerinin olduğu bir tabloda öğrencilere eşleştirme etkinliği yaptırılmıştır. Dinleme kesitinin anlam boyutuna yönelik bir alıştırma bulunmamaktadır.

Ne İzliyoruz: Dinleme becerisi etkinliği sonrasında verilen alıştırma izlediğimiz programların tür ve özelliklerine yöneliktir. Konu gereği anlam boyutunu irdeleyen soru bulunmamaktadır.

23 Yıllık Bekleyiş: Dinleme becerisi etkinliği sonrasında bulunan doğru/yanlış tipi alıştırma ile dinleme kesitinde anlatılanlar kontrol edilmiştir. Anlam boyutuna yönelik sorular dolaylı olarak sorulmuştur.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerisini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

Hava Durumu: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme etkinliği sonrasındaki alıştırma ve sorular doğrudan okuma becerisini destekleyici niteliktedir

Ne İzliyoruz: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Bu kapsamda mevcut dinleme etkinliği okuma, konuşma ve yazma becerilerini doğrudan destekleyici alıştırmalara sahiptir.

23 Yıllık Bekleyiş: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme becerisi sonrasındaki alıştırmalar okuma becerisi ile doğrudan ilişkilidir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 6. ünitesinde yer alan dinleme becerisi etkinliklerinde günlük hayat içinde öğrencilerin rutin olarak karşılaşabilecekleri konular işlenmiştir. Hava durumu, görsel yayın organlarından takip edilen programlar ve bir hastanın durumu konu olarak seçilmiştir. Mevcut dinleme etkinlikleri ile güncel, gerçek hayatta karşılaşma olasılığı yüksek durumlar tercih edilerek öğrencinin dili işlevsel olarak kullanması amaçlanmıştır. Dinleme

ekinlikleri içinde “şıp diye anlamak, işaret etmek, -e çalmak” gibi söz grupları bağlam içinde verilmiş ve öğrencinin kelime haznesi desteklenmiştir. Etkinlikler sonrasında doğadaki canlıların hava olaylarına reaksiyonları, bireylerin TV izleme alışkanlıkları, hasta olan birinin yaşadıklarına yönelik açık uçlu sorular, doğru/yanlış tipi sorular bulunmaktadır. AB Dil Portfolyosu dinleme becerisi B2 düzeyi kapsamında bireyin dili bağımsız olarak kullanması için etkinliklerdeki konulara yönelik açık uçlu sorular bulunmaktadır. Ayrıca ölçünlü olarak karmaşık ve üst düzey bir konuda yapılan konuşmaların dinlenmesine yönelik olarak hazırlanan dinleme etkinlikleri seslendirme ve etkinlik konusunun dinleyiciye aktarılması konusunda oldukça başarılıdır.

4.1.2.7. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 7. Ünitesi (Öğrendim, Çalıştım, Başardım) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 7. Ünitesinde “Farklı Öğrenenler Farklı Davranırlar, Neler Yapılmamalı, Nasıl Başardıklarını Merak Ediyorum” olmak üzere dinleme becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik etkinlikler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

Farklı Öğrenenler Farklı Davranırlar: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı ve ünite genelinde işlenen konular öğrenciye konu ve içeriği tahmin etmesi için ipucu sunabilir.

Neler Yapılmamalı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı ve ünite genelinde işlenen konular öğrenciye konu ve içeriği tahmin etmesi için ipucu sunabilir.

Nasıl Başardıklarını Merak Ediyorum: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı ve ünite genelinde işlenen konular öğrenciye konu ve içeriği tahmin etmesi için ipucu sunabilir.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Farklı Öğrenenler Farklı Davranırlar: Etkinlik öğrenciyi gerçek hayat iletişimlerine hazırlayıcı nitelikte tasarlanmış ve öğrencinin rutin olarak karşılaşabileceği diyalogları örneklendirmiştir. Öğrenmede duyu organlarının işlevleri üzerinde duran dinleme kesiti öğrencilerin akademik hayatta karşılaşabilecekleri diyalogları örneklemiştir.

Neler Yapılmamalı: Mevcut dinleme becerisi etkinliği öğrencileri gerçek iletişimlerine hazırlayıcı olarak tasarlanmıştır. Çalışma ortamında olması gerekenler, nelerin yapılıp nelerden kaçınılması gerektiği ile ilgili bilgiler içeren dinleme kesiti öğrencilerin günlük iletişim ortamlarına göre tasarlanmıştır.

Nasıl Başardıklarını Merak Ediyorum: Dinleme becerisi etkinliğindeki diyaloglar gerçek hayat iletişimlerine uygun olarak tasarlanmıştır. Başarılı olmanın beslenme ve sağlık kavramları arasındaki ilişkiyle nasıl sürdürülebilir hale getirileceğinin konu edinildiği dinleme etkinliği öğrencilerin akademik başarıları ve günlük hayattaki iletişimlerini açısından iyi tasarlanmıştır.

3) Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik çalışma var mı?

Farklı Öğrenenler Farklı Davranırlar: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen belli kelimeler etkinlik bünyesinde kullanılmıştır.

Neler Yapılmamalı: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen belli kelimeler etkinlik bünyesinde kullanılmıştır.

Nasıl Başardıklarını Merak Ediyorum: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretimine yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen belli kelimeler etkinlik bünyesinde kullanılmıştır.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Farklı Öğrenenler Farklı Davranırlar: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat dinleme becerisi etkinliğinin başlığı öğrenciye içerik hakkında ipucu sağlayabilir.

Neler Yapılmamalı: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı konu ile ilgili tahminde bulunmak için ipucu verebilecek mahiyettedir.

Nasıl Başardıklarını Merak Ediyorum: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı konu ile ilgili tahminde bulunmak için ipucu verebilecek mahiyettedir.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

Farklı Öğrenenler Farklı Davranırlar: Dinleme etkinliği sonrasında görme, dokunma ve duyma duyularını kullanarak öğrenenlerin özelliklerinin olduğu bir liste verilmiş ve dinleme kesitine göre bu listenin doldurulması talep edilmiştir. Dinleme kesitinin anlama boyutuna yönelik bir alıştırma bulunmamaktadır.

Neler Yapılmamalı: Dinleme etkinliği sonrasında verilen alıştırma çalışma ortamı ve çalışma esnasında olan, olması gereken durumlar üzerinde durmuştur. Doğru/Yanlış tipinde geliştirilen alıştırma ile dinleme etkinliği bütünsel olarak irdelenmiştir.

Nasıl Başardıklarını Merak Ediyorum: Dinleme becerisi etkinliği sonrasında bulunan doğru/yanlış tipi alıştırma ile dinleme kesitinde anlatılanlar kontrol edilmiştir.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerisini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

Farklı Öğrenenler Farklı Davranırlar: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme etkinliği sonrasındaki alıştırma ve sorular doğrudan okuma becerisini destekleyici niteliktedir

Neler Yapılmamalı: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Bu kapsamda mevcut dinleme etkinliği okuma becerisini doğrudan destekleyici alıştırmalara sahiptir.

Nasıl Başardıklarını Merak Ediyorum: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme becerisi sonrasındaki alıştırmalar okuma becerisi ile doğrudan ilişkilidir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 7. ünitesinde yer alan dinleme etkinlikleri öğrenme ve beslenme konuları üzerinde durmuştur. AB Dil Portfolyosu kapsamına dinleme etkinlikleri ve diğer beceri etkinlikleri dilin işlevsel olarak kullanımını özendiren, gerçek hayatta sık sık karşılaşılan konulardan dizayn edilmiştir. Öğrenme şekilleri, ders çalışma ortamı ve sağlıklı beslenme konularının işlendiği dinleme etkinliklerinde ölçünlü bir dille üst düzey bir konuşmanın anlaşılmasına yönelik olarak açık uçlu sorular ve doğru yanlış tipi sorular bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin öğrenme ve beslenme şekilleri ile ilgili karşılaştırma yapmalarına imkân veren sorular da bulunmaktadır.

4.1.2.8. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 8. Ünitesi (Misafir Sever misiniz?) Kapsamında Yer Alan Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 8. Ünitesinde “Türk Kahvesi, Atölye Ziyareti, Avrupalı Öğrenciler Türk Kültürünü Öğreniyor” olmak üzere dinleme becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Dinleme becerisine yönelik etkinlikler 6 madde üzerinden incelenecektir.

1) Anlamaya yardımcı olacak arka plan bilgisi, sorusu ve aktivitesi mevcut mu?

Türk Kahvesi: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı ve ünite genelinde işlenen konular öğrenciye konu ve içeriği tahmin etmesi için ipucu sunabilir.

Atölye Ziyareti: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı ve ünite genelinde işlenen konular öğrenciye konu ve içeriği tahmin etmesi için ipucu sunabilir.

Avrupalı Öğrenciler Türk Kültürünü Öğreniyor: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliği anlamaya yönelik arka plan bilgisi, soru ve aktivite bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı ve ünite genelinde işlenen konular öğrenciye konu ve içeriği tahmin etmesi için ipucu sunabilir.

2) Dinleme çalışmaları (Diyaloglar, roller vb.) öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Türk Kahvesi: Etkinlik öğrenciyi gerçek hayat iletişimlerine hazırlayıcı nitelikte tasarlanmış ve öğrencinin rutin olarak karşılaşılabileceği diyalogları örneklendirmiştir. Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan kahvenin konu olarak seçildiği etkinlik öğrencilerin gündelik hayat içinde sıkça karşılayacakları iletişim ortamları için iyi tasarlanmıştır.

Atölye Ziyareti: Mevcut dinleme becerisi etkinliği öğrencileri gerçek iletişimlerine hazırlayıcı olarak tasarlanmıştır.

Avrupalı Öğrenciler Türk Kültürünü Öğreniyor: Dinleme becerisi etkinliğindeki diyaloglar gerçek hayat iletişimlerine uygun olarak tasarlanmıştır. Avrupalı öğrencilere Türk kültürünü öğretmek için geliştirilen bir proje hakkında bilgiler veren dinleme kesti öğrencileri gerçek hayatta ve eğitim ortamlarında karşılayabilecekleri iletişim için destekleyici niteliktedir.

3) Metin dinlenmeden önce bazı sözcük ve kalıpların öğretime yönelik çalışma var mı?

Türk Kahvesi: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretime yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen belli kelimeler etkinlik bünyesinde kullanılmıştır.

Atölye Ziyareti: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretime yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen belli kelimeler etkinlik bünyesinde kullanılmıştır.

Avrupalı Öğrenciler Türk Kültürünü Öğreniyor: Dinleme etkinliği öncesi bazı sözcük ve kalıpların öğretime yönelik doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat ünite başında verilen belli kelimeler etkinlik bünyesinde kullanılmıştır.

4) Metin dinlenmeden önce metnin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Türk Kahvesi: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Fakat dinleme becerisi etkinliğinin başlığı öğrenciye içerik hakkında ipucu sağlayabilir.

Atölye Ziyareti: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı konu ile ilgili tahminde bulunmak için ipucu verebilecek mahiyettedir.

Avrupalı Öğrenciler Türk Kültürünü Öğreniyor: Dinleme etkinliği öncesinde etkinliğin konusunu tahmin etmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Ancak etkinliğin başlığı konu ile ilgili tahminde bulunmak için ipucu verebilecek mahiyettedir.

5) Metinle ilgili sorular metni genel çerçevede anlamaya yönelik mi yoksa daha çok metinde geçen yıl, isim, meslek, konuk gibi durumları anlamaya yönelik midir?

Türk Kahvesi: Dinleme etkinliği sonrasında doğru/yanlış tipindeki alıştırmaya ile dinleme kesiti içinde geçen önemli noktalar sorgulanmıştır. Ayrıca Dinleme etkinliğinin tematik mesajı için verilen cümle listesinden temsil kabiliyeti en iyi olanın seçilmesi ve seçilme gerekçesinin ifade edilmesi öğrencilerden istenmiştir.

Atölye Ziyareti: Dinleme etkinliği sonrasında verilen alıştırmaya çalışma ortamı ve çalışma esnasında olan, olması gereken durumlar üzerinde durmuştur. Doğru/Yanlış tipinde geliştirilen alıştırmaya ile dinleme etkinliği bütünsel olarak irdelenmiştir. Ayrıca dinleme etkinliğinin ana mesajının sorgulandığı bir özet çalışması da yaptırılmıştır.

Avrupalı Öğrenciler Türk Kültürünü Öğreniyor: Dinleme becerisi etkinliği sonrasında bulunan doğru/yanlış tipi alıştırmaya ile dinleme kesitinde anlatılanlar kontrol edilmiştir. Dinleme etkinliği sonrasında bulunan açık uçlu sorular ile dinleme kesitinin tematik mesajları, temel noktaları ve anlam boyutu irdelenmiştir.

6) Metin dinlendikten sonra metinle ilgili diğer üç temel dil becerisini içerecek şekilde etkinlikler düzenlenmiş mi?

Türk Kahvesi: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme etkinliği sonrasındaki alıştıırma ve sorular doğrudan okuma ve konuşma becerilerini destekleyici niteliktedir.

Atölye Ziyareti: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Bu kapsamda mevcut dinleme etkinliği okuma, konuşma ve yazma becerilerini doğrudan destekleyici alıştıırmalara sahiptir.

Avrupalı Öğrenciler Türk Kültürünü Öğreniyor: Dinleme etkinliği konu bakımından diğer beceri etkinlikleri ile uyumludur. Dinleme becerisi sonrasındaki alıştıırmalar okuma, konuşma ve yazma becerileri ile doğrudan ilişkilidir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 8. ünitesinde yer alan dinleme etkinliklerinde kahve, geleneksel el sanatları, Türk kültürü konuları işlenmiştir. Türk kültürü bünyesinde önemli bir yere sahip olan bu konular yabancı dil eğitimi kapsamında kültür aktarımı ilkesinin doğrudan işletilmesini sağlamıştır. Dinleme etkinlikleri bünyesinde “kırk yıl hatrı olmak, Allah’ın emri peygamberin kavli, kız isteme” gibi kalıp sözler bağlam içinde kullanılarak öğrencilerin ileri düzeyde Türkçe kullanımı için altyapı hazırlanmıştır. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi kapsamında öğrencilerin gündelik hayat içinde karşılaşacakları konular seçilmiş, kültürler arası karşılaştırmalar yapılmıştır. İleri düzeyde ölçünlü dilin kullanıldığı dinleme kesitlerinin anlaşılması için dinleme kesitlerinin anlam boyutuna yönelik sorular bulunmaktadır.

4.1.2.9. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç ve Önerileri

Yabancı dil eğitimi alan öğrencilerin en temel sorunlarından biri olan hedef dili günlük hayatta iletişim kurarken işlevsel olarak kullanmaktır. Dil eğitimcileri de bu amaçla çeşitli etkinlikler, alıştıırmalar, hafıza teknikleri vb. araçlar geliştirmektedir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde incelenen dinleme etkinlikleri ve diğer beceri etkinlikleri dilin işlevsel olarak kullanımını destekleyici ve özendirici etkinlikleriyle ön plana çıkmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde dinleme etkinliklerinde

görülen hayatın içinden, hedef dilde iletişimi kolaylaştırıcı ve kelime haznesini geliştirici işleyiş düzeni öğrencilerin hem dinleme becerileri hem de konuşma becerilerini doğrudan pozitif etkileme potansiyeline sahiptir. Yazma becerisini de kapsayan dinleme etkinliği sonrasındaki alıştırmalar ile dinleme becerisi etkinlikleri ve diğer beceri etkinlikleri arasında bütünlük sağlanmıştır. Dinleme etkinlikleri sonrasında verilen alıştırmalar ile dinleme kesiti bünyesindeki temel noktalara temasın yanı sıra anlam boyutunun da irdelenmesi etkinliğin zihinde anlam kazanması açısından pozitif bir durumdur. Dinleme etkinlikleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında başarılı bir grafik izleyerek geleneksel el sanatlarından yiyecek içecekler kadar geniş bir konu yelpazesi etrafında yapılandırılmıştır.

Dinleme etkinlikleri öncesinde etkinlik konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmaların bulunmadığı, ünite başında verilen soruların ise kapsam açısından yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Dinleme etkinliklerinden önce hedef kelime listesi ve belirli söz kalıplarının kavratılmasına yönelik çalışmalar bulunmadığı gözlemlenmiştir. Her ne kadar ünite genelinde hedef kelimelerin benzerlik arz ettiği gözlemlense de beceri etkinliklerinden önce bu hedef kelime listeleri ve söz kalıplarının kavratacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. B2 düzeyinde yabancı dil öğrenen öğrenciler ile akademik amaçlarla hedef dili öğrenmeye çalışan öğrenciler için akademik dinleti ve sunumların dinleme becerisi kapsamında fazlaca yer almadığı gözlemlenmiştir. Dinleme becerisi etkinlikleri sonrasında tercih edilen alıştırma tiplerinin doğru/yanlış tipi ve nispeten açık uçlu sorulardan oluştuğu gözlemlenmiştir. Alıştırma tiplerinde yaygın olarak terci edilen bu iki model sürecin monotonlaşmasına ve verimliliğin azalmasına sebep olacaktır. Dil eğitim sürecinin monotonluktan uzaklaştırılması ve kültür aktarımı ilkesinin de kullanımı adına estetik dinleme türünde icra edilecek dinleme etkinliklerinin yeterli sayıda olmadığı gözlemlenmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının dinleme becerisi etkinliklerinin dinleme becerisi ölçütlerince incelenmesi sonucunda ulaşılan öneriler aşağıdadır:

- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2ders kitabı bünyesinde dinleme becerisi etkinlikleri öncesinde konuyla ilgili hazırbulunuşluk seviyesini yükseltici, önbilgileri harekete geçirici ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru ve

aktivitelerin eklenmesi materyal ve dil öğretim sürecinin verimini yukarı çekecektir.

- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde Ünite hazırlık çalışmalarının yanı sıra beceri etkinlikleri öncesinde de hazırlık çalışmaları eklenerek etkinliğin konusu, içeriği ve işleyişi açısından öğrencinin hazırbulunuşluk seviyesi yükseltilebilir.
- Dinleme etkinliklerinden önce hedef kelime listeleri ve kalıp sözlerin kavratılmasına yönelik çalışmalar dil eğitim sürecinden faydalı olacağı öngörülmektedir.
- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan dinleme etkinlikleri sonrasındaki alıştırma tipleri doğru/yanlış tipi ve açık uçlu sorulardan oluşmak olup sürecin monotonlaşmasına sebep olacağı öngörülmektedir. Bu kapsamda alıştırma tiplerinin zenginleştirilmesi verimliliği artırabilir.
- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki dinleme etkinlikleri işlevsel dil özelliklerini kavratmayı özendirildiği gibi akademik amaçlarla gelen öğrenciler için de akademik sunular yapma ve dinleme konusunda da etkinlikler düzenlemesi öğrencilerin akademi başarıları açısından faydalı olabilir.
- Dinleme becerisi etkinlikleri bünyesinde kültür aktarımı ilkesini de gözeterek şarkı, şiir veya tahkiyeli eserlerin estetik dinleme türünde dinletilmesi ve bu tip dinleme etkinliklerinin sayısının artırılmasının faydalı olacağı öngörülmektedir.

4.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Dinleme Etkinliklerinin Dinleme Becerisi Ölçütlerine Göre Karşılaştırması

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan 18 dinleme etkinliği ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer

alan 24 dinleme etkinliği karşılaştırmalı olarak değerlendirmesi şu şekildedir:

- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti dinleme becerisi kapsamında oldukça donanımlı olmalarına karşın işlevsel

dil özellikleri ve aktüel, akademik konuların işlenmesi noktasında eksiklikler barındırmaktadırlar. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti bünyesindeki dinleme etkinlikleri işlevsel dil özelliklerini barındıran dinleme etkinliklerinin sayısı bakımından zayıf kalırken Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti ise aktüel konuların işlendiği etkinliklerin sayısı bakımından zayıftır.

- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti dinleme becerisi etkinlikleri hedef kelimeler ve kalıp sözlerin kavratılması bakımından etkinliklerin gözden geçirilmesi ve etkinlik için hazırlık çalışmalarının eklenmesi faydalı olabilir.
- Her iki yayın grubunun dinleme etkinlikleri öncesi hazırlık çalışmaları olmadığı için öğrencinin hazırbulunuşluk seviyesi ünite içindeki diğer beceri etkinliklerinin konu ve işleyişinden kalan artalan bilgisine bağlı kalmaktadır.
- Gündelik iletişim ortamları için her iki yayın grubunun da dinleme etkinlikleri iyi tasarlanmıştır.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitapları ileri düzey dil öğretimi için eşik düzey konumundadır. Ülkemize Türkçe öğrenmeye gelenlerin büyük bir kısmının üniversite eğitimi için geldiği düşünüldüğünde akademik içerikli dinleme etkinliklerinin her iki yayın grubunda a olmadığı gözlemlenmiştir.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti bünyesinde bulunan dinleme etkinlikleri estetik dinleme türünde etkinliklere yer verirken Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti dinleme becerisi etkinlikleri bünyesinde benzer bir çeşitliliğin niceliği oldukça yetersizdir.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti dinleme becerisi etkinlikleri sonrasında bulunan alıştırmaları Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti dinleme becerisi etkinlikleri sonrasında bulunan alıştırmalarına kıyasla daha çeşitli olup ve zenginlik arz etmektedir.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti dinleme becerisi etkinliklerinin öğrenciyi gerçek iletişim ortamlarına ve rutin diyalog gereksinimlerine hazırlayıcı niteliklere sahiptir.

- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti dinleme becerisi etkinlikleri kültür aktarımı ilkesini gözetmiş ve Türk kültür ve geleneklerini geniş yelpazede öğrenciye sunan etkinliklere yer vermiştir.
- Her iki yayın grubunun da dinleme becerisi etkinlikleri diğer beceri etkinlikleri ile konu, işleyiş ve kelime haznesi bakımından birbirini destekleyici bütünlüklü niteliktedir.
- Dinleme etkinlikleri öncesinde öğrenciye hangi yöntemle dileyeceğini tavsiye eden, dinlerken dikkat etmesi gereken noktaları belirten yönergeler her iki yayın grubunda da bulunmamaktadır.

4.2. Yabancılar İçin Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Konuşma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.2.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Konuşma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.2.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünitesinin (Leyleği Havada Görmek) Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde “Seyahat Yeri, Turizm Çeşitleri, Tatil Planları” olmak üzere 3 adet konuşma etkinliği bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik metinler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Seyahat Yeri: Konuşma etkinliği öğrencinin günlük ihtiyaçları ve temel iletişim gereksinimleri düşünülerek hazırlanmıştır. Seyahat tercihlerini şekillendiren etmenler üzerinde duran etkinlik öğrenci açısından hedef dili diğer temel dil becerileri ekseninde de kullandırmayı özendirilmektedir.

Turizm Çeşitleri: Turizm teması üzerinde duran konuşma etkinliği öğrencinin günlük hayat içinde karşılaşılabileceği diyaloglara hazırlar niteliktedir. Öğrencinin turizm çeşitleri ile ilgili toplum içinde sıradan bir diyalogda karşılaşılabileceği bir soru

etkinliğin odak noktası konumundadır. Mevcut etkinlikle dil işlevsel olarak kullanılmaya çalışılmıştır.

Tatil Planları: Tatil yaparken dikkat edilecek kavramlar etrafında yapılandırılan konuşma etkinliği öğrencinin günlük hayatta karşılaşacağı konular dikkate alınarak hazırlanmıştır. Mevcut konuşma etkinliği öğrenilen hedef dili işlevsel olarak toplum içinde kullanmaya yönelterek kalıcılık ve adaptasyon süreci açısından da olumlu katkılarda bulunduğu öngörülmektedir.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Seyahat Yeri: Seyahat edilecek yerle ilgili tercihlerin gerçek hayat düzlemi içinde işlevsel olarak kullanılması ve olası konuşma ortamlarının daha önceden öğrenciye tecrübe ettirilmesi amaçlandığı gözlemlenmiştir.

Turizm Çeşitleri: Turizm çeşitleri ile ilgili oluşturulan konuşma etkinliği öğrencilerin gerçek hayatta karşılaşacakları konuşma ortamları kapsamında tasarlandığı gözlemlenmiştir.

Tatil Planları: Öğrencilerin tatil planları üzerine odaklanan konuşma etkinliği gerçek hayat durumlarını gözeterek hazırlanmıştır. İşlevsel dil özelliklerini kullanılmayı amaçladığı gözlemlenmiştir.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Seyahat Yeri: Ünite geneli seyahat, turizm, yolculuk gibi kavramlar üzerine yapılandırılmış beceri alanı etkinlikleri de bu çerçevede hazırlanmıştır. Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbirleriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

Turizm Çeşitleri: Ünite geneli seyahat, turizm, yolculuk gibi kavramlar üzerine yapılandırılmış beceri alanı etkinlikleri de bu çerçevede hazırlanmıştır. Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbirleriyle

bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

Tatil Planları: Ünite geneli seyahat, turizm, yolculuk gibi kavramlar üzerine yapılandırılmış beceri alanı etkinlikleri de bu çerçevede hazırlanmıştır. Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Seyahat Yeri: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

Turizm Çeşitleri: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

Tatil Planları: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 1.ünitesinde yer alan konuşma etkinlikleri seyahat ve turizm temalarını işlemektedir. Öğrencilerin günlük hayatta rutin olarak karşılaştıkları konular konuşma etkinliklerinin konusunu oluşturmuştur. Hedef dilin işlevsel olarak kullanımını özendiren açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Etkinlik sonrasında öğrencilerin ilgisini çeken turizm türü sorgulanmış, seyahat öncesi bireylerin kendince dikkat ettikleri noktalar sohbet havası içinde aktarılmıştır. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi konuşma becerisi kapsamında hedef dilde konuşan bireyleri anlama, onlarla doğrudan sohbet edebilme ve fikirlerini savunma edinimleri konuşma etkinlikleri sonrasında açık uçlu sorular ile gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Ünite kapsamındaki konuşma etkinlikleri dilin işlevsel boyutunu öne çıkarmakta olup dinleme becerisi ve diğer becerilerle konu ve işleyiş açısından uyum içinde olduğu gözlemlenmiştir.

4.2.1.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünitesinin (Geçmişten Günümüze) Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 2. Ünitesinde “Teknolojinin gelişimi, Geçmişten Günümüze İletişim, Ulaşım Araçlarının Gelişimi” olmak üzere 3 adet konuşma etkinliği bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik metinler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Teknolojinin Gelişimi: Mevcut konuşma etkinliği bireyin gerçek hayatta karşılaşabileceği konuşma ortamlarına uygundur. Teknolojik ilerlemelerin günümüzde ulaştığı nokta ve gelecekte olması muhtemel gelişmelerle ilgili aktüel bir konuşma konusu seçilmiştir.

Geçmişten Günümüze İletişim: Sınıf ortamını karşıt iki grubu bölerek gerçek hayatta karşılaşılacak tartışma ortamları öğrenci için oluşturulmuştur. İletişim araçlarının geçmişi ve güncel hali ile güncel halinin tüm yönleriyle tartışıldığı etkinlik ile öğrenci öğrenciyi gerçek etkileşim ortamlarına dâhil etmektedir.

Ulaşım Araçlarının Gelişimi: Konuşma etkinliği öğrenci açısından gerçek etkileşim doğasına uyumlu olarak dizayn edilmiştir. Günlük hayat içinde insanların konuştuğu, konuşabileceği konular etkinlik bünyesinde kullanılmıştır.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Teknolojinin Gelişimi: Mevcut konuşma etkinliği öğrencinin gerçek hayatta karşılaşabileceği durumlar düşünülerek tasarlanmış ve öğrenciyi bu durumlara hazırlamayı amaç edinmiş.

Geçmişten Günümüze İletişim: Mevcut konuşma etkinliği öğrencinin gerçek hayatta karşılaşabileceği durumlar düşünülerek tasarlanmış ve öğrenciyi bu durumlara hazırlamayı amaç edinmiş.

Ulaşım Araçlarının Gelişimi: Mevcut konuşma etkinliği öğrencinin gerçek hayatta karşılaşabileceği durumlar düşünülerek tasarlanmış ve öğrenciyi bu durumlara hazırlamayı amaç edinmiş.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Teknolojinin Gelişimi: Tarihsel süreç içinde teknoloji ve iletişim araçlarının gelişimi, değişimi ve dönüşümü üzerinde duran ünite beceri etkinlikleri birbirleri ile uyum arz etmektedir. Ayrıca konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

Geçmişten Günümüze İletişim: Tarihsel süreç içinde teknoloji ve iletişim araçlarının gelişimi, değişimi ve dönüşümü üzerinde duran ünite beceri etkinlikleri birbirleri ile uyum arz etmektedir. Ayrıca konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime

haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

Ulaşım Araçlarının Gelişimi: Tarihsel süreç içinde teknoloji ve iletişim araçlarının gelişimi, değişimi ve dönüşümü üzerinde duran ünite beceri etkinlikleri birbirleri ile uyum arz etmektedir. Ayrıca konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Teknolojinin Gelişimi: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

Geçmişten Günümüze İletişim: İletişim kavramının tarih içindeki algısıyla ilgili oluşturulan tartışma grupları için etkinliğe hazırlık mahiyetinde gerekli önbilgi ve yönergeler mevcuttur.

Ulaşım Araçlarının Gelişimi: Konuşma etkinliği kendi bünyesinde sorulardan oluştuğu için yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye öncelik sorular bulunmamaktadır. Ayrıca ünite kapsamında beceri etkinlikleri belirli konu ve kavramlar ekseninde yapılandırılmış olması öğrenci için etkinliklerden evvel bulunacağı öngörülere ipucu sağlayabileceği öngörülmektedir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 2.ünitesinde yer alan konuşma etkinlikleri teknoloji ve iletişim konularını genel olarak incelemiş, bu konuların tarihsel gelişimi üzerinde durmuştur. Konuşma etkinliği için seçilen konular gündelik hayatta öğrencilerin sıkça karşılaşmış dili işlevsel olarak kullanmalarına ortam hazırlayıcı niteliktedir. İletişim ve teknolojinin kronolojik gelişimi ve gelecekte nasıl

bir gelişim çizgisini takip edeceği öğrencilerin görüşleri etrafında değerlendirilmiş olup okuma ve dinleme becerileri desteklenmiştir. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi konuşma becerisi kapsamında öğrencilerin hedef dilde konuşulanları anlaması, güncel bir konu ile ilgili görüş, fikir beyan edip savunması amacıyla açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Ayrıca öğrenciler sohbet havası içinde iletişim ve teknoloji konuları hakkında konuşmuş olup “beyin fırtınası” tekniği kullanılmıştır. Ünite öncesinde genel bir hazırlık çalışması bulunsa da konuşma becerisi etkinliği öncesinde ayrı bir hazırlık çalışması bulunmamaktadır.

4.2.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünitesinin (Bir Yudum İnsan) Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesinde “Coğrafyanın Karaktere Etkisi, Dört Mevsim, Müziğin Etkisi” olmak üzere 3 adet konuşma etkinliği bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik metinler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Coğrafyanın Karaktere Etkisi: Günlük hayat içinde insanların rutin olarak girebilecekleri diyalog konuları etkinlikte kullanılmış. Etkinliğin gerçek iletişim doğasına uygun olduğu öngörülmektedir.

Dört Mevsim: Konuşma etkinliğinin konusu gündelik hayatta sıkça rastlanabilecek bir konu olmamakla birlikte diyaloglar doğaldır.

Müziğin Etkisi: Mevcut konuşma etkinliğinin günlük hayat içinde insanların yaygın olarak kullanacağı diyalogları içinde barındıracak şekilde tasarlandığı öngörülmektedir.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Coğrafyanın Karaktere Etkisi: Mevcut konuşma etkinliği öğrencinin günlük hayat içinde karşılaşılabileceği konuşma ortamlarına hazırlayıcı niteliktedir.

Dört Mevsim: Konuşma etkinliği konu bakımından günlük hayat içinde sıkça karşılaşılan konular arasında yer almamaktadır. Ancak müziğin insan ruhu ve mevsim ilişkisi bakımından tartışılması hedeflenerek öğrencinin gerçek iletişim ortamlarına adaptasyonu amaçlanmıştır.

Müziğin Etkisi: Mevcut konuşma etkinliği öğrencinin dili işlevsel olarak kullanmasına ortam hazırlayan bir plan ile hazırlandığı görülmektedir. Rutin hayat içinde müziğin etkisi ve önemi üzerinde duran etkinlik öğrenciyi gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı niteliğiyle öne çıkmaktadır.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Coğrafyanın Karaktere Etkisi: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır

Dört Mevsim: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır

Müziğin Etkisi: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Coğrafyanın Karaktere Etkisi: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle

benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

Dört Mevsim: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

Müziğin Etkisi: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 3. ünitesinde yer alan konuşma etkinlikleri çevrenin ve doğanın insan üzerindeki etkileri ile müzik konusunu işlemektedir. Öğrencilerin günlük hayat içinde sıkça karşılaşılabilecekleri konulara yoğunlaşan konuşma etkinlikleri dilin işlevsel olarak kullanımını özendirici niteliktedir. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi konuşma becerisi kapsamında hedef dilde gerçekleştirilen bir konuşmaya doğrudan cevap verme ve konuşulanları eksiksiz anlama, kendi fikirlerini ifade etme ve savunma edimleri açık uçlu sorular ile kazandırılmak istenmiştir. İklim ve coğrafyanın insan karakteri üzerine etkisi, Vivaldi'nin Dört Mevsim isimli eserinin hissettirdiği duygular öğrenciler arasında sohbet havasında işlenmeye çalışılmıştır. Üniteye yer alan konuşma etkinlikleri diğer beceri etkinlikleri ile işleyiş ve içerik bakımında uyumlu olup diğer beceriler arasından dinleme becerisi öne çıkmaktadır.

4.2.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünitesinin (Bana Yakışır Her Şey) Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 4. Ünitesinde “Marka-Moda İlişkisi, Alışveriş Bağımlılığı, Ülkelere Göre Giyim” olmak üzere 3 adet konuşma

etkinliği bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik metinler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Marka-Moda İlişkisi: Konuşma etkinliği günlük hayat içinde konuşmalara konu olabilecek nitelikte olup öğrenciyi hedef dili işlevsel olarak kullanmaya yöneltmektedir.

Alışveriş Bağımlılığı: Gündelik hayat içinde aktüel tartışma konularından seçilen konuşma konusu öğrencinin gerçek hayatta karşılaşılabileceği etkileşim doğasına uygundur.

Ülkelere Göre Giyim: Yabancı öğrencilerin oldukça fazla ilgilendiği konular arasında yer alan kültür ve giyim kuşam bağlantısı üzerinde duran konuma etkinliği gerçek konuşma ve etkileşim doğasına uygundur.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Marka-Moda İlişkisi: Ünite genelinde öğrencinin günlük hayatta sıkça karşılaşılabileceği aktüel konular tercih edilmiştir. Bu kapsamda mevcut konuşma etkinliği de öğrencinin gündelik hayat içinde karşılaşıcağı konuşma ortamları açısından yeteri kadar güncel ve gerekli iletişimsel nitelikleri bünyesinde barındırmaktadır.

Alışveriş Bağımlılığı: Ünite genelinde öğrencinin günlük hayatta sıkça karşılaşılabileceği aktüel konular tercih edilmiştir. Bu kapsamda mevcut konuşma etkinliği de öğrencinin gündelik hayat içinde karşılaşıcağı konuşma ortamları açısından yeteri kadar güncel ve gerekli iletişimsel nitelikleri bünyesinde barındırmaktadır.

Ülkelere Göre Giyim: Ünite genelinde öğrencinin günlük hayatta sıkça karşılaşılabileceği aktüel konular tercih edilmiştir. Bu kapsamda mevcut konuşma etkinliği de öğrencinin gündelik hayat içinde karşılaşıcağı konuşma ortamları

açısından yeteri kadar güncel ve gerekli iletişimsel nitelikleri bünyesinde barındırmaktadır.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Marka-Moda İlişkisi: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır

Alışveriş Bağımlılığı: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır

Ülkelere Göre Giyim: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Marka-Moda İlişkisi: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

Alışveriş Bağımlılığı: Mevcut konuşma etkinliği test niteliğinde olduğundan etkinlik öncesi yönlendirici soru, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır.

Ülkelere Göre Giyim: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında

yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 4. ünitesinde yer alan konuşma etkinlikleri moda teması etrafında şekillendirilmiştir. Moda kavramı gündelik hayat içinde oldukça fazla konuşulan ve tartışılan bir kavram olması sebebiyle öğrencilerin öznel görüşlerinden faydalanılmış, gündelik hayattaki yeri ve öneminden bahsedilmiştir. Gerçek hayat iletişimleri ve işlevsel dil kullanımını özendirilen konuşma etkinlikleri öğrencilerin ilgi alanlarına da hitap etmektedir. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi konuşma becerisi kapsamında hedef dilde kendini ifade etme, güncel bir konu üzerinde konuşabilmeleri için konuşma etkinlikleri sonrasında açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Diğer becerilerle konu ve işleyiş açısından uyumlu olan konuşma etkinlikleri belirgin olarak dinleme becerisini destekleyici niteliktedir. Konuşma etkinliklerinde öğrencilerin kendi ülkelerindeki giyim kuşam tarzları, moda olan giysiler, geleneksel giysilerin karşılaştırılması ve kültürel motiflerin ifade edilmesi de talep edilmiştir.

4.2.1.5. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünitesinin (Harikalar Diyarı) Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 5. Ünitesinde “Özetleme, Sunum Yapma, Teknoloji Bağımlılığı” olmak üzere 3 adet konuşma etkinliği bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik metinler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Özetleme: Öğrencinin eğitim gördüğü hedef dilde sunum dinleme ve özet yapma yetileri geliştirilmek istenmiş ve akademik hayatta karşılaşılabileceği iletişim ortamlarına hazırlıklı olması amaçlanmıştır. Bu kapsamda mevcut konuşma etkinliği öğrenci açısından gerçek etkileşim ortamlarına hazırlayıcı niteliktedir.

Sunum Yapma: Mevcut konuşma etkinliği aracılığıyla öğrencinin eğitim gördüğü hedef dilde sunum dinleme ve özet yapma yetilerini geliştirilmek istenmiş ve akademik hayatta karşılaşılabileceği iletişim ortamlarına hazırlıklı olması amaçlanmıştır. Bu kapsamda mevcut konuşma etkinliği öğrenci açısından gerçek etkileşim ortamlarına hazırlayıcı niteliktedir

Teknoloji Bağımlılığı: Gündelik hayat içinde aktüel konular arasında yer alan teknoloji bağımlılığı konuşma etkinliğinin konusunu teşkil etmektedir. Konuşma etkinliği için seçilen konu öğrencinin gerçek iletişim ortamlarında karşılaşılabileceği bir konudur ve öğrenciyi gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı niteliktedir.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Özetleme: Mevcut konuşma etkinliği içerik açısından akademik öğeler barındırsa da özetleme tekniği hayatın her alanında kullanılan bir iletişim yöntemidir. Bu kapsamda konuşma etkinliği sunum çerçevesinde yapılan bilgi akışının özetlenmesi istenmiş, öğrencinin gerçek hayatta karşılaşacağı bir iletişim ortamına hazırlamayı hedef edinmiştir

Sunum Yapma: Ünite genelinde öğrencinin günlük hayatta sıkça karşılaşılabileceği aktüel konular tercih edilmiştir. Bu kapsamda mevcut konuşma etkinliği de öğrencinin gündelik hayat içinde karşılaşacağı konuşma ortamları açısından yeteri kadar güncel ve gerekli iletişimsel nitelikleri bünyesinde barındırmaktadır.

Teknoloji Bağımlılığı: Konuşma etkinliği öğrencinin günlük hayatta hedef dili işlevsel olarak kullanmasını amaçlamıştır. Ünite genelinde öğrencinin günlük hayatta sıkça karşılaşılabileceği aktüel konular tercih edilmiştir. Bu kapsamda mevcut konuşma etkinliği de öğrencinin gündelik hayat içinde karşılaşacağı konuşma ortamları açısından yeteri kadar güncel ve gerekli iletişimsel nitelikleri bünyesinde barındırmaktadır.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Özetleme: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır

Sunum Yapma: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

Teknoloji Bağımlılığı: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Özetleme: Etkinlik özetleme yöntemiyle sürecin devamını talep ettiği için konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır.

Sunum Yapma: Mevcut konuşma etkinliği test niteliğinde olduğundan etkinlik öncesi yönlendirici soru, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır.

Teknoloji Bağımlılığı: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 5. Ünitesinde yer alan konuşma etkinliklerinin ilk ikisi bir topluluk karşısında önceden belirlenen bir konu hakkında yapılan “hazırlıklı konuşma” türündedir. Öğrencilerin akademik hayatları ve sosyal hayatları bünyesinde kullanacakları bu tip konuşmalar ünite bünyesinde

diğer beceri etkinlikleri ile bağdaştırılmıştır. “Sunum Yapma” isimli konuşma etkinliği kendinden önceki yazma etkinliği bünyesinde hazırlanan metnini sunumunu içermektedir. Bu ve bunun gibi beceri etkinlikleri birbiri ile ilintilendirilmiştir. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi konuşma becerisi kapsamında öğrencilerin hedef dilde akıcı olarak konuşma, ilgi alanına yönelik bir konu ile ilgili açıklamalar yapma edimleri “Sunum Yapma, Özetleme” etkinlikleri bünyesinde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca öğrencilerin yabancı dilde sunum yapma ve bir konuyu özetlemeleri talep edilerek akademik başarıları da desteklenmiştir. Konuşma etkinlikleri gerçek hayat iletişimleri için oldukça uygun olup öğrencilerin ifade güçlerini geliştirmeye yönelik olduğu düşünülmektedir.

4.2.1.6. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünitesinin (Şaştım Kaldım) Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 6. Ünitesinde “Yanlışt Anlaşılmalar, Çok Yönlü Sanatçılar, Atasözü Açıklama” olmak üzere 3 adet konuşma etkinliği bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik metinler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Yanlışt Anlaşılmalar: Yanlışt anlaşılma üzerine odaklanan konuşma etkinliği hedef dili öğrenen öğrenciler açısından gündelik hayat içinde karşılaşılabilecekleri yanılışt anlaşılmaları konu edinmiş ve sınıf ortamında tartışmaya açmıştır. Bu kapsamda mevcut etkenlik gerçek etkileşim doğasına uygundur.

Çok Yönlü Sanatçılar: Bilgi ağırlıklı içeriğin konuşma konusu olarak seçilmesi ve sınıf ortamında tartışma ortamı için zemin hazırlaması etkinliğin öğrencinin akademik hayatında karşılaşıacağı ortamlar için hazırlayıcı boyutunu öne çıkarmaktadır. Etkinlik etkileşim doğasına uygundur.

Atasözü Açıklama: Hedef dili ileri düzeyde öğrenen öğrenciler için o dilde kullanılan atasözü ve özdeyişler dili kullanmada uzmanlaşmak için büyük önem arz etmektedir. Konuşma etkinliği ile bir atasözünün açıklanması talep edilerek gerçek etkileşim ve iletişim ortamları gözetilmiştir.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Yanlış Anlaşımalar: Yanlış anlaşımalar konusu üzerine yapılandırılan konuşma etkinliği doğrudan gerçek hayatta öğrencinin karşılaşabileceği durumlar üzerine planlanmış ve iyi tasarlanmıştır.

Çok Yönlü Sanatçılar: Ünite genelinde öğrencinin günlük hayatta sıkça karşılaşabileceği aktüel konular tercih edilmiştir. Bu kapsamda mevcut konuşma etkinliği de öğrencinin gündelik hayat içinde karşılaşacağı konuşma ortamları açısından yeteri kadar güncel ve gerekli iletişimsel nitelikleri bünyesinde barındırmaktadır.

Atasözü Açıklama: Konuşma etkinliği öğrencinin günlük hayatta hedef dili işlevsel olarak kullanmasını amaçlamıştır. Atasözlerini dil içinde kullanımını kavratmak ve bağlam içinde açıklamasını yaptırmak amacıyla planlanan etkinlik öğrencinin dili işlevsel olarak kullanmasına yardımcı niteliktedir.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Yanlış Anlaşımalar: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirilmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

Çok Yönlü Sanatçılar: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirilmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

Atasözü Açıklama: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirilmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Yanlış Anlaşımalar: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmaktadır.

Çok Yönlü Sanatçılar: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmaktadır.

Atasözü Açıklama: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 6. Ünitesinde yer alan konuşma etkinlikleri ulusal ve uluslararası sanatçı ve kişilikleri konu edinmiş ve bu kişilerin mensubu olduğu kültürel yapıları işlemiştir. Yabancı dil öğrenimi sürecinde birçok kişiyi karşılaştığı yanlış anlama ve anlaşılma ile ilgili durumlar “Karagöz ve Hacivat” isimli dinleme etkinliği ile “Yanlış Anlaşımalar” isimli konuşma etkinliği nüktedan bir yapı ile işlenmiştir. Konuşma etkinliklerinin dikkat çeken diğer bir boyutu da kültürel yönleridir. “Çok Yönlü Sanatçılar” isimli konuşma etkinliğinde tanınmış bir sanatçı ile ilgili sunum yapıp sanatçının tahmin edilmesi talep edilmiş olup diğer konuşma etkinliğinde atasözü ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Kültürler arası farklılıkların, benzerliklerin öğrencilerin mensubu oldukları uyruklara göre değerlendirilmesi talep edilmiştir. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyinde konuşma becerisi edinimleri çerçevesinde öğrencinin hedef dilde ilgi alanında olan yahut o anda ortamda konuşulan bir konu ile ilgili fikrini akıcı şekilde beyan etmesi, düşüncelerini savunması için açık uçlu sorulardan ve karşılaştırmalardan faydalanılmıştır.

4.2.1.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç ve Önerileri

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sürecin en kilit becerilerinden olan konuşma becerisi İstanbul Yabancılar için Türkçe Seti B2 ders kitabında çok yönlü işlendiği gözlemlenmiştir. Ders kitabı bünyesinde seçilen konuşma konuları öğrencilerin gerçek hayatta karşılaşılabileceği durumlardan seçilmiştir. Ayrıca öğrenciler bu durumlar için hem iletişim bakımından hem de bilgi yükü bakımından donanımlı hale getirilmeye çalışılmıştır. Ders kitabındaki konuşma etkinlikleri için seçilen diyaloglar yapaylıktan, mekanik tekrarlardan uzaktır. Konuşma etkinliklerinde kişinin kendini ifade edebilmesi ve yaratıcılığını kullanması bakımından öğrenciye zemin açan bir üslup tercih edilmiştir. Konuşma etkinlikleri ve diğer beceri etkinlikleri arasındaki konu, içerik ve işleyiş açısından uyum öğrencinin etkinlik konularına yönelik öngörü gücünü artırdığı gibi önceden öğrendiği kelime, gramer bilgileri ve dil yapılarını tüm beceri alanlarında kullanmasına olanak sağlamakta ve dört temel beceride uzmanlığını artırmasına olanak sağlamaktadır. Konuşma etkinliklerinin diğer beceri etkinlikleri ile konu bütünlüğü açısından ortak bir çizgide gitmesi öğrencinin etkinlik konusu ve işleyişine yönelik bilgi ve becerisini organize etmesi bakımından olumludur. Konuşma becerisi için hazırlanan etkinlikler ve diğer beceri alanları için hazırlanan etkinlikler öğrencinin kelime haznesini geliştirme ve pekiştirme açısından faydalı bir strateji ile hazırlandığı gözlemlenmiştir. Ünite başında verilen hedef kelime listesi çerçevesinde konular şekillendirilmiş ve bu kelimeler tekrar tekrar kullandırılmaya özendirilmiştir. Okuma metinleri sonrasında açık uçlu sorular ve konuşma etkinliği için ön hazırlık mahiyetinde yapılan çalışmalar aracılığıyla öğrencinin hazır bulunuşluğu artırılmıştır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Seti ders kitabı bünyesindeki konuşma etkinliklerinin değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan öneriler aşağıdadır:

- Konuşma etkinlikleri içinde hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma türlerine yönelik etkinliklerin sayısının artırılması hedef dilin akıcı olarak kullanımına katkıda bulunacaktır.
- Konuşma becerisi ve dinleme becerisinin birlikte yürütülmesi adına müzikal boyutu öne çıkan etkinlikler organize edilebilir. Bu kapsamda hem konuşma

becerisi hem de dinleme becerisinin gelişimi birlikte yürütülürken şarkılar, türküler ve şiirlerle faydalanılabilir. Ayrıca bu tip bir etkinlikle kültür akarımı ilkesi de gözetilmiş olur.

- Konuşma etkinliklerine yönelik yönerge ve hazırlık çalışmalarının eklenmesi öğrencinin artalan bilgisini harekete geçirip, hazırbulunuşluk düzeyini yükseltecektir.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Seti ders kitabı bünyesinde hazırlanan konuşma etkinliklerinin sınıf içi etkileşimi artırmaya yönelik yapıda olması konuşma becerisinin gelişimini olumlu etkileyecektir.
- Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin uyruk ve mensup oldukları kültür boyutları dikkate alınarak hazırlanan konuşma etkinlikleri sürecin tek taraflı olmasından çıkarak etkileşim düzeyini artıracak ve konuşma becerisiyle birlikte diğer becerilerin gelişiminde katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda öğrencilerin kültürel özellikleri konuşma becerisi hazırlanırken daha fazla gözetilmelidir.

4.2.2.Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Konuşma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.2.2.1. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 1. Ünitesi (Mesleğimde İlerliyorum) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde “Hangisi Doğru, Kazlardan Alınacak Çok Ders Var, Öğrenci Değişim Programları” olmak üzere konuşma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik etkinlikler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Hangisi Doğru: Konuşma etkinliği öncesinde verilen diyalog içerikli metin aracılığı ile öğrencinin gerçek hayatta rutin olarak karşılaşılabileceği durumlar örneklenmiş ve konuşma etkinliği ile okuma etkinliği ilişkilendirilmiştir. Mevcut konuşma etkinliği gündelik hayat içinde öğrencinin karşılaştığı durumlardan oluşturulmuştur.

Kazlardan Alınacak Çok Ders Var: Konuşma etkinliği öncesinde verilen diyalog içerikli metin aracılığı ile öğrencinin gerçek hayatta rutin olarak karşılaşabileceği durumlar örneklenmiş ve konuşma etkinliği ile okuma etkinliği ilişkilendirilmiştir. Konuşma etkinliği ile okuma etkinliği için seçilen ortak konu doğadaki hayvanlar ve hayatta kalabilme çabaları, zorluklarla mücadele etme azimleridir. Yabancı öğrencilerinde içinde buldukları adapte olabilmeleri ile ilgili zorluklar konuşma etkinliğinin konusu olarak seçilmiş ve gerçek durumlar gözetilmiştir.

Öğrenci Değişim Programları: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin değişim programları hakkındaki görüşleri ve hangi ülkede neden bulunmak istedikleri vb. durumların konu edinildiği konuşma etkinliği öğrencilerin gerçek hayatta karşılaşabilecekleri durumlar gözetilerek planlanmıştır.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Hangisi Doğru: Diyalog metni üzerinden varılan kanıların tartışıldığı konuşma etkinliği gerçek hayat iletişimlerini açısından uygundur. Sosyal hayatta yabancı öğrencilerin karşılaşabilecekleri konuların kapsamlı olarak tartışılması sağlanmıştır.

Kazlardan Alınacak Çok Ders Var: Mücadele ve zorluklarla başa çıkma konusunun işlendiği konuşma etkinliği gerçek hayat iletişimlerine hazırlayıcı niteliktedir.

Öğrenci Değişim Programları: Değişim programları, öğrencilerin gündelik hayatta fazlaca konuştuğu, üzerinde araştırma yaptığı konulardan biri olması sebebiyle etkinlik bu konu üzerinde yapılandırılmıştır. Öğrencilerin öncelikleri, tercihleri vb. konular üzerinde bir tartışma ortamı oluşturulmuş, gerçek hayat iletişimlerini gözetilmiştir.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Hangisi Doğru: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime hazinesini zenginleştirilmesi ve

hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır. Okuma etkinliği ile konuşma etkinliğinin birbiriyle bağlantılı olarak tasarlanmış olması ve dinleme etkinliği de bu iki etkinlikten çıkan sonuçlar ile donatılmış olması öğrenci açısından oldukça faydalı olacağı öngörülmektedir.

Kazlardan Alınacak Çok Ders Var: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

Öğrenci Değişim Programları: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Hangisi Doğru: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmaktadır. Fakat diğer beceri etkinlikleriyle olan bağlantı öğrencinin konuşma etkinliğine yönelik bir öngörü de bulunmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Kazlardan Alınacak Çok Ders Var: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmaktadır.

Öğrenci Değişim Programları: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde yer alan konuşma etkinlikleri öğrenciler için gerçek iletişim ortamları oluşturma amacını gütmüş ve günlük hayatta dili işlevsel olarak kullanılmayı amaç edinmiştir. “Hangisi Doğru” isimli konuşma etkinliği bünyesinde uzun süre görmediğimiz bir arkadaşımızla karşılaştığımızda hedefe dilde ne gibi tepkiler verilebileceği, neler söylenebileceği ile ilgili gerçek hayat iletişimlerinin örnekleri sunulmuştur. Öğrenci değişim programları ile ilgili bilgilerin ve kültürel boyutun ön plana çıkarıldığı “Öğrenci Değişim Programları” isimli etkinlik ile ölçünlü konuşma ve başvuru yapma gibi konular işlenmiştir. Konuşma etkinlikleri diğer becerilerle konu ve işleyiş açısından uyumlu olduğu gözlemlenmiştir. “Hangisi Doğru” isimli konuşma etkinliği okuma becerisini doğrudan destekleyici nitelikte olup diğer becerilerde dinleme becerisi öne çıkmaktadır. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyinde konuşma becerisi edinimleri kapsamında hedef dilde herhangi bir konu ya da öğrencinin ilgisini çeken bir konu hakkında doğrudan tartışmaya girme, kendi fikirlerini savunma gibi özellikler konuşma etkinliklerinde gözetilmiştir. “Hangisi Doğru” isimli konuşma etkinliğinde öğrencilerin doğrudan bireysel görüş ve önerileri dikkate alınmış ve gerçek bir konuşma ortamı sergilenmeye çalışılmıştır. Etkinlikler sonrasında verilen alıştırmalar genelde boşluk doldurma ve açık uçlu soru tiplerinden oluşmakta olup öğrencinin kelime haznesini destekleyici niteliktedir.

4.2.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 2. Ünitesi (Değerlerimiz) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 2. Ünitesinde “Gelenekler, Dargınlık, Komşunun Kıymeti” olmak üzere konuşma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik etkinlikler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Gelenekler: Konuşma etkinliği öncesinde dinleme etkinliği aracılığı ile öğrencinin gelenekler hakkında yorumları konuşma etkinliğinin konusunu oluşturmaktadır. Bu

kapsamda öğrencinin içinde bulunduğu toplumun değer ve kavramları işlenmiş ve hangi noktalarda dikkatli olması gerektiği tartışma konusu olarak işlenmiştir. Mevcut konuşma etkinliği gündelik hayat içinde öğrencinin karşılaşacağı durumlardan oluşturulmuştur

Dargınlık: Konuşma etkinliği öncesinde verilen metin aracılığı ile öğrencinin gerçek hayatta rutin olarak karşılaşabileceği durumlar örneklenmiş ve konuşma etkinliği ile okuma etkinliği ilişkilendirilmiştir. Konuşma etkinliği ile okuma etkinliği için seçilen ortak konu dargınlık ve insan ilişkileridir. Yabancı öğrencilerinde arkadaşlık ilişkileri açısından da gerçek hayat durumları gözetilmiş ve etkinlik bu kapsamda yönlendirilmiştir.

Komşunun Kıymeti: Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler ve Türk toplumu içinde komşuluk kavramının işlendiği konuşma etkinliği gündelik konuşma ortamlarına uygundur.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Gelenekler: Dinleme etkinliği üzerinden varılan kanıların tartışıldığı konuşma etkinliği gerçek hayat iletişimleri açısından uygundur. Sosyal hayatta yabancı öğrencilerin karşılaşabilecekleri konuların kapsamlı olarak tartışılması sağlanmıştır.

Dargınlık: İnsan ilişkilerinde rutin olarak karşılaşılabilen durumlar gündelik hayatta öğrencinin karşılaşması muhtemel durumlar ile birleştirilerek verilmiştir.

Komşunun Kıymeti: Komşuluk kavramı kültürler, toplumlar arasında algılanışı üzerinde duran konuşma etkinliği gündelik hayatta kurdukları iletişim ortamlarına hazırlayıcı niteliktedir.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Gelenekler: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirilmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır. Okuma

etkinliği, dinleme etkinliği ve konuşma etkinliğinin birbiriyle bağlantılı olarak tasarlanmış olması ve konuşma etkinliğinin de bu iki etkinlikten çıkan sonuçlar ile donatılmış olması ğrenci açısından oldukça faydalı olacaktır.

Dargınlık: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır

Komşunun Kıymeti: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Gelenekler: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmaktadır. Fakat diğer beceri etkinlikleriyle olan bağlantı öğrencinin konuşma etkinliğine yönelik bir öngörü de bulunmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Dargınlık: Etkinlik dinleme etkinliği ile bağlantılı olduğu için ğrenci konuya yönelik öngörü ve yorumlarda bulunabilir. Fakat etkinlik öncesi yönerge, hazırlık çalışması niteliğinde bir bölüm mevcut değildir.

Komşunun Kıymeti: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmamaktadır. Fakat nite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe ğretim Seti B2 ders kitabının 2. nitesinde yer alan konuşma etkinlikleri toplumsal değerler etrafında yapılandırılmıştır. Kültür aktarımı ilkesi kapsamında ne çıkan Değerlerimiz isimli ünite bünyesinde gerçek iletişim ortamlarını örneklendiren, dilin işlevsel özelliklerini ne çıkaran konular tercih edilmiştir. Gelenekler, Komşunun Kıymeti, Dargınlık isimli konuşma etkinliklerinde

sonra komşuluk ilişkileri, gelenek görenekler ile ilgili kültürlerarası benzerlikler, farklılıklar sohbet ortamında konuşulmuş olup öğrencilerin kendi görüşleri ve fikirlerini savunabilecekleri ortamlar oluşturulmuştur. Gelenekler isimli konuşma etkinliği doğrudan dinleme etkinliği ile bağlantılı iken diğer etkinlikler donu bakımından dinleme etkinliği ile bağlantılıdır. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi konuşma becerisi edinimleri kapsamında öğrencinin hedef dilde konuşma anında ya da ilgisini çeken bir konuda akıcı olarak konuşmasına yönelik açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Öğrencilerin kendi kültürlerinde benzer durumlarla ilgili karşılaştırmaları istenmiştir. Böylece öğrencinin konu ile ilgili kendi fikir ve görüşlerini ifade edip akıcı olarak konuşması hedeflenmiştir.

4.2.2.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 3. Ünitesi (Bir Ömür Böyle Geçti) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesinde “Gebelikle İlgili İnanışlar, Hangi Mevsim Hangi İnsan, Kendinize Dikkat Edin!” olmak üzere konuşma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik etkinlikler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Gebelikle İlgili İnanışlar: Mevcut konuşma etkinliği öğrencinin gündelik hayatta karşılaşabileceği yaygın konuların dışındadır. Bu kapsamda mevcut iletişim ortamları öğrencinin dili işlevsel olarak kullanmasına tam anlamıyla yardımcı olamayacaktır.

Hangi Mevsim Hangi İnsan: Konuşma etkinliği görseller aracılığı ile öğrencinin gerçek hayatta rutin olarak karşılaşabileceği durumlar somut olarak örneklenmiş ve konuşma etkinliği ile görseller ilişkilendirilmiştir. Konuşma etkinliği için seçilen konu ünite isminden de esinlenilerek insanın çocukluk, gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık evreleri üzerine yapılandırılan sohbet ortamıdır.

Kendinize Dikkat Edin: Yaşlılık kavramının işlendiği konuşma etkinliği gündelik hayat içinde kullanılan iletişim alanlarına uygundur. Ayrıca mevcut etkinlik ile öğrencinin empati duygusu da geliştirilmek istenmiştir.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Gebelikle İlgili İnanışlar: Mevcut konuşma etkinliğinin öğrenci ihtiyaç ve iletişim kapsamı dışında kaldığı düşünülmektedir.

Hangi Mevsim Hangi İnsan: İnsan ilişkilerinde rutin olarak karşılaşılabilen durumlar gündelik hayatta öğrencinin karşılaşması muhtemel durumlar ile birleştirilerek verilmiştir. Görseller üzerinden öğrencini yaratıcılığı ve yorum gücü harekete geçirilmek istenmiştir. Gerçek iletişim ve konuşma ortamlarına uygun bir etkinliktir.

Kendinize Dikkat Edin: Yaşlılık kavramını konu edinen konuşma etkinliği gündelik hayatta öğrencilerin kurdukları iletişim ortamlarına hazırlayıcı yapıda olduğu gibi empati duygusunu da iletişim ortamına katmaktadır.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Gebelikle İlgili İnanışlar: Mevcut konuşma etkinliği konu, işleyiş bakımından üniteden ve genel temadan farklılık arz etmektedir.

Hangi Mevsim Hangi İnsan: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirilmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

Kendinize Dikkat Edin: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirilmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Gebelikle İlgili İnanışlar: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmaktadır.

Hangi Mevsim Hangi İnsan: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

Kendinize Dikkat Edin: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesinde yer alan konuşma etkinlikleri insanın ömründe geçirdiği evreler, temel insani durumlar ile ilgilidir. Halka arasında gebelikle ilgili yanlış bilinen şeyler, görseller ve insan ömrünün evrelerini özdeşleştirme, öğrencilerin kendini yaşlı biri ile özdeşleştirmeleri konuşma etkinliklerinde işlenen konulardır. Gerçek hayat iletişimleri açısından öğrencileri destekleyici nitelikte olan konuşma etkinlikleri diğer becerilerle konu ve işleyiş açısından bütünlük içinde olup dinleme becerisi ile uyumu dikkat çekmektedir. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi konuşma becerisi kapsamında öğrencilerin kendilerini ifade etme ve görüşlerini savunmaları, tartışmaya girmeleri, akıcı olarak konuşmaları amacıyla açık uçlu sorulardan ve eşleştirme etkinliklerinden yararlanılmıştır.

4.2.2.4. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 4. Ünitesi (Mutfakta Kim Var) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 4.Ünitesinde “Yemek Listesi, Sağlıklı Yaşam, Yemek Yapmanın İncelikleri” olmak üzere konuşma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik etkinlikler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Yemek Listesi: Mevcut konuşma etkinliğinin konusu öğrencinin gündelik hayatta karşılaşılabileceği yaygın konular arasındadır. Yemek hazırlama ve sunma üzerine yapılandırılan etkinlik gerçek etkileşim ortamları barındırmaktadır.

Sağlıklı Yaşam: Konuşma etkinliği hedef kelime listesi aracılığı ile öğrencinin gerçek hayatta rutin olarak karşılaşılabileceği durumlar somut olarak örneklenmiş ve hazırlıklı konuşma türünde gerçekleştirilmiştir.

Yemek Yapmanın İncelikleri: Yemek yapmanın sanat olarak değerlendirilip değerlendirilmemesi üzerinde duran konuşma etkinliği öğrenci açısından gündelik hayatta sıkça karşılaştıkları konuşma konularından uzaktır.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Yemek Listesi: Yemek yapma kavramı üzerinde duran konuşma etkinliği öğrencileri gerçek hayat iletişimleri açısından besleyici konumdadır.

Sağlıklı Yaşam: Konuşma etkinliği gündelik hayatta karşılaşılabilecek iletişim kanalları açısından öğrenciyi hazırlayıcı niteliğe sahiptir.

Yemek Yapmanın İncelikleri: Mevcut konuşma etkinliği öğrencinin gündelik hayat içinde karşılaştığı konuşma ortamlarından uzak yapıdadır.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Yemek Listesi: Mevcut konuşma etkinliği konu, işleyiş bakımından üniteden ve genel tema ile uyum içindedir dinleme ve yazma etkinlikleri konuşma etkinliği ile özellikle uyum içindedir

Sağlıklı Yaşam: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

Yemek Yapmanın İncelikleri: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Yemek Listesi: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır.

Sağlıklı Yaşam: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

Yemek Yapmanın İncelikleri: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmamaktadır. Fakat ünite belirli ve birbiriyle ilişkili konular etrafında yapılandırıldığı için beceri alanlarındaki etkinliklerin teması ve konuları birbiriyle benzer durumdadır. Ders kitabının bu özelliği öğrenciye beceri etkinlikleri öncesinde konu ve işleyişe yönelik çeşitli ipuçları verebilir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 4.ünitesinde yer alan konuşma etkinlikleri sağlıklı beslenme ve insan sağlığı konuları etrafında yapılandırılmıştır. Öğrencilerin gerçek iletişim ortamları ve özellikle öğrenci evinde kalan öğrenciler açısından yemek yapma kavramı oldukça ilgi çekicidir. Kültürlerarası kıyaslamalar yapma ve yemek kültürü ile ilgili öğrencilerin kendilerini ifade edebilme, bir düşünceyi savunabilme, ilgi alanlarına yönelik sunumlar yapabilme edimlerini açısından AB Dil Portfolyosu konuşma becerisi B2 düzeyi ile de uyumlu olduğu gözlemlenmiştir. Konuşma etkinlikleri okuma metinleri ile birbiri destekleyici nitelikte olup diğer beceri etkinlikleri ile de uyum içindedir. Konuşma etkinlikleri sonrasında yazma çalışmaları ile doğrudan bağlantılar kurulmuş olup yazma becerisiyle konuşma becerisi bağlantılı hale getirilmiştir.

4.2.2.5. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 5.Ünitesi (Tercihiniz Nedir?) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 5.Ünitesinde “Memleket İsterim, Kadınlar mı Erkekler mi? , Sanatçı Kimdir?” olmak üzere konuşma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik etkinlikler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Memleket İsterim: Mevcut konuşma etkinliğinin konusu öğrencinin gündelik hayatta karşılaşılabileceği yaygın konular arasındadır. Yaşam alanları üzerine bireylerin tercihlerinin değerlendirildiği etkinlik Cahit Sıtkı Tarancı'nın “Memleket İsterim” isimli şiiri ile estetik algılar çerçevesinde şekillendirilmiştir. Bu kapsamda öğrencinin gerçek iletişim çevrelerinde karşılaşıacağı durumlar örneklenmiştir.

Kadınlar mı Erkekler mi? : Konuşma etkinliği öğrencinin gündelik hayatta çokça karşılaştığı bir konu ekseninde yapılandırılmıştır. Gerçek iletişim ve etkileşim ortamlarına hazırlayıcı nitelikler taşıdığı gözlemlenmiştir.

Sanatçı Kimdir? : Sanat ve sanatçı kavramı üzerinde duran konuşma etkinliği gerçek iletişim ortamlarına ve diyaloglarına hazırlayıcı niteliktedir.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Memleket İsterim: Estetik okuma türü ve konuşma etkinliğinin birleştirildiği bu etkinlik gündelik hayat içindeki iletişim ortamları için iyi tasarlanmıştır.

Kadınlar mı Erkekler mi? : Konuşma etkinliği gündelik hayatta karşılaşılabilecek iletişim kanalları açısından öğrenciyi hazırlayıcı niteliğe sahiptir.

Sanatçı Kimdir? : Mevcut konuşma etkinliği bünyesinde verilen özlü söz ve cümleler konuşma konusunun kapsamını çizme ve zenginleştirme konusunda belirleyici olmuştur. Öğrenciyi gündelik hayat içinde kuracağı iletişimlere hazırlayıcı nitelikte tasarlanmıştır.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Memleket İsterim: Mevcut konuşma etkinliği konu, işleyiş bakımından ünite ve genel tema ile uyum içindedir. Ayrıca okuma ve yazma becerisi etkinlikleri konuşma etkinliği ile uyum içindedir.

Kadınlar mı Erkekler mi? : Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler aracılığı ile kelime haznesini zenginleştirilmesi ve hedef dili kullanırken uzmanlaşması amaçlanmıştır.

Sanatçı Kimdir? : Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Okuma etkinliği, dinleme etkinliği sanat kavramı etrafında yapılandırılmıştır. Konuşma etkinliği için birbirini destekleyici tarzda alıştırmalar ile etkinlikler arası bağlar kurulmuştur. Bu kapsamda öğrencinin belli kavramlar etrafında geliştirilen etkinlikler ile kelime haznesini zenginleştirilmesi ve hedef dili tüm becerilerde kullanmada uzmanlaşması amaçlanmıştır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Memleket İsterim: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmaktadır. Sorular aracılığı ile konuşma konusu yönlendirilmiştir.

Kadınlar mı Erkekler mi? : Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmaktadır. Sorular aracılığı ile konuşma konusu yönlendirilmiştir.

Sanatçı Kimdir? : Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmaktadır. Sorular aracılığı ile konuşma konusu yönlendirilmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 5.ünitesinde yer alan konuşma etkinlikleri diğer beceri etkinlikleri ile işleyiş ve konu bakımından uyum içindedir. Mevcut konuşma etkinlikleri dinleme ve okuma becerilerini destekleyici yönleri ile öne çıkmaktadır. Memleket isterim isimli şiir estetik okuma tipi ile okunmuş daha sonra öğrencilerin beğendikleri ülkeler, kendi ülkeleri hakkındaki düşünceleri alınmıştır. Konuşma becerisi etkinlikleri gerçek iletişim ortamlarına uygun olup öğrencilerin kendi fikir, görüşlerini akıcı bir dille açıklamalarını ve savunmalarını sağlayan yapıdadır. Bu kapsamda konuşma becerisi etkinliklerinin AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi konuşma becerisi edinimlerini gözettiği görülmüştür.

4.3.2.6. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 6. Ünitesi (Tercihiniz Nedir?) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 6.Ünitesinde “Büyük Tahmin, Yamaç Paraşütü, Benim Fikrim” olmak üzere konuşma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik etkinlikler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Büyük Tahmin: Mevcut konuşma etkinliğinin konusu öğrencinin gündelik hayatta karşılaşılabileceği yaygın konular arasındadır. Öğrencilerden ülkelerinde meydana gelen doğa olaylarını anlatmaları istenmiştir. Hedef kelime listesi aracılığı ile günlük hayat içinde gerçek konuşma ortamlarına hazırlık yaptırılmıştır.

Yamaç Paraşütü: Konuşma etkinliği öğrenciden bir konuşma kurgusu yaratmasını ve uygulamasını talep etmiştir. Gündelik hayat içinde resmi kurum ve kuruluşlara müracaat için gerekli durumlar örneklenerek öğrenciyeye gerçek etkileşim atmosferi tecrübe ettirilmiştir.

Benim Fikrim: Belirli fikirlerin listelendiği ve öğrencinin bu fikirler hakkındaki görüşlerinin sorgulandığı etkinlik öğrenci için gerçek etkileşim doğasına hazırlayıcı niteliktedir.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Büyük Tahmin: Mevcut konuşma etkinliği gündelik hayat içindeki iletişim ortamları için iyi tasarlanmıştır.

Yamaç Paraşütü: Konuşma etkinliği gündelik hayatta karşılaşılabilecek iletişim kanalları açısından öğrenciyeye hazırlayıcı niteliğe sahiptir.

Benim Fikrim: Mevcut konuşma etkinliği öğrencinin bir düşünce ya da fikre yaklaşımını ifade etmesi, analiz gücünü açığa çıkarması, gündelik hayat içinde kuracağı iletişimlere hazırlayıcı olması gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı nitelikte olduğunun göstergesidir.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Büyük Tahmin: Mevcut konuşma etkinliği konu, işleyiş bakımından üniteden ve genel tema ile uyum içindedir. Okuma etkinlikleri ve konuşma etkinliği konu ve alıştırmalar bakımından uyum içindedir.

Yamaç Paraşütü: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbirleriyle bağlantılıdır. Sıra dışı başarılar ve deneyimler üzerinde duran beceri etkinlikleri ile konuşma etkinliği benzerlik arz etmektedir.

Benzer hedef kelime listeleri oluşturularak öğrenilen kelimelerin kalıcılığı hedeflenmiştir.

Benim Fikrim: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbirleriyle bağlantılıdır. Okuma etkinliği ve konuşma etkinliği birbirini destekleyici tarzda alıştırmalar ve etkinlikler barındırmaktadır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Büyük Tahmin: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmamaktadır.

Yamaç Paraşütü: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmamaktadır.

Benim Fikrim: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmamaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 6.ünitesinde yer alan konuşma etkinlikleri öğrencilerin rutin konuşma ortamlarında sıkça karşılaştıkları konulardan seçilmiş, gerçek iletişim ortamlarını örneklendirmiştir. Büyük Tahmin isimli konuşma etkinliğine toplumda ve çevremizde hava durumları ile ilgili oluşmuş çeşitli öngörü araçları ve kültürel boyutu üzerinde durulmuştur. Yamaç Paraşütü isimli konuşma etkinliğinde bir kamu kurum veya kuruluşuna herhangi bir konu hakkında başvuru yaparken izlenmesi gereken yollar ile ilgili bilgi verme amacı güdülmüştür. Bu kapsamda mevcut konuşma etkinliği öğrencilerin gerçek hayat iletişimlerine ve dili işlevsel olarak kullanmalarına yardımcı olacak niteliktedir. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi konuşma becerisi etkinliklerinde öğrencilerin hedef dilde ilgi alanı içinde ya da o anda gerçekleştirilen bir konuşmaya müdahale edebilir, kendini akıcı şekilde ifade edebilir, görüşlerini savunabilir kazanımları gözetilmiştir. Bu kapsamda açık uçlu sorular öğrencilere yöneltilmiş olup diğer beceri etkinlikleri ile bütünlük sağlanmıştır. Okuma ve dinleme becerilerinin konuşma becerisi etkinlikleri ile doğrudan bağlantılı olduğu gözlemlenmiştir.

4.2.2.7. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 7. Ünitesi (Öğrendim, Çalıştım, Başardım) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 7. Ünitesinde “Ne Dersiniz? , Mesleğim, Ünlüler” olmak üzere konuşma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik etkinlikler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Ne Dersiniz? : Mevcut konuşma etkinliğinin konusu öğrencinin gündelik hayatta karşılaşabileceği yaygın konular arasındadır. Ders çalışma ve sorumluluklar üzerinde duran konuşma etkinliği öğrencileri gerçek etkileşim ve iletişim ortamına hazırlayıcı konumdadır.

Mesleğim: Konuşma etkinliği okuma becerisinde verilen testin uygulama sonuçlarına göre yapılandırılmıştır. Gerçek hayatta öğrencilerin sıkça rastlayacağı meslek kavramı üzerinde durulmuştur.

Ünlüler: Ünlüler hakkında öğrencilerin fikirleri, özdeşim kurulan kişiler üzerine yapılandırılan konuşma etkinliği gündelik hayattaki etkileşim, iletişim ortamlarını destekleyici konumdadır.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Ne Dersiniz? : Mevcut konuşma etkinliği gündelik hayat içindeki iletişim ortamları için iyi tasarlanmıştır.

Mesleğim: Konuşma etkinliği gündelik hayatta karşılaşılabilecek iletişim kanalları açısından öğrenciyi hazırlayıcı niteliğe sahiptir. Ayrıca konuşma becerisi ekseninde öğrencini kendini ifade gücünü desteklediği gibi yaratıcılığını da teşvik etmektedir.

Ünlüler: Mevcut konuşma etkinliği öğrencinin bir düşünce ya da ünlü bir kişiye yaklaşımını ifade etmesi, analiz gücünü açığa çıkarması, gündelik hayat içinde

kuracağı iletişimlere hazırlayıcı olması, gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı olduğunun göstergesidir.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Ne Dersiniz? : Mevcut konuşma etkinliği konu, işleyiş bakımından üniteden ve genel tema ile uyum içindedir. Okuma, yazma ve dinleme etkinlikleri ders çalışma, başarı, sorumluluk gibi kavramlar üzerinde durup konuşma etkinliği ile paralel alıştırmalar tercih edilmiştir.

Mesleğim: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Meslekler, mesleklerin avantaj ve dezavantajları üzerinde duran okuma becerisi etkinlikleri ile konuşma etkinliği benzerlik arz etmektedir.

Ünlüler: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Okuma etkinliği ve konuşma etkinliği birbirini destekleyici tarzda alıştırmalar ve etkinlikler barındırmaktadır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Ne Dersiniz? : Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici soru bulunmaktadır.

Mesleğim: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmaktadır.

Ünlüler: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmamaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 7.Ünitesinde yer alan konuşma etkinlikleri öğrencilerin gündelik hayat içinde ve gerçek iletişim ortamlarında sık sık karşılaştığı konulardan oluşmaktadır. Derslerle ilgili sorumluluklar, mesleklere yönelik öğrenci görüşleri ve örnek alınan ünlülerin konu olarak seçildiği konuşma etkinlikleri dilin işlevsel olarak kullanımı açısından da oldukça faydalıdır. AB Dil Portfolyosu Konuşma becerisi B2 düzeyi edinimleri

kapsamında öğrencilerin hedef dilde ilgi alanı içinde ya da o anda gerçekleştirilen bir konuşmaya müdahale edebilmeleri, kendini akıcı şekilde ifade edebilmeleri ve görüşlerini savunabilmeleri amacıyla konuşma becerisi etkinliğinden sonra açık uçlu sorular ve eşleştirme etkinlikleri bulunmaktadır. Diğer becerilerle işleyiş ve konu açısından bütünlük içinde olan konuşma becerisi etkinlikleri dinleme becerisi ile uyumu ayrıca öne çıkmaktadır.

4.2.2.8. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 8. Ünitesi (Misafir Sever misiniz?) Kapsamında Yer Alan Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 8.Ünitesinde “Misafir Geldi, Hangisi Senin İşin, Sohbet” olmak üzere konuşma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Konuşma becerisine yönelik etkinlikler 4 madde üzerinden incelenecektir.

1) Konuşma materyalleri gerçek etkileşim doğasına uyuyor mu yoksa yüzeysel diyaloglar mı mevcut?

Misafir Geldi: Mevcut konuşma etkinliğinin konusu öğrencinin gündelik hayatta karşılaşılabileceği yaygın konular arasındadır. Misafirlerin farklı ülke ve topluluklarda karşılanması, ağırlanma şekilleri üzerinde duran konuşma etkinliği gerçek etkileşim doğasına uygundur. Etkinlik içindeki sorular öğrenciyi doğal bir tartışma ortamına sevk etmektedir

Hangisi Senin İşin: İş hayatı, ticaret ve meslek tercihleri üzerinde duran beceri etkinlikleri gibi konuşma becerisi etkinliği de meslekler üzerinde durmuştur. Okuma becerisi etkinliğinde verilen bilgilerden yola çıkarak tartışma ortamı oluşturulmuş ve gerçek etkileşim durumları örneklenmiştir.

Sohbet: Sohbet kavramı üzerinde duran konuşma etkinliği gerçek etkileşim doğasına uygundur.

2) Diyaloglar gerçek hayatla uyumlu mu? Türkçe konuşma için (Diyaloglar, roller vb.) çalışmalar öğrencileri gerçek hayat iletişimlerine hazırlamak için iyi tasarlanmış mı?

Misafir Geldi: Mevcut konuşma etkinliği gündelik hayat içindeki iletişim ortamları için iyi tasarlanmıştır.

Hangisi Senin İşin: Konuşma etkinliği gündelik hayatta iletişim ortamları açısından öğrenciyi hazırlayıcı niteliğe sahiptir. Ayrıca konuşma becerisi ekseninde öğrencini kendini ifade gücünü desteklediği gibi yaratıcılığını da teşvik etmektedir.

Sohbet: Mevcut konuşma etkinliği öğrencinin mensubu olduğu ülke veya topluluktaki sohbet, konuşma özelliklerini konu edinmiş ve gerçek konuşma ortamları için iyi tasarlanmıştır.

3) Konuşma becerisine yönelik etkinlikler diğer üç temel dil becerisini içeren etkinliklerle, metinlerle bağlantılı mı?

Misafir Geldi: Mevcut konuşma etkinliği konu, işleyiş bakımından ünite ve genel tema ile uyum içindedir. Okuma, yazma ve dinleme etkinlikleri misafir kavramı üzerinde durup konuşma etkinliği ile paralel ilerlemeler tercih edilmiştir.

Hangisi Senin İşin: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Meslekler, mesleklerin avantaj ve dezavantajları üzerinde duran okuma becerisi etkinlikleri, dinleme becerisi etkinlikleri, yazma becerisi etkinlikleri ile konuşma becerisi etkinliği benzerlik arz etmektedir.

Sohbet: Konuşma etkinliği ve diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından birbiriyle bağlantılıdır. Okuma etkinliği, dinleme etkinliği ve konuşma etkinliği birbirini destekleyici tarzda alıştırmalar ve etkinlikler barındırmaktadır.

4) Konuyla ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Misafir Geldi: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici soru bulunmamaktadır.

Hangisi Senin İşin: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmaktadır. İş kolları ile ilgili bilgi verilerek öğrencinin bu bilgilerle ilgili fikirlerini sözlü olarak ifade etmesi talep edilmiştir.

Sohbet: Konu ile ilgili konuşma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular bulunmamaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 8.Ünitesinde yer alan konuşma etkinlikleri kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde oldukça zengin içeriklere sahiptir. Türk toplumunda misafir algısı, misafir ağırlama şekilleri ve misafire gösterilen ehemmiyet üzerinde durulmuştur. Köy odaları ve geleneksel Türk toplumundaki önemi de diğer bir konuşma etkinliğinde aktarılmıştır. Öğrencilerden bu konu ve kavramlarla ilgili kültürlerarası karşılaştırmalar yapmaları talep edilip benzerlikler ve farklılıklar sohbet ortamında tartışılmıştır. AB Dil Portfolyosu konuşma becerisi B2 düzeyi kazanımları arasında yer alan öğrencilerin hedef dilde ilgi alanı içinde ya da o anda gerçekleştirilen bir konuşmaya müdahale edebilmeleri, kendini akıcı şekilde ifade edebilmeleri ve görüşlerini savunabilmeleri amacıyla konuşma becerisi etkinliğinden sonra açık uçlu sorular ve eşleştirme etkinlikleri bulunmaktadır. Diğer beceri etkinlikleri ile işleyiş ve konu bakımından bütünlük gösteren konuşma becerisi etkinliklerinin daha çok dinleme becerisi ile bağıntılı olduğu gözlemlenmiştir.

4.2.2.9. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Konuşma Becerisi Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç ve Önerileri

Yabancı dil eğitiminin mihenk taşlarından biri konumunda olan konuşma becerisi Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabında etkinlikler, alıştırmalar ve aktüel konularla birlikte son derece zengin bir içerikle sunulmuştur. Ders kitabı bünyesinde konuşma becerisi etkinlikleri için seçilen aktüel konular öğrencinin gerçek hayat tecrübeleri edinmesini, gerçek iletişim ortamları ile gündelik hayata adapte olmasını hedeflemiştir. Konuşma becerisi etkinlikleri aktüel konuları işleme ve gerçek hayat durumlarını örneklemesinin yanında öğrencinin mekanik tekrarlardan uzaklaşarak kendi fikir ve düşüncelerini ifade etmesini sağlamaktadır. Dil eğitimi sürecinde oldukça önemli bir ilke olarak benimsenen dört temel becerinin birbiriyle bütünlük içinde ilerlemesi Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabına başarıyla yansıtılmıştır. Ders kitabı bünyesinde neredeyse tüm beceri etkinlik ve alıştırmaları birbiriyle ilintili ve paralel ilerlemektedir. Konuşma ve dinleme becerilerinin diğer materyallerde olduğu gibi bütünlük arz etmesinin yanı

sıra okuma ve yazma becerilerinin konu, içerik, alıştırma türleri bakımından birbiriyle bütünlük içindedir. Bu sayede öğrencinin artalan bilgisi, kelime haznesinin gelişimi, öğrenilenlerin kalıcılığının pekişmesi sağlanmıştır. Ayrıca diğer beceri alanlarında işlenen konunun farklı bir açıdan ele alınması, önceden verilen hedef kelime listelerinin küçük değişikliklerle yeniden öğrenciye sunulması, konular hakkında oluşturulan yargı listelerine öğrencinin tutumunun gerekçeleriyle açıklatılması konuşma becerisinde öğrencinin uzmanlaşmasını sağlayan en başarılı uygulamalardandır. Okuma becerisi etkinliklerinden sonra yapılan alıştırmalarda açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Bu kapsamda hazırlanan açık uçlu sorular konuşma becerisi için hazırlayıcı ve yönlendirici nitelikte olup hem öğrenci için hem de öğretici için oldukça faydalıdır. Tüm bu olumlu tespitlerin yanında her iki yayın grubunda da sıkça rastlanan eksiklerin etkinlik öncesi yönergeler, konuyu tahmin etmeye yönelik soruların mevcut olmamasıdır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki konuşma etkinliklerinin değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan öneriler aşağıdadır:

- Yabancı dil eğitimi ve akademik seviyede dil eğitimi için eşik konumunda olan B2 seviyesinde öğrencilerin alanları ile ilgili hazırlıklı konuşma ve sunumlar yapmaya yönlendirilmesi özellikle TÖMER bünyesindeki öğrenciler için faydalı olacaktır.
- Yabancı dil eğitiminde kültür aktarımının hayati önem arz etmesi sebebiyle öğrencilerin hem hedef dildeki estetik algısını geliştirmek hem de kültür aktarmak amacıyla şarkı, şiir, tiyatro gibi sanatsal etkinliklerin düzenlenmesi dinleme ve konuşma becerilerinin gelişimine, estetik değerlerin öğrencilere aktarılmasına yardımcı olacaktır.
- Konuşma becerisi etkinlikleri öncesinde yönlendirici soruların, konuyu tahmin etmeye yönelik soruların bulunması etkinlik konusu ve derse hazırlık hususunda süreci olumlu etkileyecektir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde derslerin sınıf içinde homojen ya da heterojen gruplar ile işlenmesini avantaja çevirmek için farklı uluslardan öğrencileri etkileşime sokacak konuşma etkinliklerin olması öğrenci ve öğreticiler açısından faydalı olacaktır.

- Beceri etkinlikleri kapsamında verilen hedef kelime listesi için seviyelere göre sözcükler çalışmalarının yapılması ve buna göre hedef kelime listelerinin düzenlenmesi süreç için faydalı olacaktır.
- Türkçe öğrenen yabancıların uyruklarına çıkartmakta zorlandıkları sesler ve telaffuzunda zorlandıkları kelimelerin tespit edilmesine yönelik etkinliklerin seviyelere göre belirlenmesi ve uygulanması öğretim sürecinin verimini artıracaktır.

4.2.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Konuşma Etkinliklerinin Konuşma Becerisi Ölçütlerine Göre Karşılaştırması

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan 18 konuşma etkinliği ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer

alan 24 konuşma etkinliği karşılaştırmalı olarak değerlendirmesi şu şekildedir:

- Konuşma becerisinde her iki yayın grubunda da etkinlikler, alıştırmalar aracılığı ile gerekli önem ve ehemmiyet göstermiştir. Mevcut etkinlikler hem dinleme becerisi hem de konuşma becerisi kapsamında öğrencileri devamlı konuşmaya sevk etmiştir.
- Her iki yayın grubu da konuşma etkinliklerinin konusu ve içeriği bakımından gerçek hayat ve iletişim ortamlarını yansıtmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti konuşma etkinliklerinin büyük kısmını gündelik hayatta karşılaşılan konulardan derlenmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti konuşma etkinliklerinin konusu ise daha dengeli ve aktüel olarak dağıtılmıştır. Bu kapsamda konuşma becerisi etkinliklerinde hem kültürel hem tarihi hem de güncel konular tercih edilmiştir.
- Her iki yayın grubu da konuşma etkinliklerinin konusunu öğrencilerin gerçek hayatta karşılaşılabilecekleri durumlardan seçmeye özen göstermiştir.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti konuşma etkinliklerinin diğer beceri etkinlikleri konu, içerik ve işleyiş bakımından doğrudan ilintilendirmiştir. Ayrıca dinleme etkinlikleri ve okuma etkinlikleri sonrasındaki açık uçlu sorular ile

konuşma etkinliğinin konusu ve içeriğine yönelik öğrencinin hazırbulunuşluğunu artırmış, artalan bilgisini geliştirmesine katkı sağlamıştır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde bulunan konuşma etkinlikleri de diğer becerilerle konu, içerik, işleyiş bakımından uyum içinde olduğu gözlemlenmiştir.

- Etkinlik öncesi yönerge, konuyu tahmin etmeye yönelik sorular, hazırbulunuşluk seviyesini yükseltici hazırlık çalışmaların eksikliği iki yayın grubunda da göze çarpmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde konuşma becerisi etkinlikleri için etkinliği yönlendirici soru maddeleri bu eksikliği gidermeye çalışsa da yeterli olmadığı gözlemlenmiştir.
- Hedef kelime listelerinin her iki yayın grubunda da etkin olarak kullanıldığı ve öğrencilerin kelime haznesini geliştirme ve pekiştirme açısından oldukça faydalı olduğu gözlemlenmiştir.
- Kültür aktarımı ilkesine her iki yayın grubunda da yeteri kadar önem ve özen gösterildiği gözlemlenmiştir. Ayrıca Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde kültür aktarımı ilkesinin tek taraflı olarak ilerlemediği öğrencilerin kendi kültürleri ile ilgili de bilgi aktarmalarına özen gösterilmiştir. Bu kapsamda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti'nin dil eğitimi materyalleri açısından örnek teşkil edecek bir uygulamaya imza attığı gözlemlenmiştir.

4.3. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Okuma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.3.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Okuma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.3.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünite (Leyleği havada Görmek) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde “Bavul Hazırlama Sanatı, Turizmde Çek-yat Yöntemi, Meryem Ana Evi” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

Bavul Hazırlama Sanatı: Yolculuk ve seyahat temalı ünite bu metin aracılığı ile seyahat öncesi hazırlıklar konu edinilmiştir. Mevcut metin ünite konularıyla ilişkilidir.

Turizmde Çek-yat Yöntemi: Seyahat temasından hareketle yurtdışından gelecek misafirler ve onların yolculukları, konaklamaları ve ziyaret edilecek yerler ve turizm ile ilişkili bir metindir. Ünite konularıyla uyumludur.

Meryem Ana Evi: Ülke içinde kültürel miras konumunda bulunan yerlerin ziyaret edilmesi, yolculuk boyu planlamaların yapılması, ilgili yerler özelinde notlar çıkarılması vb. konularla içeren bir metindir. Ünite konularıyla uyumludur.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

Bavul Hazırlama Sanatı: Özgün.

Turizmde Çek-yat Yöntemi: Özgün.

Meryem Ana Evi: Özgün.

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

Bavul Hazırlama Sanatı: Dinleme, yazma, konuşma becerilerine yönelik etkinliklere yer verilmiş. Bu kapsamda diğer dil becerilerine entegre bir süreçlerletilmeye özen gösterilmiş. Ancak yazma ve konuşma becerilerine yönelik etkinlikler hem yönergeleri açısından hem de içerikleri açısından geliştirilmesi gerekmektedir.

Turizmde Çek-yat Yöntemi: Metin sonrası hazırlanan sorular aracılığı ile genelde konuşma ve dinleme becerilerinin gelişimine yönelik etkinlikler mevcuttur. Beceri alanlarına özel etkinlikler bulunmamaktadır.

Meryem Ana Evi: Metin öncesi çalışma aracılığı ile hem yazma becerisini hem de konuşma becerisini kullandırmaya yönelik olarak hazırlanmış. Metin sonrası çalışmalarda ise genelde konuşma becerisinin kullanımı hedeflenmiş. Ancak beceri alanlarına yönelik özel olarak hazırlanmış etkinlikler bulunmamaktadır.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Bavul Hazırlama Sanatı: Metin öncesinde konuya hazırlık kapsamında soru bulunmaktadır. Seyahate çıkan bir bireyin yapması gereken hazırlıklar hedef kelime listesi aracılığıyla hem yazılı hem de sözlü olarak ifade edilmesi planlanmıştır. Ayrıca hedef kelime listesinde bazı kelimeler görsellerle desteklenmiştir.

Turizmde Çek-yat Yöntemi: Metin öncesinde konuya hazırlayıcı sorular bulunmaktadır. Metin, turizm ve seyahat ile ilgili olduğu için görseller ile turizm türleri belirtilmiş ve hedef kelime listesinden uygun turizm türünü belirlemeye yönelik eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir.

Meryem Ana Evi: Metin öncesinde konuyla ilgili olarak soru hazırlanmıştır. Konuşma becerisinin kullanımına yönelik olarak hazırlanan soru ile öğrencilerin ifade yeteneklerini geliştirmeleri amaçlanmıştır.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Bavul Hazırlama Sanatı: Metin sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Yolculuk için yapılması gereken hazırlıkların sözlü olarak ifade edilmesi ve metinde geçen konuların belirtilen listeden işaretlenmesi istenmiştir. Ayrıca dilbilgisi bölümünde de benzer konular işlenmiş ancak kurallar üzerinde daha fazla durulmuştur.

Turizmde Çek-yat Yöntemi: Metin sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içinde belirtilen turizm çeşitleri ve arasındaki farkların ifade edilmesi istenmiştir. Genel olarak sözlü ifade yeteneğine ağırlık verilmiştir.

Meryem Ana Evi: Metin sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Gezilip görülen yerlerle ilgili genel bilgi aktarmaya yönelik sorular bulunmaktadır.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

Bavul Hazırlama Sanatı: Var.

Turizmde Çek-yat Yöntemi: Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve bağlam içinde kullanılmıştır.

Meryem Ana Evi: Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve bağlam içinde kullanılmıştır.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

Bavul Hazırlama Sanatı: Var. Metinden hareketle seyahat öncesi hazırlıklara yönelik soru sorulmuş.

Turizmde Çek-yat Yöntemi: Var. Turizm türleri arasındaki farklılıklar ve metinde geçen turizm türüne yönelik okuyucunun bakış açısı sorulmuş.

Meryem Ana Evi: Var. Metin içinde geçen mekânların betimlenmesi ve turistik bir yerin gezilirken nelere dikkat edileceğine yönelik sorular sorulmuş.

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

Bavul Hazırlama Sanatı: Metin konusu gereği seyahat kavramı etrafında yapılandırılmış. Ders kitabı içinde seyahat kavramı her ne kadar geniş olsa da belirli sınırları aşip ilgi çekici hale getirmek için çaba sarf etmek gerekmektedir.

Turizmde Çek-yat Yöntemi: Metin konu ve işleyiş bakımından turizm türlerini işlemekte ve kapsam istendiği takdirde genişletilebilir durumda.

Meryem Ana Evi: Gezme, seyahat etme, turizm konuların işleyen metin turistik bir mekânda ziyaret edilen, ziyaret edilebilecek yerlerin özellikleri ve hikâyeleri ile konu genişletilebilir, daha da ilgi çekici hale getirilebilir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

Bavul Hazırlama Sanatı: Metin öncesi çalışmalarda hedef kelime listesi verilmiş. Maddeler halinde ilerleyen metin hedef kelimeleri renk, boyut gibi niteliklerde farklılaştırmamıştır. Metin içinde belirli kelimeler vurgulanmış ve tekrarlarla kavrama gücü artırılmaya çalışılmıştır.

Turizmde Çek-yat Yöntemi: Metin öncesi çalışmalarda hedef kelime listesi verilmiş, kelimeler örnek cümle içinde kullanılmıştır. Ayrıca kelimeler ve görseller ile etkinlik düzenlenmiş eşleştirme etkinliği yapılmıştır. Metin içinde bazı bölümlerde sorular sorarak hedef kelimeler vurgulanmıştır. Renk ve punto ile ilgili ayrıca bir inisiyatif kullanılmamış tek tip renk ve boyu tercih edilmiştir.

Meryem Ana Evi: Metin öncesi çalışmalarda hedef kelime listesi verilmiş, kelimeler örnek cümle içinde kullanılmıştır. Metin içinde ilgili kelimeler farklı bir renk, punto ile ayrıca belirtilmemiştir. Akış içinde metnin belli bölümlerinde kelimeler vurgulanmıştır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde yer alan okuma metninin seyahat teması ile yapılandırıldığı gözlemlenmiştir. Okuma öncesi ve okuma sonrası alıştırmalar ile okuma metnini anlamına yönelik sorular sorulmuştur. Metnin ana fikrinin ve yardımcı fikrini buldurmaya yönelik sorularla birlikte sınıf içinde sohbet havası oluşturacak nitelikte soruların da öğrencilere yöneltildiği gözlemlenmiştir. Seyahat kavramına yönelik “çanta, terlik, havlu, bilet, kitap” vb. kelimelerden oluşan hedef kelime listesi okuma metinlerinden önce oluşturulmuş e ilgili kelimeler mümkün olduğunca görseller ile desteklenmiştir. Diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş açısından bütünlük sağlanmış olup okuma metninin konuşma ve yazma becerilerini destekleyen yönünün öne çıktığı gözlemlenmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak Meryem Ana Evi ve Turizmde Çek-yat Dönemi isimli okuma metinleri ilgili edinimleri bünyesinde barındırmaktadır. Tarihsel kökenleri ve evrenselliği ile öne çıkarılan Meryem Ana sembolik olarak anlatılmıştır. Turizm çeşitleri ile ilgili de evrensel bilgiler verilmiş olup konular aktüel konulardan seçilmiştir.

4.3.1.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünite (Geçmişten Günümüze) Okuma Metninin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 2. Ünitesinde “Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji, Günümüzde İletişim, Ulaşım Araçları” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji: Kronolojik zaman algısı etrafında teknoloji, iletişim ve diğer araçlarını gelişimini konu edinen okuma metni ünite konuları ve genel tema ile bütünlük içindedir.

Günümüzde iletişim: 21.Yüzyılın gelişen ve gelişen iletişim olanakları üzerinde duran metin “sosyal medya” olgusuna dikkat çekmiş ve iletişim konusu ile bütünlük içinde ilerlemiştir.

Ulaşım Araçları: Çağımızın hızla gelişen ulaşım şartlarının vurgulandığı metinde “ulaşım” konusunun geleceğine yönelik çıkarımlar sağlayacak araçlar üzerinde durulmuş ve konu ile bütünlük sağlanmıştır.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji: Özgün

Günümüzde iletişim: Özgün

Ulaşım Araçları: Özgün

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji: Metin öncesi durum betimlemesi ve görsel eşleştirme etkinliği ile okuduğunu anlama yetisini geliştirmeye yönelik bir etkinlik düzenlenmiştir. Metin sonrasında da çoktan seçmeli bir etkinlik ile öğrencinin mevcut bilgisinden yola çıkarak yorumlarda bulunması amaçlanmıştır. Genel olarak okuma becerisi üzerinde durulmuş ve yazma becerisine yönelik etkinliklerse bulunmamaktadır.

Günümüzde iletişim: Metin öncesi verilen hedef kelime listesi ile kelime haznesinin geliştirilmesi hedeflenmiş. Konuşma becerisine yönelik etkinlik soruları bulunmakla birlikte yazma ve dinleme becerilerine yönelik etkinliklerin gölgede kaldığı görülmekte.

Ulaşım Araçları: Metin genel olarak konuşma becerisi ve okuma becerisi üzerine odaklanmış. Metin öncesi ve sonrası çalışmalarda kelime haznesini geliştirmeye yönelik etkinlikler mevcut olduğu için ancak dolaylı yollardan yazma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlik olduğu söylenebilir.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji: Metin öncesi görsellerle ilgili eşleştirme etkinliği ve betimleme çalışması yapılmıştır. Metine anlamaya yönelik sorular bulunmamaktadır.

Günümüzde iletişim: Metni anlamaya yönelik soru bulunmaktadır. Ayrıca iletişim araçlarının kronolojik gelişimini gösteren görsel ve kelime eşleştirme etkinliği bulunmaktadır.

Ulaşım Araçları: Metni anlamaya yönelik soru bulunmaktadır. Kullanılan ulaşım araçlarının listelenerek öğrenciden günlük hayta kullandığı ulaşım araçlarını seçmesi istenmiştir.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji: Metin sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Teknolojik araçların özelliklerini soran çoktan seçmeli sorular bulunmaktadır.

Günümüzde iletişim: Metin sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metnin anlaşılması için kronolojik gelişim sırasına göre sorular sorulmuştur.

Ulaşım Araçları: Metin sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metinde verilen bilgilere göre doğru/yanlış tipi alıştırmaları kullanılmıştır. Ayrıca öğrencinin kendi düşünce ve fikirlerini ifade etmesi için ucu açık soru da sorulmuştur.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji: Var. Ayrıca örnek cümleler içinde kullanılmış.

Günümüzde iletişim: Var. Ayrıca örnek cümleler içinde kullanılmış.

Ulaşım Araçları: Var. Ayrıca örnek cümleler içinde kullanılmış.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji: Var.

Günümüzde iletişim: Var. Öğrencini ifade gücünü geliştirmeye yönelik sorular da bulunmaktadır.

Ulaşım Araçları: Var. Sorular aracılığı ile geleceğe yönelik çıkarımların da yapılması

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji: Tarihsel süreç içinde teknolojik araçların gelişimi üzerinde durulmuştur. Sınıf içi etkinliklerle konu genişletilerek zenginleştirilebilir.

Günümüzde iletişim: İletişim konusu üzerinden sosyal medya kavramına dikkat çekilmiştir. Sosyal medya konusu aracılığı ile konu öğrencilerin ilgisini çekebilecek nitelikte zenginleştirilir.

Ulaşım Araçları: Ulaşım araçlarının özellikleri ve gelişim süreci işlenmiştir. Konu genişletilebilir mahiyettedir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji: Metin içerisinde hedef kelimeler renk ve punto açısından herhangi bir farklılık arz etmemektedir. Bazı kelimeler metin içinde birkaç kez tekrar edilmiştir.

Günümüzde iletişim: Metin öncesi çalışmalarda verilen hedef kelime listesi içinde yer alan kelimeler renk ve punto açısından herhangi bir farklılık göstermektedir.

Ulaşım Araçları: Metin öncesi çalışmalarda verilen hedef kelime listesi içinde yer alan kelimeler renk ve punto açısından herhangi bir farklılık göstermektedir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 2. ünitesinde yer alan okuma metinlerinin konularını iletişim ve teknoloji teması oluşturmaktadır. İletişim ve teknolojinin kronolojik gelişimi ve mevcut halinin incelendiği okuma metinleri öğrencilerin kendilerini ifade etme ve fikirlerini açıklamasına yönelik alıştırmaları bünyesinde barındırmaktadır. Ana fikir ve yardımcı fikre yönelik sorular metinlerin anlam boyutuna yönelik sorular ile birlikte verilmiştir. Çocukluğumuzda teknolojiye yönelik tutumlarımız ve bu araçların dönem insanı üzerindeki etkileri “Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji” isimli okuma metni bünyesinde irdelenen

konular arasında yer almaktadır. Günümüzde İletişim isimi okuma metninde sosyal medya ve iletişim araçlarının gelişimi konu edinilmiş olup, metin sonrasındaki sorularda öğrencilerin geleceğe yönelik tahminlerde bulunması talep edilmiştir. Ayrıca sosyal medya araçlarından hangilerini kullandıklarını sözlü olarak ifade etmeleri istenmiştir. Öğrencilerin kültürel olarak karşılaştırmalar yapmalarını sağlayacak açık uçlu sorulara da yer verilmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak iletişim ve teknoloji gibi güncel konular seçilmiş olup, sosyal medyanın yaygınlığı ve gündelik hayat üzerindeki etkileri ifade edilmiştir. Okuma metinlerinin içerik açısından iletişim kavramı ve sosyal medya gibi küresel konular içermesi öğrencilerin metni kolay anlaması ve yorum yapmasını kolaylaştırıcı niteliktedir.

4.3.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünite (Bir Yudum İnsan) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesinde “Kişilik ve Karakter, Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi, Duygusal Zekâ” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

Kişilik ve Karakter: İnsan teması üzerine yoğunlaşan ünite de okuma metni başlık ve muhteva açısından ünite konuları ile uyumludur.

Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi: Renklerin insan psikolojisine etkisi üzerinde duran okuma metni ünite konuları ve başlık açısından uyumludur.

Duygusal Zekâ: İnsan, duygu ve davranışların bu faktörler çevresinde etkilenmesi üzerine yapılandırılan ünite de mevcut okuma metni duygusal zekâ ve insan bileşimini incelemekte olup hem başlık açısından hem de muhteva açısından ünite konuları ile temas içindedir.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

Kişilik ve Karakter: Özgün.

Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi: Özgün.

Duyusal Zekâ: Özgün.

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

Kişilik ve Karakter: Metin öncesi ve sonrasındaki etkinlikler genel olarak konuşma ve dinleme becerilerinin gelişimi üzerine odaklanmıştır. Öğrencilerin kendini ifade etme gücünü geliştirmesi ve sosyal etkileşim ile hem dinleme hem de konuşma becerileri gözetilmiştir. Ayrıca yazma becerisine yönelik de etkinlik bulunmaktadır.

Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi: Metin öncesi ve sonrası etkinliklerle dört temel becerinin gelişimi üzerinde gerekli etkinlik ve çalışmalar yapılmıştır. Yazma becerisi diğer metinlerdeki yazma etkinliklerine nazaran daha kapsamlı olduğu gözlemlenmiştir.

Duyusal Zekâ: Okuma metni genelde konuşma becerisi üzerine odaklanmış konumda. Diğer becerileri geliştirici etkinlikler ve sorular bulunmamaktadır.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Kişilik ve Karakter: Metin öncesinde metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Sorular genel olarak metin muhtevası içinde geçen kavramların detaylandırılmasına yöneliktir.

Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi: Metin öncesinde metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır.

Duyusal Zekâ: Metin öncesinde metni anlamaya yönelik sorular bulunmamaktadır.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Kişilik ve Karakter: Metni anlamaya yönelik hazırlanan sorular doğru ve yanlış seçeneklerinden oluşan maddeler ile metin içeriğine göre görsellerin yorumlanmasını isteyen açık uçlu sorudan oluşmaktadır.

Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi: Metin sonunda hazırlanan sorular açık uçlu soru tipi ve eşleştirme etkinlikleri kullanılmıştır.

Duygusal Zekâ: Metni sonrası metni anlamaya yönelik hazırlanan sorular genelde sözlü becerileri geliştirmeye ve metin içinde geçen kavramların pekiştirilmesine yönelik açık uçlu sorulardan oluşmaktadır.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

Kişilik ve Karakter: Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve örnek cümleler içinde kullanılmıştır.

Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi: Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve örnek cümleler içinde kullanılmıştır.

Duygusal Zekâ: Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve örnek cümleler içinde kullanılmıştır.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

Kişilik ve Karakter: Ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bulunmamaktadır.

Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi: Ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bulunmamaktadır.

Duygusal Zekâ: Ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular dolaylı yoldan da olsa bulunmaktadır. Metin sonunda hazırlanan metin kavramlarını açıklama ve yorumlama soruları bu işlevi üstlenmiş konumdadır.

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

Kişilik ve Karakter: Konu itibarı ile geniş bir yelpazeyi andıran kişilik ve karakter olguları metin içerisinde kapsamı zenginleştirilebilecek şekilde dizayn edilmiş.

Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi: Konu farklı noktalara temas edebilecek şekilde zenginleştirilebilir. Öğrencinin ifade gücünü geliştirmeye yönelik sorularla birlikte bu husus gözetilmiş.

Duygusal Zekâ: Metin içeriğine göre farklı konular ve bileşenlerle zorlanmadan zenginleştirilebilir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir

ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

Kişilik ve Karakter: Metin içinde hedef kelimeler renk. Boyut vb. hususlarda herhangi bir farklılık arz etmemektedir.

Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi: Metin içinde hedef kelimeler renk. Boyut vb. hususlarda herhangi bir farklılık arz etmemektedir.

Duygusal Zekâ: Metin içinde hedef kelimeler renk. Boyut vb. hususlarda herhangi bir farklılık arz etmemektedir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 3.ünitesinde yer alan okuma metinleri kişilik, karakter, renkler ve insana etkileri, duygusal zekâ konularını işlemektedir. Duygusal zekâ isimli okuma metninde zekâ özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Renklerin İnsan psikolojisine Etkisi isimli okuma metninde renklerin özellikleri verilmiş, içine kapanık ve sosyal tipteki insanların tercih ettiği renkler üzerinde durulmuştur. Kişilik ve Karakter isimli okuma metninde fiziksel özelliklere göre Marifetname 'deki sınıflandırmalar öğrencilere aktarılmıştır. Kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde Erzurumlu İbrahim Hakkı ile ilgili bilgiler verilir bu bilgiler etrafında görsellerin yorumlanması talep edilmiştir. Ünite başında “ sakinlik, mutluluk, kızgınlık, şaşkın, üzgün” gibi kelimeler görsellerle birlikte verilmiştir. Bu kelimelerin ifade ettiği duygusal durumlar görsellerle örneklenmiş ve eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak okuma metinleri güncel konular içinden seçilmiş ve metinlerin anlamını, ana fikrini, yardımcı fikrini irdeleyen sorular okuma metinlerinden sonra sorulmuştur. Diğer beceri etkinlikleriyle konu ve işleyiş açısından uyumlu olan okuma becerisi metinlerinin daha çok konuşma becerisini destekleyici nitelikte olduğu gözlemlenmiştir.

4.3.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünite (Bana Yakışır Her Şey) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 4. Ünitesinde “Moda Nedir, Ne Değildir? , Kalıcı Moda Var mıdır? , Dikkat! Giysileriniz” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

Moda Nedir, Ne Değildir? : Moda, giysi tarzları, insanların giyim kuşam tercihleri üzerine odaklanan ünite ile okuma metninin başlığı ve içeriği uyumludur.

Kalıcı Moda Var mıdır? : Moda, giysi tarzları, insanların giyim kuşam tercihleri üzerine odaklanan ünite ile okuma metninin başlığı ve içeriği uyumludur.

Dikkat! Giysileriniz: Moda, giysi tarzları, insanların giyim kuşam tercihleri üzerine odaklanan ünite ile okuma metninin başlığı ve içeriği uyumludur.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

Moda Nedir, Ne Değildir? : Özgün.

Kalıcı Moda Var mıdır? : Özgün.

Dikkat! Giysileriniz: Özgün.

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

Moda Nedir, Ne Değildir? : Okuma metni içinde üç temel becerinin birlikte gelişimi gözetilmiştir, Konuşma, yazma becerilerine yönelik etkinlikler oldukça yeterli sayılabilir. Dinleme becerisi ise moda algısının yorumlatılması ile ilgili bir soru ekseninde geliştirilmeye çalışılmış, bundan dolayı da geri planda kalmış olduğu söylenebilir.

Kalıcı Moda Var mıdır? : Genel olarak metin diğer üç becerisinin gelişimini de gözettiği görülmektedir. Moda kavramının öğrenciler tarafından algılanması üzerine hem konuşma becerisi ekseninde hem de yazma becerisi ekseninde etkinlikler yapılmıştır. Dinleme becerisi ise kavramların yorumlanması ve sınıf içi etkileşim gözetilerek geliştirilmeye çalışılmış.

Dikkat! Giysileriniz: Metin içinde diğer üç temel becerisinin gelişim gözetilmiştir. Ancak sorular aşamalı ilerleme açısından açık ve net ifade edilmediği için öğrenci açısından karışıklıklara sebep verebilir. Zamirlerle ilgili etkinlikte bu durum açıkça görölmektedir.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Moda Nedir, Ne Değildir? : Metni anlamaya yönelik soru bulunmaktadır.

Kalıcı Moda Var mıdır? : Metni anlamaya yönelik soru bulunmaktadır. Okuma metni içinde yer alan kavramlarla ilgili ön bilgi mahiyetinde bir soru bulunmaktadır.

Dikkat! Giysileriniz: Metni anlamaya yönelik soru bulunmaktadır. Konu kavramları açısından ucu açık bir soru sorulmuştur.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Moda Nedir, Ne Değildir? : Metin sonrasında metni anlama ve pekiştirmeye yönelik sorular ve etkinlikler bulunmaktadır. Hazırlanan soru ve etkinlikler doğru/yanlış tipindedir. Ayrıca eşleştirme etkinliklerinden de faydalanılmıştır.

Kalıcı Moda Var mıdır? : Metin sonrasında metni anlama ve pekiştirmeye yönelik sorular ve etkinlikler bulunmaktadır. Listelenen sorular içinde metinde cevabı olanların işaretlenmesi ve metne göre ilgili kavram hakkında öğrencilerin fikirlerini açıklamaları istenmiştir.

Dikkat! Giysileriniz: Metin sonrasında metni anlama ve pekiştirmeye yönelik sorular ve etkinlikler bulunmaktadır. Metin için uygun başlığın listeden seçilmesi ve zamirlere yönelik etkinlik bulunmaktadır.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

Moda Nedir, Ne Değildir? : Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve örnek cümleler içinde kullanılmıştır.

Kalıcı Moda Var mıdır? : Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve örnek cümleler içinde kullanılmıştır.

Dikkat! Giysileriniz: Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve örnek cümleler içinde kullanılmıştır.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

Moda Nedir, Ne Değildir? : Ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bulunmaktadır.

Kalıcı Moda Var mıdır? : Ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bulunmaktadır.

Dikkat! Giysileriniz: Ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bulunmaktadır.

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

Moda Nedir, Ne Değildir? : Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnek ve farklı noktalarla temas halindedir.

Kalıcı Moda Var mıdır? : Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnek ve farklı noktalarla temas halindedir.

Dikkat! Giysileriniz: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnek ve farklı noktalarla temas halindedir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

Moda Nedir, Ne Değildir? : Metin öncesinde verilen hedef kelimeler renk, boyut açısından farklılık göstermemektedir. Ancak bazı kelimeler tekrar edilmiştir.

Kalıcı Moda Var mıdır? : Metin öncesinde verilen hedef kelimeler renk, boyut açısından farklılık göstermemektedir. Ancak bazı kelimeler tekrar edilmiştir.

Dikkat! Giysileriniz: Metin öncesinde verilen hedef kelimeler renk, boyut açısından farklılık göstermemektedir. Ancak bazı kelimeler tekrar edilmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 4. Ünitesinde yer alan okuma metinleri gündelik hayat içinde gençler ve öğrenciler arasında sıkça konuşulan, tartışılan moda temasını işlemektedir. Moda kavramının genel tanımının verildiği ve üzerinde detaylı bilgilerin verildiği “ Moda Nedir, Ne Değildir?” isimli okuma metni

öğrencilerin kelime haznesini ve yazma becerisini geliştirmeye yönelik alıştırmaları bünyesinde barındırmaktadır. “Kalıcı Moda Var mıdır?” isimli okuma metni ise öğrencilerin gerçek konuşma ortamları içine sokmakta ve iletişim becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda açık uçlu sorular ile konuşma becerisine yönelik sorular yöneltilmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak okuma metinleri moda teması etrafında şekillendirilmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin güncel konularla ilgili konular hakkında açık uçlu sorular yöneltilmiş olup kelime haznesini geliştirmeye yönelik etkinlikler de bulunmaktadır. Kültürlerarası karşılaştırmalar yapma amacıyla öğrencilere moda kavramının kendi ülkelerinde nasıl algılandığı, ne gibi yöresel kıyafetlerin olduğu ve giyinme şekilleri ile ilgili sorular sorulmuştur.

4.3.1.5. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünite (Harikalar Diyarı) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 5. Ünitesinde “Peri Bacaları, Tac Mahal, İlginç İcatlar” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

Peri Bacaları: Doğa güzellikleri konusu ile paralel giden okuma metni Türkiye’de önemli bir turist merkezi olan Kapadokya ile ilgili bilgiler verilmiştir. Metin adı ve muhtevası ünite konuları ile uyum içindedir.

Tac Mahal: Mimari ve sanatsal estetiği konu edinen okuma metni Tac Mahal ile ilgili tarihsel süreç içinde gelişen ve biriken bilgileri okuyucuya aktarmaktadır. Metin başlığı ve muhtevası konu ile uyum içindedir.

İlginç İcatlar: Teknoloji eksenli okuma metni başlık ve muhteva açısından ünite konusuyla uyumludur.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

Peri Bacaları: Özgün.

Tac Mahal: Özgün.

İlginç İcatlar: Özgün.

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

Peri Bacaları: Okuma metini kapsamında doğru/yanlış tipi sorular hazırlanmış, metinde geçen konular sorgulanmış konuşma ve dinleme becerileri gözetilmiştir. Yazma becerisine yönelik etkinlik bulunmamaktadır. Dolayısıyla diğer üç becerinin gelişimi eşit olarak gözetilmemiştir.

Tac Mahal: Metin sonrası çalışmalar genel olarak konuşma becerisine yönelmiştir. Yazma becerisine yönelik etkinlik ise bulunmamaktadır. Diğer üç becerinin gelişimi eşit olarak gözetilmemiştir.

İlginç İcatlar: Okuma metini sonunda hazırlanan sorular doğru/yanlış ve konuşma becerisine yönelik olarak hazırlanmış açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Yazma becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır. Diğer üç becerinin gelişimi eşit olarak gözetilmemiştir.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Peri Bacaları: Metin öncesinde konu ile ilgili soru sorularak öğrencinin metine aşinalık kazanması amaçlanmıştır. Metni anlamaya yönelik soru bulunmaktadır.

Tac Mahal: Metni anlamaya yönelik soru bulunmamaktadır.

İlginç İcatlar: Metni anlamaya yönelik soru bulunmaktadır. Metin öncesinde icatlarla ilgili değerlendirmeler ve göreceli olarak en faydalı icadın hangisi olabileceği sorularak metni anlamaya yönelik hazırlık yapılmıştır.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Peri Bacaları: Metin sonunda verilen bilgilerin ve önemli noktaların kontrolüne yönelik sorular sorulmuştur. Kelime bilgisi açısından ise eş anlamlı kelimeleri kavratma amacıyla eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir.

Tac Mahal: Metin sonunda verilen bilgilerden hareketle bir yorum sorusu ve metin içinde anahtar konumundaki bilgilerin kontrolüne yönelik sorular sorulmuştur.

İlginç İcatlar: Metin içinde verilen bilgilerin kontrolüne yönelik doğru/ yanlış soruları bulunmaktadır. Ayrıca icatlara yönelik bir de yorum sorusu sorulmuştur.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

Peri Bacaları: Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve bağlam içinde kullanılmıştır.

Tac Mahal: Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve bağlam içinde kullanılmıştır.

İlginç İcatlar: Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve bağlam içinde kullanılmıştır.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

Peri Bacaları: Yok.

Tac Mahal: Yok.

İlginç İcatlar: Yok.

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

Peri Bacaları: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnek ve farklı noktalarla temas halindedir.

Tac Mahal: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnek ve farklı noktalarla temas halindedir.

İlginç İcatlar: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnek ve farklı noktalarla temas halindedir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

Peri Bacaları: Metin öncesinde verilen hedef kelimeler renk, boyut açısından farklılık göstermemektedir. Ancak bazı kelimeler tekrar edilmiştir.

Tac Mahal: Metin öncesinde verilen hedef kelimeler renk, boyut açısından farklılık göstermemektedir. Ancak bazı kelimeler tekrar edilmiştir.

İlginç İcatlar: Metin öncesinde verilen hedef kelimeler renk, boyut açısından farklılık göstermemektedir. Ancak bazı kelimeler tekrar edilmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 5. ünitesinde yer alan okuma metinleri hem hedef dilin kültürü hem de diğer ulus ve toplulukların kültüründen izler taşıyan zengin bir yapıya sahiptir. Okuma metinlerinde kültür aktarımı ilkesinin öne çıktığı gözlemlenmiştir. Peri Bacaları isimli okuma metninde Türkiye sınırları içinde yer alan doğal ve turistik yöreler hakkında tarihsel, coğrafi bilgiler verilmiştir. Tac Mahal isimli okuma etkinliğinde de benzeri bilgiler yer almakta olup öğrencilerin benzeri yapılarla ilgili hikâyeler bilip bilmedikleri, varsa bu hikâyelerin benzerlikleri sorgulanmıştır. Okuma metinleri öncesinde dünyanın çeşitli yerlerinde bulunan mimari yapılarla ilgili görseller verilerek eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımlarına yönelik olarak okuma metinleri güncel ve aktüel konulardan seçilmiştir. Öğrencilerin ilgisini çekebilecek tahkiyeli bir yapı ile sunulan okuma metinlerinde sohbet ortamını aratmayacak şekilde tartışmalar ve kültürler arası karşılaştırmalar yapılmıştır. Öğrencilerin kelime haznelere yönelik hedef kelimeler okuma metinleri öncesinde verilmiştir. Diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş açısından uyum içinde olan okuma metinlerinin konuşma ve yazma becerisi etkinliklerini destekleyici yönleri dikkat çekmektedir.

4.3.1.6. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünitesinde (Şaşım Kaldım) Yer Alan Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 6. Ünitesinde “Evlilikle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar, Başarabilmek, Bunları Biliyor musunuz?” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

Evlilikle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar: Metin başında “Doğru Bilinen Yanlışlar” olarak tanımlanan konunun aksine metin içinde insan vücuduyla ilgili bilgiler

verilmiştir. Konu ile başlık ve metin içeriği arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Başarabilmek: Günlük hayatta yüzeysel olarak bildiğimiz araçlar ve bireylerin kişisel özelliklerine yönelik teferruatları vurgulayan konu ekseninde okuma metnin işleyişi ve başlığı konu ile uyumludur.

Bunları Biliyor musunuz? : Okuma metnini işleyişi, başlığı konu ile uyumludur.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

Evlilikle İlgili Doğru Bilinen Yanlıklar: Özgün.

Başarabilmek: Özgün.

Bunları Biliyor musunuz? : Özgün.

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

Evlilikle İlgili Doğru Bilinen Yanlıklar: Metin öncesi ve sonrasında hazırlanan sorular çoktan seçmeli, eşleştirme ve açık uçlu soru tipinden oluşmaktadır. Genel olarak konuşma dinleme becerisinin gelişimi hedeflenmiş yazma becerisine yönelik etkinlik ve soru tercih edilmemiştir. Bu sebeple metin diğer üç becerinin gelişimini gözetmemektedir.

Başarabilmek: Okuma metni öncesinde verilen etkinlikle yazma becerisinin gelişimi hedeflenmiş görseller aracılığı ile cümleler kurulması istenmiştir. Metin içindeki konuların anlaşılmasını ölçen sorular aracılığı ile de konuşma ve dinleme becerilerinin gelişimi hedeflenmiştir. Metin diğer üç temel becerinin gelişimini gözetilerek hazırlanmış.

Bunları Biliyor musunuz? : Metin öncesinde görseller ve kelimeler verilerek eşleştirme etkinliği düzenlenmiş ve öğrencinin kelime haznesinin gelişimi gözetilmiştir. Metin sorması etkinliklerle doğru/yanlış şeklinde soru le okuma becerisi ölçülmüştür. Konuşma becerisine yönelik sorularda sorulmuş ve öğrencinin kendini ifade gücünü geliştirmesi amaçlanmıştır. Yazma becerisine yönelik doğrudan bir etkinlik olmamakla birlikte kelime haznesini geliştirme amacı taşıyan eşleştirme çalışması dolaylı yoldan bu beceriyi destekler niteliktedir.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Evlilikle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar: Metin öncesinde hazırlık çalışmaları kapsamında sorular bulunmaktadır. Fakat insan vücudunu konu edinen metinle konu bakımından benzerlik göstermemektedir.

Başarabilmek: Metin öncesinde hazırlık çalışmaları kapsamında sorular bulunmaktadır. Fakat metin konusuna yakınlık arz etmemektedir.

Bunları Biliyor musunuz? : Metin öncesinde hazırlık çalışmaları kapsamında sorular bulunmaktadır. Fakat metin konusuna yakınlık arz etmemektedir.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Evlilikle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içindeki bilgilerden hareketle doğru/yanlış etkinliği ve açık uçlu bir soru yönelti miş.

Başarabilmek: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içindeki bilgilerden hareketle açık uçlu sorular yönelti miş. Ayrıca kelime haznesini geliştirmeye yönelik eşleştirme etkinliği de düzenlenmiştir.

Bunları Biliyor musunuz? : Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içindeki bilgilerden hareketle açık uçlu sorular yönelti miş. Ayrıca kelime haznesini geliştirmeye yönelik eşleştirme etkinliği de düzenlenmiştir.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

Evlilikle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar: Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve bağlam içinde kullanılmıştır.

Başarabilmek: Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve bağlam içinde kullanılmıştır.

Bunları Biliyor musunuz? : Metin öncesinde hedef kelimeler verilmiş ve bağlam içinde kullanılmıştır.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

Evlilikle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar: Yok.

Başarabilmek: Yok.

Bunları Biliyor musunuz? : Yok.

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı? Evlilikle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnek ve farklı noktalarla temas halindedir.

Başarabilmek: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnek ve farklı noktalarla temas halindedir.

Bunları Biliyor musunuz? : Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnek ve farklı noktalarla temas halindedir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

Evlilikle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar: Metin öncesinde verilen hedef kelimeler renk, boyut açısından farklılık göstermemektedir. Ancak bazı kelimeler tekrar edilmiştir.

Başarabilmek: Metin öncesinde verilen hedef kelimeler renk, boyut açısından farklılık göstermemektedir. Ancak bazı kelimeler tekrar edilmiştir.

Bunları Biliyor musunuz? : Metin öncesinde verilen hedef kelimeler renk, boyut açısından farklılık göstermemektedir. Ancak bazı kelimeler tekrar edilmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 6. Ünitesinde yer alan okuma metinleri öğrencilerin günlük hayatta karşılaşabilecekleri rutin konular arasından seçilmiştir. Genelde aktüel ve okumaya teşvik edici konuların işlendiği okuma metinlerinde öğrencilerin bilgi, kültür ve yorum gücünü geliştirmek öncelenmiştir. Dünya çapında önemli buluş ve eserlere imza atmış kişilerin ve aktüel bilgilerin konu edinildiği okuma metinleri ile AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımları gözetilmiştir. Kùltürler arası karşılaştırmaların yapılıp, öğrencilerden metindeki bireylerin hangilerinden ve neden etkilendiği sorgulanmıştır. Diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş açısından uyumlu olan okuma metinleri boşluk doldurma ve yazma etkinlikleri ile

yazma becerisini destekleyici yönü öne çıkmaktadır. Okuma metinleri öncesinde hedef kelime listeleri verilip bağlam içinde kullanılmıştır.

4.3.1.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç ve Öneriler

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde okuma becerisine yönelik 6 ünite de toplam 18 metin bulunmaktadır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde okuma becerisine yönelik hazırlanan metinlerin içeriği öğrencilerin temel ihtiyaçlarını gözeterek hazırlanmıştır. Avrupa Ortak Başvuru Metni kapsamında metinlerin kur kazanımları çerçevesinde yapılandırıldığı, edinilen becerilerin fonksiyonel olarak kullanılmasını özendirdiği, diğer dil becerilerini kullanmaya yönelik etkinlik ve alıştırmalar bakımından oldukça zengin olduğu gözlemlenmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde okuma metinleri daha çok bilgilendirici nitelikte olduğu, öğrencinin bilgi ve donanımını artırmayı öncelediği gözlemlenmiştir. Bu çerçevede hazırlanan okuma metinleri öğrencilerin mevcut seviyesi açısından yeterlidir. Okuma metinleri öncesi ve sonrasında hazırlanan etkinlik ve alıştırmalar kolaydan zora, basitten karmaşığa ilkesini genelde gözetmekle beraber bu ilkeleri göz ardı ettiği durumlarda tespit edilmiştir. Metin öncesi hazırlık çalışmaları ile öğrenci konuya hazır hale gelmesi amaçlanmış etkinliklerle de bu amaç desteklenmiştir. Mevcut okuma metinleri sonrasındaki alıştırmalar ve etkinliklerle konuşma ve dinleme becerilerini desteklemiştir. Ancak okuma metinleri sonrasında yazma becerisini destekleyen etkinlik ve alıştırmaların nicel olarak gözden geçirilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır. Metin öncesinde verilen hedef kelimeler ve bu kelimelerin bağlam içinde kullanıldığı cümleler ile örneklendirilmesi dil öğretim süreci ve materyalleri açısından oldukça faydalı bir uygulama olduğu düşünülmektedir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinlerinin öncesi ve sonrasında öğrencinin ifade gücünü geliştirmeyi öncelemesi, günlük hayatta karşılaşılabilecek durumları işlemesi dil öğretim süreci ve materyalin pozitif yönünü öne çıkarmaktadır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinleri genelde bilgilendirici türden olduğu gözlemlenmiş ve metin

türü açısından çeşitliliğin artırılması faydalı olacağı öngörülmüştür. Mevcut okuma metinleri 9 madde üzerinden değerlendirilmesi sonucu ulaşılan öneriler aşağıdadır:

- Metin öncesi hazırlık çalışmaları ile öğrenci konuya hazır hale gelmesi amaçlanmış, etkinliklerle de bu amaç desteklenmiştir. Ancak bazı metinlerin hazırlık çalışması ile metin içeriği arasında kopukluklar olduğu da gözlemlenmiştir. Mevcut eksikliklerin giderilmesi için hazırlık çalışmaları ile ünite konularının daha bütüncül olması faydalı olacaktır.
- Okuma becerisi kapsamında hazırlanan okuma metinleri, konuşma, dinleme temel becerilerini alıştırmaya ve etkinliklerle desteklemiştir. Ancak mevcut okuma metinleri yazma becerisini destekleme açısından zayıf olduğu gözlemlenmiştir. Bu kapsamda ilgili okuma metinleri sonrasında yazma becerisini destekleyen alıştırmaya ve etkinliklerin sayısal olarak gözden geçirilmesi gerekmektedir.
- Metin öncesinde verilen hedef kelimeler ve bu kelimelerin bağlam içinde kullanıldığı cümleler ile örneklendirilmesi dil öğretim süreci ve materyalleri açısından oldukça faydalıdır. Ancak hedef kelimelerin metin içinde renklendirilmesi, puntolarının farklı olması kısacası metin içinde bu kelimelerin belirgin hale getirilmesi öğrencinin kelime hazinesi ve aktif kelime haznesinin gelişimini destekleyeceği düşünülmektedir.
- Dil öğretim sürecinde kullanılan uluslararası geçerliliği olan materyaller okuma metinlerinden sonra hazırlanan etkinlik ve sorularda hedef dil öğrencisini çıkarım yapmaya dolayısıyla düşündürmeye yönlendirmektedir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinleri sonrasında okuduğunu anlamaya yönelik olarak hazırlanan soruların öğrenciyi düşünmeye ve çıkarımda bulunmaya yöneltecek şekilde tasarlanması dil öğretim sürecini pozitif etkileyeceği düşünülmektedir.
- Türkçenin ifade ve anlam gücündeki derinliği yansıtan atasözü, deyim ve soyut ifadelerin okuma metinlerinde kullanım sıklığına yönelik çalışmaların yapılarak bir düzen içinde bu ifadelerin sunulması dil öğretim süreci açısından faydalı olacaktır.

4.3.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

4.3.2.1. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünite (Mesleğimde İlerliyorum) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 1. Ünitesinde “Yıllar Sonra, Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey, Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

Yıllar Sonra: İş hayatını konu alan metin içerik bakımından da konu bakımından da ünite ile uyumludur.

Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey: Başarılı insanların özelliklerinin işlendiği bu metin konu ve başlık açısından ünite ile uyumludur.

Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor: Tarihsel süreç içinde eğitim ve insani değerler bakımından öncü kişilerin incelendiği metin başlık ve konu bakımından ünite ile benzerlik arz etmemektedir.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

Yıllar Sonra: Kurmaca

Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey: Özgün.

Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor: Özgün.

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

Yıllar Sonra: Okuma metni diğer üç temel beceriyi geliştirmeyi gözetmiştir. Okuma metni sonrasında kelime haznesini geliştirmeye yönelik etkinlikler mevcuttur.

Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey: Okuma metni diğer üç temel beceriyi geliştirmeyi gözetmiştir. Okuma metni sonrasında kelime haznesini geliştirmeye yönelik etkinlikler mevcuttur.

Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor: Okuma metni diğer üç temel beceriyi geliştirmeyi gözetmiştir. Okuma metni sonrasında kelime haznesini geliştirmeye yönelik etkinlikler mevcuttur.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Yıllar Sonra: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Yıllar Sonra: Okuma metnini anlamaya yönelik olarak yazma becerisinin gelişimini gözeten klasik sorular bulunmaktadır.

Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey: Okuma metnini anlamaya yönelik olarak eşleştirme etkinliği yapılmıştır. Konularına göre belirlenmiş atasözü havuzundan metindeki geçen huşulara yönelik olanların da seçilmesi istenmiştir.

Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor: Okuma metnini anlamaya yönelik olarak 5-6 sorudan oluşan doğru/yanlış tipi alıştırma kullanılmıştır. Ayrıca çoktan seçmeli soruların yanı sıra metin içinde anahtar konumundaki noktalarla ilgili yazma çalışması yapılmıştır.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

Yıllar Sonra: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

Yıllar Sonra: Metni anlamaya yönelik olarak hazırlanan ve yazma becerisinin gelişimi üzerine odaklanan sorular içinde bu tipte sorular bulunmaktadır.

Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey: Metinde ana fikri ve yardımcı fikri buldurmaya yönelik soru bulunmamaktadır.

Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor: Metinde ana fikri ve yardımcı fikri buldurmaya yönelik soru bulunmamaktadır.

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

Yıllar Sonra: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnek ve farklı noktalarla temas halindedir.

Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnek ve farklı noktalarla temas halindedir.

Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnek ve farklı noktalarla temas halindedir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

Yıllar Sonra: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler içindeki bazı kelimeler kalın yazılmış ve tekrar edilmiş.

Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler içindeki bazı kelimeler kalın yazılmış ve tekrar edilmiş.

Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler içindeki bazı kelimeler kalın yazılmış ve tekrar edilmiş.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde yer alan okuma metinleri öğrencilerin gündelik hayat içinde rutin olarak karşılaştıkları konular arasından seçilmiştir. Üniversite arkadaşlığı ve anıları, başarılı insanların edindikleri ilke ve prensipler ve üniversite değişim programlarına ismini veren önemli kişilerden oluşan okuma metni konuları öğrencilerin iletişim becerilerini ve kelime haznelerini geliştirici niteliktedir. “Saçlarına ak düşmek, hayırlısı olsun, mutlu bir yuva kurmak, eskilerden konuşmak” gibi birçok kalıp söz ve söz grubunun okuma metinlerinde kullanıldığı ve öğrencilere bağlam içinde bu söz gruplarının kavratılmasının amaçlandığı gözlemlenmiştir. Kültür aktarımı açısından mecazlardan faydalandığı gibi Kaşgarlı Mahmut ve Yusuf Has Hacıp gibi Türk büyüklerinden de yararlanılmıştır. Okuma metinleri diğer becerilerin gelişimini gözetmiş olup açık uçlu sorular ve hedef kelimeler aracılığı ile yazma ve konuşma becerilerini ön plana çıkardığı gözlemlenmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımları okuma metinleri için seçilen üniversite arkadaşlıkları, başarılı insanların prensipleri gibi aktüel konular işlenerek öğrenciye aktarılmak istenmiştir. Ayrıca okuma metinleri için seçilen konular öğrencileri hedef dilde okumaya özendirilecek ilgi çekici niteliklere sahiptir.

4.3.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünite (Değerlerimiz) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde “Murat Evren’le Röportaj, İki Arkadaş, Komşuluk” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

Murat Evren’le Röportaj: Toplumsal değerler üzerine yapılandırılan ünite mevcut okuma metni aracılığı ile evlilik konusunu işlemiş. Metin içeriği ve başlığı ünite konuları ile uyumludur.

İki Arkadaş: Mevcut okuma metninde işlenen değer arkadaşlıktır. Ünite konuları, metnini içeriği ve başlığı ile uyum içindedir.

Komşuluk: Komşuluk kavramının değer olarak incelendiği okuma metni başlık ve içerik olarak ünite ile uyum içindedir.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

Murat Evren’le Röportaj: Özgün.

İki Arkadaş: Özgün.

Komşuluk: Özgün.

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

Murat Evren’le Röportaj: Okuma metni diğer üç temel beceriyi destekleyici etkinlik ve alıştırmalara sahiptir. Okuma metni sonrasında kelime haznesini geliştirmeye yönelik etkinlikler mevcuttur. Bu etkinliklerin ardından yazma becerisine yönelik bir etkinlik yapılmış ve daha önce etkinliği yapılan kelimelerin kullanılması özendirilmiş. Ayrıca iki cümlede anlatılan bir kesiti tek cümlede anlatmak için yazma etkinliği düzenlenmiş. Konuşma becerisi için grup eşliğinde seçilen bir ülkenin kültürel özelliklerinin canlandırılması üzerine bir etkinlik düzenlenmiş.

İki Arkadaş: Okuma metni diğer üç temel beceriyi destekleyici etkinlik ve alıştırmalara sahiptir. Okuma metni sonrasında hazırlanan açık uçlu sorular konuşma becerisini geliştirmek için hazırlanmış. Ayrıca özetleme çalışması ve iki cümlede anlatılan kesitin tek cümle halinde yazdırma etkinliği ile yazma becerisinin gelişimi hedeflenmiş. Kelime haznesini geliştirme amacıyla verilen kelime listesi ve diğer kelimeler farklı beceri alanlarında kullanılması için özen gösterilmiş.

Komşuluk: Okuma metni diğer üç temel beceriyi destekleyici etkinlik ve alıştırmalara sahiptir. Atasözlerinden oluşan bir liste verilip okuma metniyle ilgili

olanların sınıf içinde tartışılması istenmiş, konuşma becerisinin gelişimi gözetilmiştir. Ayrıca cümle tamamlamaya yönelik bir etkinlik oluşturulmuş ve yazma becerisinin gelişimi gözetilmiştir.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Murat Evren'le Röportaj: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

İki Arkadaş: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

Komşuluk: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Murat Evren'le Röportaj: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Okuma metni üzerinden işlenen insan ilişkilerine yönelik olarak oluşturulan durumlar ve bu durumlara yönelik eşleştirme etkinliği düzenlenmiş.

İki Arkadaş: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içinde gerçekleşen olay ve kavramlar açık uçlu sorular ile sorgulanmış. Ayrıca metin içindeki kahramanların karakteristik özelliklerinin listelendiği bir etkinlik oluşturulmuş. Akabinde de okuma metninin özetlenmesi istenmiş.

Komşuluk: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içinde geçen kalıp söz ve deyimlerin kavratılması için çoktan seçmeli sorular hazırlanmış.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

Murat Evren'le Röportaj: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

İki Arkadaş: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Komşuluk: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimededen oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

Murat Evren'le Röportaj: Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bulunmamaktadır.

İki Arkadaş: Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metnin akışı içinde olayların gidişatı ve verdikleri mesajlar bu sorular aracılığı ile pekiştirilmiştir.

Komşuluk: Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin için atasözü havuzu oluşturulmuş ve bu havuzdan metni özetleyen ve verdiği mesajları içeren atasözlerinin tartışılması istenmiş.

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

Murat Evren'le Röportaj: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

İki Arkadaş: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

Komşuluk: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

Murat Evren'le Röportaj: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. . Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırımlar içindeki bazı kelimeler kalın, renkli yazılmış; ayrıca tekrar edilmiş.

İki Arkadaş: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına

verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler kalın, renkli yazılmış; ayrıca tekrar edilmiş.

Komşuluk: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler kalın yazılmış ve tekrar edilmiş.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 2. ünitesinde yer alan okuma metinleri arkadaşlık, dostluk, komşuluk ve evlilik gibi kavramları kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde öğrencilere sunmuştur. Gerçek iletişim ortamları açısından öğrencileri destekleyici nitelikte olan okuma metinleri öğrencilerin gündelik hayatta rutin olarak bahsettiği konuları işlemektedir. Komşuluk kavramının tarihsel süreç içinde geçirdiği dönüşümlerin kent ve şehir sosyolojisi içinde değerlendirilmiştir. “Komşuluk” isimli okuma metni içerdiği atasözü ve kalıp sözlerle öğrenciler için zengin bir kültür içeriğine sahiptir. Röportaj içerikli okuma metninde aile ve evlilik kavramı ele alınıp tecrübeler paylaşılmıştır. Arkadaşlık konusunun işlendiği okuma metninde günümüz arkadaşlık ilişkileri ve değişen, dönüşen dünyanın ilişkilere etkileri ele alınmıştır. Okuma metinleri sonrasında ana fikir ve yardımcı fikirleri buldurmaya yönelik sorular bulunmaktadır. Öğrencilerin kendi fikirlerini ifade etmelerini sağlayan açık uçlu sorulara yer verilmiştir. “Yanına sokulmak, kucaklamak, ilgi göstermek, saygı duymak, ayağına basmak” gibi söz ve söz grupları mecaz anlamları ile kullanılmıştır. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımları çerçevesinde arkadaşlık, dostluk, komşuluk, evlilik gibi kavramlar işlenmiş olup bu kavramların aktüel yönleri öne çıkarılarak öğrenci metine çekilmek istenmiştir.

4.3.2.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünite (Bir Ömür Böyle Geçti) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 3. Ünitesinde “Sevgili Anneciğim ve Babacığım, Kimse Beni Anlamıyor, Huzurevinde Kahvaltı” olmak

üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

Sevgili Anneciğim ve Babacığım: Toplumsal değerler üzerine yapılandırılan ünite mevcut okuma metni aracılığı ile evlilik konusunu işlemiş. Metin içeriği ve başlığı ünite konuları ile uyumludur.

Kimse Beni Anlamıyor: Mevcut okuma metninde işlenen değer arkadaşlıktır. Ünite konuları, metnini içeriği ve başlığı ile uyum içindedir.

Huzurevinde Kahvaltı: Komşuluk kavramının değer olarak incelendiği okuma metni başlık ve içerik olarak ünite ile uyum içindedir.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

Sevgili Anneciğim ve Babacığım: Özgün.

Kimse Beni Anlamıyor: Özgün.

Huzurevinde Kahvaltı: Özgün.

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

Sevgili Anneciğim ve Babacığım: Okuma metni diğer üç temel beceriyi destekleyici etkinlik ve alıştırmalara sahiptir. Okuma metni sonrasında kelime haznesini geliştirmeye yönelik etkinlikler mevcuttur. Bu etkinliklerin ardından yazma becerisine yönelik bir etkinlik yapılmış ve daha önce etkinliği yapılan kelimelerin kullanılması özendirilmiş. Ayrıca iki cümlede anlatılan bir kesiti tek cümlede anlatmak için yazma etkinliği düzenlenmiş. Konuşma becerisi için grup eşliğinde seçilen bir ülkenin kültürel özelliklerinin canlandırılması üzerine bir etkinlik düzenlenmiş.

Kimse Beni Anlamıyor: Okuma metni diğer üç temel beceriyi destekleyici etkinlik ve alıştırmalara sahiptir. Okuma metni sonrasında hazırlanan açık uçlu sorular konuşma becerisini geliştirmek için hazırlanmış. Ayrıca özetleme çalışması ve iki cümlede anlatılan kesitin tek cümle halinde yazdırma etkinliği ile yazma becerisinin gelişimi hedeflenmiş. Kelime haznesini geliştirme amacıyla verilen kelime listesi ve diğer kelimeler farklı beceri alanlarında kullanılması için özen gösterilmiş.

Huzurevinde Kahvaltı: Okuma metni diğer üç temel beceriyi destekleyici etkinlik ve alıştırmalara sahiptir. Atasözlerinden oluşan bir liste verilip okuma metniyle ilgili olanların sınıf içinde tartışılması istenmiş, konuşma becerisinin gelişimi gözetilmiştir. Ayrıca cümle tamamlamaya yönelik bir etkinlik oluşturulmuş ve yazma becerisinin gelişimi gözetilmiştir.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Sevgili Anneciğim ve Babacığım: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

Kimse Beni Anlamıyor: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

Huzurevinde Kahvaltı: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Sevgili Anneciğim ve Babacığım: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

Kimse Beni Anlamıyor: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içinde gerçekleşen olay ve kavramlar açık uçlu sorular ile sorgulanmış. Ayrıca metin içindeki kahramanların karakteristik özelliklerinin listelendiği bir etkinlik oluşturulmuş. Akabinde de okuma metninin özetlenmesi istenmiş.

Huzurevinde Kahvaltı: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içinde geçen kalıp söz ve deyimlerin kavratılması için çoktan seçmeli sorular hazırlanmış.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

Sevgili Anneciğim ve Babacığım: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Kimse Beni Anlamıyor: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Huzurevinde Kahvaltı: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

Sevgili Anneciğim ve Babacığım: Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bulunmamaktadır.

Kimse Beni Anlamıyor: Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metnin akışı içinde olayların gidişatı ve verdikleri mesajlar bu sorular aracılığı ile pekiştirilmiştir.

Huzurevinde Kahvaltı: Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin için atasözü havuzu oluşturulmuş ve bu havuzdan metni özetleyen ve verdiği mesajları içeren atasözlerinin tartışılması istenmiştir.

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

Sevgili Anneciğim ve Babacığım: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

Kimse Beni Anlamıyor: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

Huzurevinde Kahvaltı: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

Sevgili Anneciğim ve Babacığım: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. . Ancak

ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler kalın, renkli yazılmış; ayrıca tekrar edilmiş.

Kimse Beni Anlamıyor: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler kalın, renkli yazılmış; ayrıca tekrar edilmiş.

Huzurevinde Kahvaltı: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler kalın yazılmış ve tekrar edilmiş.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesinde yer alan okuma metinleri öğrencilerin hayatlarının bir döneminde yaşadıkları temel sorunlar ve toplumsal değerler üzerine yapılandırılmıştır. Yaşlılar için gösterilmesi gereken ihtimam ile aile çocuk ilişkileri okuma metinlerinin işlediği temel konular olarak göze çarpmaktadır. “Allah nazarlardan korusun, Allah zihin açıklığı versin, Allah devletimize milletimize zeval vermesin” gibi sözler okuma metinler içinde kullanılmış ve bu sözlerin anlam boyutuna yönelik açık uçlu sorular öğrencilere yöneltilmiştir. Ayrıca “gücendirmek, ifade etmek, korumak, gözetmek, özür dilemek” gibi söz ve söz grupları okuma metinleri içinde kullanılmış ve bu söz ve söz gruplarının anlam boyutuna yönelik eşleştirme etkinlikleri düzenlenmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımları çerçevesinde öğrencilerin aileleri ile yaşadıkları rutin sorular ve değerler konusu okuma metinlerinde işlenmiştir. Ayrıca bu konular okuma metinleri bünyesinde öğrenciler için okumaya teşvik edici bir üslup ile sunulmuştur. Bu kapsamda okuma metinlerinin diğer dil becerilerini, öğrencilerin gerçek hayat iletişimlerini ve kelime haznelerini destekleme açısından oldukça faydalı ve yeterli olduğu gözlemlenmiştir.

4.3.2.4. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünite (Mutfakta Kim Var?) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 4. Ünitesinde “Birinin Yemeği Diğlerinin Zehridir, Ölçüyü Kaçırarak, Yemek Yapmak Uzmanlık İster” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

Birinin Yemeği Diğlerinin Zehridir: Yiyecekler üzerine odaklanan ünite ile mevcut okuma metni konu ve başlık açısından uyumludur.

Ölçüyü Kaçırarak: Okuma metni aracılığı ile beslenmede ölçü kavramı işlenmiş. Okuma metninin içeriği ve başlığı ünite ile uyumludur.

Yemek Yapmak Uzmanlık İster: Yemek tarifi üzerine yapılandırılan okuma metni içerik ve başlık açısından ünite ile uyumludur.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

Birinin Yemeği Diğlerinin Zehridir: Özgün.

Ölçüyü Kaçırarak: Kurmaca

Yemek Yapmak Uzmanlık İster: Özgün.

3) Metinler diğere üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

Birinin Yemeği Diğlerinin Zehridir: Metin genel olarak bilgilendirici boyutta olduğu için diğere becerilerin gelişimini gözetmemektedir. Alıştırma ve etkinliklerde bu niteliği taşımamakta

Ölçüyü Kaçırarak: Okuma metni sonrasında etkinlik ve alıştırmalar ve metin içeriği diğere becerilerin gelişimini gözetmektedir. Metin sonrası açık uçlu sorular ile yazma becerisinin gelişimi hedeflenmiştir. Sınıf içi etkinliklerle ve tartışma ortamları ile dinleme ve konuşma becerisinin gelişimi gözetilmiştir.

Yemek Yapmak Uzmanlık İster: Okuma metni sonrasında etkinlik ve alıştırmalar ve metin içeriği diğere becerilerin gelişimini gözetmektedir. Metin içi durumlar eksik

cümleler ile yazma becerisi sınıf içi etkinlik, tartışmalar ile konuşma ve dinleme becerilerinin gelişimi gözetilmiştir.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Birinin Yemeği Diğèrinin Zehridir: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

Ölçüyü Kaçırarak: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

Yemek Yapmak Uzmanlık İster: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Birinin Yemeği Diğèrinin Zehridir: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içindeki bilgilerin oluşturulan tabloda tasnif edilmesiyle okuduğunu anlama becerisi ölçülmüştür.

Ölçüyü Kaçırarak: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin sonrası açık uçlu sorular ile metinde bahsedilen durumların özetlenmesi istenmiş.

Yemek Yapmak Uzmanlık İster: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içinde verilen bilgilerden oluşturulmuş liste ile doğru/yanlış etkinliği yapılmış. Ayrıca metnin sınıf içinde tartışılması için de bir soru sorulmuş.

6)Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

Birinin Yemeği Diğèrinin Zehridir: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Ölçüyü Kaçırarak: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Yemek Yapmak Uzmanlık İster: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

7)Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

Birinin Yemeği Diğèrinin Zehridir: Metinde ana fikir ve yardımcı fikirleri buldurmaya yönelik soru bulunmamaktadır.

Ölçüyü Kaçırarak: Metinde ana fikir ve yardımcı fikirleri buldurmaya yönelik soru bulunmaktadır. Açık uçlu sorular aracılığı ile ana fikir ve yardımcı fikir sorulmuştur.

Yemek Yapmak Uzmanlık İster: Metinde ana fikir ve yardımcı fikirleri buldurmaya yönelik soru bulunmamaktadır.

8)Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

Birinin Yemeği Diğèrinin Zehridir: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

Ölçüyü Kaçırarak: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

Yemek Yapmak Uzmanlık İster: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

Birinin Yemeği Diğèrinin Zehridir: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Ölçüyü Kaçırarak: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Yemek Yapmak Uzmanlık İster: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 4. ünitesinde yer alan okuma metinleri sağlıklı beslenme ve yiyecekler etrafında yapılandırılmıştır. Gerçek iletişim ortamları açısından seçilen konular genele hitap etmemektedir. Bu kapsamda okuma metinlerinin bilgilendirici yönü öne çıkarılmıştır. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımları çerçevesinde güncel konular hakkındaki makaleleri okuma kazanımı daha çok gözetilmiş ve öğrencilerin akademik hayatta karşılaştıkları metinler için hazırlayıcı yönü öne çıkarılmıştır. “Birinin Yemeği Diğeri Zehridir” simli okuma metni dışındaki Okuma metinleri diğeri dil becerilerinden yazma ve konuşma becerisini öne çıkarmıştır. Ünite bünyesindeki okuma metinleri genel olarak öğrencilerin akademik hayatta hedef dilde karşılaştıkları dil yapıları için düzenlenmiştir.

4.3.2.5. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünite (Tercihiniz Nedir?) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 5. Ünitesinde “İstanbul’da Yaşama Sanatı, Bir Elmanın Yarıları Sen Yarıları Ben, Sanata Adanmış Bir Hayat” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

İstanbul’da Yaşama Sanatı: Tercihler üzerine yapılandırılan okuma metni yaşanabilir bir şehirdeki özelliklerden bahsetmektedir. Okuma metnini başlığı ve içeriği ünite ile uyumludur.

Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben: Okuma metninde kişisel tercihler üzerinde durulmuştur. Metin başlık ve içerik bakımından ünite ile uyumludur.

Sanata Adanmış Bir Hayat: Tercihler teması içinde hayatını sanata adayan Mimar Sinan üzerinde durulmaktadır. Okuma metni içerik ve başlık açısından ünite ile uyumludur.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

İstanbul'da Yaşama Sanatı: Özgün

Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben: -

Sanata Adanmış Bir Hayat: Özgün

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

İstanbul'da Yaşama Sanatı: Mevcut okuma metni diğer dil becerilerinin gelişimini gözetmektedir. Metin öncesi sorulan soru ile konuşma becerisi ve dinleme becerisinin gelişimi gözetilmiştir. Metin sonrası etkinliklerle de yazma becerisinin gelişimi gözetilmiştir.

Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben: Okunamayan metni diğer becerilerin gelişimini gözetmektedir. Cinsiyet özelliklerinin tartışılması ile konuşma ve dinleme becerisinin gelişimi gözetilmiştir. Bu özelliklerin yazdırılmasıyla da yazma becerisinin gelişimi gözetilmiştir.

Sanata Adanmış Bir Hayat: Sanat kavramı üzerine yazılan bu metin diğer becerilerin gelişimini gözetmektedir. Açık uçlu sorular ile yazma becerisi metin öncesi soru ile konuşma ve dinleme becerisinin gelişimi gözetilmiştir.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

İstanbul'da Yaşama Sanatı: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

Sanata Adanmış Bir Hayat: Okuma öncesi metni anlamaya yönelik soru bulunmuyor. Ancak ünite öncesinde her biri bir okuma metni için sorulmuş 3 sorudan oluşan bir hazırlık çalışması mevcuttur.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

İstanbul'da Yaşama Sanatı: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metinde verilen bilgiler çerçevesinde doğru/yanlış şeklinde verilen tablo ile bilgilerin kontrol edilmesi amaçlanmıştır.

Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben: Okuma metni maddeler halinde belirli özellikleri listelemekte ve cinsiyet özelliklerine göre okuyucudan bu özellikleri sınıflandırmasını istemektedir. Okuma sonrası metine yönelik sorular bulunmuyor ancak cinsiyet özelliklerine göre farklı etkinlikler yapılmıştır.

Sanata Adanmış Bir Hayat: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmamaktadır. Okuma metninin başlığı, ana mesajı ve tasvirler açık uçlu sorular ile sorulmuştur.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

İstanbul'da Yaşama Sanatı: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Sanata Adanmış Bir Hayat: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

İstanbul'da Yaşama Sanatı: Okuma metni sonrasında ana fikir ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik soru bulunmamaktadır.

Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben: Okuma metni sonrasında ana fikir ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik soru bulunmaktadır. Cinsiyet ayrımına yönelik sorular yöneltip okuyucunu fikirlerini söylemesi talep edilmiştir.

Sanata Adanmış Bir Hayat: Okuma metni sonrasında ana fikir ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik soru bulunmaktadır. Metin başlığı, mesajı ve olaylar açık uçlu sorular ile sorulmuştur.

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

İstanbul'da Yaşama Sanatı: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

Sanata Adanmış Bir Hayat: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

İstanbul'da Yaşama Sanatı: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Sanata Adanmış Bir Hayat: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 5. ünitesinde yer alan okuma metinleri kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde oldukça zengin içeriklere

sahiptir. İstanbul'da Yaşama Sanatı isimli okuma metni bünyesinde İstanbul'un coğrafi konumu, sosyal ve kültürel yapısı, mimarisi hakkında zengin bilgiler verilmiştir. Sanata Adanmış Bir Hayat isimli okuma metninde Mimar Sinan'ın hayatından kesitler aktarılmış, eserlerinin özellikleri ve sanatı öğrencilere tanıtılmıştır. "İcra etmek, şehrin müziğini keşfetmek, kültür mutfağı, minnetle bakmak" gibi söz ve söz grupları okuma metinleri içinde kullanılmış ve ileri düzeyde Türkçe kullanımı için alt yapı oluşturulmuştur. Okuma metinlerinin ana fikir ve yardımcı fikirlerini buldurmaya yönelik olarak açık uçlu sorular yöneltilmiş ve eleştirme etkinlikleri düzenlenmiştir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan "güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme" kazanımları çerçevesinde mevcut okuma metinleri öğrencilerde okuma isteği uyandıracak niteliktedir. Okumam metinleri öğrencilerin kendi ulus ve topluluklarının kültürleri ile karşılaştırmalara imkân veren açık uçlu soruları bünyesinde barındırmaktadır. Seçilen konuların gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı nitelikte açık uçlu sorular desteklenmesi öğrencilerin iletişim becerilerini öne çıkardığı gözlemlenmiştir. Diğer beceri etkinlikleri ile onu ve işleyiş açısından uyumlu olan okuma metinleri konuşma ve yazma becerisini destekleyici açık uçlu sorular ile öne çıkmıştır.

4.3.2.6. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünite (Neler Oluyor Hayatta) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 6.Ünitesinde"İlginç Olaylar, Sıra Dışı Başarılar, Şans Oyunları" olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

İlginç Olaylar: Hayatta yaşanan ilginç durumlar üzerinde duran ünite ile doğada yaşanan ilginç olayları konu edinen okuma metni içerik ve başlık açısından uyumludur.

Sıra Dışı Başarılar: Okuma metni sıra dışı hikâyeleri olan kişileri anlatmakta. Konu ve içerik açısından okuma metni ünite ile uyumludur.

Şans Oyunları: Mevcut okuma metni başlık ve içerik açısından ünite ile uyumludur.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

İlginç Olaylar: Özgün

Sıra Dışı Başarılar: Özgün

Şans Oyunları: Özgün

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

İlginç Olaylar: Okuma metni diğer dil becerilerinin gelişimini gözetmiştir. Ünitinin başında metin öncesi verilen soru ile konuşma ve dinleme becerilerine yönelik açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Okuma metni içinde boş bırakılan yerler ve buraya gelecek sözlerin olduğu liste ile okuduğunu anlama ve organize etmeye yönelik etkinlik yapılmıştır. Birden fazla yargı ile ifade edilen durumları tek cümlede ifade edilmesine yönelik etkinlik ile yazma becerisinin gelişimi gözetilmiştir.

Sıra Dışı Başarılar: Okuma metni diğer dil becerilerinin gelişimini gözetmiştir. Ünitinin başında metin öncesinde konuşma ve dinleme becerilerine yönelik açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Yazma becerisinin gelişimi için ise okuma metni içindeki kahramanların özelliklerini ve metni özetleyen yazma etkinliği düzenlenmiştir.

Şans Oyunları: Metin öncesi ve sonrasında konuşma, dinleme becerilerinin gelişimini hedefleyen açık uçlu sorular bulunmaktadır. Ayrıca metin içindeki bilgilerden hareketle okuduğunu anlamaya yönelik doğru/yanlış etkinliği yapılmıştır. Ancak yazma becerisi için etkinlik düzenlenmemiştir.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

İlginç Olaylar: Ünitinin başlangıcında her okuma metnine yönelik olarak hazırlanmış bir soru bulunmaktadır. Bu soru, okuma metnin konusuna hazırlık ve fikir alışverişi amacıyla sorulmuştur.

Sıra Dışı Başarılar: Ünitinin başlangıcında her okuma metnine yönelik olarak hazırlanmış bir soru bulunmaktadır. Bu soru, okuma metnin konusuna hazırlık ve fikir alışverişi amacıyla sorulmuştur.

Şans Oyunları: Ünitenin başlangıcında her okuma metnine yönelik olarak hazırlanmış bir soru bulunmaktadır. Bu soru, okuma metnin konusuna hazırlık ve fikir alışverişi amacıyla sorulmuştur.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

İlginç Olaylar: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Okuma metnini konusu ile ilgili yargı birleştirme etkinliği ve kelime etkinlikleri düzenlenmiş. Metin içinde yapılan boşluk doldurma etkinliği ile metnini ana hatları vurgulanmış. Ayrıca sınıf içinde tartışma konusu oluşturmaya yönelik açık uçlu sorularda metin sonrası etkinliklerde yer almış.

Sıra Dışı Başarılar: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metinde verilen bilgilerden hareketle kahramanların karakteristik özelliklerinden oluşan bir tablo oluşturulmuş, bu özelliklerin kime ait olduğunun belirlenmesi istenmiştir. Yazma becerisinin gelişimini gözeten bir diğer soru ile öğrenciden metindeki kahramanların özelliklerinin ve metnini kısa özeti talep edilmiş. Metindeki kahramanın davranışının değerlendirildiği 6 seçenek verilerek bu seçeneklerden tercih edileninin neden tercih edildiği sorulmuş.

Şans Oyunları: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içinde geçen bilgilere yönelik doğru/yanlış etkinliği oluşturulmuş. Ayrıca yine metin içindeki bilgiler için üç seçenekten oluşan ölçek benzeri bir tablo oluşturulmuş ve bu seçenekleri tercih etme sebebi öğrenciye sorulmuştur.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

İlginç Olaylar: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Sıra Dışı Başarılar: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Şans Oyunları: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

İlginç Olaylar: Metinde ana fikri ve yardımcı fikri buldurmaya yönelik sorular bulunmamaktadır.

Sıra Dışı Başarılar: Metinde ana fikri ve yardımcı fikri buldurmaya yönelik sorular bulunmaktadır. Yazma becerileriyle ilgili etkinlikler öğrenciyi metnin özeti ve ana fikri etrafında yorumlar yapmasına ve kelime haznesini geliştirmesine yönelik olarak hazırlanmıştır. Metin içindeki durumlara göre hazırlanan 6 seçenekli görüş ve açıklama etkinliği metnini ana fikri ve yardımcı fikirleri kapsamında oluşturulmuştur. Bu seçeneklerden birini seçen öğrenci tercih sebebini de açıklayarak verilmek istenen mesajı da dolaylı olarak pekiştirmiş olacak.

Şans Oyunları: Metinde ana fikri ve yardımcı fikri buldurmaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içindeki bilgilerden hareketle hazırlanan yorum içerikli doğru/yanlış etkinliği bulunmaktadır. Ayrıca metin konusuna yönelik olarak hazırlanan durumlar ve bu durumları tercih sebepleri ile ilgili açıklama etkinliği metnin yardımcı fikirlerini de içermektedir.

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

İlginç Olaylar: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

Sıra Dışı Başarılar: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

Şans Oyunları: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

İlginç Olaylar: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Sıra Dışı Başarılar: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Ancak ana metinlerin

yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Şans Oyunları: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 6.ünitesinde yer alan okuma metinleri öğrencilerin ilgisini çekebilecek aktüel konular içermektedir. Doğa olayları hakkında ilginç bilgiler, sıra dışı başarıların hikâyeleri ve şans oyunlarının matematiksel yapısı hakkında verilen bilgilerden oluşan okuma metinleri öğrencilerin hem günlük hayatta kullanacakları hem de akademik hayatta kullanacakları yapıları bünyesinde barındırmaktadır. Okuma metinleri sonrasındaki alıştırmalarla metin içinde betimlenen durumlar nitelenmiş ve uygun sıfatların kullanılması talep edilmiştir. Diğer dil becerileri ile konu ve işleyiş açısından uyumlu olan okuma metinleri daha çok konuşma ve yazma becerisini destekleyici yönü ile öne çıktığı gözlemlenmiştir. Okuma metinleri sonrasında öğrencilerin kendilerini hedef dilde ifade etmeleri için konularla ilgili açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Ayrıca okuma metinleri gerçek iletişim ortamları için destekleyici ve bilgilendirici niteliktedir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımları çerçevesinde mevcut okuma metinleri güncel niteliktedir.

4.3.2.7. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 7. Ünite (Öğrendim, Çalıştım, Başardım) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 7.Ünitesinde“Öğrenme devam ediyor, Öğrenme Çeşitleri Testi, Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

Öğrenme Devam Ediyor: Öğrenme ve başarı konularının işlendiği ünite ile mevcut okuma metni içerik ve başlık açısından uyumludur.

Öğrenme Çeşitleri Testi: Ünite başlığında da kendine yer bulan “öğrenme” kavramının işlendiği bu metin içerik ve konu bakımından ünite ile uyumludur.

Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular: Okuma metni içerik ve başlık açısından ünite ile uyumludur.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

Öğrenme Devam Ediyor: Kurmaca.

Öğrenme Çeşitleri Testi: -

Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular: Özgün.

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

Öğrenme Devam Ediyor: Okuma metni diğer temel becerilerin gelişimini gözetmiştir. Metnini önemli noktalarını kavratama amacıyla cümle tamamlama çalışması yapılarak yazma becerisinin gelişimine odaklanılmış. Ayrıca ünite başında okuma metnine yönelik sorulan soru ile konuşma ve dinleme becerilerinin gelişimi gözetilmiştir.

Öğrenme Çeşitleri Testi: Okuma metni diğer temel becerilerin gelişimini gözetmiştir. Ünite başında metne yönelik soru ile tartışma ortamı inşa edilmiş ve konuşma, dinleme becerilerinin gelişimi hedeflenmiştir. Yazma becerisine yönelik metin içeriği ile ilgili açık uçlu sorular bulunmakta olup yorumlama ve organize etme becerilerine yönelik metin başlığı için seçenekler verilmiştir.

Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular: Okuma metni diğer temel becerilerin gelişimini gözetmiştir. Ünite başında metne yönelik sorulan soru ile tartışma ortamı inşa edilmiş ve konuşma, dinleme becerilerinin gelişimi hedeflenmiş. Metin sonrası yazma etkinlikleriyle yazma becerisinin gelişimi hedeflenmiş. Ayrıca yorum gücü ve ifade gücü açısından karakteristik özellikler ve temsil ettiği kişi ile ilgili olarak eşleştirme etkinliği düzenlenmiş.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Öğrenme Devam Ediyor: Ünitenin başlangıcında her okuma metnine yönelik olarak hazırlanmış bir soru bulunmaktadır. Bu soru, okuma metnin konusuna hazırlık ve fikir alışverişi amacıyla sorulmuştur.

Öğrenme Çeşitleri Testi: Ünitenin başlangıcında her okuma metnine yönelik olarak hazırlanmış bir soru bulunmaktadır. Bu soru, okuma metnin konusuna hazırlık ve fikir alışverişi amacıyla sorulmuştur.

Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular: Ünitenin başlangıcında her okuma metnine yönelik olarak hazırlanmış bir soru bulunmaktadır. Bu soru, okuma metnin konusuna hazırlık ve fikir alışverişi amacıyla sorulmuştur.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Öğrenme Devam Ediyor: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içindeki bilgiler doğru/ yanlış etkinliği le sorgulanmış ve öğrenci görüşleri alınmıştır.

Öğrenme Çeşitleri Testi: Okuma metni, yönergeler ve testten oluştuğu için okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmamakta.

Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içindeki kişilerin özelliklerini belirlemeye yönelik açık uçlu sorular bulunmakta. Ayrıca organize etme becerisine yönelik karakteristik özelliklerin verildiği bir liste ile ilgili özelliklere sahip olan kişiyi saptamak için bir etkinlik düzenlenmiş.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

Öğrenme Devam Ediyor: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Öğrenme Çeşitleri Testi: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

Öğrenme Devam Ediyor: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Öğrenme Çeşitleri Testi: -

Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

Öğrenme Devam Ediyor: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

Öğrenme Çeşitleri Testi: -

Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

Öğrenme Devam Ediyor: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırma içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Öğrenme Çeşitleri Testi: -

Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırma içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 7. ünitesinde yer alan okuma metinleri öğrencilerin gündelik hayat içinde sıkça karşılaştıkları başarı ve öğrenme kavramları üzerinde durmaktadır. Öğrencilerin ders çalışma ve öğrenme

şekillerinin akademik başarı üzerindeki etkisi ve ders çalışma alışkanlıklarının değerlendirildiği okuma metinleri öğrencileri okumaya teşvik edici niteliktedir. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımları çerçevesinde “ders çalışma ve öğrenim süreci” kavramları güncel ve evrensel nitelikleri öne çıkartılarak okuma metinleri oluşturulmuştur. Okuma metinleri diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş açısından uyum içinde olup açık uçlu sorular aracılığı ile konuşma ve yazma becerilerini öne çıkardığı gözlemlenmiştir. Ünite bünyesindeki okuma metinleri öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine ve bilgi donanımlarını artırmalarına yardımcı niteliktedir.

4.3.2.8. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 8. Ünite (Misafir Sever misiniz?) Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 8. Ünitesinde “Türkiye’de Misafirperverlik, Ticaret Hayatı, Köy Odaları” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma becerisine yönelik metinler 9 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metinlerdeki konular ünite konularıyla paralel mi?

Türkiye’de Misafirperverlik: Ünite başlığında somut olarak kendini hissettiren misafirperverlik, ziyaret vb. konular açısından mevcut okuma metni içerik ve başlık hususlarında ünite ile uyum içindedir.

Ticaret Hayatı: Misafirlik teması üzerinden işyeri ziyareti ile ilgili hazırlanan bu okuma metni içerik ve başlık bakımından ünite ile uyum içindedir.

Köy Odaları: Kronolojik süreç içinde misafir ve misafir ağırlama kavramları ile ilgili olan bu okuma metni başlık ve içerik açısından ünite ile uyum içindedir.

2) Metinler kurmaca metinler mi yoksa özgün mü?

Türkiye’de Misafirperverlik: Özgün

Ticaret Hayatı: Özgün

Köy Odaları: Özgün

3) Metinler diğer üç temel dil becerisini geliştirmeye yönelik mi?

Türkiye’de Misafirperverlik: Okuma metni diğer dil becerilerinin gelişimini gözetmiştir. Ünite öncesi hazırlanan hazırlık çalışmaları ile konuşma ve dinleme becerisinin gelişimi gözetilmiştir. Metin sonrası eşleştirme etkinliği ve yazma becerisine yönelik etkinlik ile kelime haznesi ve yazma becerisinin gelişimi gözetilmiştir.

Ticaret Hayatı: Mevcut okuma metni sonrası herhangi bir etkinlik bulunmamakta. Dolayısıyla diğer dil becerilerinin gelişimi gözetilmemiştir.

Köy Odaları: Mevcut okuma metni diğer dil becerilerinin gelişimini gözetmiştir. Yazma becerisi ve okuduğunu anlamaya yönelik eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir. Konuşma ve dinleme becerisine yönelik olarak ünite başında sorulan soru ile sınıf içi tartışma ortamı yaratılmıştır.

4) Okuma öncesi metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Türkiye’de Misafirperverlik: Ünitinin başlangıcında her okuma metnine yönelik olarak hazırlanmış bir soru bulunmaktadır. Bu soru, okuma metnin konusuna hazırlık ve fikir alışverişi amacıyla sorulmuştur.

Ticaret Hayatı: Ünitinin başlangıcında her okuma metnine yönelik olarak hazırlanmış bir soru bulunmaktadır. Bu soru, okuma metnin konusuna hazırlık ve fikir alışverişi amacıyla sorulmuştur.

Köy Odaları: Ünitinin başlangıcında her okuma metnine yönelik olarak hazırlanmış bir soru bulunmaktadır. Bu soru, okuma metnin konusuna hazırlık ve fikir alışverişi amacıyla sorulmuştur.

5) Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular var mı?

Türkiye’de Misafirperverlik: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Metin içinde geçen kavramların listelenen tanımlarla eşleştirme etkinliği düzenlenerek kelime haznesi ve kavram kapsamı pekiştirilmiştir.

Ticaret Hayatı: Okuma metni sonrasında metni anlamaya yönelik soru bulunmamaktadır. Ancak okuma metni bünyesindeki paragraflar bağlam sırası içinde verilmemiş ve bağlam açısından paragrafların doğru sıralanması talep edilmektedir.

Köy Odaları: Okuma sonrası metni anlamaya yönelik sorular bulunmaktadır. Okuma metni ve içeriğiyle ilgili olan cümleler sıralanmış ve okuyucundan bu yargılara katılıp katılmadığı sorulmuş, gerekçeli olarak katıldığı yargıyı açıklaması talep edilmiş. Konu ile ilgili olarak hazırlanan diğer bir eşleştirme etkinliği de cümle tipini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmış.

6) Metni okumadan önce metne yönelik anahtar kelimeler var mı?

Türkiye’de Misafirperverlik: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Ticaret Hayatı: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

Köy Odaları: Okuma öncesi anahtar sözcük bulunmamaktadır. Ancak ünite öncesinde birkaç kelimedenden oluşan bir sözcük listesi mevcuttur.

7) Metindeki ana fikri ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular var mı?

Türkiye’de Misafirperverlik: Metinde ana fikri ve yardımcı fikri buldurmaya yönelik sorular bulunmamaktadır.

Ticaret Hayatı: Metinde ana fikri ve yardımcı fikri buldurmaya yönelik sorular bulunmaktadır. Açık uçlu soru aracılığı ile ana temanın açıklanması talep edilmiştir.

Köy Odaları: Metinde ana fikri ve yardımcı fikri buldurmaya yönelik sorular etkinlik içinde mevcuttur. Metin sonrası etkinlikte okuma metni ve içeriğiyle ilgili olan cümleler sıralanmış ve okuyucundan bu yargılara katılıp katılmadığı sorulmuş, gerekçeli olarak katıldığı yargıyı açıklaması talep edilmiş.

8) Metin konusu esnek, canlı ve geliştirilmeye açık mı?

Türkiye’de Misafirperverlik: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

Ticaret Hayatı: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

Köy Odaları: Konu genişletilebilmesi açısından yeteri kadar esnektir ve farklı noktalarla temas halindedir.

9) Metnin anlamı için önem taşıyan deyimlerin, anahtar kelimelerin veyahut eş asıllarının altı çizilmiş veya bunlar farklı puntolarla yazılmış, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, veya sözcüklerin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması durumu metinde bulunmakta mıdır?

Türkiye’de Misafirperverlik: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Ticaret Hayatı: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Köy Odaları: Okuma metni olarak verilen ana metinlerdeki kelimelerde renk, punto vb. hususlarda herhangi bir farklılık bulunmamakta. Ancak ana metinlerin yanına verilen küçük metinler ve alıştırmalar içindeki bazı kelimeler belirgin yazılmış ve tekrar edilmiş.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 8. ünitesinde yer alan okuma metinleri yoğun bir şekilde kültür aktarımı ilkesini gözetmiş ve be çerçevede yapılandırılmıştır. Misafirlik kavramının ülkemizde algılanışı ve misafir ağırlama gelenekleri, köy odaları ve bu mekânlarda yapılan kültürel etkinlikler, ticari gelenekler üzerinde duran okuma metinleri son derece zengin kültürel öğelerle beslenmiştir. “Çerçi, halaç, kalaycı, dayanışma, kaynaşma, ağırlama, konuk” gibi kültürel anlamı ve derinliği olan kelimeler kullanılmış ve öğrencilerin kelime hazinesi ileri düzey Türkçe kullanımı açısından zenginleştirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca misafir kavramına yönelik olarak “Misafirin on nasibi vardır; birini alır, dokuzunu bırakır” , “Misafir bereketi ile gelir” , “Tanrı misafiri” gibi atasözü ve söz grupları okuma metinler içinde kullanılmıştır. Ünite bünyesindeki okuma metinleri diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş bakımından uyumlu olup konuşma becerisine yönelik hazırlanan açık uçlu sorular bulunmaktadır. AB Dil Portfolyosu okuma becerisi B2 düzeyinde yer alan “güncel sorunlar ile ilgili metin ve makaleleri

okuyabilme ve anlayabilme, çağdaş yazınsal güncel metinleri anlayabilme” kazanımları çerçevesinde öğrencilere hedef dili ileri düzeyde kullanabilmeleri için kelime haznelerini zenginleştirici yapılar sunulmuştur. Bu kapsamda mevcut okuma metinleri öğrencilerin bilgi, kültür ve dil becerilerini geliştirmeyi hedeflemiştir.

4.3.3.9. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuçları ve Öneriler

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde okuma becerisine yönelik 8 ünite toplam 24 okuma metni bulunmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinleri ünite konuları ve başlık açısından uyumludur. Metinler için hazırlanan görseller okuma metinlerine yönelik olarak hazırlanmış olması konu ile ünite uyumunu ayrıca peçinlemiştir. Yabancı dil eğitimi kapsamında hedef dili günlük hayat içinde işlevsel şekilde kullanır hale getirme amacına yönelik olarak okuma metinleri ve içerikleri öğrencinin rutin şekilde karşılaşabileceği durumlardan seçilmiş ve öğrencinin hedef dilin konuşulduğu atmosfere adaptasyonunu kolaylaştırıcı olmasına özen gösterilmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının Avrupa Ortak Başvuru Metni kapsamında metinlerin kur kazanımları çerçevesinde yapılandırıldığı, edinilen becerilerin fonksiyonel olarak kullanılmasını özendirdiği, diğer dil becerilerini kullanmaya yönelik etkinlik ve alıştırmalar bakımından oldukça zengin olduğu gözlemlenmiştir. Üniteler içindeki 3 okuma metninin dışında verilen serbest okuma metinleri ile öğrenci hem kelime haznesi açısından hem de konuya ilgi alaka derecesi açısından pozitif yönde desteklendiği görülmüştür. Ayrıca serbest okuma metinleri içinde bazı kelimelerin renklendirilmesi, belirgin olarak yazılması ve tekrar edilmesi kelime haznesinin gelişimi açısından önemlidir. Okuma metinleri sonunda içeriğe göre verilen doğru/yanlış etkinlikleri ve yargı listesindeki durumlara göre öğrencinin düşünme ve kendinin ifade edebilme becerileri için geliştirilen etkinlikler öğrencinin dili aktif olarak öğrenmesi ve kullanması açısından olumlu etkiye sahiptir.

Okuma metinlerinin dört temel becerinin gelişimine yönelik etkinlikler açısından oldukça zengin olduğu görülmektedir. Yazma becerisi ve konuşma becerisine yönelik oldukça fazla etkinlik geliştirilmiş ve benzer etkinlikler farklı beceriler ile kullanılmıştır. Özellikle yabancı dil eğitimi açısından oldukça zor kavranan yazma becerisi için cümle tamamlama, özetleme, metin organizasyonu vb. etkinliklerle kalıcılık sağlanmaya çalışıldığı gözlemlenmiştir. Okuma sonrası etkinlikler bünyesinde ve kısmen de yazma becerisi etkinlikleri içinde yer alan renklendirilmiş ekler aracılığı ile kelime ve cümle etkinlikleri aşamalı olarak öğrencinin kelime haznesindeki seviyeyi de yükseltmeyi hedeflemiştir.

Dil öğretim sürecinin temel taşlarından biri olan dilbilgisi hususunda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı oldukça verimli ve öğretici bir içeriğe sahip olduğu görülmektedir. Renklendirilen ve belirgin hale getirilen ekler ile cümle ve kelimeye kattığı anlamların vurgulanması öğrenci açısından oldukça faydalıdır. Mevcut okuma metinleri 9 madde üzerinden değerlendirilmesi sonucu şu öneriler elde edilmiştir:

- Ünite başında okuma metinleri için hazırlanan soruların sayısının artırılması öğrencinin hazırbulunuşluğunu artıracaktır.
- Ünite başında birkaç kelimededen oluşan hedef kelime listesinin yetersizdir. Bu durumu düzeltmek adına hedef kelime listesinin kapsamı artırılarak verilen kelimelerin bağlam içinde kullanılması ve etkinliklerle kelime haznesinin desteklenmesi okuma öncesinde öğrencinin metine aşinalığını artıracaktır.
- Okuma metni sonrasında yer alan eşleştirme etkinlikleri hem kelime haznesi açısından hem de hedef dildeki kavramların kalıcılığının sağlanması açısından oldukça faydalıdır. Ancak kitap genelinde çok fazla eşleştirme etkinliği olması ölçme ve değerlendirme açısından başarıda şans faktörünün etkisini artırmaktadır. Bu kapsamda eşleştirme etkinliklerinin dağılımı ile ilgili düzenlemeye gidilmesi ölçme ve değerlendirme açısından faydalı olacaktır.
- Okuma metinleri sonrası ana fikri ve yardımcı fikri buldurmaya yönelik soruların metinlerin büyük çoğunluğunda yer almaması, bir kısmında da dolaylı şekilde kendine yer bulması öğrencinin metni bütün olarak değerlendirmesi ve cümle arası mesajları algılaması açısından olumsuz bir durum teşkil etmektedir. Bu

durumun giderilmesi için ana fikir ve yardımcı fikirlerin sorgulandığı soru ve etkinliklerin dâhil edilmesi dil öğretim süreci açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinlerinin büyük çoğunluğunun bilgilendirici nitelikte olması süreci monotonlaştırmaktadır. Okuma metinlerinin çeşitlendirilmesi materyal açısından faydalı olacaktır.
- Okuma metinlerinin öncesinde ve sonrasında hazırlanan soru ve etkinliklerin diğer becerilerin gelişimini eşit derecede gözetmesi alan yazında benimsenmiştir. Ancak Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı yazma becerisi üzerinde diğer becerilere nazaran fazla durduğu gözlemlenmiştir. Yabancı dil eğitimi kapsamında öğrencilerin en zorlandığı beceri konumunda olan yazma becerisinin üzerinde bu denli fazla durulmasının moral motivasyon kaybına sebep olabileceği düşünülerek etkinlik ve soruların becerilere göre dağılımının tekrar gözden geçirilmesinin faydalı olacağı öngörülmektedir.
- Türkçenin ifade ve anlam gücündeki derinliği yansıtan atasözü, deyim ve soyut ifadelerin okumam metinlerinde kullanım sıklığına yönelik çalışmaların yapılarak bir düzen içinde bu ifadelerin sunulması dil öğretim süreci açısından olumlu katkılarda bulunacaktır.

4.3.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Okuma Metinlerinin Okuma Becerisi Ölçütlerine Göre Karşılaştırması

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan 18 okuma metni ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan 24 okuma metnin karşılaştırmalı olarak değerlendirmesi şu şekildedir:

- Yabancı dil eğitimi kapsamında geliştirilen uluslararası standartlar bakımından her iki yayının da oldukça titiz bir tutum sergilediği görülmüştür. Uluslararası geçerliliği kanıksanmış ders kitaplarında benimsenen görsel, metin, metin öncesi ve sonrası çalışmalar ile etkinlik düzenleme sıraları her iki yayın için de uygulanmıştır.

- Her iki kaynakta da sunulan okuma metinleri hedef dili öğrenen kişi açısından gündelik hayatta karşılaşabileceği temel durumlar ve diyalogları konu olarak seçmeye özen göstermiştir. Özellikle Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde yer alan okuma metinleri öğrencileri sürekli iletişim içinde tutmaktadır. Bu durum öğrencinin tecrübe ve bilgi düzeyine yönelik olumlu katkılar sunmaktadır.
- Okuma metinleri öncesinde bulunan hazırlık çalışmaları açısından İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı oldukça kapsamlı hazırlık çalışmaları tasarladığı gözlemlenmiştir. Hazırlık çalışmaları ile metin öncesinde okuyucunun tecrübeleri ve fikirleri sorgulanmıştır. Bu kapsamda öğrencinin metin içindeki duruma yönelik hazırbulunuşluk seviyesinin yükseltilmesi amaçlanmıştır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde ise hazırlık çalışmaları ünite başında yer alan 3 sorudan oluşmakta olup kapsamın ve soru sayısının artırılması öğretim süreci ve materyal verimliliği açısından faydalı olacaktır.
- Okuma metinlerine yönelik olarak hedef kelime listeleri İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesindeki okuma metinlerinden önce düzenli bir şekilde verilmiş ve bağlam içinde kullanıldığı gözlemlenmiştir. Öğrencinin okuma etkinliğine geçmeden evvel karşılaşacağı kelimeleri görmesi ve anlam boyutunda gerekli hazırlığı yapması öğretim süreci içinde verimliliği artıran etkenler içinde yer almaktadır. Ancak hedef kelime listesinde yer alan kelimelerin renk, biçim, punto açısından farklılık arz etmemesi giderilmesi gereken bir eksikliklerdir.
- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabında ise ünite başında birkaç kelimedenden oluşan kelime listesi yetersizdir. Fakat okuma metinleri sonrasında bulunan etkinlikler ve serbest okuma parçaları aracılığı ile bazı kelimeler renklendirilip kalın yazıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca bu kelimeler tekrar edilerek, eş anlamlılarını kullanarak kalıcılığı pekiştirilmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bu yönüyle oldukça başarılıdır.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinleri sonrasında okuduğunu anlamaya yönelik hazırlanan sorular doğrudan metin içindeki hedef bilgileri sorgulamıştır. Ayrıca bilgiyi ve okunanları

mekanikleştiren bu sorular metni anlamlandırma ve kavrama açısından olumlu etkileri de bulunmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki metinlerin büyük çoğunluğunun sonunda hazırlanan etkinlik ve sorular öğrenciyi temel beceriler açısından doğrudan uygulama ve üretme sürecine yöneltmektedir.

- Okuma metinleri sonrasında ana fikir ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bakımından İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı gayet başarılıdır. Ayrıca öğrencilere metin kahramanlarının fiziksel özellikleri, karakteristik özellikleri tasvir ettirilmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı ana fikir ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bakımından oldukça kısır bir portre çizdiği gözlemlenmiştir. Okuma metinlerindeki genel mesajlara ve cümle aralarındaki mesajlara yönelik çalışmalar arka planda kalmıştır.
- Okuma sonrası etkinliklerin çeşitliliği ve öğrenciye hitap etmesi bakımından her iki yayın da oldukça başarılıdır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesindeki etkinlikler konuşma ve dinleme becerilerinin gelişimi açısından ön plana çıkmaktadır.
- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı içindeki etkinlikler çeşitlilik bakımından, metinlerin fiziksel görünümü ve yazma becerisinin gelişimi bakımından öne çıkmaktadır.

4.4. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Yazma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.4.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Yazma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.4.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünite (Leyleği havada Görmek) Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde “Seyahat Hazırlıkları, Ülkemizde Turizm, Gezi Yazısı” olmak üzere yazma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Seyahat Hazırlıkları: Mevcut yazma etkinliği ünitenin seyahat ve yolculuk teması ve öncesindeki metinlerle uyum içindedir. Yolculuk hazırlıkları ve yolculuk için yapılması gerekenler üzerine yapılandırılmıştır.

Ülkemizde Turizm: Mevcut yazma etkinliği ünitenin seyahat ve yolculuk teması ve öncesindeki metinlerle uyum içindedir. Yazma etkinliği evvelinde işlenen konu ve turizm faktörü harmanlanmıştır.

Gezi Yazısı: Mevcut yazma etkinliği ünitenin seyahat ve yolculuk teması ve öncesindeki metinlerle uyum içindedir. Turizm, seyahat ve misafirperverlik temalarının işlendiği ünite kapsamında gezi yazısı bileşenleri verilerek tecrübelerin aktarılması istenmiştir.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Seyahat Hazırlıkları: Etkinlikler bireyin duygu düşüncelerini harekete geçirebilecek niteliktedir. Ayrıca bir takım kelime ve eklere yönelik alıştırmalar da bulunmaktadır.

Ülkemizde Turizm: Etkinlikler bireyin duygu düşüncelerini harekete geçirebilecek nitelikte değildir. Belirli ekler ve kelimelerle cümleleri tekrar oluşturmayı amaçlamaktadır.

Gezi Yazısı: Etkinlikler bireyin duygu düşüncelerini harekete geçirebilecek nitelikte olmakla birlikte bir takım kelime ve eklere yönelik mekanik alıştırmalar da bulunmaktadır. Bu kapsamda dengenin gözetildiği söylenebilir.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Seyahat Hazırlıkları: Konuyla ilgili daha önceden yönlendirici ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru bulunmaktadır. Öğrenciyi konuyla ilgili farklı fikir ve düşüncelere yöneltmek için sorular sorulmuştur

Ülkemizde Turizm: Yazma etkinliği öncesinde konu ile ilgili yönlendirici soru ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru bulunmamaktadır.

Gezi Yazısı: Konuyla ilgili daha önceden yönlendirici ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru bulunmaktadır. Yazma etkinliği öncesinde konuya yönelik yönerge ve yazının hangi kavramlar etrafında şekillendirileceği belirtilmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 1. ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri seyahat ve turizm kavramları ekseninde şekillendirilmiştir. Öğrencilerden seyahat öncesinde yaptıkları hazırlıklar, ülkelerine gelen turistlerin ziyaret edebilecekleri alanlar ile etkinlik türleri ve öğrencilerin yaptıkları geziler, tatiller hakkında hedef kelimelerin kullanıldığı metinler yazmaları talep edilmiştir. Genel olarak karşılaştırmalar ve kültürel farklılıklarında yazma etkinliklerine dâhil edilmesi talep edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin kendi görüş ve fikirlerini ifade edebilecekleri açık uçlu sorular ile kapsam zenginleştirilmeye çalışılmıştır. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri bulunmaktadır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 1. ünitesinde yer alan yazma etkinliklerinde bu edinimler gözetilmiş seyahat öncesi hazırlıklar, tatil anıları ve öğrencilerin kendi ülkelerindeki turistik yerleri anlatan yazılar yazdırılmıştır. Öğrencilerin görüş ve önerilerini yazı içeriğine yansıtmaları da talep edilmiştir. Genel olarak yazma etkinlikleri öğrencilerin kendilerini zorlamaları ve dili işlevsel olarak kullanmalarını amaçlamaktadır.

4.4.1.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünite (Geçmişten Günümüze) Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 2. Ünitesinde “Teknoloji Olmadan, Mucitlere Mektup, Ulaşım Aracı Tasarlama” olmak üzere yazmak becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Teknoloji Olmadan: Okuma becerisi ve yazma becerisi etkinlikleri birbirleriyle içerik bakımından benzerlik göstermektedir. Yazma etkinliğindeki konuları zenginleştiren farklı hususlarla temas ettiren sorular bulunmaktadır. Okuma metni sonrası yazma becerisini geliştirmeye yönelik sorulan açık uçlu sorular ile yama etkinliği arasında da benzerlik bulunmaktadır.

Mucitlere Mektup: Mevcut yazma becerisi etkinliğinin konusu okuma becerisi etkinliğinin konusu ile benzerdir. Dinleme etkinliği sonrasındaki cümle tamamlamaya yönelik etkinlikler de benzerlik göstermektedir. Konuşma etkinliğinin işlediği konu ve alıştırmaya tipleri de yazma etkinliğinin maddeleri açısından benzerdir.

Ulaşım Aracı Tasarlama: Ulaşım araçları üzerinde yapılandırılan beceri etkinlikleri işledikleri konu ve etkinlik soruları açısından birbirini tamamlayıcı konumdadır.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Teknoloji Olmadan: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin hayal gücünü harekete geçirme amacındadır. Etkinlik içinde yazma konusunun temelini oluşturan anahtar sorular akıcı bir yazı oluşturma gayesi etrafında oluşturulmuştur.

Mucitlere Mektup: Yazma etkinliği bireyin yaratıcı düşünmesini ve üretmesini sağlayan bir yapıya sahiptir. Yazma etkinliği bünyesinde yer alan sorular ile konu öğrenciye göre şekillendirilebilecek bir düzende tasarlanmıştır.

Ulaşım Aracı Tasarlama: Yazma becerisine yönelik etkinlikler bireyin yaratıcı düşünmesine olanak sağlayan ve öğrenciyi bu yönde teşvik eden bir konumdadır. Yazma etkinliğinin başlığından da anlaşılacağı üzere ortaya yeni bir ürün koyma ve kullanma amacıyla öncelenmiştir.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Teknoloji Olmadan: Teknoloji ve iletişim tabanı üzerine yapılandırılan ünite kapsamında tüm beceriler ve bu becerilere yönelik etkinliklerin öncesi ve sonrasındaki çalışmalar birbiri ile ilintilidir. Bu kapsamda birbiriyle uyumlu olarak ilerleyen etkinlik ve alıştırmaların yanı sıra yazma etkinliği içinde yönerge niteliğindeki sorularla süreç yönlendirilmiştir.

Mucitlere Mektup: Yazma etkinliği öncesi konuya yönelik değerlendirme ve tahmin etme amaçlı sorular bulunmaktadır.

Ulaşım Aracı Tasarlama: Yazma etkinliği öncesi konuya yönelik değerlendirme ve tahmin etme amaçlı sorular bulunmaktadır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 2. ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri iletişim ve teknoloji konularını işlemekte olup öğrencilerin ilgi alanlarına hitap etmektedir. İletişim ve teknoloji konusunda öğrencilerin görüş ve önerilerini ifade etmeleri talep edilmiştir. Gerçek iletişim ortamların ve ileri düzeyde Türkçe kullanımının gözetilerek öğrencilerin sürece katılımı hedeflenmiştir. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri bulunmaktadır. Bu kapsamda öğrencilerden güncel ve evrensel bir konu olan teknoloji ve iletişim ilişkisinin geçmişi ve geleceği ile ilgili metin oluşturmaları talep edilmiştir. Ayrıca açık uçlu sorularla diğer beceri etkinliklerine paralel olarak bu metin bünyesindeki görüş ve fikirlerin savunulması sağlanmıştır. Ünite kapsamındaki yazma etkinliklerinin öğrencilerin ileri düzeyde Türkçe kullanımını da gözettiği ve B2 düzeyinin biraz üstünde deyim ve mecazlar içeren okuma metinleriyle ilişkilendirildiği gözlemlenmiştir. Hedef kelimelerin diğer beceri etkinliklerinde olduğu gibi yazma becerisi etkinliklerinde de kullanımı özendirilmiştir.

4.4.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünite (Bir Yudum İnsan) Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesinde “Evleneceğim İnsan, Burçlar, Mektup Yazma” olmak üzere yazmak becerisine yönelik 3 ayrı

etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Evleneceğim İnsan: İnsan ilişkilerinin incelendiği ünite kapsamında diğer becerilere yönelik etkinlik, metin ve alıştırmalar ile yazma becerisi için uygulanan etkinlik konu ve içerik olarak uyumludur.

Burçlar: Renkler ve duygular etrafında şekillendirilen beceri etkinlikleri ile yazma becerisi etkinliğinde konu edinilen burç konusu renk ve duygu bağlamında sunulmuştur. Konu ve içerik olarak diğer beceri ve etkinliklerle uyumludur.

Mektup Yazma: Duygu konusu özelinde mektuplaşma ve arkadaşlık konuları işlenmiştir. Bu kapsamda diğer beceri ve etkinlikler işlenen konular bakımından yazma becerisi etkinliği ile uyumludur.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Evleneceğim İnsan: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce ve hayal gücünü harekete geçirecek yapıdadır. Etkinlik içinde verilen özellikler çerçevesinde yazılacak metin mekanik, birbirini tekrar eden özelliklerden uzaktır.

Burçlar: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce ve hayal gücünü harekete geçirecek yapıdadır. Burçlar ile ilgili farklı noktalar üzerinden öğrencinin fikir ve düşüncelerinin yazıya aktarılması talep edilmiştir.

Mektup Yazma: Yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce ve hayal gücünü harekete geçirecek yapıdadır. Bir durum, olay kurgusu etrafında özdeşleşen öğrencinin fikirlerini ifade etmesi istenmiştir.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Evleneceğim İnsan: Konu ile ilgi yazma çalışmasından önce yönlendirici soru ve konuyla ilgili tahmin yaptırma amaçlı sorular bulunmamaktadır.

Burçlar: Konu ile ilgi yazma çalışmasından önce yönlendirici soru ve konuyla ilgili tahmin yaptırma amaçlı sorular bulunmamaktadır.

Mektup Yazma: Konu ile ilgi yazma çalışmasından önce yönlendirici soru ve konuyla ilgili tahmin yaptırma amaçlı sorular bulunmamaktadır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 3. ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri öğrencilerin hedef dilde kendi fikirlerini ifade etmelerine zemin hazırlayan bir yapı tercih etmiştir. Ayrıca öğrencilerin yaratıcı yönlerini öne çıkaran yönü dikkat çekmektedir. Ünite kapsamındaki yazma etkinliklerinde öğrenciler serbest yazma türüne yönlendirilmiştir. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri bulunmaktadır. Öğrenciler bu edinimle çerçevesinde ilgi alanlarına giren konular hakkına serbest yazma stilinde mektup ve bilgilendirici metinler yazmış, kompozisyon türünde metinler oluşturmuşlardır. Yazma etkinlikleri öğrencilerin gündelik hayatta karşılaştıkları konular arasında olup burç, evlilik gibi evrensel konuları bünyesinde barındırmaktadır.

4.4.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünite (Bana Herşey Yakışır) Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 4. Ünitesinde “Kıyafet Seçimi, Evlilik Modası, Sosyal Kimlik ve Moda” olmak üzere yazmak becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Kıyafet Seçimi: Moda, giyim üzerine yapılandırılan ünite bünyesindeki yazma etkinliği diğer becerileri için seçilen etkinlikler ve metinler ile uyum içindedir.

Evlilik Modası: Salt olarak moda kavramının işlendiği ve diğer becerilerin de bu kavram etrafında yapılandırıldığı gözlenen bu bölümle yazma becerisi için tasarlanan etkinlik konu, içerik ve tema açısından uyumludur.

Sosyal Kimlik ve Moda: Kimlik ve moda ilişkisinin irdelendiği bu bölümde yazma etkinliği ve diğer beceriler için tasarlanan etkinlik ve sorular konu, işleyiş ve kapsam açısından uyumludur.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Kıyafet Seçimi: Kişisel tercihler üzerine yapılandırılan yazma etkinliği öğrenciyi düşündürmeye yöneliktir. Ayrıca yaratıcı gücünü harekete geçirici çık uçlu sorulardan faydalanılmıştır.

Evlilik Modası: Yazma etkinliği öğrencinin duygu düşünce, yorum ve algılarını harekete geçiren bir yapıya sahiptir. Öğrencilerin uyruklarına göre ülkelerindeki evlilik algısını ve geleneklerini yazılı olarak tanıtılmaları amaçlanmıştır.

Sosyal Kimlik ve Moda: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce ve hayal gücünü harekete geçirecek yapıdadır. Bireyin bildiği ve kategorize ettiği topluluklar hakkında oluşturması istenen metin yazma becerisi açısından mekanik yapıdan uzaktır.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Kıyafet Seçimi: Konu ile ilgili yazma çalışmasından önce yönlendirici soru ve konuyla ilgili tahmin yaptırma amaçlı sorular bulunmamaktadır.

Evlilik Modası: Konu ile ilgili yazma çalışmasından önce yönlendirici soru ve konuyla ilgili tahmin yaptırma amaçlı sorular bulunmamaktadır.

Sosyal Kimlik ve Moda: Konu ile ilgili yazma çalışmasından önce yönlendirici soru ve konuyla ilgili tahmin yaptırma amaçlı sorular bulunmamaktadır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 4. ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri moda teması etrafında yapılandırılmıştır. Yazma etkinlikleri bünyesinde evlilik ve sosyal kimlik konularının moda teması etrafında değerlendirilmesi istenmiştir. Ayrıca öğrencilerin ülkelerinde bu kavramların algılanışını kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde metin haline getirmeleri istenmiştir. Öğrenciler kendi kültürlerinde evlilik ve moda ilişkisinin Türkiye'deki durum ile benzerliklerini, farklılıklarını sınıf içinde paylaşmaları istenmiştir. Öğrencilerin kendilerini yazılı olarak ifade etmeleri, fikirlerinin savunmaları hedeflenmiş ve konuşma becerisi etkinliklerinde yazma becerisi etkinliklerinin konuları işlenerek diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş uyumu sağlanmıştır. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri kapsamında moda kavramı gibi aktüel ve evrensel bir konu yazma becerisi etkinliklerinin odağına yerleştirilmiş ve öğrencilerin belirli bir konu hakkındaki görüş ve önerileri yazılı olarak ifade etmeleri sağlanmıştır. Ünite kapsamındaki yazma becerisi etkinlikleri öğrencilerin ifade güçlerini ortaya çıkarmaya çalışan yönü dikkat çekmiştir.

4.4.1.5. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünite (Harikalar Diyarı) Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 5. Ünitesinde “Sunum Hazırlama, İstanbul'da Bir Tur, İcat Tasarlama” olmak üzere yazma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Sunum Hazırlama: Turistik yerlerin ve seyahat temasının işlendiği bu bölümde okuma, dinleme ve konuşma becerileri için hazırlanan etkinlik öncesi ve sonrasındaki alıştırmalar, uygulamalar yazma becerisi kapsamında sunum

hazırlamaya yönelik adım ve işleyiş için yardımcı olmaktadır. Ayrıca beceriler ekseninde etkinlikler ve sorular birbirini bütünlemektedir.

İstanbul'da Bir Tur: Mevcut yazma etkinliği ve diğer etkinlikler mimari eserler konusunu işlemekte olup etkinlik ve alıştırmalar da bu kapsamda hazırlanmıştır. Okuma becerisine yönelik etkinlik, soru ve alıştırmalar ile yazma becerisi içeriği benzerlik göstermektedir. Ayrıca konuşma becerisi için seçilen konu da yazma becerisi için tasarlanan madde başları içindedir.

İcat Tasarlama: Teknoloji ve tasarım üzerine yapılandırılan yazma etkinliği içerik ve alıştırmalar bakımından diğer becerilerle uyum içindedir. Okuma etkinliği sonrasındaki sorular ve etkinlikler ile yazma becerisi için geliştirilen etkinlik ile uyum içindedir.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Sunum Hazırlama: Turizm teması içinde tasarlanan yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce ve hayal dünyasını harekete geçirecek nitelikte olup mekanik tekrarlardan uzaktır.

İstanbul'da Bir Tur: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce ve hayal dünyasını harekete geçirerek özgün metinler oluşturmasını amaçlar niteliktedir. Turistik mekânlarla ilgili öğrencinin izlenimlerini, tarihsel geçmişlerini anlatan bir metin oluşturması talep edilmiştir.

İcat Tasarlama: Yazma etkinliğinin başlığından da anlaşılacağı üzere etkinlik içinde bireyin duygu, düşünce, yorum ve yargılarını harekete geçirici niteliklere sahiptir. Etkinliğin madde başlarını oluşturan sorular ile birey düşünme ve özgün fikirler üretmeye yönlendirilmiştir.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Sunum Hazırlama: Yazma çalışmasından önce yönerge, yönlendirici soru, konuyu tahmin etmeye yönelik soru bulunmamaktadır.

İstanbul'da Bir Tur: Gezi yazısı niteliğindeki yazma etkinliği öncesinde bilgileri organize etme ve tasarlamaya yönelik sorular bulunmaktadır.

İcat Tasarlama: Yazma etkinliğinin konusu gereği icat için duyulabilecek gereksinimlerin düşünülmesi, atılacak adımların planlanması ve ihtiyaçların karşılanmasına yönelik yönlendirici ve toparlayıcı sorular eşliğinde yazma etkinliği icra edilmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 5. ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri öğrencilerin görüş ve fikirlerini ifade etmeleri ve savunmalarına yönelik olarak hazırlandığı göze çarpmaktadır. Yazma etkinliklerinde öğrencilerin Hem Türkiye'de hem de kendi ülkelerinde olan turistik mekânlarla ilgili araştırma yapmaları ve sunum haline getirmeleri talep edilmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin kültürlerarası karşılaştırma yaparak kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde metinler oluşturmaları amaçlanmıştır. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri kapsamında öğrencilerden sunabilecekleri metinler oluşturmaları talep edilmiştir. Ayrıca yaratıcı yazma türünde öğrencilerin icat etmek istedikleri bir aletle ilgili metin oluşturmaları talep edilmiştir. Diğer dil becerileri ile konu ve işleyiş açısından uyumlu olan yazma becerisi etkinliği konuşma becerisi etkinlikleri konu bakımından doğrudan ilişkilidir.

4.4.1.6. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünite (Şaşırtım Kaldım) Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 6. Ünitesinde “Dil Yanlışları, Reklam Metni Yazma, Bilmediklerimiz” olmak üzere yazma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Dil Yanlışları: Yazma becerisi için hazırlanan etkinlik ve diğer dil becerileri için geliştirilen etkinlikler, metinler arasında benzerlik kısıtlıdır. Okuma metni sonrasında açık uçlu sorular ile insan vücudu ile ilgili bilgiler sorgulanmış, dinleme becerisinde ise geleneksel Türk tiyatrosu öğeleri incelenmiş, yazma becerisinde ise dil öğreti sürecinde yanlış anlaşılan durumlar incelenmiştir. Bu kapsamda sadece dinleme ve yazma etkinliklerinin konu bakımından benzerlikler gösterdiği söylenebilir.

Reklam Metni Yazma: Yazma becerisi için hazırlanan etkinlik ve diğer dil becerileri için geliştirilen etkinlikler, metinler arasında benzerlik konu ile kısıtlıdır.

Bilmediklerimiz: Bilgi teması ve sunum havasının hâkim olduğu bu bölümde mevcut yazma etkinliği içinde bilginin kullanımı ve sunulması üzerinde durulmuştur. Diğer beceri etkinliklerinde de bilgi ve kullanım alanları üzerinde durulmuş dolayısıyla konu bakımından benzerlikler mevcuttur.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Dil Yanlışları: Derin ve zengin anlam boyutları içeren Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesi sürecinde öğrencilerin dil yanlışları üzerine durulmuştur. Bu kapsamda bir metin oluşturmaları istenmiştir. Dolayısıyla oluşturulacak metin mekanik tekrarlardan uzak olması hedeflenmiştir.

Reklam Metni Yazma: Yazma etkinliğinin başlığı ve kapsamından anlaşılacağı üzere bireyin yaratıcılığını kullandığı, özgün ifadelerine yer verdiği bir metin oluşturması amaçlanmıştır.

Bilmediklerimiz: Yazma etkinliğinin konusu ve yönergede istenenler çerçevesinde öğrencinin duygu, düşünce ve kendini ifade etme becerilerini harekete geçirmek öncelenmiştir.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Dil Yanlışları: Mevcut yazma etkinliğinden önce örnek durumlar verilmiş ve bu çerçevede metnin oluşturulması talep edilmiştir.

Reklam Metni Yazma: Mevcut yazma etkinliğinden önce örnek durumlar verilmiş ve bu çerçevede metnin oluşturulması talep edilmiştir.

Bilmediklerimiz: Mevcut yazma etkinliğinden önce yönlendirici sorular ve konuyu tahmin etmeye yönelik sorular bulunmamaktadır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 6. Ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini, görüşlerini savunmalarını ve yaratıcı yönlerini kullanmalarını amaçlamıştır. Bu kapsamda öğrencilere kendi ilgi alanlarında bir konuda serbest yazma etkinliği yapılmış, görsellerle bu metni desteklemeleri istenmiştir. Diğer yazma etkinliğinde reklam metni oluşturularak hedef dili üst düzeyde kullanmaları için zemin oluşturulmuş olup hedef kelimeleri etkinlik içinde kullanmaları talep edilmiştir. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri kapsamında öğrenciler kendi görüş ve önerilerini farklı materyallerle destekleyerek savunmaları hedeflenmiş ve yazma etkinlikleri için seçilen aktüel ve evrensel konularda icra edilmek istenmiştir. Ayrıca yanlış anlama ve dil yanlışları ile ilgili yazma etkinliği ile ileri düzeyde Türkçe kullanımı için olası hatalar giderilmeye çalışılmıştır. Yazma etkinlikleri genel olarak öğrencilerin işlevsel ve akademik dil kullanımı için geliştirici etkinlikleri bünyesinde barındırdığı gözlemlenmiştir.

4.4.1.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç Ve Önerileri

Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan materyaller ve genel dil eğitimi açısından benimsenen temel kanı yazma becerisinin diğer becerilere göre en zor kavranan beceri olduğu yönündedir. Bu kapsamda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Seti ders kitabı bünyesinde yazma becerisi üzerinde özenle durulduğu gözlemlenmiştir. Yazma becerisi için diğer beceriler bünyesinde geliştirilen etkinlik ve sorular ile yazma etkinliği için gerekli alt yapı ve ön hazırlığın inşa edilmeye çalışıldığı gözlemlenmiştir. Gerek açık uçlu sorular aracılığı ile gerekse doğrudan yazma etkinliği bünyesinde öğrencinin mevcut ünite içinde konuya yönelik alt yapısı

aşamalı olarak kuvvetlendirilmiş ve en son yazma becerisi bünyesindeki etkinliklerle bu yapının somutlaştırılması ve bir ürüne dönüştürülmesi için çaba sarf edildiği gözlemlenmiştir. Metinler öncesinde verilen hedef kelime listelerinin daha önceden bağlam içinde kullanılması ve sonrasında yazma becerisi kapsamındaki etkinlik konularında da bu kelimelerin kullanılmasına yönelik çaba öğrencinin kelime haznesini geliştirmeye yöneliktir. Ayrıca öğrenilen kelimelerin kalıcılığının sağlanması da amaçlanmıştır. Yazma etkinliklerinin öğrencinin bilgi, duygu, düşünce ve fikirlerini ifade etmeye yönelik olması sürecin mekanik ve kendini tekrarlayan bir döngüden uzaklaşmasını sağlamıştır. Öğrencinin ünite kapsamında edindiği bilgi ve tecrübeleri kendi birikimleriyle harmanlayarak yazma becerisi etkinlikleriyle ürüne dönüştürmesi amaçlanmıştır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Seti ders kitabı bünyesinde yer alan yazma etkinlikleri öğrencinin ihtiyaçlarına hitap etmesi ve yabancı dil kullanımının işlevsel özelliklerini barındırması açısından oldukça başarılı bir çizgidedir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Seti ders kitabı bünyesindeki yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan öneriler aşağıdadır:

- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Seti ders kitabı bünyesinde yazma etkinlikleri genelde yaratıcı yazma, özet ve cümle tamamlama tipinde olduğu gözlemlenmiştir. Bu kapsamda kavram havuzundan seçerek yazma, özet çıkarma, paragraf tamamlama, betimleme gibi yazma etkinliklerinin kullanılması yazma becerisi etkinliklerini monotonluktan uzaklaştıracaktır.
- Ünite bünyesinde yer alan yazma becerisi etkinlikleri okuma becerisi dışındaki becerilerle de ilişkilendirilerek ünite bütünlük sağlanmalıdır. Konuşma becerisi özelinde konuya göre hazırlıklı konuşma metinleri hazırlanarak, dinleme becerisi içinde not alarak dinleme türü tavsiye edilebilir. Bu kapsamda temel beceriler için geliştirilen hazırlık çalışmaları ve etkinlik sonrası çalışmaların gözden geçirilmesi faydalı olacaktır.
- Yazma becerisi etkinliklerinde kullanılan stratejiler seviyelere göre gözden geçirilmesi faydalı olacaktır. Temel seviyede gezi yazısı, özetleme gibi yazma etkinlikleri tercih edilebilir. İleri seviyede ise yaratıcı yazıların kullanılması, tahkiyeli eserlerin yazdırılması tercih edilebilir.
- Türkçe öğrenen yabancıların büyük çoğunluğunun öğrenci olduğu ve akademik amaçlarla dilimizi öğrendiği göz önüne alınırsa ders kitaplarında yazma eğitimi

kapsamında imla ve noktalama işaretleri için de etkinliklerin oluşturulması ve yazma becerisinin gelişiminin bu kapsamda sürdürülmesi öğrenciler ve dil öğretim süreci açısından faydalı olacağı öngörülmektedir.

- Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma eğitimi kapsamında ne yazacaklarından öte nasıl yazacakları üstünde durulması gereken konudur. Batı dillerinin öğretimi kapsamında bu konu ile ilgili alıştırmalar ve egzersizler dikkat çekmektedir. İngilizce özelinde olduğu gibi Türkçede de metin yapısı hakkında bilgiler vererek alıştırmalar eşliğinde yazma eğitimi verilmesi öğrenci açısından faydalı olacağı öngörülmektedir.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Seti ders kitabı bünyesinde bulunan yazma etkinliklerinin zaman boyutunda oldukça geniş kesitler isteyebileceği öngörülmektedir. Bu kapsamda yazma etkinliklerinin zamanlama ve planlama açısından yönergelerin daha açıklayıcı hale getirilmesi süre yönetimi açısından faydalı olabileceği öngörülmektedir.

4.4.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Yazma Becerisi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.4.2.1. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 1. Ünitesi (Mesleğimde İlerliyorum) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde “Eleman Aranıyor, Başarının Formülü, Katılım Mektubu” olmak üzere yazma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Eleman Aranıyor: İş hayatı ve mesleklerin konu edinildiği ünite genelinde mevcut yazma etkinliği ve diğer becerilerin etkinlikleri uyum içindedir. Okuma becerisi sonrasında yazma becerisine yönelik hazırlanan açık uçlu sorular ile mevcut yazma etkinliği arasında konu ve tema açısından benzerlik mevcuttur. Ayrıca bağımsız

olarak verilen kelimeleri cümle içinde kullandırmaya yönelik etkinlik ile de benzerlik bulunmaktadır.

Başarının Formülü: Başarı temasıyla yapılandırılan beceri etkinlikleri genel olarak birbirleriyle uyum içindedir. Etkinlik ve alıştırmalar tipleri farklılaşsa da açık uçlu sorular ve özet çıkarmaya yönelik yazma çalışmaları ile içerik boyutunda da uyum yakalanmıştır.

Katılım Mektubu: Kurumlar ve başvurular çerçevesinde tasarlanan yazma etkinliği diğer beceriler ile uyum içindedir. Etkinlik öncesinde bir başvuru metni örneği üzerinde durulmuş ve kilit noktaları öğrenciye aktarılmaya çalışıldığı gözlemlenmiştir.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Eleman Aranıyor: İş ve iş dünyası üzerine tasarlanan yazma etkinliği öğrencinin bir iş başvurusunda dikkat etmesi gereken noktalar üzerinde durmuştur. Bu kapsamda bir işverenle öğrencinin özdeşleşmesi talep edilmiş ve işe alınacak kişide olması gereken özelliklerin yazılması istenmiştir. Bu kapsamda mevcut yazma etkinliği bireyin duygu, düşünce ve değer yargılarını harekete geçiren mekanik tekrarlardan uzak bir yapıdadır.

Başarının Formülü: Bireyin kendini başarıya götüreceğine inandığı etmenleri anlamlı bir metin haline getirmesi talep edilmiştir. Yazma etkinliği mekanik tekrarlardan uzaktır. Yazma etkinliği bireyin duygu, düşünce, fikir ve yaratıcılığını kullanmasını amaçlamaktadır.

Katılım Mektubu: Mevcut yazma etkinliği mekanik tekrarlardan kaçınmıştır. Ancak kalıp bilgiler talep edildiği için etkinlik yaratıcılıktan uzaktır.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Eleman Aranıyor: Serbest okuma metni sonrası hazırlanan etkinlikler bünyesinde yazma etkinliğinin konu ve içerik açısından ön hazırlığı niteliğinde çalışmalar

yapılmış ve öğrenci yönlendirilmiştir. Ayrıca yazma etkinliği öncesinde bulunan yönlendirici sorularla öğrenci için yazma konusu netleştirilmiştir.

Başarının Formülü: Yazma etkinliği öncesinde yönlendirici sorular bulunmamaktadır. Fakat diğer beceri ve serbest okuma etkinlikleri konuya aşinalık kazandırma amacıyla çeşitli soru ve alıştırmalar içermektedir. Bu soru ve alıştırmaların öğrenciyi yazma etkinliği açısından hatırı sayılır derecede donanımlı hale getirebilecek konumda olduğu düşünülmektedir.

Katılım Mektubu: Yazma etkinliği öncesinde yönlendirici sorular, içeriğin nasıl oluşturulacağı ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. Ayrıca yazma etkinliği öncesinde diğer beceri ve serbest okuma etkinlikleri öğrenciyi yazma etkinliği açısından donanımlı hale getirmeyi amaçlamıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 1. ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri öğrencilerin gündelik hayatta karşılaşma olasılıkları yüksek olan konular etrafında şekillendirilmiştir. İş başvurusunda kullanacakları dil, üslup ve özgeçmiş hazırlama konuları diğer dil becerileri ile bağlantılı şekilde yazma becerisi etkinliğinin temasını oluşturmaktadır. Ayrıca hedef kelime listeleri ile okuma metinlerinde verilen başarılı işadamlarının temel özelliklerini barındıran biyografi metinleri oluşturmaları öğrencilerden talep edilmiştir. Yazma etkinlikleri diğer dil becerileri ile konu ve işleyiş olarak uyumlu olup özellikle okuma becerisi etkinliklerinde bulunan metinlerle yazma becerisi etkinlikleri arasındaki uyum öne çıkmaktadır. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri kapsamında öğrencilere gündelik hayatta sık sık kullanacakları iş başvurusu yapma ve oluşturdukları metinlere göre dil ve üslup kullanma ile ilgili yazma etkinlikleri düzenlenmiştir. Bu kapsamda mevcut yazma etkinlikleri öğrencilerin dili işlevsel olarak kullanmalarını hedeflemiştir. Ayrıca öğrencilere kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde hem Türk bilginleri hakkında hem de diğer Batı bilginleri hakkında bilgi verilmiştir.

4.4.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 2. Ünitesi (Değerlerimiz) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 2. ünitesinde “Düğün, Doğum Günüm, Gece Oyunları” olmak üzere yazma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Düğün: Düğün kavramının farklı kültürlerde algılanış şekli ve geleneksel tören şekilleri etrafında yapılandırılan üniteye diğer beceri etkinlikleri ve yazma becerisi etkinlikleri konu ve içerik bakımından uyum içindedir. Düğün isimli yazma etkinliği bünyesinde düğün kavramının geleneksel algısının yazılı olarak ifade edilmesi talep edilmiştir. Dinleme ve okuma etkinliklerinde de farklı düğün gelenekleri üzerine etkinlik ve alıştırmalar yapılmıştır. Ayrıca okuma sonrası açık uçlu sorular ile metnin özeti mahiyetinde çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Doğum Günüm: Doğum günü çerçevesinde arkadaşlık, dostluk ve hediyeleşme gibi konuların işlendiği beceri etkinlikleri içerik ve konu olarak birbirleriyle uyumludur. Okuma metni sonrası etkinliklerde yapılan özetleme çalışması ile yazma etkinliği açısından ön hazırlık konumundadır. Ayrıca konuşma etkinlikleri çerçevesinde verilen kelimeler kullanım açısından yazma becerisi için de kaynak konumundadır. Bu kapsamda yazma etkinliği için tercih edilen tamamlama türü ile edinilen bilgi ve birikimin çıktı haline dönüştürülmesi amaçlanmıştır.

Gece Oyunları: Komşuluk teması ve değerler üzerinden yapılandırılan etkinlikler konu ve içerik bakımından birbiriyle uyumludur. Yazma etkinliği ve diğer etkinlikler konu işleyişi açısından birbirini tamamladıkları gibi kelime haznesi açısından da birbirlerini destekledikleri gözlemlenmiştir.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha

çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Düğün: Geleneksel değerler etrafında yazılması talep edilen metin bireyin duygu, düşünce, fikirlerinden yararlanarak mekanik tekrarlardan uzak bir yapıdadır. Diğer becerilerin etkinlik ve alıştırmaları ile konu hakkında edinilen bilgiler ve tecrübelerin sentezi ile yazma etkinliği planlanmıştır.

Doğum Günüm: Yazma becerisi etkinliği bireyin duygu, düşünce ve yorum gücünü kullanmasını öncelediği gibi mekanik tekrarlardan uzaktır.

Gece Oyunları: Yazma etkinliği mekanik tekrarlardan uzak bireyin duygu, düşünce ve fikirlerini kullanarak özgün bir metin oluşturmasını amaçlayan yapıya sahiptir.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Düğün: Etkinlik öncesinde yazma konusu hakkında kısaca bilgi veren bir metin bulunmakta olup metnin bu kapsamda yapılandırılması istenmiştir. Ayrıca yönlendirici soru ve yönerge etkinlik öncesinde bulunmamaktadır.

Doğum Günüm: Yazma etkinliği öncesinde yönlendirici soru, yönerge, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat konu itibarıyla önceki etkinlikler ve alıştırmalar aracılığı ile yazma etkinliğinin konusuna yönelik öğrencide belirli bir intibanın oluşması muhtemeldir

Gece Oyunları: Yazma etkinliği öncesinde yönlendirici soru, yönerge, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat konu itibarıyla önceki etkinlikler ve alıştırmalar aracılığı ile yazma etkinliğinin konusuna yönelik öğrencide belirli bir intibanın oluşması muhtemeldir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 2. ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri zengin kültürel öğeleri bünyesinde barındırmaktadır. Düğün kültürü ile ilgili öğrencilerin kendi ülkelerindeki gelenekler ve merasimlerin yazılı olarak ifade edilip benzerliklerin ve farklılıkların anlatılması istenmiştir. Gece oyunlarının diğer beceri etkinlikleri bünyesinde Türkiye'deki yeri ve önemine değinilmiş olup öğrencilerden kendi ülkelerindeki benzer oyunları metinlerde ifade etmeleri talep edilmiştir. Öğrencilerin ileri düzeyde Türkçe kullanımı için hedef

kelime listeleri, deyimler, atasözleri diğer beceri etkinliklerinde olduğu gibi yazma etkinliklerinde de kullanımı özendirilmiştir. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri kapsamında öğrencilerin kendilerini yazılı olarak ifade etmeleri ve görsellerle bu metinleri desteklemeleri amaçlanmıştır. Kültürlerarası karşılaştırmaların yapıldığı yazma etkinlikleri aynı zamanda öğrencilerin yaratıcı güçlerini kullanmalarını da hedeflemiştir. Diğer beceri etkinlikleri ile konu ve içerik olarak uyumlu olan yazma etkinliklerinin okuma ve konuşma becerileri ile olan içerik uyumu ayrıca öne çıkmaktadır.

4.4.2.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 3. Ünitesi (Bir Ömür Böyle Geçti) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesinde “Sevgili Çocuğum, İş Başvurusu, Belediye Başkanı” olmak üzere yazma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Sevgili Çocuğum: Ömür ve zaman kavramının insan ilişkileri içindeki yeri üzerine yapılandırılan ünite ve beceri etkinlikleri konu ve içerik bakımından uyum içindedir. Beceri alanları sonrasında yapılan etkinlikler bünyesinde yazma becerisine yönelik olarak yargı birleştirme ve cümle tamamlama etkinlikleri öğrencini yazma konusuna yönelik bilgi ve tecrübesini pekiştirici niteliktedir.

İş Başvurusu: Yazma etkinliğinin başlığından da anlaşılacağı üzere öğrenciden herhangi bir kurum, kuruluşa iş başvurusu yaparken kullanacağı kişisel bilgileri ve vasıflarını barındıran bir metin hazırlaması istenmiştir. Bu kapsamda okuma etkinliği bünyesinde verilen bir başvuru metni yazma etkinliğinin alt yapısını oluşturmaktadır. Konuya has temel noktalar açık uçlu sorular ile vurgulanmış yazma etkinliğinin yol

haritası çizilmiştir. Bu kapsamda mevcut yazma etkinliği diğer beceri alanlarının etkinlik ve alıştırmaları ile konu ve içerik bakımından uyumludur.

Belediye Başkanı: Yaşlılık konusu üzerinde duran temel beceri alanlarının etkinlikleri yazma etkinliğinin konu ve içeriği ile uyumludur. Yazma etkinliği bünyesinde öğrencilerden belediye başkanına yaşlılar için yapabileceklerine yönelik bir mektup yazmaları talep edilmiştir. Konuşma etkinliği bünyesinde de öğrencilerin yaşlılarla özdeşleşerek gençlere tavsiyelerde bulunmaları istenmiştir. Ayrıca okuma etkinlikleri de benzer konu ve durumlar işlenmiştir.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Sevgili Çocuğum: Anne, baba rolüyle özdeşleşen öğrencinin duygu, düşünce ve yorumlarından faydalanarak gelecekteki çocuğuna yazdığı mektubu konu edinen bu yazma etkinliği mekanik tekrarlardan uzak, öğrencinin yaratıcı yönünü harekete geçirici niteliktedir.

İş Başvurusu: İş başvurusu için yazılması istenen bu metin içeriği gereği standart bilgilerden oluşmaktadır. Kişinin vasıfları ve yeterliliklerinin sıralandığı metin bireyin duygu, düşünce ve fikirlerinden minimum düzeyde faydalandığı gibi mekanik tekrardan da uzaktır.

Belediye Başkanı: Yaşlılık konusu üzerinde duran ve bu konu hakkında bilinç aşılama hedefleyen yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce, fikir ve yorumlarını harekete geçirerek özgün bir yazı elde etmeyi amaçlamaktadır. Kendini tekrar eden mekanik yapıdan uzaktır.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Sevgili Çocuğum: Yazma etkinliği öncesinde yönlendirici soru, yönerge, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır.

İş Başvurusu: Yazma etkinliği öncesinde yönlendirici soru, yönerge, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Ancak yazma etkinliğinin temel noktalarını oluşturan madde başları verilmiş ve etkinlik yönlendirilmek istenmiştir.

Belediye Başkanı: Yazma etkinliği öncesinde konuyu yönlendirecek ön bilgi mahiyetinde bir soru bulunmaktadır. Yönerge ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru ise bulunmamaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri dili işlevsel olarak kullandırmayı özendirilmektedir. Ayrıca değerler eğitimi açısından yaşlılar ve ebeveyn olma konularının işlendiği yazma etkinlikleri de bulunmaktadır. Öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini ve savundukları görüşü destekleyecek materyaller bulmaları talep edilmiş olup yazma becerisi etkinlikleri okuma becerisi etkinlikleri ile bağıntılıdır. “Kulak ardı etmek, haksızlık etmek, dile getirmek, torun, evlat, inanış, gebelik” gibi kelime ve deyimler yazma etkinlikleri içinde kullanılarak öğrencilerin kelime hazneleri zenginleştirilmeye çalışılmış ve ileri düzeyde Türkçe kullanımı için alt yapı oluşturulmak istenmiştir. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri kapsamında öğrencilerden ilerde belediye başkanı olmaları durumunda yaşlılar için neler yapabileceklerini yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin hedef kelimeleri ve yaratıcı yönlerini kullanarak görüş ve önerilerini destekleyen olgularla yazma etkinliğini icra etmeleri amaçlanmıştır. Ek olarak diğer beceri etkinliklerinde konu ile ilgili malzemeler yazma etkinliğinde kullanacak şekilde sunulması öğrenciler için kolaylık oluşturmuştur.

4.4.2.4. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 4. Ünitesi (Mutfakta Kim Var) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 4. Ünitesinde “Nerede Yiyelim? , Benim Yemeğim, Müjde” olmak üzere yazma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Nerede Yiyelim? : Yiyecekler ve yemek kültürü üzerinde duran temel beceri etkinlikleri ile yazma etkinliği konu ve içerik bakımından uyumludur. Serbest okuma parçası etkinlikleri ile yazma becerisi etkinlikleri içerik açısından benzerlikler taşımaktadır. Yazma etkinliği bünyesinde bir lokantanın negatif yönleri üzerinde durulurken başka bir lokantanın pozitif yönleri üzerinde durulmuştur. Konuşma etkinliğinde de lokantada geçen bir diyalog seçilmiş ve uyum sağlanmıştır.

Benim Yemeğim: Öğrencinin beğendiği bir yemek tarifinin konu olarak kullanıldığı yazma etkinliği diğer beceriler ile konu ve içerik bakımından uyumludur. Diğer beceri alanlarında kullanılan cümle tamamlama etkinlikleri ile mevcut yazma etkinliği etkinlik türü açısından da benzerdir.

Müjde: Yemek pişirme sanatı üzerinde duran beceri etkinlikleri ve yazma etkinliği konu ve içerik bakımından birbiriyle uyumludur. Mevcut yazma etkinliğinde metin tamamlama türü tercih edilmiş, dinleme becerisinin akabinde ve serbest okuma parçası sonrasında metin tamamlama türünde etkinlikler ile yazma becerisinin gelişimi hedeflenmiştir.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Nerede Yiyelim? : Yazma etkinliği öncesinde verilen önbilgiler aracılığı ile etkinliğin temel hareket noktaları öğrencinin zihninde canlandırılmış; öğrencinin yorum, düşünce, yaratıcılık özellikleri, şahsi çıkarımlardan faydalanarak mekanik tekrarlardan uzak özgün bir ürün ortaya çıkarmasını amaçlamıştır.

Benim Yemeğim: Öğrencinin beğendiği bir yemek tarifinin konu olarak kullanıldığı yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce ve yorum gücünü kullanmasını amaçlamaktadır. Öğrencinin yaratıcı özelliklerini öne çıkarmasına yardımcı olur niteliktedir. Mevcut yazma etkinliği mekanik tekrarlardan uzaktır.

Müjde: Öğrencilerden mensubu oldukları toplumda ünlü olan bir yemeğin tarifini yazmaları talep edilmiştir. Yapı olarak yaratıcılık özelliğinin fazlaca ön plana

çıkarmak bir yapıda olmayan yazma etkinliği mekanik tekrarlardan da uzak konumdadır. Daha çok öğrencinin sırlama ve organize edebilme uğraşlarını ön plana çıkarmaktadır.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Nerede Yiyelim? : Yazma etkinliği öncesinde yönlendirici soru, yönerge, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Fakat metin tamamlama türünün tercih edildiği yazma etkinliği bünyesindeki metinini yönlendirme gücü oldukça etkilidir.

Benim Yemeğim: Yazma etkinliği öncesinde konuyu yönlendirecek ön bilgi mahiyetinde bir soru bulunmaktadır. Yönerge ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru da bulunmamaktadır.

Müjde: Yazma etkinliği öncesinde konuyu yönlendirecek ön bilgi mahiyetinde bir soru bulunmaktadır. Yönerge ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru da bulunmamaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 4. ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri öğrencilerin dili işlevsel olarak kullanmalarını özendirici niteliktedir. Yemek kültürünün tema olarak seçildiği yazma etkinlikleri öğrencilerin kendi yemek kültürleri ile Türkiye'nin yemek kültürü hakkında karşılaştırmaların yapılmasını talep edip benzerliklerin, farklılıkların yazılı olarak ifade edilmesini istemiştir. Okuma ve konuşma becerisinin doğrudan yazma becerisi etkinlikleri ile desteklendiği ve dinleme becerisi etkinlikleri ile de konu ve işleyiş açısından yazma becerisi etkinliklerinin uyum içinde olduğu gözlemlenmiştir. Yazma etkinliklerinin de öğrencilerin hedef dilde elektronik ortamda nasıl yazışma yapacakları da ayrıca etkinliğin konusu olarak seçilmiştir. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri kapsamında öğrencilerin yemeklerle ilgili ayrıntılı bilgi vermeleri, tarif yapmaları ve karşıdaki kişiyi ikna etme gayesi ile yazma etkinlikleri oluşturulmuştur. Genel olarak

yazma etkinliklerinde öğrencilerin gündelik hayatta karşılaştıkları konular seçilmiş ve öğrencilerin dili işlevsel olarak kullanmaları amaçlanmıştır.

4.4.2.5. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 5. Ünitesi (Tercihiniz Nedir?) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 5. Ünitesinde “Tatilim, Büyük Seçim, Sanatımız” olmak üzere yazma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Tatilim: Yaşama alanları ve bu alanlar üzerine bireysel tercihlerin konu olarak işlendiği etkinlikler ve alıştırmalar yazma becerisi için geliştirilen etkinlikle uyumludur. Öğrencinin tatil tasavvurunu yazılı olarak beyan etmesini talep eden etkinlik ile serbest okuma etkinliği sonrasındaki yazma becerisine yönelik açık uçlu soruya verilecek yazılı cevap kapsam olarak benzerlik göstermektedir. Ayrıca dinleme etkinliği sonrasındaki alıştırmalarda konu ve işleyiş bakımından benzerdir.

Büyük Seçim: Karşı cins ile iletişim ve insani ilişkileri ele alan beceri alanları yazma becerisi etkinlikleri ile uyum içindedir. Kadınlar ve erkeklerin karakteristik özelliklerinin kategorize edildiği etkinlikler görülmektedir. Karşı cinste aranan ve daha önce kategorize edilen özellikler ışığında yazılı bir ürünün ortaya çıkarılması amaçlanmıştır

Sanatımız: Sanat, sanat eseri ve sanatçılar etrafında yapılandırılan beceri alanları etkinlikleri ile yazma becerisi etkinlikleri konu, içerik ve etkinlik türleri açısından benzerdir. Öğrencilerden ülkelerinde yaygın olan bir el sanatı hakkında yazmasını talep eden etkinlik diğer beceri alanları ile ilişki içindedir. Serbest okuma etkinliği ve etkinlikleri konu, içerik ve yazma becerisine yönelik yazma türü açısından yazma etkinliği ile benzerlikler barındırmaktadır.

2)Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Tatilim: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce, yorum ve yaratıcılığını harekete geçirecek yapıda olup mekanik tekrarlardan uzaktır.

Büyük Seçim: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce, yorum ve yaratıcılığını harekete geçirecek yapıda olup mekanik tekrarlardan uzaktır.

Sanatımız: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce, yorum ve yaratıcılığını harekete geçirecek yapıda olup mekanik tekrarlardan uzaktır.

3)Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Tatilim: Yazma etkinliği öncesinde yönlendirici soru, yönerge, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır.

Büyük Seçim: Yazma etkinliği öncesinde konuyu yönlendirecek ön bilgi mahiyetinde bir soru bulunmaktadır. Yönerge ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru da bulunmamaktadır.

Sanatımız: Yazma etkinliği öncesinde konuyu yönlendirecek ön bilgi mahiyetinde bir soru bulunmaktadır. Yönerge ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru da bulunmamaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 5. ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri ünite bünyesinde bulunan diğer beceri etkinliklerine göre sayısal olarak daha fazladır. Öğrencilerin yazma becerisinde hedef dili işlevsel olarak kullanmaları ve kelime haznelerini geliştirmeleri gözetilmiştir. Bu kapsamda yazma etkinlikleri öncesinde sanat, kültür, aile hayatı, arkadaşlık ile ilgili kelimeler verilmiş ve bu kelimelerin kullanımı diğer beceri etkinlikleriyle birlikte özendirilmiştir. Sanatla ilgili yazma etkinliğinde öğrencilerin kendi ülkelerinde yaygın olan bir el sanatını anlatmaları talep edilmiştir. Ayrıca kültürlerarası karşılaştırma imkânı da öğrencilere bu kapsamda sunulmuştur. İşlevsel dil özelliklerini yazılı dilde kullanma amacıyla öğrencilerin eşlerinde olmasını istedikleri özellikler ve tatilde yaptıkları

etkinlikleri yazılı olarak aktarmaları talep edilmiştir. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri öğrencilerin ilgi alanları dikkate alınarak ve dili işlevsel olarak kullanmaları hedeflenerek yazma etkinlikleri düzenlenmiştir. Tatilim isimli yazma etkinliği görseller ile desteklenerek öğrencilere yazma sürecinde yardımcı materyallerle desteklenmiştir. Diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş olarak uyumlu olan etkinlikler birbiriyle bağlantılıdır. Yazma etkinliklerinde genel olarak öğrencilerin tatil, evlilik, eş seçimi, sanat gibi güncel konularda kendilerini ifade etmeleri amaçlanmıştır. Ayrıca öğrencilerin bu konularla ilgili düşüncelerini yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir.

4.4.2.6. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 6. Ünitesi (Neler Oluyor Hayatta?) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 6. Ünitesinde “Doğal Afet, Sana Göre Bana Göre, Tıbbi Terimler” olmak üzere yazma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Doğal Afet: Doğal afet konusunun geniş bir şekilde işlendiği beceri alanları ile yazma etkinliğinin içerik, konu ve etkinlik alıştırmaları bakımından uyumlu olduğu gözlemlenmiştir. Yazma etkinliği bünyesinde verilen görseller ile okuma etkinliği arasında benzerlikler bulunmaktadır. Yazma etkinliği için verilen çeşitli görseller ile okuma etkinliği bünyesinde verilen eşleştirme etkinliği birbirini tamamlar niteliktedir. Ayrıca konuşma etkinliği ile serbest okuma parçası da eşleştirme etkinliği düzenlemiş; yazma etkinliğindeki görsellerle ilgisi bulunan kavramlardan faydalanma yoluna gidilmiştir.

Sana Göre Bana Göre: Başarı kavramının ele alındığı beceri etkinlikleri ile yazma etkinliği arasında konu, içerik ve etkinlik türü açısından uyum vardır. Yazma etkinliğinde sıralanan görüşlerden birinin seçilmesi ve gerekçeleri ile açıklanması talep edilmiştir. Dinleme ve konuşma etkinlikleri için de kavramlar verilmiş, seçilen kavramın seçilme gerekçesi talep edilmiştir

Tıbbi Terimler: İlginç ve sıra dışı bilgiler çerçevesinde yapılandırılan beceri etkinlikleri ile yazma etkinliği konu, içerik ve etkinlik türleri bakımından benzerdir. Mevcut yazma etkinliğinde konu ile ilgili kavramlar hakkında bir haber metni oluşturulması talep edilmiştir. Okuma etkinliğinde de benzer kavramlar ile ilgili haber metinleri aktarılmış öğrenci için gerekli alt yapı hazırlanmaya çalışılmıştır.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Doğal Afet: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce, yorum ve yaratıcılığını harekete geçirecek yapıda olup mekanik tekrarlardan uzaktır. Mevcut yazma etkinliğinde verilen görseller öğrenci için dayanak noktası olmuş ve bu görseller etrafında yazma etkinliği kişisel görüş ve yorumlara açık hale getirilmiştir

Sana Göre Bana Göre: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce, yorum ve yaratıcılığını harekete geçirecek yapıda olup mekanik tekrarlardan uzaktır. Etkinlik bünyesinde sıralanan yargılar ve bu yargılar arasından seçilen yargının desteklenme gerekçeleri ayrıntılarıyla öğrenciden yazılı olarak istenmiştir.

Tıbbi Terimler: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce, yorum ve yaratıcılığını harekete geçirecek yapıda olup mekanik tekrarlardan uzaktır.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Doğal Afet: Yazma etkinliği öncesinde kısa bilgi verilmiş görseller ile ilişkilendirilmesi istenmiştir. Araştırma yapılacak konuya yönelik yönerge niteliğinde kısa, öz bir cümle de mevcuttur.

Sana Göre Bana Göre: Yazma etkinliği öncesinde konuyu yönlendirecek ön bilgi mahiyetinde bir soru bulunmaktadır. Yönerge ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru da bulunmamaktadır. Etkinlik çerçevesinde verilen yargılardan hangisinin desteklendiği gerekçeleriyle yazılı olarak istenmiştir.

Tıbbi Terimler: Yazma etkinliği öncesinde konuyu yönlendirecek ön bilgi mahiyetinde bir soru bulunmaktadır. Yönerge ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru da bulunmamaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 6. ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri konu çeşitliliği açısından oldukça zengin ve ilgi çekicidir. Doğa olayları hakkında akademik bilgilerin verildiği okuma metni ve diğer beceri etkinliklerinden sonra görsellerden de faydalanılarak bir yazma etkinliği düzenlenmiştir. Öğrencinin araştırma yapması talep edilmiş ve görsellerdeki doğa olaylarını yazılı olarak açıklaması talep edilmiştir. Sana Göre Bana Göre isimli yazma etkinliğinde okuma becerisi kapsamında verilen metinden hareketle oluşturulan yargılardan hangisinin benimsendiği ve benimseme gerekçeleri öğrencilerden yazılı olarak talep edilmiştir. Tıbbi Terimler isimli yazma etkinliğinde de dinleme ve okuma becerisi etkinliklerinden hareketle yazma etkinliği oluşturulmuştur. Ünite bünyesindeki yazma etkinlikleri diğer beceri etkinlikleri ile işleyiş ve içerik bakımından uyumlu olup özellikle okuma ve dinleme becerisi etkinlikleri ile organik bir bağ teşkil etmektedir. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri çerçevesinde öğrencilerin yazma etkinlikleri için araştırma yaparak, çeşitli materyallerle metinlerini desteklemeleri istenmiştir. Öğrencilerin yaratıcı güçlerini kullanarak metinler üretmeleri hedeflenmiş bu çerçevede görsellerden faydalanılarak yazma etkinlikleri düzenlenmiştir.

4.4.2.7. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 7. Ünitesi (Öğrendim, Çalıştım, Başardım) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 7. Ünitesinde “Çalışma Ortamı, Sence Nasıl Olmalı? , Boş Vaktim” olmak üzere yazma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Çalışma Ortamı: Öğrenme ve ders çalışma konuları üzerinde duran beceri etkinlikleri ve yazma etkinliği konu, içerik ve etkinlik türleri bakımından birbirleriyle uyumludur. Mevcut yazma etkinliği ders çalışma ortamı, şartları ve çalışma algısı gibi başlıkları etkinlik konusu olarak seçmiştir. Konuşma etkinliğinde de ders çalışmaya yönelik isteksiz davranan bireyler üzerinde durulmuş ayrıca derslerle ilgili sorumlulukları anlatan bir konuşma yapılması öğrencilerden talep edilmiştir. Okuma etkinliği ve sonrasında cümle tamamlama etkinliği düzenlenmiştir. Eşleştirme etkinliğiyle konuya yönelik kavramların açıklamaları yapılmıştır.

Sence Nasıl Olmalı? : Çalışma kavramı üzerinde duran beceri etkinlikleri ile yazma etkinliği içerik, konu ve etkinlik türleri açısından benzerlik göstermektedir. Okuma becerisi sonrası başarı ile ilgili iki farklı yargıyı tek cümlede ifade etmeye yönelik etkinlikler bulunmaktadır. Mevcut yazma etkinliğinde de başarı ve ders çalışma kavramları ile ilgili yargılar verilerek gerekçeli açıklamaların yapılması istenmiştir. Böylece diğer beceriler arasındaki koordinasyon sağlanmıştır

Boş Vaktim: Zamanı değerlendirme konusunun işlendiği beceri etkinlikleri ile yazma etkinliği konu, içerik ve etkinlik türü bakımından benzerlikler göstermektedir. Konuşma etkinliği bünyesinde okuma etkinliğinin işlediği konuları öğrenciden yazılı ve sözlü şekilde ifade etmesi talep edilmiştir. Mevcut yazma etkinliğinde de zamanı değerlendirme tercihleri üzerine bir yazı yazılması talep edilmiştir.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha

çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Çalışma Ortamı: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce, yorum gücü ve yaratıcılığını harekete geçirecek yapıda olup mekanik tekrarlardan uzaktır. Mevcut yazma etkinliğinde konunun ana hatlarına yönelik sorular ile öğrenci düşünmeye ve özgün yorumlarda bulunmaya yöneltmiştir.

Sence Nasıl Olmalı? : Çalışma kavramı üzerinde duran beceri etkinlikleri ile yazma etkinliği içerik, konu ve etkinlik türleri açısından benzerlik göstermektedir. Okuma becerisi sonrası başarı ile ilgili iki farklı yargıyı tek cümlede ifade etmeye yönelik etkinlikler bulunmaktadır. Mevcut yazma etkinliğinde de başarı ve ders çalışma kavramları ile ilgili yargılar verilerek gerekçeli açıklamaların yapılması istenmiştir. Böylece diğer beceriler arasındaki koordinasyon sağlanmıştır.

Boş Vaktim: Zamanı değerlendirme konusunun işlendiği beceri etkinlikleri ile yazma etkinliği konu, içerik ve etkinlik türü bakımından benzerlikler göstermektedir. Konuşma etkinliği bünyesinde okuma etkinliğinin işlediği konuları öğrenciden yazılı ve sözlü şekilde ifade etmesi talep edilmiştir. Mevcut yazma etkinliğinde de zamanı değerlendirme tercihleri üzerine bir yazı yazılması talep edilmiştir.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Çalışma Ortamı: Yazma etkinliğinin konusuna yönelik yönerge niteliğinde kısa yönlendirici sorular mevcuttur. Bunun dışında etkinlik öncesi sorular, konuyu tahmin ettirmeye yönelik sorular mevcut değildir.

Sence Nasıl Olmalı? : Yazma etkinliği öncesinde konuyu yönlendirecek birkaç soru bulunmaktadır. Etkinlik çerçevesinde verilen yargılardan hangisinin desteklendiği gerekçeleriyle yazılı olarak istenmiştir. Bunun dışında etkinlik öncesi sorular, konuyu tahmin ettirmeye yönelik sorular mevcut değildir.

Boş Vaktim: Yazma etkinliği öncesinde konuyu yönlendirecek ön bilgi mahiyetinde birkaç soru bulunmaktadır. Bunun dışında etkinlik öncesi sorular, konuyu tahmin ettirmeye yönelik sorular mevcut değildir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 7. ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri öğrenme ve ders çalışma süreçleri ile ilgilidir. Öğrencilerin rutin hayatları içinde büyük önem arz eden ders çalışma ve öğrenme kavramları çeşitli pedagojik tavsiyelerle zenginleştirilerek öğrencilere yazma etkinliğinin konusu olarak sunulmuştur. Metin tamamlama ve kompozisyon türlerinde tasarlanan yazma etkinlikleri öğrencilerin kendi görüş ve önerilerini ifade etmelerini amaçlamıştır. Yazma becerisi etkinlikleri diğer beceri etkinliklerinden sayıca daha fazla olduğu gözlemlenmiş ve ünitenin yapılandırıldığı konunun öğrencilerin günlük hayatında geniş bir yer tutmasının bunda etkili olduğuna kanaat getirilmiştir. Diğer beceri etkinlikleri ile konu ve içerik olarak uyum içinde olan yazma etkinlikleri okuma ve konuşma becerileri ile doğrudan bağlantılıdır. Konuşma becerisi etkinliklerinde öğrenme ve ders çalışma kavramları ile ilgili oluşturulan sohbet ortamları daha sonra yazma etkinliği için altyapı oluşturacak şekilde tasarlanmıştır. AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri çerçevesinde öğrencilerin belirli bir konuda araştırma yapip onu destekleyici öğelerle donatması ve yazılı olarak ifade etmesi öğrenme ve ders çalışma konusu ekseninde gerçekleştirilmiştir.

4.4.2.8. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 8. Ünitesi (Misafir Sever misiniz?) Kapsamında Yer Alan Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 8. Ünitesinde “Okudum Yazıyorum, Benim Dükkânım, Benim Komşularım” olmak üzere yazma becerisine yönelik 3 ayrı etkinlik bulunmaktadır. Yazma becerisine yönelik etkinlikler 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Yazma becerisine yönelik yapılan etkinlikler diğer üç temel dil becerisi için uygulanan etkinlikler ve metinlerle paralellik içerisinde mi?

Okudum Yazıyorum: Misafir, misafir ağırlama, konukseverlik gibi konuları işleyen beceri etkinlikleri yazma etkinliği ile konu, içerik, etkinlik türü bakımından benzerlik göstermektedir. Mevcut yama etkinliği okuma metni olarak verilen parçayı tekrar okunduktan sonra öyküleyici biçimde tekrar yazılmasını öğrenciden talep etmiştir.

Benim Dükkânım: Ticaret temalı beceri etkinlikleri yazma etkinliği ile konu, içerik, etkinlik türü bakımından benzerlik göstermektedir. Dinleme etkinliği çerçevesinde bir zanaatkârın mesleğini seçme gerekçeleri açıklanmış ve bu gerekçelerden hareketle öğrencinin ticarete atılması durumunda hangi iş kolu ile ilgileneceği, gerekçeleri vb. sebepleri yazılı olarak ifade etmesi talep edilmiştir.

Benim Komşularım: İnsan ilişkileri bakımından komşuluk kavramı üzerinde duran beceri etkinlikleri ile yazma etkinliği ile konu, içerik, etkinlik türü bakımından benzerlik göstermektedir. Mevcut yazma etkinliği için verilen kelime listesi kullanılarak oluşturulması talep edilen metin ile konuşma etkinliğinde verilen kelime listesi ile yapılması istenen konuşma etkinlik türü bakımından birbiriyle benzerdir.

2) Yazma becerisine yönelik etkinliklerde istenen yapıya çevirme, cümlelerdeki öğelerin yer değiştirmesi ve tekrar etme gibi mekanik etkinlikler mi yoksa daha çok bireyin, duygu, düşünce, yorum ve yargılarını açıklayıcı biçimde anlamlı etkinlikler mi?

Okudum Yazıyorum: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce, yorum ve yaratıcılığını harekete geçirecek yapıda olup mekanik tekrarlardan uzaktır. Okuma becerisi kapsamında verilen okuma parçasının okunarak öyküleyici bir biçimde tekrar yazılması istenmiştir. Öğrencinin tahkiye yeteneği, hayalgücü ve organizasyon becerileri öne çıkarılmak istenmiştir.

Benim Dükkânım: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce, yorum ve yaratıcılığını harekete geçirecek yapıda olup mekanik tekrarlardan uzaktır.

Benim Komşularım: Mevcut yazma etkinliği öğrencinin duygu, düşünce, yorum ve yaratıcılığını harekete geçirecek yapıda olup mekanik tekrarlardan uzaktır. Etkinlik kapsamında verilen kelime listesi kullanılarak metin tamamlama türündeki yazma etkinliği öğrencinin yaratıcılığını ve yorum gücünü kullanmasına zemin hazırlamaktadır.

3) Konuyla ilgili yazma çalışması yapılmadan önce konuşulacak konuyla ilgili yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik çalışmalar var mı?

Okudum Yazıyorum: Yazma etkinliğinin gidişatının nasıl düzenleneceği hakkında kısa bir bilgi mevcuttur. Bunun dışında etkinlik öncesi sorular, konuyu tahmin ettirmeye yönelik sorular mevcut değildir.

Benim Dükkânım: Yazma etkinliği bünyesinde etkinlik öncesi sorular, konuyu tahmin ettirmeye yönelik çalışmalar mevcut değildir.

Benim Komşularım: Yazma etkinliği bünyesinde etkinlik öncesi sorular, konuyu tahmin ettirmeye yönelik çalışmalar mevcut değildir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının 8. ünitesinde yer alan yazma etkinlikleri farklı ve ilgi çekici içerikleriyle kültür aktarımı ilkesi açısından oldukça zengin bir yapıdadır. Türkiye’de misafir ağırlama gelenekleri, kahve kültürü, el sanatları ve komşuluk ilişkilerinin konu olarak seçildiği yazma etkinlikleri diğer beceri etkinlikleri ile konu ve işleyiş açısından uyumlu olup konuşma ve okuma becerileri bu etkinliklerle doğrudan ilişkilidir. “Okudum Yazıyorum” isimli etkinlik öncesindeki “İki Orta Bir Sade” isimli okuma metni ile ilişkilendirilmiş olup öyküleyici şekilde tekrar metinleştirilmesi talep edilmiştir. “Benim Komşularım” isimli yazma etkinliği bünyesinde hedef kelime listesi verilmiş ve bu kelimelerin kullanıldığı tahkiyeli bir metin oluşturulması istenmiştir. Öğrencilerin kelime haznelerinin zenginleştirilmesi örtük hedef olarak bu etkinlikte göze çarpmaktadır. Tüm yazma etkinliklerinde Türk kültürüne yönelik konular işlenmiş olup diğer beceri etkinlikleri ile birlikte öğrencilerin kültürlerarası karşılaştırmalar yapmaları amaçlanmış ve kültürel zenginliklerimizin öğrenciler tarafından anlaşılması hedeflenmiştir.

AB Dil Portfolyosu yazma becerisi B2 düzeyi kapsamında “ Öğrencinin ilgi alanına giren çok sayıda konuda açık ve ayrıntılı metinler yazabilme, belirli bir konuda bilgi verebilme ve o konuyu savunabilme ya da karşı çıkabilme, belirli olaylar kapsamında mektup yazabilme” edinimleri çerçevesinde öğrencilerin kendini ifade etmeleri ve yaratıcı güçlerini kullanarak metinler oluşturmaları hedeflenmiştir. Bu kapsamda “Benim Dükkânım” isimli yazma etkinliği doğrudan öğrencilerin ticarete yönelik

düşünce ve fikirlerini yazılı olarak ifade etmelerini istemiştir. Yazma etkinlikleri kültürel açıdan zengin içeriklere sahip olduğu gibi öğrenciyi de üretici bir süreç yönelttiği, öğrencilerin kelime haznelerini geliştirmeyi amaçladığı ve diğer beceri etkinlikleri ile doğrudan bağıntılı olduğu gözlemlenmiştir.

4.4.2.9. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Yazma Becerisi Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Değerlendirme Sonuç ve Önerileri

Dil eğitimi açısından en zor edinilen becerinin yazma becerisi olduğu yönünde öğrenciler ve öğretmenler arasında kanıksanmış bir tutum mevcuttur. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bu kapsamda incelenmiş ve mevcut ders kitabının yazma becerisi üzerinde özenle durduğu gözlemlenmiştir. Ders kitabı bünyesinde dört temel beceri etkinlik ve alıştırmaları birbirlerini bütünleyici ve destekleyici özelliktedir.

Yazma becerisi için geliştirilen etkinlikler okuma becerisi etkinlikleri ve serbest okuma parçalarının etkinlikleri aracılığı ile içerik ve altyapı bakımından desteklenmiştir. Yazma etkinliği bünyesindeki etkinlik türüne göre okuma becerisi etkinliklerinden sonra benzer etkinliklere yer verilmiştir. Örneğin yazma becerisi için geliştirilen etkinlik metin tamamlama türünde ise okuma becerisi etkinliklerinde de benzer etkinlik türü tercih edilmiştir. Diğer becerilerle de konu ve içerik bakımından bütünleyici yapıdaki yazma etkinlikleri öğrencinin hem gramer bilgisinin hem de kelime bilgisinin kalıcılığı noktasında oldukça faydalıdır. Konuşma ve dilbilgisi bölümleri bünyesinde yer alan ek, kelime vb. yapılar yazma etkinliği için gerekli kaynağı sağlamak amacıyla hazırlandığı gözlemlenmiştir. Diğer beceri etkinlik ve alıştırmaları çerçevesinde açık uçlu sorular yazma etkinliğinin kurgulanma sürecine doğrudan etki etmiştir. Ayrıca okuma metinleri bünyesindeki karakterlerin tasvir ve karakter özelliklerini belirten yazma etkinlikleri öğrencinin yazma etkinliği öncesinde kelime haznesinin gelişimi, konuya aşinalık derecesi ve becerileri etkileşimli kullanması bakımından oldukça faydalı olduğu düşünülmektedir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı yazma etkinlikleri öğrencinin yaratıcılığını, hayal gücünü, fikirlerini ve kendini ifade edebilmesi yeteneği bakımından oldukça pozitif katkılarda bulunduğu gözlemlenmiştir.

Etkinlikler çerçevesinde öğrenciye yardımcı olabilecek kısa rehber bilgiler verilmiş ve süreç öğrencinin inisiyatifine bırakılmıştır. Yazma etkinliklerinde kültür aktarımı ilkesi gereğince okuma metinleriyle ilişkili olarak Türk kültürü ve gelenekleriyle ilgili konuların seçilmiş olması da dilimizi öğrenen kişiler açısından olumlu etkiler bıraktığı düşünülmektedir. Yazma etkinliklerinde seviyelere göre farklı yazma türlerinin kullanılması dil öğretim süreci açısından oldukça önemli bir konudur. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı yazma türleri bakımından çeşitliliği sağladığı görülmektedir. Metin tamamlama, soru maddeleri çerçevesinde yazma, metni öyküleyici anlatımla yeniden oluşturma, betimleme, kelime havuzunu kullanarak yazma vb. tiplerde yazma etkinlikleri tercih edilerek etkinliklerin monotonlaşmasının önüne geçilmiştir. Dil öğrenen bireyler açısından hedef dilin işlevsel olarak günlük hayat içinde kullanılması ve eğitim sürecinin bu yönde ilerlemesi oldukça faydalıdır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı yazma etkinlikleri ile öğrencinin temel ihtiyaçlarını karşılama ve fonksiyonel olarak yazma becerisini geliştirmeyi amaç edinmiş ve bu kapsamda özgeçmiş, dilekçe vb. evrakların yazımıyla ilgili etkinlikler düzenlenmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan öneriler aşağıdadır:

- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki yazma etkinliği çeşitleri tür sayısı bakımından tatmin edici düzeydedir. Ancak bu etkinlik türlerinin seviyelere göre kolaydan zora doğru ilerlemesi ders materyalinin verimliliğini artıracaktır. Örneğin başlangıç düzeyinde özetleme şeklinde yazma etkinlikleri tercih edilirken ileri düzeyde metin tamamlama, öyküleyerek tekrar oluşturma gibi yazma etkinlikleri tercih edilebilir.
- Yazma etkinlikleri öncesinde genellikle yazma konusuna yönelik yönerge mahiyetinde bilgilerin daha kapsamlı hale getirilmesi, konuyu tahmin etmeye yönelik soruların etkinlik öncesine eklenmesi öğrenci açısından faydalı olacaktır. Özellikle başlangıç düzeyindeki öğrenciler için yazma becerisine yönelik önyargı da düşünüldüğünde gerekli ön bilgi ve yönergeler öğrenci için yazma sürecinin oldukça kolay ilerlemesini sağlayacaktır.

- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki yazma etkinliklerinde estetik kaygılar güden sanatsal yazma çalışmalarına biraz daha yer verilmesi ileri düzey eşliğindeki B2 öğrencisi için faydalı olacaktır.
- Türkçe öğrenen yabancıların büyük çoğunluğunun öğrenci olduğu ve akademik amaçlarla dilimizi öğrendiği göz önüne alınırsa ders kitaplarında yazma eğitimi kapsamında imla ve noktalama işaretleri için de etkinliklerin oluşturulması ve yazma becerisinin gelişiminin bu kapsamda sürdürülmesi öğrenciler ve dil öğretim süreci açısından faydalı olacağı öngörülmektedir.
- Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma eğitimi kapsamında ne yazacaklarından öte nasıl yazacakları üstünde durulması gereken konudur. Batı dillerinin öğretimi kapsamında bu konu ile ilgili alıştırmalar ve egzersizler dikkat çekmektedir. İngilizce özelinde olduğu gibi Türkçede de metin yapısı hakkında bilgiler vererek alıştırmalar eşliğinde yazma eğitimi verilmesi öğrenci açısından faydalı olacağı öngörülmektedir.
- Yabancı dil eğitimi kapsamında yazma becerisini birçok faktör etkilemektedir. Bu faktörlerin en önemlilerinden biri de Türkçe öğrenen öğrencinin uyruğu, kullandığı alfabe, yazma yönü olarak sıralanabilir. Bu kapsamda Arap kökenli öğrencilerin Türkçe yazma becerileri ile Uzak Doğu ülkelerinden gelen öğrencilerin yazma becerisi arasındaki farklılaşma bu faktörlere örnek olarak verilebilir. Bu tip zorluklar öğrencilerin geldiği bölgelerin dili, yazı özellikleri ile Türkçe arasındaki benzerlikler ve farklılıkları bilen uzmanlarının yetiştirilmesiyle giderilebilir.

4.4.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Yazma Etkinliklerinin Yazma Becerisi Ölçütlerine Göre Karşılaştırması

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan 18 yazma etkinliği ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan 24 yazma etkinliği karşılaştırmalı olarak değerlendirmesi şu şekildedir:

- Dil eğitiminde oldukça yaygın bir kanı olan yazma becerisini edinme ve öğrenme sürecinin zorluğu her iki yayın tarafından kanıksanmış ve yazma becerisi için gerekli önem verilmiştir.
- Yabancı dil eğitiminin günlük hayat içinde temel ihtiyaçları diğer insanlara ifade edebilme ve bu ihtiyaçları giderebilme açısından önemi birey için hayati konumdadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde bu ihtiyaç kavranmış ve yazma becerisi etkinlikleri bünyesinde dilekçe, iş başvuru formu, özgeçmiş vb. evrakların nasıl yazılacağı ile ilgili etkinlikler düzenlenmiştir.
- Seviyelere göre yazma etkinlikleri ve etkinlik türlerinin ders kitabı bünyesinde kolaydan zora ilkesi gereğince tasnif edilmelidir. B2 seviyesindeki bir öğrenci için paragraf tamamlama, öyküleyerek yeniden yapılandırma, estetik değerler taşıyan yazma etkinlikleri düzenleme vb. etkinliklerin tercih edilmesi, temel seviyedeki öğrenciler için ise kendini tanıtmaya, tanışma zorluk düzeyi daha az olan etkinlikler tercih edilebilir.
- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde yer alan yazma etkinlikleri öncesinde hazırlık çalışmaları, konuyu tahmin etmeye yönelik sorular, yönerge gibi çalışma öncesi öğrenciyi konuya hazırlayacak, zihnini bu kapsamda kurgulamasına yardım olacak çalışmaların nicel eksikliği hissedilmektedir. Etkinlik öncesinde konuya yönelik sorular, etkinliği yönlendirecek sorular bazı etkinliklerde ön hazırlık başlığı belirtilmeden verilmemesi de etkinlik açısından karışıklığa sebep olabileceği öngörülmektedir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti bünyesinde de bu tip ön hazırlıkların eksikliği hissedilse de kısmi yönergeler, etkinliğe yönelik sorular etkinliklerin bir kısmında bulunmaktadır.
- Her iki yayın grubunda da beceri etkinlikleri sonrasında belirli kelimeler aracılığı ile yazma çalışmaları yapılmış, öğrencinin yazma becerisi için ihtiyaç duyabileceği kelimeleri kelime haznesine kazandırmak amaç edinilmiştir. Ayrıca Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde verilen kelimelerin, eklerin renklendirilmesi; ilgili kelimelerin bağlam içinde farklı anlam boyutlarıyla kullanılmış olması öğrenci ve dil öğretim süreci açısından oldukça faydalı bir uygulama olduğu kanaatine varılmıştır.

- Her iki yayın grubu diğer beceri alanları ile yazma etkinlikleri arasında konu, içerik ve etkinlik tipi bakımından bütünlük sağlamıştır. Özellikle Okuma etkinlikleri sonrası özetleme, açık uçlu soruları yazılı olarak yanıtlama, karakter tahlilleri vb. etkinliklerle yazma etkinliğini doğrudan destekleyici alıştırmalar tercih edilmiştir.

4.5. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.5.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.5.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünitesi Bünyesinde Yer Alan (Leyleği havada Görmek) Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesinde “Bavul Hazırlama Sanatı, Turizmde Çek-yat Yöntemi, Meryem Ana Evi” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

Bavul Hazırlama Sanatı: Özgün

Turizmde Çek-yat Yöntemi: Özgün

Meryem Ana Evi: Özgün.

2) Metin Bicimi

Bavul Hazırlama Sanatı: Düz yazı.

Turizmde Çek-yat Yöntemi: Düz yazı.

Meryem Ana Evi: Düz yazı.

3) İçerik

Bavul Hazırlama Sanatı: Yolculuk öncesi yapılması gerekenler üzerinde duran okuma metni öğrenci için işlevsel dil özelliklerini yansıtmaktadır. Okuma metni bünyesinde Türk kültürüne özgü durumlardan ziyade öğrencilerin gündelik hayat

içinde karşılaşacağı durumlar üzerinde durulmuştur. Okuma metni öncesinde verilen kelime listesi ve söz grupları metin içinde kullanılmıştır. Okuma metni sonrasında verilen alıştırmalarda öğrencilerin kendi kültür ve toplumlarında benzer bir durumda neler yapılacağını belirtmeleri için açık uçlu bir soru sorulmuştur. Okuma etkinliği için seçilen görsel diğer beceri etkinlikleri açısından da uyumludur. Ayrıca okuma etkinliğinin konusu öğretmenin inisiyatif alarak süreci zenginleştirebilmesi adına farklı görsellerle desteklenebilecek niteliktedir.

Turizmde Çek-yat Yöntemi: Turizm ve uluslararası değişim programları çerçevesinde yurtdışından gelecek olan misafirlere nasıl davranılması gerektiği, programın işleyişi hakkında bilgi veren okuma metni hedef dili öğrenen kişinin kültürü ile etkileşim içindedir. Öğrencileri kültürlerarası karşılaştırmalara teşvik etmektedir. İçerik itibarı ile öğrenciler için güncel aktüel konuları işleyen okuma metni örnek olayın Türkiye’de nasıl işleyeceğinden bahsetmiş ve öğrencilerin kendi ülkelerinde benzer bir durumla karşılaştırmalarını amaçlamıştır. Okuma metni öncesindeki görseller ve metni için seçilen görsellerde ülkelerin kültürleri açısından açıklayıcı niteliklere sahiptir. Okumam metni sonrasında verilen alıştırmalarda öğrencilere benzer durumları kıyaslamaları için zemin hazırlamıştır. Ayrıca diğer beceri etkinlikleri ile de konu ve kültürü boyutunda birliktelik hâkimdir. Fakat Okuma metnin konusu doğrudan Türk kültürünü yansıtıcı nitelikte değildir.

Meryem Ana Evi: Türkiye’nin tarihi ve sanatsal güzelliklerinin konu edinildiği okuma metni ülkenin turizm mekânların tanıtıcı niteliktedir. Okuma metni öncesinde verilen hedef kelimeler metin içinde tekrarlanmış, kültürel açıdan önemli sayabileceğimiz kalıp sözler ayrıca açıklanmıştır. Okuma metni sonrasındaki alıştırmalarda öğrencilerin kendi kültür ve toplumlarında benzeri tarihî, turistik mekânların karşılaştırmasını ve sözlü olarak benzerliklerinin, farklılıklarının ifade edilmesi istenmiştir. Okuma metni görseli kültürel açıdan konu ile uyumlu olup diğer beceri etkinlikleri ile de bütünlük içindedir.

4.5.1.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünitesi Bünyesinde Yer Alan (Geçmişten Günümüze) Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 2. Ünitesinde “Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji, Günümüzde İletişim, Ulaşım Araçları” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji: Özgün

Günümüzde İletişim: Özgün

Ulaşım Araçları: Özgün

2) Metin Bicimi

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji: Düz yazı

Günümüzde İletişim: Düz yazı

Ulaşım Araçları: Düz yazı

3) İçerik

Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji: Teknolojik aletlerin çocuklar tarafından algılanış şekillerinin konu olarak seçildiği okuma metni kültür boyutu ile ilgili doğrudan ilişki kurmamaktadır. Metin öncesi hazırlık çalışmalarında verilen hedef kelimeler ve kalıp sözler okuma metni içinde kullanılmış, hedef dilde kültür aktarımına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Metin sonrası çalışmalarda da yabancı öğrencilerden kendi çocuklukları ve ülkelerindeki teknoloji algısını sözlü olarak ifade etmeleri talep edilmiş ve iki kültür arasında kıyaslamalar yaptırılmıştır. Okuma metni teknolojik algıyla zaman ilişkisini görseller yardımı ile kurmuştur. Diğer becerilerle olan bütünlük görseller açık uçlu sorular ve hedef kelime listesi aracılığı ile kurulmaya çalışılmıştır. Teknolojinin kültürler arası değerlendirilmesine yönelik benzer çalışmalar yaptırılmıştır. Fakat okuma parası bünyesinde kültür algısı zayıf kalmıştır.

Günümüzde İletişim: Okuma metni öncesinde verilen hazırlık çalışmalarında iletişimin gelişimi kronolojik olarak verilmiş ve günümüzde iletişim kanalları hakkında bilgi verilmiştir. Türkiye’de sosyal medya kullananların sayısı aktarılmış, kullanım şekilleri belirtilmiştir. Genel olarak iletişim ve sosyal medya kavramlarının Türkiye’de kültür üzerine etkileri ifade edilmiş olup öğrencilere iletişim ve sosyal medya kavramlarının kendi ülkelerinde de benzer etkilerin olup olmadığı sorulmuştur. Görsellerle iletişim teknolojilerinin kronolojik gelişimi gösterilirken geçmişte telefon, TV gibi iletişim araçlarına sahip olan ailelerin toplum içinde ekonomik ve sosyal güçleri vurgulanmıştır. Diğer beceri etkinlikleri ile bütünlük içinde kültür aktarımı ilkesinin görevi okuma metninde ifa edilmiştir.

Ulaşım Araçları: Teknolojinin gelişimine paralel olarak gelişen ulaşım araçlarının tanıtıldığı okuma parçasında kültür aktarımı ilkesine yönelik belirgin bir çalışma yoktur. Görseller ve hedef kelimeler güncel konulara yöneliktir.

4.5.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünitesi Bünyesinde Yer Alan (Bir Yudum İnsan) Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesinde “Kişilik ve Karakter, Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi, Duygusal Zekâ” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

Kişilik ve Karakter: Özgün

Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi: Özgün

Duygusal Zekâ: Özgün

2) Metin Bicimi

Kişilik ve Karakter: Düz yazı

Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi: Düz yazı

Duygusal Zekâ: Düz yazı

3) İçerik

Kişilik ve Karakter: Kişilik ve karakter özelliklerinin konu olarak seçildiği okuma metni kapsamında kültürü aktarımı ilkesi Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın Marifetname isimli eserindeki öğütler ve Türk toplumu ile ilgili tespitler üzerinden yapılmıştır. Okuma metni öncesinde verilen hedef kelimelerin kültürel boyutta ifade ettikleri anlamlar açıklanmıştır. Okuma metni için hem güncel hem de tarihî boyutu olan görseller kullanılmıştır. Kişilik ve karakter kavramlarının fiziksel görünümle olan bağlantısını öğrencilerin kendi ülkelerindeki algılanışı ile ilgili benzerliklerle karşılaştırmaları talep edilmiştir. Diğer becerilerle görseller ve konu bakımından bütünlük sağlanmış kültür boyut tarihsel ve sosyal alanlarda ayrı ayrı incelenmiştir.

Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi: Renklerin kültürel boyutta insanlar için ifade ettiği anlam boyutu ve “renkler ve zevkler tartışılmaz” sözü ile okuma metninin kültürel boyutu öne çıkarılmıştır. Okuma becerisi etkinliği öncesinde bulunan hedef kelimelerin kültürel boyutu bulunmamaktadır. Renklerin ticari boyutta kullanım amaçları ve ifade ettikleri anlamlar da ayrıca işlenmiş, öğrencinin fikirleri de sorgulanmıştır.

Duygusal Zekâ: Duygusal zekâ ile ilgili bilgilerin verilip öğrencinin kendisiyle okuma metni arasında bağ kurması talep edilmiştir. Ayrıca kültür aktarımı ilkesine yönelik bir durum bulunmamaktadır.

4.5.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 4.Ünitesi Bünyesinde Yer Alan(Bana Herşey Yakıştır) Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 4. Ünitesinde “Moda Nedir, Ne Değildir? , Kalıcı Moda Var mıdır? , Dikkat! Giysileriniz” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

Moda Nedir, Ne Değildir: Özgün.

Kalıcı Moda Var mıdır? : Özgün.

Dikkat! Giysileriniz: Özgün.

2) Metin Bicimi

Moda Nedir, Ne Değildir: Düz yazı.

Kalıcı Moda Var mıdır? : Düz yazı.

Dikkat! Giysileriniz: Düz yazı.

3) İçerik

Moda Nedir, Ne Değildir: “Moda” kavramının tanımı tarihsel süreç içinde gelişimini konu edinildiği okuma metni bünyesinde kültür aktarımı ilkesini yansıtabilecek bir kesit bulunmamaktadır.

Kalıcı Moda Var mıdır? : Okuma metni öncesinde verilen “hangisi moda hangisi değil? ” isimli hazırlık çalışması ile belirli kelimeler ve kelime gruplarının anlam boyutu irdelenmiş, kültürel boyutuna göndermelerde bulunulmuştur. Okuma metninde gençlerin moda algısı ve tüketim alışkanlıkları ile olan ilişkisi konu olarak seçilmiştir. Marka hastalığı üzerinden sürdürülen okuma metni geçmiş ile bugün arasındaki farklılıklar tartışılarak tüketim algısının ahlakiliği üzerinde tematik mesajlarla sonlandırılmıştır. Okuma metni görseli ile diğer beceri etkinliklerinin görseli, konuları ve işleyişi ayrıca uyum içindedir.

Dikkat! Giysileriniz: Okuma metninin konusunu giyim tarzı ile kimlik ilişkisi, karakter ilişkisi oluşturmaktadır. Okuma metni öncesinde konu ile ilgili Oscar Wilde'nin görüşü aktarılmış öğrenciler arası tartışma ortamı oluşturulmuştur. Giyim kuşam tarzı ile karakteristik özellikler arasında benzeşimler, ortaklıklar tespit edilmeye çalışılmış öğrencilerin de fikirleri alınmıştır. Okuma metni sonrasında kültürlerarası karşılaştırma imkânı veren açık uçlu sorular sorulmuş, kültürel olarak metne hangi başlıkların uygun düşeceği tartışılmıştır. Görsel ile okuma metni arasındaki uyum diğer beceri etkinliklerinin konu, işleyiş ve içeriği ile de sağlanmıştır.

4.5.1.5. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünitesi Bünyesinde Yer Alan (Harikalar Diyarı) Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 5. Ünitesinde “Peri Bacaları, Tac Mahal, İlginç İcatlar” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

Peri Bacaları: Özgün.

Tac Mahal: Özgün.

İlginç İcatlar: Özgün.

2) Metin Bicimi

Peri Bacaları: Düz yazı.

Tac Mahal: Düz yazı.

İlginç İcatlar: Düz yazı.

3) İçerik

Peri Bacaları: Kapadokya bölgesindeki Peri Bacaları'nın efsanevi hikâyesinin anlatıldığı okuma metninde kültürel öğeler ön plandadır. Öğrencilerden kendi kültürlerinde yer alan benzer durumlarla metni kıyaslamaları istenmiştir. Görseller ile de desteklenen okuma metni bölgedeki turizm faaliyetleri ve yöresel giyim tarzları, mağara tipi yerleşim birimlerinin fotoğrafları ile desteklenmiştir.

Tac Mahal: Şah Cihan'ın, eşinin ölümünden sora yaptırdığı ve ona adadığı Tac Mahal isimli mimari yapının özellikleri ve kültürel olarak ifade ettiği anlam boyutu üzerinde duran okuma metni tarihsel süreç içinde gelişen geleneklerin kültürel ve sosyal değerler üzerine etkisini öğrencilere aktarmaya çalışmıştır. Yas geleneklerinin tarihi kökenleri ve kültürel olarak algılanışını, öğrencilerin kendi kültürleriyle olan benzerliklerini açık uçlu sorular ile sorgulanmıştır. Diğer becerilerle de konu, işleyiş ve kültür aktarımı ilkesi boyutunda bütünlük sağlanmıştır.

İlginç İcatlar: Okuma metninin konusu aktüel bir konu olan icatlardır. Metin bünyesinde verilen bilgiler kültür aktarımı ilkesinden ziyade gündelik hayatta

karşılaşılacak konulara yöneliktir. Okuma metni sonrasında bulunan alıştırmalarda da kültür aktarımına yönelik soru bulunmamaktadır.

4.5.1.6. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünitesi Bünyesinde Yer Alan (Şaştım Kaldım) Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 6. Ünitesinde “İnsan Vücutuyla İlgili Bilmediklerimiz, Başarabilmek, Bunları Biliyor musunuz?” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

İnsan Vücutuyla İlgili Bilmediklerimiz: Özgün.

Başarabilmek: Özgün.

Bunları Biliyor musunuz? : Özgün.

2) Metin Bicimi

İnsan Vücutuyla İlgili Bilmediklerimiz: Düz yazı.

Başarabilmek: Düz yazı.

Bunları Biliyor musunuz? : Düz yazı.

3) İçerik

İnsan Vücutuyla İlgili Bilmediklerimiz: Mevcut okuma metni bünyesinde kültür aktarımına yönelik bir çalışma bulunmamaktadır. Okuma metni öncesinde verilen hazırlık çalışmalarında çeşitli kalp sözler ile kısmen kültür aktarımı ilkesi kapsamına girecek çalışmalar bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin kültürler arası kıyaslamalar yapacağı veri de bulunmamaktadır.

Başarabilmek: Mevcut okuma metni birçok zorluğa rağmen başarılı olmuş insanlardan bahsedip, bu insanların nelerle mücadele ettiğini anlatmaktadır. Einstein, Bill Gates, Thomas Edison bunlardan sadece birkaçıdır. Okuma metni öncesinde verilen hazırlık çalışmaları bünyesinde hedef kelimeler ve kalıp sözler anlamları ile birlikte verilmiş ve bir cümle içinde kullanılmıştır. Okuma metni sonrasında öğrencilerden kendi ülkelerinde benzer şekilde başarılı olan insanların olup olmadığı

sorgulanmıştır. Ayrıca kültürler arası karşılaştırma yapılarak başarılı olan insanlardan hangilerinin örnek alındığı sorgulanmıştır. Diğer beceri etkinlikleri ile konu, işleyiş bakımından bütünlük vardır.

Bunları Biliyor musunuz? : Doğada ve günlük hayat içinde canlıların ilginç özellikleri hakkında bilgi veren okuma metni bünyesinde kültür aktarımı ilkesi gözetilmemiştir.

4.5.1.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirme Sonuç ve Önerileri

Yabancı dil eğitimi bünyesinde lokomotif görevi üstlenen kültür aktarımı ilkesi yabancı dil ders kitaplarının en temel kavşak noktalarından birini oluşturmaktadır. Dil ve kültür ilişkisinin bütün hali iletişimde olduğu gibi eğitimde de göz ardı edilemeyecek niteliktedir. Ders kitaplarında dil ve kültür ilişkisinin en temel aracı okuma metinleridir. Bu kapsamda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 kitabı bünyesinde bulunan okuma metinleri kültür aktarımı ilkesi bünyesinde incelenmiştir. Temel ve orta seviyelerde kültür aktarımı ilkesinin genel geçer kavramlar etrafında şekillendirilmesi kanıksanmıştır. Ancak B2 düzeyinde kültür aktarımı ilkesinin daha zengin içeriklerle öğrenciye sunulmasının faydalı olacağı öngörülmektedir. İncelemeler kapsamında İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabında kültür öğelerinin aktarımı ve öğretimi açısından geliştirilmesi gereken noktalar göze çarpmaktadır.

Ders kitabı bünyesinde tarihsel kökenleri bulunan, gelenekselleşmiş dini ve milli bayramlar, sembolik anlamı olan güreş, halter vb. branşların ünlü sporcuların ders kitabında fazlaca yer almadığı gözlemlenmiştir. Okuma metinleri öncesinde verilen kelime listeleri öğrencinin kelime haznesinin geliştirmesi bakımından oldukça faydalıdır. Ancak kalıp sözler, özlü sözler, atasözleri vb. kültürel anlam değeri olan yapılar yeteri kadar gözetilmemiştir. Kültür aktarımı ilkesinin gözetildiği okuma metinleri sonrasında bulunan araştırmalarda öğrencilerin sadece kendi kültür ve toplumlarıyla karşılaştırma yapmasına imkân veren sorular mevcuttur. İlgili kültür öğesi ve toplumla ilgili tutum, davranışların ve düşüncelerin neler olduğunu

sorgulayan açık uçlu soruların sayısı azınlıktadır. Kültür aktarımı ilkesi bünyesinde İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı okuma metinleri dışında diğer beceri etkinlikleri ile konu, işleyiş ve süreç açısından bütünlük sağlamış olması öğrencinin konuya olan hazırbulunuşluk ve artalan bilgisini destekleyici niteliktedir. Metin için kullanılan görseller ve kültürel öğelerin uyumu okuma metinlerinin anlaşılmasında oldukça faydalıdır. Örneğin Kapadokya ile ilgili görsellerin metin içinde anlatılan efsanevi olayların anlaşılması açısından önemli bir rol üstlenmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı okuma metinlerinin kültür aktarımı ilkesi boyutunda incelenmesi neticesinde aşağıdaki önerilere ulaşılmıştır:

- Kültür öğelerinin temel ve orta düzey kurlarda genel geçer öğelerin etrafında şekillendirilmesi benimsenmiş olsa da B2 kurundaki öğrenciler için kültür aktarımı ilkesi ileri düzey kurlara hazırlık mahiyetinde daha fazla gözetilmelidir.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde tarihsel kökenleri bulunan, gelenekselleşmiş dini ve milli bayramlara, manvi ve kültürel olarak anlam ifade eden bireylere ders kitabında daha fazla yer ayrılmasının faydalı olacağı öngörülmektedir.
- Mevcut okuma metinleri sonrasında bulunan alıştırtma tiplerinin zenginleştirilerek salt kültürlerarası karşılaştırmaların yanı sıra öğrencilerin fikir ve görüşlerinin de alınması kültür aktarımı ve hoşgörü bilinci açısından faydalı olacaktır.
- Okuma metinleri öncesinde verilen hedef kelimelere ek olarak kalıp sözler, özlü sözler, atasözleri vb. anlamca zengin içerikler de bağlam içinde kullanılarak verilmesi kültür aktarımı ilkesi açısından faydalı olacaktır.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı okuma metinleri bünyesinde yer alan kültür öğelerinin sayılarının artırılarak bir plan ve program dâhilinde aşama aşama aktarılması sürecin zenginleşmesi açısından faydalı olacaktır.

4.5.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

4.5.2.1. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünite (Mesleğimde İlerliyorum) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 1. Ünitesinde “Yıllar Sonra, Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey, Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

Yıllar Sonra: Kurmaca

Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey: Özgün

Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor: Özgün

2) Metin Bicimi

Yıllar Sonra: Düz yazı.

Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey: Düz yazı.

Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor: Düz yazı.

3) İçerik

Yıllar Sonra: Lise yıllarında sıra arkadaşı olan iki kişinin yıllar sonra karşılaşması ve anıların etrafında geçen diyaloglarının konu edinildiği okuma metni kültür aktarımı ilkesi kapsamında oldukça zengin bir içeriğe sahiptir. Selamlaşma diyalogları (...Gözlerime inanmıyorum sen misin ?) , kalıp sözler (teşekkürler, nasılsın, saçlarımı ak düşmek vb.), lakaplardan (çilli vb.) oluşan zengin bir içerikle öğrenciye sunulmuştur. Kültür aktarımı ilkesi ve görseller arasında uyum söz konusudur. Okuma metni sonrasında bulunan alıştırılarda kalıp sözlere yönelik bir çalışma yapılmıştır.

Başarılı İnsanın Yaptığı 12 Şey: Başarılı olmanın 12 temel özelliğinin konu olarak seçildiği okuma metni kültür aktarımı ilkesi bünyesinde incelendiğinde kalıp sözler (mesela, meşgul olmak, kararlı olmak vb.) bulunmaktadır. Tarihsel süreç içinde

kendi toplumumuzda ya da diğer topluluklarda zorluklara rağmen başarılı olan insanların araştırılması istenmiş ve hangi özelliklerinin öğrenci ile ortak olduğu sorgulanmıştır. Okuma metni sonrasında kalıp sözlerin anlam bakımından incelendiği bir alıştırma verilmiş, metne yönelik atasözleri verilerek anlam boyutunda çalışmalar yaptırılmıştır. Ayrıca görsellerle kültür aktarımı ilkesi arasında bütünlük bulunmaktadır.

Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor: Erasmus değişim programının başlangıcı, gelişimi, işleyişi, önemli tarihleri hakkında bilgi veren okuma metni kültürel öğeler bakımından zengindir. Okuma metni bünyesinde verilen görsellerde sanat, edebiyat ve bilim konusunda önemli eserlere imza atmış yabancı ve Türk bilim adamları bulunmakta olup onlardan bazıları ile ilgili de bilgiler aktarılmıştır. Bunlardan bazıları Leonardo Da Vinci, Mevlana ve Erasmus' tur. Bu önemli şahsiyetlerin isminin verildiği değişim programları anlatılmış, kültürel alışveriş ve çok kültürlülük gibi kavramlar üzerinde durulmuştur. Okuma metni sonrasında doğru/yanlış tipi alıştırmalar mevcuttur.

4.5.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünite (Değerlerimiz) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 2. Ünitesinde “Murat Evren’le Röportaj, İki Arkadaş, Komşuluk” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

Murat Evren’le Röportaj: Özgün.

İki Arkadaş: Özgün.

Komşuluk: Özgün.

2) Metin Bicimi

Murat Evren’le Röportaj: Düz yazı/Diyalog.

İki Arkadaş: Düz yazı.

Komşuluk: Düz yazı.

3) İçerik

Murat Evren’le Röportaj: Evlilik kavramı üzerine röportaj şeklinde yapılandırılan okuma metni kültürel açıdan zengin yapıları bünyesinde barındırmaktadır. Röportaj başında selamlama, kalıp sözler, evlilikle ilgili toplumsal algılar konu edinilmiştir. Aile hayatında toplumsal yapıdan kaynaklı sorunların nasıl önlenebileceği, kültürel farklılıkların nasıl minimuma indirileceği ile ilgili kavramlar tartışılmıştır. “ olmazsa olmaz, sevgi saygı, kayıtsız şartsız kabul etmek vb.” sözler ile anlamca zengin söz grupları metin içinde bolca kullanılmıştır. Okuma etkinliği sonrasında verilen alıştırmalarda kalıp sözler ve söz gruplarının anlam boyutunu irdeleyen alıştırmalar verilmiş ve bu kapsamda kültürel boyutu olan sözlerin anlamca irdelenmesi sağlanmıştır. Görsellerle okuma metni içinde uyum sağlanmış, hazırlık çalışmalarında evlilik kavramına öğrencilerin kendi kültürlerinde nasıl bakıldığı sorgulanmıştır.

İki Arkadaş: Arkadaşlık kavramının konu edinildiği okuma metni kültürel açıdan oldukça zengindir. Kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde selamlaşma diyalogları, kalıp sözler, söz grupları bulunmaktadır. Ayrıca Türk toplumuna has “ahde vefa, can yoldaşı vb.” kelimeler kullanılmıştır. Yardımseverlik, arkadaşlık ve vefa kavramlarınsa atıfla birçok kültürel öğeyi bünyesinde barındıran okumam metni didaktik yapısıyla öne çıkmaktadır. Metin sonrası alıştırmalarda karakterlerin karakteristik özelliklerinin belirlenmesi sağlanmıştır.

Komşuluk: Türk toplumu açısından “komşuluk” kavramının öneminde bahseden okuma metni kültür aktarımı ilkesi açısından zengin öğeleri bünyesinde barındırmaktadır. Tarihsel süreç içinde komşuluk ilişkilerinin kıyaslanması ile başlayan okuma metni komşuluk kavramıyla ilgili “ Ev alma komşu al” , “Komşu komşunun külüne muhtaçtır” gibi atasözleriyle süreç zenginleştirilmiştir. “Komşunun komşuyu gözetmesi” , “Misafir olan rızıkla gelir, birini yer dokuzunu bırakır” gibi sözlerle kültür aktarımı ilkesi gereği anlamca zengin ve toplumsal olarak komşuluk algısı öğrencilere aktarılmaya çalışılmıştır. Okuma metni sonrasında bu atasözlerinin, kalıp sözlerin anlamca irdelendiği alıştırmalar

mevcuttur. Görsel ile uyum içinde olan okuma metni diğer beceri etkinliklerini de içerik, konu ve işleyiş açısından destekleyici niteliktedir.

4.5.2.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünite (Bir Ömür Böyle Geçti) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 3. Ünitesinde “Sevgili Anneciğim ve Babacığım, Kimse Beni Anlamıyor, Huzurevinde Kahvaltı” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

Sevgili Anneciğim ve Babacığım: Özgün.

Kimse Beni Anlamıyor: Özgün.

Huzurevinde Kahvaltı: Özgün.

2) Metin Bicimi

Sevgili Anneciğim ve Babacığım: Düz yazı.

Kimse Beni Anlamıyor: Düz yazı/Diyalog.

Huzurevinde Kahvaltı: Düz yazı.

3) İçerik

Sevgili Anneciğim ve Babacığım: Mevcut okuma metni kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde geniş bir materyal yelpazesine sahiptir. “Sevgili...”, “Sevgiler...” gibi kalıp sözler kullanılmıştır. Ayrıca “ dile getirmek, kollamak, elde etmek, yerli yers, söz vermek” gibi deyimler metin içinde kullanılmış okuma metni sonrasında bu deyimlerin anlamına yönelik eşleştirme etkinlikleri yaptırılmıştır. Ayrıca kültürler arası karşılaştırmalar yapmak için açık uçlu sorular tercih edilmiştir. Okumam metninde verilen deyimlerin sayısının fazla olması C düzeyinde kültür aktarımı ilkesi için hazırlık niteliğindedir.

Kimse Beni Anlamıyor: Gençlerin aileleri ve çevreleri ile yaşadıkları iletişim kopuklukları ve bu çevrelerde yaşadıkları sorunların konu edinildiği diyalog içerikli

okuma metni bünyesinde “halden anlamak, takılmak, özür hitapları, tanışma hitapları vb.” kalıp sözler yer almaktadır. Görsellerle desteklenen okuma metni kuşaklar arasındaki algı farkını örneklendiren görselleri bünyesinde barındırmaktadır.

Huzurevinde Kahvaltı: Yardımseverlik, büyülere saygı gibi kavramların Türk toplumundaki önemini anlata okuma metni kültürel açıdan zengin bir muhtevaya sahiptir. Huzurevi ziyareti çerçevesinde yaşlılara Türk toplumunda gösterilen saygı, sevgi ve özveri anlatılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda metin etkinlikleri bünyesinde “ziyaret, huzurevi, zeval vb.” kelimelerin anlamları sorgulanmıştır. Ayrıca kültür aktarımı ilkesi bünyesinde toplumun devlet ve millet kavramlarına bakış açısını örneklendirmesi açısından önem arz eden “ Allah devletimize ve milletimize zeval vermesin” sözü kullanılmıştır. Bunlara ek olarak "Allah nazarlardan saklasın, Allah razı olsun, Allah zihin açıklığı versin” gibi sözlerin anlamları kültürel içerikleriyle birlikte metinlerde ve alıştırmalarda verilmiştir. Görseller ile desteklenene okuma metni diğer becerilerle kültür atarımı, konu, içerik ve işleyiş açısından uyum içindedir.

4.5.2.4. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünite (Mutfakta Kim Var?) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 4. Ünitesinde “Birinin Yemeği Diğerinin Zehridir, Ölçüyü Kaçırmak, Yemek Yapmak Uzmanlık İster” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

Birinin Yemeği Diğerinin Zehridir: Özgün.

Ölçüyü Kaçırmak: Kurmaca.

Yemek Yapmak Uzmanlık İster: Özgün.

2) Metin Bicimi

Birinin Yemeği Diğerinin Zehridir: Düz yazı.

Ölçüyü Kaçırmak: Düz yazı.

Yemek Yapmak Uzmanlık İster: Düz yazı.

3) İçerik

Birinin Yemeği Diğzerinin Zehridir: Yiyecekler, içecekler, meyve ve sebzeler hakkında bilgiler aktaran okuma metni kültür aktarımı açısından zayıftır. Okuma metni sonrasındaki alıştırmalarda da bilgi içerikli sorular yer almaktadır.

Ölçüyü Kaçırarak: Gıdaların aşırı tüketimini konu edinen okuma metni kültür aktarımı açısından geniş bir yelpazeye sahiptir. Okuma metninin başında Diyarbakır'ın geleneksel yiyecek ve içecekleri ile bilgi verilmiş bu kapsamda meyan şerbetinin özellikleri sıralanmıştır. Türk toplumunda kullanılan isimlerden "Yurdağül" metin içindeki karaktere verilmiştir. Dinî açıdan önemli zaman dilimlerinden Ramazan ayındaki yiyecek içecek tercihleri hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca okuma metni sonrasında Ramazan ayı, Diyarbakır yöresinin beslenme alışkanlıkları açık uçlu soruların konusunu oluşturmuştur. Okuma metni bünyesinde genel olarak dini, sosyal içerikler üzerinden kültür aktarımı tercih edilmiştir.

Yemek Yapmak Uzmanlık İster: Toplumumuzda yiyecek ve içeceklerin pişirilme şekli ile ilgili bilgilerin verildiği okuma metinde yemek kültürü üzerinden kültür aktarımı ilkesi işlenmiştir. Okuma metni sonrasında kültürlerarası karşılaştırmaların yapıldığı alıştırmalar bulunmamaktadır. Görsellerde yiyecek ve içeceklerin temizlenişi, pişirilmiş örneklenmiş Türk mutfağından numuneler sergilenmiştir. Yemek pişirme kavramına has olarak yiyeceklerin doğranması, yağda öldürme, dış zarlardan soyulması, hafif ateş vb. söz grupları da kültür aktarımı kapsamında kullanılmıştır.

4.5.2.5. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 5.Ünite (Tercihiniz Nedir?) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 5. Ünitesinde "İstanbul'da Yaşama Sanatı, Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben, Sanata Adanmış Bir Hayat" olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

İstanbul'da Yaşama Sanatı: Özgün.
Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben: -
Sanata Adanmış Bir Hayat: Özgün.

2) Metin Bicimi

İstanbul'da Yaşama Sanatı: Düz yazı.
Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben: Düz yazı.
Sanata Adanmış Bir Hayat: Düz yazı.

3) İçerik

İstanbul'da Yaşama Sanatı: Şehir ve kent sosyolojileri üzerinden İstanbul'un şehir yönü konu edinilmiştir. Okuma metni kültür aktarımı ilkesi açısından oldukça zengin materyalleri bünyesinde barındırmaktadır. Tarihsel olarak ev sahipliği yaptığı medeniyetlerin bıraktığı eserlerin yanı sıra silüetinin oluşumu ve mimari dokuları hakkında bilgiler verilmiştir. Mutfağı hakkında da bilgiler verilerek kültür aktarımının her noktasına temas edilmiştir. Okuma metni sonunda dünyaca ünlü yazar, siyasetçi ve sanatçıların İstanbul hakkında söyledikleri övücü sözlere yer verilerek okuma metni noktalanmıştır. Görseller ile İstanbul'un tarihi, mimari yapısı, silüeti, mutfağı, tarihi eserleri örneklendirilmiştir.

Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben: Mevcut okuma etkinliğinde erkek ve kadın cinsiyetine has özelliklerin listelenerek özelliklerin hangi cinse ait olduğu öğrencilere tespit ettirmeye çalışılmıştır. Görseller ile desteklenen okuma metninde Toplumumuzda kadın ve erkeğe yüklenen kültürel algı örneklendirilmiştir. Kadınların fazla alışveriş yapması, erkeklerin maç tutkuları vb. durumlar örneklendirilmiştir. Etkinlik sonrası öğrenciden karşı cinse yönelik kıyaslamaların yapılması istenmiştir.

Sanata Adanmış Bir Hayat: Okumam metninin başlığından da anlaşılacağı üzere sanat teması etrafında yapılandırılan metin kültür aktarımı ilkesi açısından oldukça zengin bir yelpazeye sahiptir. Mimar Sinan ve yaşadığı devrin özelliklerinin anlatıldığı okuma metni arka planda öğrenciye Osmanlı Devletinin kültür ve medeniyeti hakkında geniş bilgiler yer vermektedir. Ayrıca dönemin en önemli devlet adamlarından olan Kanuni Sultan Süleyman üzerinden Osmanlı devletinde

yönetici sınıfın özellikleri ve erdemleri örneklendirilmiştir. Kalıp sözler ve mecaz anlamlı kelimeler açısından oldukça zengin bir muhtevaya sahip olan okuma metni bünyesinde “minnet duymak, baş üstüne, gönül fethetmek, tevazu ” vb. kelimeler bulunmaktadır. Görseller ile Mimar Sinan’ın Osmanlı Padişah ve şehzadeleri adına yaptırdığı yapıtlar örneklenmiş olup Mimar Sinan’ı temsil eden bir de portre çalışması eklenmiştir. Okuma metni sonrası karşılaştırma eksenli sorular bulunmamaktadır.

4.5.2.6. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 6. Ünite (Neler Oluyor Hayatta?) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 6. Ünitelerinde “İlginç Olaylar, Sıra Dışı Başarılar, Şans Oyunları” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

İlginç Olaylar: Özgün.

Sıra Dışı Başarılar: Özgün.

Şans Oyunları: Özgün.

2) Metin Bicimi

İlginç Olaylar: Düz yazı.

Sıra Dışı Başarılar: Düz yazı.

Şans Oyunları: Düz yazı.

3) İçerik

İlginç Olaylar: Doğa olaylarının ticaret, iletişim, sanayi ve teknoloji üzerine etkilerinin konu edinildiği ve bilimsel bilgilerin verildiği okuma metni kültür aktarımı açısından zengin bir içeriğe sahip değildir. Bilimsel üslubun benimsenmiş olmasından dolayı kalıp söz ve mecazlarında bulunmadığı metinde doğa olaylarının sosyal ve iktisadi hayata etkileri aktarılmıştır. Örnek olarak Venezüella’daki şimşek

fırtınalarının denizcilerin yön tayin etmede kullanılması bu etkilerden birini teşkil etmektedir.

Sıra Dışı Başarılar: Çeşitli engeller, zorluklar, imkânsızlıklara rağmen başarıya ve amacına ulaşan kişilerin kısa öykülerinin işlendiği okuma metni bilgilendirici nitelikte olup kültür aktarımı açısından zengin yapılar içermemektedir. Kelime bilgisi açısından okuma parçası sonrasında karakteristik özellikler verilmiş ve metin kahramanlarının sınıflandırılması talep edilmiştir. Bu kapsamda kültürel açıdan karakteristik algıların hangi kelimelerle sınıflandırıldığı kavratılmaya çalışılmıştır.

Şans Oyunları: Tahkiyeli bir yapıya sahip olan okuma metni şans oyunları ile ilgilenen Frano Selak isimli kişinin atlattığı badireleri anlatmaktadır. Kelime haznesi açısından “başına gelmek, şansın dönmesi vb.” kalıp sözler içermektedir. Kültür aktarımı açısından zengin içeriklere sahip değildir.

4.5.2.7. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 7. Ünite (Öğrendim, Çalıştım, Başardım) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 7.Ünitesinde“Öğrenme devam ediyor, Öğrenme Çeşitleri Testi, Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

Öğrenme Devam Ediyor: Kurmaca.

Öğrenme Çeşitleri Testi: -

Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular: Özgün.

2) Metin Bicimi

Öğrenme Devam Ediyor: Düz yazı.

Öğrenme Çeşitleri Testi: Düz yazı.

Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular: Düz yazı.

3) İçerik

Öğrenme Devam Ediyor: Öğrenme kavramının eğitim sürecinde ve hayatın tamamında algılanış şekli ile ilgili bilgiler veren okuma metni kültür aktarımı ilkesi açısından zengin yapıları bünyesinde barındırmamaktadır. “Mezun olmak, şema halinde göstermek” gibi sözlerin açıklaması yapılmış, okuma metni sonrasındaki açık uçlu sorularda da benzer söz gruplarının kullanımı özendirilmiştir. Bunlara ek olarak görseller ile okuma metni arasında uyum bulunmaktadır.

Öğrenme Çeşitleri Testi: Öğrenme çeşitleri üzerine geliştirilen standart bir test uygulanmıştır. Test bünyesinde “ sözünü kesmek, bir araya getirmek, tempo tutmak” gibi söz grupları verilmiştir. Eğitimsel ve sosyal faaliyetler aracılığıyla öğrencilerin çalışma kültürü, öğrenme kültürü tespit edilmeye çalışılmıştır.

Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular: Edebiyat, sanat ve kültür alanında önemli başarılar yakalamış sanatçıların çalışma azim ve şekillerinin anlatıldığı okuma metni kültür aktarımı ilkesi açısından zengin bir muhtevaya sahiptir. Sanatçıların portresi ile ilgili görsellerin yanı sıra çalışma ve mücadele eksenli bir görsel de yer almaktadır. Tomas Mann, William Faulkner, Cemil Meriç, Hüsnü Özyeğin gibi başarılı kişilerin çalışma disiplinleri aktarılmıştır. Türk kültürüne yönelik olarak Cemil Meriç’in çalışma disiplini, okuma azmi aktarılmıştır. Kalıp sözler açısından önemli örneklerin yer aldığı okuma metni bünyesinde Türk büyükleri, önemli kişiler hakkında çalışma kültürüne yönelik zengin bilgiler verilmiştir. Okuma metni sonrasında bulunan alıştırmalarda öğrencilerin ilgili kişilerle kendileri arasında benzerlikler, farklılıklar soğulanmış, hangileri ile özdeşim kurulduğu sorgulanmıştır. Bu kapsamda kültürler arası farklılıklar, benzeşimler karşılaştırılmıştır.

4.5.2.8. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı 8. Ünite (Misafir Sever misiniz?) Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabının 8.Ünitesinde “Türkiye’de Misafirperverlik, Ticaret Hayatı, Köy Odaları” olmak üzere 3 adet okuma metni bulunmaktadır. Okuma Metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında 3 madde üzerinden incelenecektir.

1) Metin Türü

Türkiye’de Misafirperverlik: Özgün.

Ticaret Hayatı: Özgün.

Köy Odaları: Özgün.

2) Metin Bicimi

Türkiye’de Misafirperverlik: Düz yazı.

Ticaret Hayatı: Düz yazı.

Köy Odaları: Düz yazı.

3) İçerik

Türkiye’de Misafirperverlik: Misafir kavramının farklı milletlerce ağırlanma şekil ve usullerinin anlatımından sonra Türk toplumunda misafir kavramının algılanışı, misafirin ağırlanması ile ilgili bilgiler veren okuma metni kültür aktarımı ilkesi bakımından oldukça zengin bir yapıdadır. Sosyal ve kültürel açıdan misafir kavramının Japonya’da, İngiltere’de ve Orta Asya ülkelerinde topluma etkileri aktarılmıştır. Türk toplumunda misafirin zamana ve mekâna etkisi “misafir odası, tanrı misafiri, misafir bereketi ile gelir, misafirin on nasibi vardır; birini alır dokuzunu bırakır” gibi söz grupları, kalıp sözlerle açıklanmıştır. Kahve ile misafir arasındaki ilişki öğrencilerin kendi kültürleri ile karşılaştırmasına imkân verecek şekilde aktarılmıştır. Görseller ile Türkiye’de misafir ağırlama ve ikram türleri kültürel boyutta örneklenmiştir. Okuma metni sonrasındaki alıştırmalar ile kalıp sözler ve atasözlerinin anlamları sorgulanmıştır.

Ticaret Hayatı: Ticaret hayatının Türkiye’de toplumsal yapı içinde yeri konumu, sosyal ve kültürel hayata etkisi üzerinde duran okuma metni kültür aktarımı ilkesi açısından oldukça zengin yapıları bünyesinde barındırmaktadır. Türkiye’de seyyar satıcılardan tezgâh esnafına kadar çeşitli meslek kollarının ticaret kültürüne yönelik örneklerin bulunduğu okuma metni kalıp sözler ve ticari terimleri bünyesinde barındırmaktadır. Bunlardan bazıları “ Ağabeylerim, ablalarım bu elimde görmüş olduğunuz kalem...” , “Beyefendi, hanımefendi, alış veriş yapmak” gibi kültürel olarak topluma yönelik ipuçları barındıran sözlerdir. Ticaret hayatını yansıtan İstanbul Mısır Çarşısı görsel olarak kullanılmıştır.

Köy Odaları: Geleneksel Türk toplumunda önemli bir yere sahip olan “köy odaları” okuma metni bünyesinde kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde zengin bir muhtevayla öğrenciye sunulmuştur. Türk konukseverliğinin en temel simgelerinden olduğu vurgulanan köy odaları işlevsel ve kültürel boyutu ayrıntılarıyla aktarılmıştır. Köylerde büyük ailelerin köy odasına sahip oldukları, ihtiyaçların bu büyük ailelerce karşılandığı, köylerdeki dayanışma ve kaynaşma için önemli bir mekân olduğu, köyün önemli konularının konuşulduğu detaylarıyla anlatılmıştır. Okuma metni kelime hazinesi açısından kültürel değeri baskın olan kelimelere ağırlık vermiştir. Bu kapsamda “ Çerçi, halaç, kalaycı, orakçı, ozan...” kelimeleri örnek gösterilebilir. Görsel olarak köy odalarından ve köy hayatından kesitler kullanılmıştır.

4.5.2.9. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Kültür ve dil ilişkisinin ayrılmaz bütünlüğü yabancı dil eğitimi alanında da önemini muhafaza etmektedir. Dil öğretimi açısından kültürün hem taşıyıcı hem de sürece ivme kazandırıcı kimliği gereği önem ve ehemmiyeti yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de kavranmıştır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki okuma metinleri kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde incelenmiştir. Yabancı dil eğitimi kapsamında temel ve orta düzeyde kültür aktarımının genel geçer boyuta olması kanıksanmış olmasına rağmen Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı kültür aktarımı ilkesi kapsamında oldukça zengin içeriklere sahiptir. Ders kitabı bünyesinde Türk toplumunun geleneksel ve sosyal yapısı kültür aktarımı ilkesinin temel hareket noktası olarak gözlemlenmiştir. Geleneksel Türk toplumunun yaşantılarından el sanatlarına, tarihi kervansaraylardan alış veriş merkezlerine, Osmanlı eğitim kurumlarından modern üniversitelere kadar oldukça geniş ve zengin bir kültür yelpazesini Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi sürecine başarıyla aktarılmıştır. Bu kapsamda hem tarihsel kökleri olan geleneksel el sanatları, sahne sanatları, ticari tarihi olan ünlü çarşılar ve kervansaraylarla modern alışveriş kültürü örneklendirilmiş geçmiş ile bugün arasında her açıdan bağlantı kurulmuş, kıyaslamalar yapılmıştır. Toplumsal değerler üzerinden akraba, yaşlılar, kardeşler arası ilişkiler, ebeveyn ilişkilerine

yönelik bilgiler verilmiştir. Ayrıca bu ilişkileri üzerinden milli ve manevi önemi olan özel günlere de atıflarda bulunulmuştur.

Okuma metinleri ile görseller arasında kültürel açıdan sağlanan uyum yabancı öğrencilerin kavrama ve anlama gücünü olumlu etkilediği öngörülmektedir. Örneğin tahlil öğütmede kullanılan el araçlarının görselleri, el sanatlarında kullanılan araçların örneklendirilmesi sürece kültürel açıdan pozitif katkılar sağlamaktadır. Metinlerde tarihi ve milli açıdan öneme sahip bireylerin seçilirken farklı ulus ve toplumlardan da önemli şahsiyetlerin seçilmesi sürecin çoğullaştırılmasını sağlayarak negatif izlenimler uyandıracak bir diktelerden uzaklaşmıştır. Okuma metinlerinde özellikle Türk toplumuna has misafirperverlik, sıcakkanlılık, kahve ve çay gibi milli açıdan anlam ifade eden olgular işlenmiştir. Okuma metinleri için seçilen konular geçmiş ve günümüz arasında bağın kurulmasına yardımcı nitelikte olduğu gözlemlenmiştir. Üniteler bünyesinde ve okuma metinleri kapsamında verilen hedef kelimelerin büyük çoğunluğunda kültürel izlerin olduğu gözlemlenmiş ve kültür aktarımı açısından olumlu etkilere sahip olacağı öngörülmüştür. Okuma metinlerinin öğrencinin merakını ve okuma iştiağını artırmasının yanı sıra bünyesinde barındırdığı kalıp sözler, atasözleri, özlü sözler vb. açısından da oldukça zengin olduğu gözlemlenmiştir. Okuma metinlerinden sonra bu söz gruplarına yönelik açık uçlu sorular ile öğrencilerin kavrama gücünün sınanmıştır. Ancak okuma metni sonrası bu tip alıştırmaların bir düzen içinde yer almaması süreç adına eksikliklerin başında gelmektedir. Okuma metinleri sonrasında alıştırmaların doğru/yanlış ve açık uçlu sorulardan oluşması ve bu özelliğin mekanik şekilde tekrar etmesi öğrenci ve dil eğitimi süreci açısından yaratıcılığın arka planda kalmasına sebep olmaktadır. Okuma metinleri öncesinde hazırlık çalışmalarının ünite başına yer alan kısa sorular etrafında şekillendirilmesi öğrencinin hazırbulunuşluğu ve artalan bilgisi açısından olumsuz bir durumdur. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı okuma metinlerinin kültür aktarımı ilkesi boyutunda incelenmesi neticesinde aşağıdaki önerilere ulaşılmıştır:

- Okuma metinleri öncesinde hazırlık çalışmalarının yapılmasının, kültür aktarımı kapsamında konuya yönelik artalan bilgilerini harekete geçirici etkinliklerin düzenlenmesinin öğrenci ve öğretmen açısından faydalı olacağı öngörülmektedir.

- Okuma metinleri öncesine ünite başında verilen kısıtlı hedef kelimelerin sayısının artırılması ve ilgili kelimelerin bağlam içinde kullanılması faydalı olacaktır.
- Okuma metinleri sonrasındaki alıştırmalar genel bir düzen ve işleyiş barındırmamaktadır. Bu kapsamda okuma metinleri sonrası alıştırma tiplerinin zenginlik ve işleyiş açısından bir düzene bağlanması öğrenci ve öğretici açısından faydalı olacaktır.

4.5.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı Bünyesindeki Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı İlkesi Ölçütleri Kapsamında Karşılaştırılması

Yabancı dil eğitiminin çok değişkenli bir süreci içinde barındırıyor olması sebebi ile dil öğretim materyalleri hedef dilin kültürü, dili öğrenen öğrencilerin mensubu oldukları kültür ve dünya kültürü olmak üzere geniş kapsamlı kültür içeriklerine sahiptir. Bu kapsamda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesindeki okuma metinlerinin kültür aktarımı ilkesi ölçütleri kapsamında incelenmiş ve aşağıdaki kanılara ulaşılmıştır.

- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan her ünite kapsamında hedef dilin kültürüne yönelik oldukça zengin içerikler bulunmaktadır. Toplumun gelenekleri, görenekleri, yemek kültürü, düğünleri vb. kavramlar konu edinilmiş ve metinlerde oldukça farklı açılardan bu konular birbiriyle ilintilendirilerek ele alınmıştır. Örneğin düğün gelenekleri konusu işlenirken yaşlılıkla ilgili geleneklere de yer verilmiş, arkadaşlık konusu kan kardeşliği üzerinden işlenirken büyüklere saygı ve el öpme gibi toplumumuza has davranışlar ile birlikte ifade edilmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinleri de kültür aktarımı ilkesi kapsamında oldukça zengin içeriklere sahiptir. Ancak Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti'nin konu, görsel zenginliği ve konuların anlatılış şekli açısından üstün olduğu gözlemlenmiştir.
- Her iki yaygın grubunda da yer alan okuma metinleri kültürel içerikleri bakımından diğer beceri etkinlikleri ile bütünlük içindedir. Konuşma ve yazma

becerileri etkinlikleri özellikle hedef dilin kültürü çerçevesinde şekillendirilmiştir.

- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan görseller hedef dilin kültürü açısından özel olarak tasarlanmıştır. Ayrıca bu görsellerin doğrudan metin ile ilgili olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin huzurevi ziyaretini konu alan bir okuma metni için huzurevinde özel çekimler yapılmış ve profesyonel oyuncularından faydalanılmıştır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde ise daha genel geçer görsellerden faydalanılmıştır.
- Her iki yayın grubunda yer alan okuma metinleri kültürel açıdan öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına hitap etmektedir. Ayrıca okuma metinleri okuma iştiağını uyandıracak niteliklere sahiptir.
- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinleri kalıp sözler, atasözleri, özlü sözler vb. açısından oldukça zengin bir içeriğe sahiptir. Ayrıca bu yapılar alıştırmalar ile desteklenmiş ve öğrenciler tarafından Türkçe'nin ifade ve anlam gücünün tam olarak kavranması hedeflenmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde de kalıp sözler, atasözleri, özlü sözler bulunsa da içerik olarak Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti'nin gerisinde kalmıştır.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabına göre tarihsel kökenleri bulunan, gelenekselleşmiş dini ve milli bayramlar, sembolik anlamı olan güreş, halter vb. branşların ünlü sporcularına, manevi ve kültürel anlam ifade eden bireylere daha az yer verildiği gözlemlenmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabında ise akrabalık ilişkileri, arkadaşlık ilişkileri, aile ilişkileri, spor faaliyetleri, teknolojinin insan üzerindeki etkileri vb. konular kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde okuma metinlerinde işlenmiştir.
- Her iki yayın grubunda da yer alan okuma metinleri sonrasında kültür aktarımı ilkesi kapsamında öğrencilerin kendi kültür ve toplumlarıyla karşılaştırma yapmasına imkân veren açık uçlu sorular mevcuttur.

4.6. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

4.6.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

4.6.1.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 1. Ünitesinin (Leyleği Havada Görmek) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 1. Ünitesi (Leyleği havada Görmek)ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

Seyahat temasının hâkim olduğu ünite kapsamında kullanılan görsellerin renklendirmesi beceri etkinlikleri açısından uygundur. Okuma metinleri ve serbest okuma parçaları görseller ile uyum içinde olup hedef kültür ve dünya kültürü açısından zengin niteliklidir. Bavul görselleri, tatil görselleri ve hedef kültür kapsamında Meryem Ana Evi isimli mekânın görselleri kullanılmış olup metinler ve diğer beceri etkinliklerinin içeriği ile görsellerin uyumlu olduğu gözlemlenmiştir.

2) Üniteye yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

Ünite seyahat, yolculuk, bavul hazırlama ve turizm konuları üzerine yapılandırılmıştır. Öğrencilerin rutin hayatlarının bir parçası olan bu kavramlar gerçek iletişim ortamları ve işlevsel dil özelliklerinin kullandırıldığı beceri etkinlikleri ile işlenmiş ve öğrencilerin iletişim becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Hedef kültür açısından Meryem Ana Evi isimli okuma metininden faydalanılmış, dünya kültürüne yönelik olarak turizm çeşitlerinden bahsedilmiştir.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Ünite bünyesinde yer alan okuma metinleri ve dinleme metinleri öğrencilerin rutin olarak karşılaştıkları konular içinden seçilmiştir. Seyahat, yolculuk öncesi hazırlık ve

turizm konularının işlendiği metinlerde kültür aktarımı ilkesi de gözetilerek bu konular hakkında çeşitli bilgiler verilmiştir. Ayrıca öğrencilerin kelime hazinesini geliştirmeleri amacıyla hedef kelimelerden de faydalanılmıştır. Seyahat konulu metinler öğrencilerin seyahat öncesinde yaptıkları hazırlıklar, neler yapmaları gerektiği vb. konuları işlemiştir. Meryem Ana Evi isimli metinde öğrencilere mekânın tarihsel kökenleri ve insanlık için önemi aktarılmıştır.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. Ayrıca okuma metinlerinde geçen çeşitli atasözleri, kalıp sözler ve mecazlar kullanarak iler düzeyde Türkçe kullanımı için altyapı oluşturulmuştur. Dilbilgisi konularının beceri etkinlikleri ile bütünleşik olarak verilmesine dikkat edilmiş fiil çatısı ve zarf fiiller metinlerle uyumlu olarak işlenmiştir.

5) Ünite yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Üç bölümden oluşan ünitenin ilk bölümünde dönüşlü fiiller dilbilgisi konusu olarak işlenmiş ve dilbilgisi konularından hemen evvel okuma metni bünyesinde boşluk doldurma tipindeki alıştırmalarla dönüşlü fiiller pekiştirilmiştir. Ünitenin diğer iki bölümünde ise zarf fiiller konu olarak işlenmiş, dinleme becerisinde mevcut dilbilgisi konusuna yönelik örnekler verilmiştir. (yaparak, ederek, konuştukça, geldikçe vb.)

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

Ünite bünyesinde bulunan beceri etkinlikleri ve sonrasında bulunan alıştırmalar birbirini destekleyici, geliştirici niteliklere sahiptir. Okuma becerisi etkinlikleri sonrasında yazma ve konuşma becerilerini öne çıkaran alıştırmalar dikkat çekmektedir. Ayrıca boşluk doldurma, doğru/yanlış tipi alıştırmalar ile beceri etkinliklerinin anlam boyutuna yönelik etkinlikler de düzenlenmiştir. Meryem Ana Evi isimli okuma etkinliği sonrasında öğrencilerin gerçek iletişim ortamlarına hazırlanması için açık uçlu sorulardan faydalanılmış ve kültürlerarası kıyasların

yapılması sağlanmıştır. Ayrıca beceri etkinliklerinin seyahat, turizm, yolculuk gibi konular etrafında şekillendirilmiş olması öğrencilerin hem hazırbulunuşluklarını artırmakta hem de kademeli ilerleyen beceri etkinlikleri ve alıştırmaları için öğrencileri donanımlı hale getirmektedir.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Ünite bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri kapsamında açık uçlu sorular, birden fazla seçeneğin işaretlenebildiği kapsam soruları, boşluk doldurma tipi sorular bulunmaktadır. Ünite sonunda öğrencilerin neler öğrendiğini ölçmek için boşluk doldurma, dilbilgisi kurallarını kavratma amaçlı ek tamamlama etkinlikleri ve öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri için 3 sorudan oluşan öz değerlendirme ölçüğü bulunmaktadır. Bu kapsamda ünite bünyesinde ulunan alıştırmalar oldukça çeşitli olup öğrencileri monotonluktan uzak tutmaktadır.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Ünite bünyesinde yer alan beceri etkinliklerinde okuma becerisinin diğer beceri etkinliklerinin nicel olarak diğer beceri etkinliklerinin önünde olduğu gözlemlenmiştir. Yabancı dil eğitiminin temelini oluşturan okuma becerisi kendinden sonraki alıştırmalarla konuşma ve yazma becerilerini desteklemektedir. Açık uçlu sorular aracılığı ile öğrencilerin duygu, düşünce ve fikirlerini azılı ve sözlü olarak ifade etmeleri talep edildiği gözlemlenmiştir. Ayrıca hedef kelimelerin tüm beceri etkinliklerinde kullanılması özendirilmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 1. ünitesi ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında incelendiğinde ünite içeriğinin kültür aktarımı ilkesi kapsamında zengin içeriklerden faydalandığı, öğrencilerin dilin işlevsel özelliklerini kullanmalarını özendirdiği, beceri etkinlikleri sonrasındaki alıştırma tiplerinde monotonluktan uzak oldukça zengin içeriklerin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Okuma metinleri ve diğer beceri etkinlikleri öğrencilerin ilgisini çekecek konular etrafında yapılandırılmış olup metinler öğrenciyi okumaya teşvik edici yapıdadır. B2 düzeyi açısından ünite bünyesindeki beceri etkinliklerinin ileri düzeyde Türkçe kullanımı

için uygundur. Kalıp sözler, atasözleri ve mecazlar açısından zengin bir içeriğe sahip olan beceri etkinlikleri özellikle okuma metinleri özelinde öğrencilerin C seviyesi için hazırlayıcı niteliktedir. Bu kapsamda okuma metinleri B2 düzeyinin biraz üstünde hazırlanmış çeşitli kalıp söz ve mecazlarla zenginleştirilmiştir. Ünite bünyesinde bulunan beceri etkinliklerinden okuma becerisi öne çıkmış gibi görünse de metin sonrasındaki alıştırmalarla konuşma ve yazma becerileri oldukça fazla desteklenmiştir. Yazma becerisinin yabancı dil eğitiminde öğrenilmesi en zor becerilerden biri olduğu düşünüldüğünde bu durum öğrenci açısından oldukça faydalıdır.

4.6.1.2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 2. Ünitesinin (Geçmişten Günümüze) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 2. Ünitesi (Geçmişten Günümüze)ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

Ünite bünyesinde yer alan görseller ünite isminden de anlaşılacağı gibi geçmişteki ve günümüzdeki iletişim araçlarını incelemektedir. Teknoloji, internet ve sosyal medya konularının görsellerle destelendiği gibi geçmişte yaygın olarak kullanılan telgraf, mektup vb. iletişim araçları da görsellerle desteklenmiştir. Ayrıca bu görsellerle ilgili eşleştirme etkinliği de düzenlenmiştir. Kültür aktarımına yönelik hem hedef kültürün hem de dünya kültürünün öğelerinden faydalanılmıştır. Ülkemizde yer alan müzeler Almanya ve Fransa’da yer alan müzelerle ilgili bir metin verilmiş ve içerikle ilgili görsellerle bu metin desteklenmiştir.

2) Üniteye yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

Ünite teknoloji ve iletişim teması etrafında yapılandırılmış olup öğrenciler bu konu ve alt başlıklarına has araçları hayatın her anında kullanmaktadırlar. Bu kapsamda

beceri etkinlikleri için seçilen iletişim ve teknoloji konuları öğrencilerin gerçek hayat iletişimleri açısından oldukça isabetlidir. Sosyal medya konusunun da işlendiği ünite etkinlikleri öğrencilerin ilgi alanlarına hitap etmekte ve dersi monotonluktan uzaklaştırmaktadır. Ayrıca gerçek hayat iletişimleri açısından beceri etkinlikleri açık uçlu sorular, boşluk doldurma etkinlikleri vb. ile öğrenciler desteklenmiştir.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Teknoloji ve iletişim konularının işlendiği ünite bünyesinde öğrencilerin doğrudan ilgi alanına hitap eden sosyal medya üzerinde durulmuş ve öğrenciler gerçek iletişim ortamlarını örnekleyen iletişim ortamlarına çekilmek istenmiştir. Okuma metinleri ve beceri etkinlikleri birbirlerini tamamlayıcı ve bütünleyici biçimde ilerlediği için öğrencilerin konu ile ilgili bilgiler az da olsa süreçte biriken bilgi ve donanımla diğer beceri etkinliklerinde daha aktif bir rol üstlenmektedir. Bu süreçte beceri etkinlikleri için seçilen konular ve metinlerin ilgi çekici şekilde tasarlanmasının da etkisi mevcuttur.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyelerinin biraz üstünde tasarlanmıştır.

5) Üniteye yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Ünite kapsamında fiil çatısı konusu ve zarf fiiller konusu anlatılmaya devam edilmiştir. Beceri etkinlikleri kapsamında aşmalı olarak bu konular işlenmeye devam edilmiştir. Boşluk doldurma alıştırmalarında zarf fiiller ve fiil çatısına yönelik alıştırmalar sunulmuş öğrencilerin bu alıştırmaları yapılandırmaları talep edilmiştir.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

İletişim ve teknoloji konuları etrafında yapılandırılan beceri etkinlikleri bir birlerini bütünlük ve destekleyici niteliktedir. Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji isimli okuma becerisi etkinliği sonrasında bulunan alıştırmalarda konuşma becerisine yönelik sorularla birlikte kelime haznesini geliştirmeye yönelik etkinlikler de bulunmaktadır. Konuşma ve yazma becerisi etkinlikleri de konu olarak benzer temaları içermekle birlikte öğrencilerden açık uçlu sorularla iletişim ve teknoloji konularına yönelik zaman zaman güncel görüşlerini zaman zaman da geçmişe dönük görüşleri talep edilmiştir. Kelime bilgisine yönelik eşleştirme etkinlikleri ile fiilde çatı ve zarf fiil konuları da desteklenmiştir.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Ünite başında görseller ile desteklenen konu sonrasında eşleştirme etkinliği sunulmuştur. Ayrıca okuma metinlerinden sonra iletişim ve teknoloji konuları ile ilgili eş anlamlı kelimeler için eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir. Doğru/yanlış tipi alıştırmalarında bulunduğu ünite bünyesinde gerçek iletişim ortamlarının oluşturulması için açık uçlu sorulardan da faydalanılmıştır. Ünite sonunda yapılan çalışmaları değerlendirmeye yönelik bir test bulunmaktadır. Ayrıca öğrencileri kendilerini değerlendirmeleri için öz değerlendirme ölçeği de mevcuttur. Genel olarak ünite bünyesinde eşleştirme, açık uçlu soru, boşluk doldurma, doğru/yanlış tipi alıştırmalardan faydalanılmış ve öğrenci monotonluktan uzak tutulmaya çalışılmıştır. Yabancı dil eğitimi açısından önemli bir yere sahip olan boşluk doldurma tipi alıştırmalar ile öğrencinin hem kelime bilgisi desteklenmiş hem de konuşma ve yazma becerilerine yönelik gelişimleri desteklenmiştir. Bu kapsamda metin devam ettirme, kısa bir giriş yapılan konu hakkında konuşma vb. çalışmalar yapılmıştır.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

İletişim ve teknoloji konuları etrafında yapılandırılan beceri etkinlikleri serbest okuma metinlerinin de etkisi ile okuma becerisi ön plana çıkmaktadır. Ancak okuma metinleri sonrasındaki alıştırmalar ile konuşma ve yazma becerileri de desteklenmiştir. Bu kapsamda okuma becerisine yönelik etkinlikler sayısal olarak

ağırlıkta gibi görünse de metinler sonrasındaki alıştırmalar ile konuşma ve yazma becerileri durumu dengelemektedir. Ancak dinleme becerisine yönelik etkinlik ve alıştırmaların sayısının artırılması ders kitabının verimi açısından faydalı olacaktır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 2. Ünitesi (Geçmişten Günümüze) ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında değerlendirildiğinde görsellerin ilgi çekici ve beceri etkinlikleri hakkında öğrencilerin önbilgilerini harekete geçirici nitelikte olduğu gözlemlenmiştir. Kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde yoğun içeriklerin olmadığı ünite öğrencilerin gerçek hayat iletişimleri açısından oldukça aktüel konulardan faydalandığı gözlemlenmiştir. Bu kapsamda ünite yer alan beceri etkinlikleri teknoloji ve iletişim konuları etrafında şekillendirilmiştir. İletişim ortamları için örnek teşkil edebilecek yazılı ve sözlü diyaloglar oluşturulmuş ve öğrencinin bu diyaloglara katılması sağlanmıştır. Bir önceki üniteye işlenen zarf fiil ve fiilde çatı konuları işlenmeye devam edilmiş, okuma ve yazma becerilerinde bu konuları gözeten etkinliklerden faydalanılmıştır.

Yazma becerisinde zarf fiil ve fiil çatısı konularına yönelik olarak edilgen bir dille birlikte zarf fiillerin kullanılması özendirilmiştir. Beceri etkinlikleri konu ve işleyiş açısından birbiriyle uyum içinde olduğu gözlemlenmiştir. Bu kapsamda beceri etkinliklerinin konularını iletişim ve teknoloji kavramları oluşturmuştur. Beceri etkinlikleri sonrasında açık uçlu sorular, boşluk doldurma tipi sorular, doğru/yanlış tipi sorulardan faydalanılmış ve alıştırmaları tiplerinde zenginlik sağlanmıştır. Ayrıca ünite sonunda işlenen konulara yönelik değerlendirme soruları ve öz değerlendirme formlarından faydalanılmıştır. Dil becerilerine ünite içinde verilen önem göz önüne alındığında okuma becerisi için verilen metinlerin sayısal olarak üstün olduğu gözlemlenmiştir. Ancak bu metinler sonrasında konuşma ve yazma becerilerine yönelik açık uçlu sorular ile konuşma ve yazma becerileri de bir hayli desteklenmiştir. Dinleme becerisine yönelik etkinliklerin ise diğer beceri etkinliklerine göre arka planda kaldığı gözlemlenmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi açısından genel olarak ünite ve ünite içeriğinin oldukça zengin olmasıyla

birlikte dinleme becerisine yönelik etkinlik sayısı ve muhtevasının zenginleştirilmesi gerekmektedir.

4.6.1.3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 3. Ünitesinin (Geçmişten Günümüze) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 3. ünitesinin(Bir Yudum İnsan)ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

İnsanın ruh hali, duygu dünyası ve bu kavramların zekâ ile ilişki durumlarının incelendiği üniteye çok sayıda görsel bulunmaktadır. İlk bölümde verilen görsellerde insanın ruh hallerini yansıtan fotoğraflar bulunmaktadır. Ayrıca İklim ve coğrafyanın insan üzerindeki etkisi görseller aracılığı ile sorgulanmıştır. Kişilik ve Karakter isimli okumam metni bünyesinde Erzurumlu İbrahim Hakkı ile ilgili bilgiler verilip kişilik üzerine düşünceleri aktarılmıştır. Bu kapsamda hedef dile ait kültür aktarımı gerçekleştirilmiştir.

2) Üniteye yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

İnsan teması etrafında şekillenen beceri etkinlikleri coğrafya, iklim, sosyal şartlar ve renklerin insan psikolojisine etkisini ifade etmektedir. Çevre ve insan psikolojisi ilişkisi öğrencilerin ilgisini çekebilecek şekilde aktarılmış bu etkenlerin insan vücuduna ve akademik başarıya etkisi aktarılmıştır. Konuşma ve dinleme becerisi etkinliklerinde gerçek hayat iletişimlerine yönelik olarak müziğin insan ruhuna etkisi, Vivaldi'nin Dört Mevsim isimli eserinin ne hissettirdiği gibi etkinlikler düzenlenmiş ve öğrenci için gerçek iletişim ortamları örneklenmiştir.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

İnsanın ruh halleri ve duygusal durumlarının ele alındığı metinler öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde tasarlanmış ve gerçek iletişim ortamları için uyarlanmıştır.

Türk büyüklerinden Erzurumlu İbrahim Hakkı ile ilgili bilgiler verilmiş ve metin kültürel açıdan da zenginleştirilerek öğrencilere sunulmuştur. Renkler ve temsil ettikleri sembolik anlamlar, insan ruhuna etkileri öğrencilere sunulmuştur.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyelerinin biraz üstünde tasarlanmıştır.

5) Ünite yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Ünite kapsamında fiil çatısı ve zarf fiil konularının anlatımına devam edilmiş olup bunlara ek olarak sanki ve artık edatlarının kullanımı anlatılmıştır. Dinleme ve konuşma etkinliklerinde edatların ve zarf fillerin kullanımı özendirilmiş olup yazma etkinliklerinde de bu yapıların kullanımı hedeflenmiştir. Bu kapsamda boşluk doldurma tipi alıştırmalardan bir hayli faydalanılmıştır.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

İnsanın ruh hali, duygusu ve bu durumların zekâ ile ilişki durumlarının incelendiği ünite beceri etkinlikleri konu, işleyiş olarak uyum içinde olup etkinlikler birbirlerini destekleyici niteliktedir. Dinleme ve konuşma etkinlikleri genel olarak birbirleriyle etkileşimli olarak tasarlandığı gözlemlenmiştir. Örneğin dinleme etkinliğinde müziğin insanın ruhuna etkileri hakkında bilgiler verilmiş daha sonra konuşma etkinliğinde bir müzik dinletilip etkileri öğrencilere sorulmuştur. Okuma metinlerinde ruhsal zekâ, renklerin insana etkisi aktarılmış yazma etkinliğinde ise duygular ile ilgili bilgiler verilmiştir.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Ünite öncesinde yer alan hazırlık çalışmalarında insan ruhunu yansıtan durumlarla ilgili görseller aracılığıyla eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir. Kişilik ve karakter isimli okuma metninden sonra doğru/yanlış tipi alıştırma kullanılmıştır. Ayrıca verilen görseller okuma metnine göre yorumlatılmıştır. Dilbilgisi çalışmalarında boşluk doldurma etkinliklerinden oldukça fazla yararlanıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca açık uçlu sorulardan her beceri etkinliği bünyesinde faydalanılmıştır. Genel olarak alıştırma tiplerindeki zenginlik ile beceri etkinlikleri monotonlaşmaktan uzaklaştırılmıştır.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Ünite kapsamında beceri etkinliklerinde okuma metninin öne çıktığı gözlemlenmiş olup bu metinler sonrasındaki açık uçlu sorular öğrencileri gerçek iletişim ortamlarına çekmektedir. Bu kapsamda beceri etkinliklerinin konuşma becerisini hem okuma metinleri sonrasındaki sorularla hem de dinleme becerisi etkinlikleri sonrasındaki sorularla diğer becerilere göre daha fazla desteklediği gözlemlenmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 3. Ünitesi (Bir Yudum İnsan)bünyesinde yer alan görseller hedef kültürü aktarım açısından uygun olup Erzurumlu İbrahim Hakkı ile ilgili bilgiler verilmiştir. Ünite kapsamındaki beceri etkinlikleri için seçilen renklerin insan üzerindeki etkisi, duygusal zekâ, kişilik-karakter konuları öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde dizayn edilmiş ve gerçek hayat iletişimleri açısından öğrencilere yardımcı olacak bir şablonda tasarlanmıştır. Ünite kapsamında yer alan beceri etkinlikleri birbirlerini bütünleyici ve destekleyici niteliklere sahiptir. Dilbilgisi konuları önceki ünite de olduğu gibi fiil çatısı ve zarf fiiller üzerinden devam ettirilmiş olup edatlar konusuna giriş yapılmıştır. Boşluk doldurma tipi, doğru/yanlış tipi, açık uçlu soru tipi ve eşleştirme etkinliklerinden faydalanılan beceri etkinlikleri monotonluktan ve tek tip etkinliklerden uzaktır. Okuma metninin nicel olarak diğer beceri etkinliklerine göre daha önde olduğu gözlemlenmiş olsa da metinlerden sonra öğrenciye yöneltilen sorular konuşma becerisini diğer becerilere göre daha fazla öne çıkarmaktadır. Ünite yapısı genel

olarak öğrenci ihtiyaçları ve genel standartlar açısından uygun olup dil öğretim süreci için oldukça faydalıdır.

4.6.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 4. Ünitesinin (Bana Her Şey Yakışır) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 4. ünitesinin (Bana Her Şey Yakışır) ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

Moda teması etrafında yapılandırılan beceri etkinlikleri görsellerle uyum içindedir. Kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde farklı ulusların geleneksel kıyafetlerinin verilip bu kıyafetlerin hangi uluslara ait olabileceği ile ilgili eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir. Ayrıca moda kavramı ile ilgili olarak çeşitli kıyafetler giymiş bireylerin söylediği sözlere ait eşleştirme etkinliği de düzenlenmiştir. Bu etkinlik bünyesinde öğrencilerin görsellerdeki kıyafetleri giyen kişilerin söyleyebilecekleri cümleleri tahmin etmeleri talep edilmiştir. Hedef kültüre ait giysilerle ilgili Nasreddin Hoca'nın "Ye kürküm Ye" isimli ünlü fıkrası öğrencilere aktarılmıştır. Ünite bünyesinde moda kavramının dünya kültüründen örnekleri sergilendiği gibi hedef kültürden örnekleri de sergilenmiş olup görseller metinlere uyum içindedir.

2) Üniteye yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

Ünite bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri moda teması etrafında yapılandırılmıştır. Öğrencilerin ve günümüz insanının en çok ilgi gösterdiği alanların başında olan moda kavramı beceri etkinlikleri aracılığı ile çok yönlü olarak incelenmiştir. Moda kavramının terimsel boyutundan bahseden okuma metnini giyim-kuşam ve kişilik ilişkisini aktaran diğer bir okuma metni takip etmiştir. Tüketim algısı ve devamlı değişen moda kavramının ele alındığı "Kalıcı Moda Var mı?" isimi okuma metni ve diğer beceri etkinlikleri öğrencilere eleştirel bir bakış açısı kazandırmaya çalışmıştır. Kıyafet kişilik ilişkisinin işlendiği beceri

etkinliklerinden sonra öğrencilerden kendi ülkelerinde benzer durumların olup olmadığı sorgulanmış ve karşılaştırmaların yapılması talep edilmiştir. Genel çerçevede ünitenin öğrencilerin yakından ilgilendiği moda kavramı etrafında yapılandırılmış olması ve gerçek hayat iletişimleri ile işlevsel dil kullanımı için faydalı etkinliklerin olması dil öğretimi süreci için oldukça faydalıdır.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Ünite bünyesinde bulunan okuma metinleri öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde tasarlanmıştır. Moda kavramının terimsel anlamı dün, bugün “Moda Nedir, Ne Değildir?” isimli metinde ifade edilmiş, modanın değişkenliği üzerine bilgiler “Kalıcı Moda var mı?” isimli okuma metninde verilmiştir. Ayrıca öğrencileri gerçek iletişim ortamlarına yöneltecek şekilde sorular sorulmuştur. Modaya yönelik öğrencilerin algıları, kendi giyim-kuşam alışkanlıkları, tercihleri sorgulanmıştır.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyenin biraz üstünde tasarlanmıştır.

5) Üniteye yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Ünite bünyesinde sıfat fiiller konusu anlatılmış olup diğer beceri etkinliklerinde aşamalı olarak desteklenmiştir. Özellikle yazma becerisini de içinde barındıran dilbilgisi konularına yönelik boşluk doldurma tipi alıştırmalarda uygun sıfat fiillerin kullanılması öğrencilerden talep edilmiştir. Ayrıca ekler aracılığı ile öğrencilerden sıfat fiil üretmeleri de istenmiştir.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

Moda kavramının aktüel bir konu olması sebebiyle ünite bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri daha çok konuşma becerisinin desteler niteliktedir. “Dikkat Giysileriniz Konuşuyor” isimli okuma metni öncesinde ve sonrasında öğrencilerin metinle ilgili fikir ve düşüncelerini sözlü olarak ifade etmelerini talep eden açık uçlu sorular bulunmaktadır. “Kalıcı Moda Var mı?” isimli okuma metninden önce ve sonra da öğrencilerin görüş ve önerilerini sözlü olarak ifade etmeleri talep edilmiştir. İşleyiş ve içerik bakımından birbiriyle uyum içinde olan beceri etkinlikleri 4. ünite kapsamında konuşma becerisini diğer becerilere nazaran öne çıkarmaktadır.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Ünite kapsamında yer alan beceri etkinliklerinden hemen sonra yer alan alıştırmalarda oldukça zengin bir içerik hâkimdir. “Moda Nedir, Ne Değildir?” isimli okuma metninden sonra içeriğe yönelik boşluk doldurma tipi, doğru/yanlış tipi ve metin içinde hangi madde başlarının geçtiğine yönelik seçmeli alıştırmalar bulunmaktadır. “Kalıcı Moda Var mı?” isimli okuma metninden sonra ise açık uçlu sorular yer almaktadır. Ayrıca moda kavramına yönelik olarak hazırlanan dinleme kesitleri içinde geçen kavramlar için boşluk doldurma tipi alıştırmalardan faydalanılmış olup açık uçlu sorularla da dinleme becerisi etkinlikleri desteklenmiştir. Konuşma becerisi etkinlikleri sonrasında da moda kavramına yönelik açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Ünite sonunda ile hem öğrenilen dilbilgisi konuları hem de moda konusu ile ilgili boşluk doldurma tipi, açık uçlu soru tipi ve eşleştirme etkinliklerinden faydalanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri için öz değerlendirme formu sunulmuştur.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Dil öğretim sürecinde kullanılan materyalin ders kitabı olması sebebiyle mevcut beceri etkinlikleri arasında okuma becerisinin öne çıktığı gözlemlenmiştir. Bu kapsamda moda gibi aktüel bir konu etrafında yapılandırılan beceri etkinlikleri öğrenci görüş ve önerileri ile zenginleştirilmiştir. Ayrıca okuma metinleri ve dinleme etkinlikleri sonrasında bulunan açık uçlu sorular ile konuşma becerisi diğer becerilere nazaran öne çıkarılmıştır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 4. ünitesi moda kavramı etrafında yapılandırılmıştır. Ünite bünyesinde bulunan görseller hedef kültür ve dünya kültüründen az sayıda örnek barındırmaktadır. Daha çok günümüz giyim kuşam tarzı konu edinilmiş olsa da farklı ulusların geleneksel kıyafetleri örneklenmiştir. Ünite bünyesindeki metinler öğrencilerin ilgisini çekebilecek nitelikte tasarlanmış olup gerçek hayat iletişimleri için oldukça faydalıdır. Bu kapsamda moda kavramının, tüketim algısının, öğrencilerin giyim tercihlerinin gerçek iletişim ortamlarını aratmayacak şekilde sözlü olarak ifade edilmesi sağlanmıştır. Ünite bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri sıfat fiil konusunu aşamalı olarak desteklemiş, alıştırmalarda bu konuya da yer ayrılmıştır. Beceri etkinlikleri kapsamında alıştırma tipi çeşitliliği açısından zenginlik sağlanmış ve alıştırmalar monotonluktan, mekanik tekrarlardan uzaklaşmıştır. Bu kapsamda boşluk doldurma tipi, açık uçlu soru tipi, eşleştirme tipi, doğru/yanlış tipi alıştırmalar bulunmakta olup ünite sonunda genel değerlendirmeler ve öğrenci için öz değerlendirme formu da bulunmaktadır.

4.6.1.5. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 5. Ünitesinin (Harikalar Diyarı) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 5. ünitesinin (Harikalar Diyarı) ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

Ünite bünyesinde ülkemizin doğal güzellikleri ve tarihi hakkında bilgiler verilmiştir. Ayrıca farklı ulus ve kültürlerden mimari yapılar ve tarihi kökenleri ile ilgili bilgilere de yer verilmiştir. Bu kapsamda “Peri Bacaları” isimli okuma metninde Kapadokya ile ilgili görsellerden yararlanılmış, coğrafi ve tarihî bilgiler verilmiştir. Sümela Manastırı isimli okuma metninde de benzer şekilde bölge özellikleri ve tarihi bilgiler öğrencilere aktarılmıştır. Bunlara ek olarak Tac Mahal ile ilgili bilgiler ve yapılış

amacı anlatılmıştır. Görseller doğrudan beceri etkinlikleri ve metinlerle ilgili olup hedef kültürün aktarım amacına uymaktadır.

2) Ünite de yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

Ünite bünyesinde ülkemizin doğal güzellikleri ve mimari güzellikleri etrafında yapılandırıldığı gibi diğer ülkelerden de doğal ve mimari güzelliklerine yer verilmiştir. Bu kapsamda Tac Mahal isimli mimari yapının tarihi ve yapılış hikâyesi aktarılmıştır. Beceri etkinlikleri sonrasında gerçek iletişim ortamlarına yakın atmosferler oluşturmak amacıyla açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Öğrencilerin kendi ülkelerinde benzeri mimari ve doğal yapıların olup olmadığı sorulmuştur.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Ünite bünyesinde yer alan okuma metinleri öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde farklı bilgi içeriklerini bünyesinde barındırılmaktadır. Gençler açısından ilgi çeken çeşitli hikâyeleri bünyesinde barındıran Kapadokya metni turizm ile ilişkilendirilmiştir. Tac Mahal isimli metinde mimari yapının yapılış amacı ve hikâyesi öğrencilere anlaşılır bir dille aktarılmıştır. Ayrıca ünite bünyesinde yer alan hedef kelimeler önceden bağlam içinde kullanılmış ve bu kelimelerin metinler aracılığı ile pekiştirilmesi sağlanmıştır.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyelerinin biraz üstünde tasarlanmıştır.

5) Ünite de yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Dilbilgisi konusu olarak fiil cümleleri, isim cümleleri ve soru cümlelerinde dolaylı anlatım konusunun işlendiği beceri etkinlikleri birbirlerini destekleyici ve bütünleyici

niteliktedir. Dilbilgisi konusu çerçevesinde yazma ve konuşma becerisi etkinliklerinin dolaylı anlatım ile gerçekleştirilmesi talep edilmiştir.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

Ünite bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri arasında metinler aracılığı ile okuma becerisi öne çıkmaktadır. Dineleme ve konuşma becerisi etkinlikleri sonrasındaki alıştırmalar ile yazma etkinliklerini destekleyen uygulamalar mevcuttur. Bunlara ek olarak dilbilgisi alıştırmaları da yazma becerisini desteklemektedir.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Ünite bünyesinde yer alan beceri etkinliklerinden sonra gelen alıştırmalar tipleri dil eğitimi açısından oldukça önemlidir. Peri Bacaları Tac Mahal isimli okuma metinleri sonrasında çoktan seçmeli soru tipi, açık uçlu soru tipi, eşleştirme tipi sorulardan oluşan okunan metnin anlaşılıp anlaşılmadığını ölçen sorular bulunmaktadır. “Mısır Piramitleri” , “Kırık, Gizli ve Derin bir Aşk Hikâyesi” isimli dinleme becerisi etkinliklerinden sonra boşluk doldurma tipi ve açık uçlu sorulardan oluşan alıştırmalar bulunmaktadır. Ayrıca ünite sonunda genel bir değerlendirme etkinliği düzenlenmiş ve öğrenciler için öz değerlendirme formu sunulmuştur. Gelen olarak alıştırmalar tiplerinde çeşitlilik sağlanmıştır.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Mevcut dil becerisi etkinlikleri içinde okuma metinlerinin sayısal olarak üstünlüğü görülmektedir. Fakat metinler sonrasında yer alan açık uçlu sorular ile konuşma ve yazma becerisi öne çıkmıştır. Ayrıca dilbilgisi alıştırmalarında da yazma becerisini destekleyen etkinlikler bulunmaktadır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 5. ünitesinde ülkemizde ve farklı ülkelerde yer alan doğal ve mimarî güzellikler anlatılıp bilgiler verilmiştir. Bu kapsamda Peri Bacaları, Sümela Manastırı, Taç Mahal görselleri verilmiş olup kültür aktarımı için uygun görseller kullanılmıştır. Ünite bünyesinde kullanılan doğal ve mimarî güzellikler teması öğrencilerin gündelik hayat içinde ülkemizde sık

karşılaştıkları olgular içindedir. Bu kapsamda beceri etkinlikleri gerçek iletişim ortamlarını destekleyici niteliklere sahiptir. Ünite kapsamında işlenen “dolaylı anlatım” konusu diğer beceri etkinlikleri tarafından pekiştirilmiş olup konu anlatımı sonrasında yazma becerisi ile ilişkili etkinlikler düzenlenmiştir. Ünite kapsamında yer alan beceri etkinlikleri birbirlerini işleyiş ve içerik bakımından destekleyici nitelikte olup okuma ve dinleme becerisi etkinlikleri sonrasında yazma ve konuşma becerisinin diğer becerilere göre daha fazla desteklendiği gözlemlenmiştir. Beceri etkinlikleri sonrasında alıştırma tiplerinde çeşitlilik sağlanmış ve mekanik tekrarlardan uzak, bireyin yaratıcı gücünün öne çıkarıldığı modeller benimsenmiştir.

4.6.1.6. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabı 6.Ünitesinin (Şaştım Kaldım) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 6. ünitesinin (Şaştım Kaldım) ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

Ünite bünyesinde insanoğlu hakkında daha önceden bilinmeyen ilginç bilgiler aktarılmıştır. İnsan vücudu ve zihni ile ilgili bilgilerin verildiği okuma metninde zihinsel işlemleri temsil eden soyut bir resim ve insanın anatomik yapısını temsil eden bir resim kullanılmıştır. Başarabilmek isimli okuma metni öncesinde is içerikle uyumlu olarak Einstein, Edison ve Bill Gates gibi ünlülerin resmi kullanılmıştır. Karagöz ve Hacivat isimli dinleme etkinliğinde içerikle uyumlu olarak Karagöz ve Hacivat görseli kullanılmış olup kültür aktarımı ilkesi çerçevesine görsel ve içerik uyumu gözetilmiştir. Seyyar Satıcı isimli dinleme etkinliğinde klasikleşen bir Türk filminden kesitler alınmıştır. Genel olarak görseller ve içerikler arasında uyum olup kültür aktarımı ilkesi Hacivat ve Karagöz isimli okuma etkinliğinde öne çıkmaktadır.

2) Üniteye yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

Ünite bünyesinde insan vücudu ile ilgili bilgiler verilmiş, zihin ve rüya ilişkisi aktarılmış, bilim ve sanat dünyasından tanıdığımız kişiler hakkında bilinmeyen

bilgiler aktarılmıştır. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları çerçevesinde dil öğretim sürecinin hem bilgi hem de kültürel boyutu öne çıkarılmıştır. Öğrencilerin gerçek iletişim ortamları için hazırlanması gözetildiği gibi genel kültürlerine de katkı sağlanmıştır.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Ünite bünyesinde yer alan metinler öğrencilerin ilgisini çekip okumaya teşvik edici bir içerikle yazılmıştır. Karagöz ve Hacivat arasında geçen nüktedan diyaloglar kullanıldığı gibi sanat ve bilim dünyasında başarılı olan kişilerin ilginç özellikleri aktarılmıştır.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyelerinin biraz üstünde tasarlanmıştır.

5) Üniteye yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Ünite bünyesinde dilbilgisi konusu olarak bağlaçlar konusu işlenmiştir. Konu anlatımı sonrasında hem yazma becerisini hem de konuşma becerisini destekleyici nitelikte boşluk doldurma etkinlikleri düzenlenmiş ve metin içine uygun bağlaçların konulması talep edilmiştir. Okuma metinlerinde de bağlaçlar konusu gözetilerek pekiştirilmiştir.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

İnsan Vücutuyla İlgili Bilmedikleriniz isimli okuma metninden sonra açık uçlu sorular kullanılmış ve konuşma becerisini desteklenmiştir. Karagöz ve Hacivat isimli dinleme etkinliğinden sonra kalıp sözler ve ifadelerin anlamları sorgulanmış olup konuşma becerisi desteklenmiştir. Dineleme becerisi etkinliklerinde ise doğal olarak konuşma becerisi doğrudan desteklenmiştir Yazma becerisi etkinliklerinde okuma

metinleri aracılığı ile verilen bilgilerin kullanımı özendirilmiştir. Bu kapsamda temel dil becerilerine ait etkinlikler birbirlerini destekleyici niteliktedir.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Beceri etkinlikleri kapsamında yer alan hazırlık çalışmalarında çoktan seçmeli alıştırmalar ve eşleştirme etkinlikleri yer almaktadır. İnsan Vücutuyla İlgili Bilmedikleriniz isimli okuma metninden sonra açık uçlu sorulardan faydalanılmış ve eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir. Karagöz ve Hacivat isimli dinleme etkinliğinden sonra eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir. Ayrıca açık uçlu sorular ve boşluk doldurma etkinlikleri alıştırmalar içinde bulunmaktadır. Genel olarak beceri etkinlikleri sonrasında monotonluktan uzak çeşitlilik açısından oldukça zengin alıştırmalar tercih edilmiştir.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Beceri etkinlikleri çerçevesinde okuma becerisinin öne çıktığı gözlemlenmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının 6. ünitesinde yer alan okuma metinleri ve görseller içerik bakımından uyumlu olup Karagöz ve Hacivat isimli dinleme etkinliği kültür aktarımı bakımından da uygundur. Ünite içinde yer alan beceri etkinlikleri öğrencilerin ilgi alanlarına hitap eden konular etrafında yapılandırılmıştır. Bu kapsamda insan vücudu hakkında bilgiler verilmiş, zihin ve rüya ilişkisi açıklanmış, bilim ve sanat alanında başarılı kişilerin ilginç özelliklerinden bahsedilmiştir. Beceri etkinlikleri edatlar konusunu aşamalı olarak pekiştirmiştir. Özellikle okuma metinleri içinde edatlara yer verilmiştir. Dil bilgisi alıştırmaları içinde de boşluk doldurma etkinlikleri ile edatlar pekiştirilmiştir. Dil becerileri arasında okuma metinleri öne çıksa da metin sonrasında bulunan alıştırmalar ile konuşma ve yazma becerileri diğer becerilere göre daha fazla desteklenmiştir. Boşluk doldurma, doğru/yanlış, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu sorular aracılığı ile alıştırma tiplerinde çeşitlilik sağlanmış olup öğrenciler monotonluktan ve mekanik tekrarlardan uzak tutulmuştur. Beceri etkinlikleri konuşma ve işleyiş açısından birbiri ile uyumlu olup konuşma ve yazma becerileri diğer beceri etkinliklerine göre daha fazla desteklenmiştir.

4.6.1.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Elde Edilen Sonuçlar

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden değerlendirilmiştir. Ders kitabı bünyesinde yer alan görsellerin neredeyse tamamı okuma metinleri ile uyumludur. Doğa ile ilgili metinlerde manzara içerikli resimler yer alırken, doğal güzelliklerle ilgili metinlerde ilgili yörenin görsellerinden faydalanılmıştır. Ayrıca kültür aktarımı ilkesi kapsamında karagöz ve Hacivat, Mimar Sinan, Erzurumlu İbrahim Hakkı gibi hedef dilin kültür öğeleri ile ilişkili görsellerden faydalanılmıştır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan ünite temaları ve temalar etrafında şekillendirilen beceri etkinlikleri öğrenciler için gerçek iletişim ortamları oluşturmaktadır.

Öğrencilerin gündelik hayat içinde sık sık karşılaştıkları teknoloji, internet, turizm, seyahat, sanat ve bilim dünyasından ünlü kişiler beceri etkinliklerinin konusunu oluşturmaktadır. Ders kitabı bünyesinde yer alan metinler öğrencilerin anlayacağı düzeyde yazılmıştır. Ayrıca ileri düzeyde Türkçe kullanımı için hazırlık niteliği taşıyan bazı metinleri de bulunmaktadır. Bu metinler atasözleri, kalıp sözler ve mecazlar bakımından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde dilbilgisi konuları beceri etkinlikleri ile paralel şekilde ilerlemiş ve beceri etkinlikleri sonrasındaki alıştırmalarla pekiştirilmiştir. Örneğin edatların işlendiği ünite kapsamında okuma metinlerinde edatlara oldukça fazla yer verilmiş, boşluk doldurma etkinlikleri ile boşluğa uygun edatın getirilmesi talep edilmiştir.

Ünite bünyesinde yer alan temel dil becerisi etkinlikleri konu ve işleyiş olarak birbirlerini destekleyici ve bütünleyicidir. Örneğin ünite bünyesinde işlenen teknoloji ve iletişim araçları hakkında okuma metinleri aracılığıyla kronolojik ve güncel bilgiler verilirken konuşma becerisi etkinliklerinde bu bilgilerin de yardımı ile öğrencilerin görüş ve önerileri alınmıştır. Yazma becerisi etkinliklerinin en sonda yer

alması sebebiyle diğer beceri etkinlikleri bünyesinde edinilen bilgilerin yazılı olarak ifade edilmesi ve kullanılması amaçlanmıştır. Aşamalı olarak ilerleyen beceri etkinlikleri bu plan çerçevesinde birbirini sürekli pekiştirmekte ve desteklemektedir. Temel beceri etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar çeşitlilik açısından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Boşluk doldurma tipi, açık uçlu soru tipi, eşleştirme tipi, doğru yanlış tipi, çoktan seçmeli soru tiplerine sahip olan alıştırmalar beceri etkinliklerini monotonluktan uzak tutup öğrenciler açısından dil öğretim sürecini zenginleştirmiştir. Ayrıca ünite sonlarında genel alıştırmalarla birlikte öğrenciler için öz değerlendirme formu bulunmaktadır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde temel beceri etkinlikleri arasında okuma becerisi etkinliklerinin hem nicel bakımdan hem de kitap bünyesinde kapladığı hacim bakımından öne çıktığı gözlemlenmiştir. Okuma becerisi etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar bünyesinde yer alan açık uçlu sorular konuşma becerisini öne çıkarırken diğer alıştırmalar yazma becerisini öne çıkarmıştır. Dinleme becerisi etkinliklerinin kitap bünyesinde diğer becerilere nazaran geri planda kaldığı gözlemlenmiştir. Ünite bünyesinde yer alan hazırlık çalışmaları dinleme, konuşma ve yazma becerileri kapsamında genelde zayıf kaldığı, çok vakit neredeyse hiç bulunmadığı gözlemlenmiştir. Türkçe öğrenen öğrencilerin etnik çeşitliliği düşünüldüğünde kitap muhtevasının öğrencilerin etnik özelliklerini kapsayıcı zenginlikte düzenlenmediği gözlemlenmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki önerilere ulaşılmıştır:

- Yabancılar Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan ders kitaplarının temel dil becerilerini eşit düzeyde desteklemesi standart dil öğretim süreçleri açısından büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde dinleme becerisinin diğer temel dil becerilerine göre geri planda kaldığı gözlemlenmiştir. Bu eksikliğin giderilmesi için dinleme etkinliklerinin nicel ve nitel olarak gözden geçirilmesinin ders kitabının verimliliği açısından önemli katkılarda bulunacağı düşünülmektedir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine tarihsel süreç içinde ilgi artmış ve Türkçe Öğretim Merkezleri'nin hitap ettiği etnik unsurlarda çeşitlilik göstermeye başlamıştır. Bu kapsamda öğrencilerin ülkelerine, dil ailelerine göre ders

kitaplarının düzenlenmesinin dil öğretim süreçleri açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

- Öğrencilerin hazırbulunuşlukları açısından oldukça önemli olan hazırlık çalışmaları İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde okuma becerisi etkinlikleri ve ünite öncesinde yer almaktadır. Fakat diğer beceri etkinlikleri öncesinde hazırlık çalışmaları ya dar kapsamlıdır ya da bulunmamaktadır. Diğer beceri etkinlikleri öncesinde hazırlık çalışması bulunmayan beceri etkinlikleri öncesine hazırlık çalışmalarının eklenmesi gerekmekte olup hazırlık çalışması bulunan beceri etkinliklerininse hazırlık çalışmalarının genişletilmesi dil öğretim süreci açısından faydalı olacaktır.

4.6.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

4.6.2.1. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 1. Ünitesinin (Mesleğimde İlerliyorum) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 1. Ünitesinin(Mesleğimde İlerliyorum) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

Ünite bünyesinde yer alan “Yıllar Sonra” isimli okuma becerisi etkinliğinde uzun süre görüşemeyen iki arkadaşın yıllar sonra bir araya gelmeleri konu olarak seçilmiş ve görseller de bu çerçevede tercih edilmiştir. Okuma metni ile içerik bakımından uyumlu olan görseller kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde Türk toplumunda önemli bir yere sahip olan çay yerini almıştır. “Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor” isimli okuma becerisi etkinliğinde Ahmet Yesevi, Yusuf Has Hacıp, Kaşgarlı Mahmut gibi Türk büyüklerinin temsili görselleri kullanılmış ve çeşitli bilgiler verilmiştir. Ayrıca el sanatları hakkında bilgi veren okuma metninde bakır işleme ile ilgili bir görsel kullanılmıştır. Zirvedekilerden Altın Öğütler isimli dinleme becerisi etkinliğinde ünlü ve başarılı işadamlarının görselleri kullanılmıştır.

Genel olarak ünite bünyesinde kullanılan görseller hedef kültüre ait öğelerin tanıtımı ve aktarımı ve metin içeriği ile uyumlu olduğu gözlemlenmiştir.

2) Ünite de yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

Ünite bünyesinde arkadaşlık, başarılı insanların özellikleri, uluslararası öğrenci değişim programları gibi çeşitlilik açısından oldukça zengin içerikler bulunmaktadır. Öğrencilerin hem gerçek hayatta hem de akademik hayatta kullanacakları tavsiyelere yer verilmiş, uluslararası değişim programları hakkında bilgi verilmiş ve arkadaşlık ilişkileri üzerinden Türk insanın özellikleri ile ilgili bilgiler aktarılmıştır. Bu kapsamda ünite bünyesinde yer alan temalar öğrencilerin gerçek iletişim ortamlarında karşılaştıkları konu ve içerikleri barındırmakta olup bu ortamlar için alt yapı oluşturma amacındadır.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Arkadaşlık temasının işlendiği “Yıllar Sonra” isimli okuma metni gerçek iletişim ortamlarındaki konuşma havasına oldukça yakın nitelikte olup içerik boyutunda da Türkçenin zenginliklerini yansıtmaktadır. Bu özelliği ile öğrencileri okumaya teşvik edici niteliktedir. Başarılı İnsanların yaptığı 12 farklı şey isimli okuma metni de öğrencilerin başarılı olmak için moral, motivasyonlarını tetikleyici nitelikleri bünyesinde barındırmaktadır. Bu özellikleri ile öğrenciler metni okumaya teşvik etmektedir. Ayrıca okumam metinleri öğrencilerin seviyesine uygun olarak tasarlanmış, anlaşılabilir metinlerdir.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyelerinin biraz üstünde tasarlanmıştır.

5) Ünite de yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Ünite bünyesinde sıfat fiiller, zarf fiiller ve zaman kiplerinin hikâyesi olmak üzere 3 dilbilgisi konusu işlenmiştir. Dilbilgisi konuları alışlagelen tarzda doğrudan konu anlatımı ve örnekler bünyesine aktarılmamıştır. Bunun yerine örnek kullanımlarla konuya ait ekler kelimeler üzerinde vurgulanmış, köklere eklenen eklerin kelimelerin anlam boyutundaki anlamsal değişiklikleri örneklerle ifade edilmiştir. Sıfat fiil ve zarf fiil konuları tamamlama ve boşluk doldurma etkinlikleri ile yazma becerisini destekleyici ve geliştirici nitelikte olduğu gözlemlenmiştir.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

Alıştırma niceliği ve çeşitliliği açısından oldukça zengin bir yapıya sahip olduğu gözlemlenen ünite temel beceri etkinlikleri birbirlerini geliştirici ve destekleyici niteliktedir. Yıllar Sonra isimli okuma metninden sonra konuşma ve yazma becerilerini geliştirmeye yönelik alıştırmalar bulunmaktadır. Konuşma ve dinleme becerileri sonrasında da boşluk doldurma tipi alıştırmalardan faydalanılmıştır.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Yıllar Sonra isimli okuma metninden boşluk doldurma tipi, eşleştirme tipi ve açık uçlu soru tiplerinden faydalanılmıştır. Serbest okuma metninde ise metnini bir bölümü verilmiş ve devam ettirilmesi talep edilmiştir. Başarılı İnsanların Yaptığı 12 Şey isimli okuma metninden sonra eşleştirme tipi alıştırmalar, açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Zirvedekilerden altın öğütler isimli dinleme etkinliğinden sonra metin içinde anılan kişilerle yönelik bir tablo oluşturulmuş ve listelenen özellikleri kişilere göre tasnif edilmesi öğrencilerden talep edilmiştir. Bu kapsamda ünite de yer alan beceri etkinlikleri sonrasında bulunan alıştırmalar çeşitlilik açısından oldukça zengindir. Dil öğretim süreci düşünüldüğünde öğrenciler monoton ve mekanik tekrarlar içeren yapılardan uzak tutulmuştur.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Temel beceri etkinlikleri içinde okuma metinleri nicel olarak diğer beceri etkinliklerine nispetle daha ön planda olduğu gözlemlenmiştir. Serbest okuma metinlerinin yanı sıra dilbilgisi konuları öğrencilere aktarılırken konu anlatımları işlevsel olarak aktarılmış ve bolca metinsel örneklerden faydalanılmıştır. Eklerin işlevleri cümleler aracılığı ile metinlere aktarılmıştır. Ayrıca okuma metinleri sonrasında konuşma becerisine yönelik açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 1.ünitesi arkadaşlık, başarılı insanların tavsiyeleri ve değişim programları ile ilgili yapılandırılan beceri etkinliklerinden oluşmaktadır. Ünite bünyesinde yer alan görseller kültür aktarımı ve beceri etkinliklerinin içerikleriyle doğrudan ilişkili ve uyumludur. Beceri etkinliklerinin konu ve temasını oluşturan arkadaşlık ilişkileri, anılar, başarılı insanların ilkeleri öğrencilerin gündelik hayatta çokça karşılaştıkları konular arasında yer almaktadır. Özellikle başarılı insanların özellikleri ve tavsiyeleri ile ilgili içerikler doğrudan öğrencilerin akademik ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille yazılmış ve öğrencilerin günlük hayatta başarılı olma yollarından akademik hayatta başarılı olma yollarına kadar ilgi çekici ve okumaya teşvik edici konularla donatılmıştır.

Temel dil becerisi etkinlikleri ile aşamalı olarak ilerleyen dilbilgisi konuları öğrencilere işlevsel olarak kavratılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda alışlagelen şekilde dilbilgisi konu anlatımları yerine dil öğrenen öğrencinin işlevsel olarak kullanabileceği formlarda ve cümle içinde dilbilgisi konuları işlenmiştir. Ünite bünyesinde yer alan temel beceri etkinlikleri birbirilerini destekleyici ve bütünleyici niteliktedir. Örneğin konuşma becerisi etkinliklerinde dinleme becerisi etkinlikleri desteklenmiş, okuma becerisi etkinliklerinde yazma ve konuşma becerileri desteklenmiştir. Bu beceri etkinlikleri nicel ve nitel olarak değerlendirildiğinde okuma becerisi etkinliklerinin diğer beceri etkinliklerine göre daha ön planda olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasında dilbilgisi konularının metinler, cümleler içinde öğrenciye işlevsel olarak aktarılmaya çalışılmış olması oldukça etkili olmuştur. Beceri etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalarda açık uçlu soru tipi, boşluk doldurma tipi, eşleştirme tipi, doğru/yanlış tipi alıştırmalardan

faydalanılmıştır. Alıştırma tipilerindeki bu çeşitlilikle dil öğretim süreci monotonluktan uzaklaştırılmış ve süreç verimli hale getirilmeye çalışılmıştır.

4.6.2.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 2.Ünitesinin (Değerlerimiz) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 2.Ünitesinin(Değerlerimiz) Ünite Değerlendirme Ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

Üniteye yer alan beceri etkinlikleri arkadaşlık, komşuluk, evlilik kavramları ve değerler konularını işlemiştir. Evlilik kavramının işlendiği bölüm için seçilen görseller kavramla ilişkili olarak çalışma hayatı ve sosyal hayat üzerine etkilerini öne çıkarmıştır. Çalışan çiftler ve evlilik hayatları ile ilgili röportaj yapılmış ve bireylerin gençlere yönelik tavsiyeleri alınmıştır. Arkadaşlık kavramı ile ilgili olarak Schiller’den bir hikâye aktarılmış temsili bir görselden faydalanılmıştır. Ayrıca “Kan Kardeşliği” isimli serbest okuma metnine ait görsel yardım ve dayanışmayı ifade etmektedir. Komşuluk kavramına yönelik olarak geleneksel Türk toplumunu anlatan metinler ve görsellerden faydalanılmıştır. Ayrıca “Kazan Doğurdu” isimli dinleme becerisi etkinliğinde Nasrettin Hoca’nın bir fıkrasından faydalanılmıştır. Genel olarak görseller ve beceri etkinlikleri ve kültür aktarımı ilkesi bakımından uyumludur. Türk toplumunda komşuluk ilişkileri kültürel açıdan ele alınmış ve Nasrettin Hoca fıkrası ile içerik zenginleştirilmiştir.

2) Üniteye yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

Ünite bünyesinde yer alan arkadaşlık, komşuluk ve evlilik temaları öğrencilerin rutin hayatlarında sıkça karşılaştıkları konular arasında yer almaktadır. Özellikler arkadaşlık teması etrafında yapılandırılan beceri etkinlikleri ile öğrenciler gerçek iletişim ortamlarına hazırlanmıştır. “En Yakın Arkadaşım, Kan Kardeşliği, İki

Arkadaş” isimli okuma becerisi etkinlikleri ile hem güncel arkadaşlık ilişkileri hem de tematik açıdan arkadaşlık ilişkileri ile ilgili bilgiler verilmiştir. Evlilik konusu üzerine yapılandırılan beceri etkinliklerinde ise öğrencilerin kendi ülkelerindeki düğünler ve Türkiye’de gerçekleştirilen düğünler arasında benzerlikler farklılıklar ve öğrencinin idealindeki düğün hakkında bilgiler talep edilmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin sıkılmadan kendilerini ifade edebilecekleri konular seçilmeye dikkat edilmiştir.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Ünite bünyesinde yer alan metinler anlaşılır bir dil ile yazılmış olup öğrenciyi okumaya teşvik edici niteliktedir. “Murat Evren ile Röportaj” isimli metin öğrenciler için gerçek hayat iletişimlerini örnekleyici ve anlaşılır niteliktedir. Ayrıca okunan metnini anlaşılma düzeyini ölçen eşleştirme etkinliği de mevcuttur. Ünite bünyesinde yer alan arkadaşlık, komşuluk ve evlilik temaları öğrencilerin rutin hayatlarında sıkça karşılaştıkları konular arasında yer almaktadır. Bu kapsamda oluşturulan metinler öğrencilerin anlayacağı bir dille yazıldığı gibi öğrencileri okumaya teşvik edici niteliktedir.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyelerinin biraz üstünde tasarlanmıştır.

5) Ünite de yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Ünite bünyesinde zarf fiil, sıfat fiil ve zaman kiplerinin rivayeti işlenmiştir. Dilbilgisi konuları alışlagelen tarzda doğrudan konu anlatımı ve örnekler bünyesine aktarılmamıştır. Bunun yerine örnek kullanımlarla konuya ait ekler kelimeler üzerinde vurgulanmış, köklere eklenen eklerin kelimelerin anlam boyutundaki etkileri örneklerle ifade edilmiştir. Dilbilgisi kuralları öğrencilere işlevsel olarak

kavratılmaya çalışılmıştır. Örneğin “ Kral, Meroz’u idam edecekti. Meroz bir istekte bulundu” cümlesi verilmiş daha sonra “Kral, Meroz’u idam edeceği sırada Meroz bir istekte bulundu” cümlesine dönüştürülmüş ve cümle içinde “ –eceği sırada “ kısmı vurgulanarak sıfat fiil eki vurgulanmış ve işlevi öğrencilere uygulamalı olarak öğretilmeye çalışılmıştır.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

Temel beceri etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici niteliktedir. “Murat Evren ile Röportaj” isimli okuma becerisi etkinliği sonrasında eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir. Ayrıca dilbilgisi konularının işlevsel olarak kavratılması amacıyla yazma etkinlikleri düzenlenmiştir. Farklı Düşünler isimli dinleme etkinliğinden sonra konuşma becerisini destekleyici etkinlikler mevcuttur. “Gelenekler” isimli konuşma becerisi etkinliği sonrasında dinleyicilere konuşmanın anlam boyutuna yönelik sorular yöneltilmiştir. “İki Arkadaş” isimli okuma becerisi etkinliği sonrasında öğrencilere açık uçlu sorular yöneltilip konuşma ve yazma becerileri desteklenmiştir. Bu kapsamda okuma metninin özetlenmesi talep edilmiştir. Genel olarak beceri etkinliklerinin birbirlerini destekleyici ve bütünleyici niteliklere sahip olduğu gözlemlenmiştir.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Ünite bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri sonrasında eşleştirme tipi, boşluk doldurma tipi, doğru/yanlış tipi ve açık uçlu soru tipinin olduğu alıştırmalar kullanılmıştır. Ayrıca ünite sonunda genel bir değerlendirme testi uygulanmıştır. Genel olarak beceri etkinlikleri sonunda yer alan alıştırmalar çeşitlilik açısından oldukça zengin bir yapıda olup süreci monotonluktan uzaklaştırıp verimli hale getirmiştir.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Ünite bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri çerçevesinde okuma becerisine yönelik etkinlikler diğer beceri etkinliklerine göre daha fazladır. Okuma metinleri sonrasında

açık uçlu sorular aracılığı ile konuşma ve yazma becerisini destekleyici alıştırmalar yapılmıştır. Konuşma becerisi etkinlikleri sonrasında dinleme becerisini destekleyici alıştırmalara er verilmiştir. Ayrıca yazma becerisine yönelik etkinlikler dilbilgisi konularının işlevsel olarak öğretilmesi sürecinde deşelendiği gibi okuma becerisi etkinlikleri ve konuşma becerisi etkinliklerinde de desteklenmiştir. Genel olarak ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri değerlendirildiğinde dinleme becerisi etkinliklerinin diğer beceri etkinliklerine göre geri planda kaldığı gözlemlenmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 2.Ünitesinin(Değerlerimiz) Ünite Değerlendirme Ölçütleri kapsamında görseller metin içerikleri ile uyumlu olup kültür aktarımı ilkesi açısından zengin niteliklere sahiptir. Örneğin ünite temaları içinde yer alan komşuluk kavramı Nasrettin Hoca fıkrası ve görseli ile geleneksel Türk komşuluk ilişkileri, çay muhabbetleri bir arada verilmiş ve içerik zenginleştirilmiştir. Arkadaşlık, evlilik ve komşuluk temaları öğrencilerin gerçek hayat iletişimlerine uygun olarak ünite bünyesinde aktarılmıştır. Ayrıca gerçek iletişim ortamlarını örnekleyici diyaloglar ve etkinlikler düzenlenmiştir. Dilbilgisi konuları alışlagelmişin dışında öğrencilere işlevsel olarak kavratılmaya çalışılmış ve kurallar uygulamalarla pekiştirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda doğrudan konu anlatımları yerine kurallar, ekler, yapıların görevlerini ifade eden örneklerden yararlanılmıştır. Temel dil becerisi etkinlikleri birbirlerini destekleyici ve bütünleyici nitelikte olup okuma becerisi etkinlikleri ne çıkmaktadır. Ünite bünyesinde yer alan okuma metinleri öğrencileri okumaya teşvik edici nitelikleri bünyesinde barındırmaktadır. Ayrıca okuma becerisi etkinlikleri sonunda konuşma becerisi ve yazma becerisi etkinliklerini destekleyici alıştırmalar öne çıkmıştır. Dinleme becerisi etkinlikleri ise diğer beceri etkinliklerine göre biraz geri planda kalmıştır. Dil öğretim süreci açısından oldukça etkili ve faydalı uygulamaları bünyesinde barındıran Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 2.Ünitesi (Değerlerimiz) bu kapsamda oldukça öğretici ve geliştirici niteliklere sahiptir.

4.6.2.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 3. Ünitesinin (Bir Ömür Böyle Geçti) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 3. Ünitesinin (Bir Ömür Böyle Geçti) Ünite Değerlendirme Ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

İhtiyarlık, üniversiteli gençlerin sorunları, evlilik, aile hayatı gibi konuların işlendiği temel beceri etkinlikleri görsellerle içerik ve kültür aktarımı ilkesi bakımından uyum içindedir. İhtiyarlık temasının hâkim olduğu bölümde aile içinde bir ihtiyarın zamanla karşılaşacağı sıkıntılar gündemleştirilmiş ve öğrencilere dolaylı olarak nasihatler verilmiştir. Üniversite gençlerinin ve diğer gençlerin ebeveynleri ile sorunları ve gündelik hayatta karşılaştığı sıkıntıların anlatıldığı etkinlikler için kullanılan görseller içerik açısından uyumludur. Ayrıca ülkemizde gençlerin yetişkinlerle, ebeveynleri ile yaşadıkları gene geçer sorunlar görsellerle ifade edilmiştir.

2) Üniteye yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

İhtiyarlık, üniversiteli gençlerin sorunları, evlilik, aile hayatı gibi konuların işlendiği temel beceri etkinlikleri öğrencilerin gündelik hayat ve gerçek iletişim ortamları açısından öğrencileri destekleyici niteliktedir. Öğrencilerin yaşadıkları sorunlardan ihtiyarlara nasıl davranılması gerektiği gibi temel konular işlenmiş ve öğrencilere çeşitli öğütler verilmiştir.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Ünite bünyesinde yer alan metinler aktüel konulardan oluştuğu için anlaşılır bir dille yazılmıştır. Huzurevinde Kahvaltı isimli okuma metni ile öğrencilere sosyal mesajlar verilmiş, Yaşlılık isimli okuma metninde yaşlıların yaşadığı durumlar öğrencilere

aktarılmıştır. Sosyal konuların işlendiği okuma metinleri bu kasamda öğrencilerin anlayabileceği bir dille yazıldığı gibi kendi sorunlarının gündeme getirildiği Üniversiteli Gençler ile ilgili okuma metinleri de öğrencileri okumaya teşvik edici içerikleri bünyesinde barındırmaktadır

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyelerinin biraz üstünde tasarlanmıştır.

5) Ünite yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Dilbilgisi konusu olarak dolaylı anlatım konusu beceri etkinlikleri çerçevesinde işlenmiştir. Alışlagelmiş konu anlatım tarzı yerine dilbilgisi konuları işlevsel olarak öğrencilere kavratılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda doğrudan anlatımın hâkim olduğu cümleler verilip bu cümlelerin dolaylı anlatıma çevrildiği cümlelerle karşılaştırmalar yapılmış sonrasında ise dolaylı anlatımın hâkim olduğu cümleler öğrencilere kurdurulmuştur.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

Ünite bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri birbirlerini destekleyici ve bütünleyici niteliktedir. “Mesele Mühim” isimli okuma metni sonrasında yer alan alıştırmalar konuşma ve yazma becerilerini geliştirici niteliktedir. “Sevgili Anneciğim ve Babacığım” isimli okuma metni sonrasında metin içinde geçen deyimler listelenmiş anlam boyutuna yönelik eşleştirme etkinlikleri düzenlenmiştir. Daha sonra bu deyimlerin kullanıldığı yazma etkinlikleri düzenlenmiştir. “Altın Top” isimli dinleme etkinliği sonrasında ise konuşma becerisini destekleyici alıştırmalardan faydalanılmıştır. Temel dil becerisi etkinlikleri bu kapsamda birbirlerini destekleyici ve bütünleyici niteliklere sahiptir. Ayrıca üzerinde durulan beceri etkinliği diğer beceri etkinlikleri ile de konu ve işleyiş bakımından uyum göstermektedir.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri sonrasında alıştırma tipleri açısından çeşitlilik sağlanmıştır. Mesele Mühim” isimli okuma metni sonrasında yer alan alıştırmalar konuşma ve yazma becerilerini geliştirici niteliktedir. “Sevgili Anneciğim ve Babacığım” isimli okuma metni sonrasında metin içinde geçen deyimler listelenmiş anlam boyutuna yönelik eşleştirme etkinlikleri düzenlenmiştir. Daha sonra bu deyimlerin kullanıldığı yazma etkinlikleri düzenlenmiştir. “Altın Top” isimli dinleme etkinliği sonrasında ise konuşma becerisini destekleyici alıştırmalardan faydalanılmıştır. “Kime Beni Anlamıyor” isimli okuma metninden sonra yazma becerisi, dinleme becerisi ve konuşma becerisini destekleyici alıştırmalar yapılmıştır. Bu kapsamda açık uçlu sorular ve doğru yanlış tipi alıştırmalardan faydalanılmıştır. Başvuru mektubu şeklinde tasarlanan okuma metni sonrasında yazma ve konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Beceri etkinlikleri sonrasındaki alıştırmalar çeşitlilik bakımından oldukça zengin olup dil öğretim sürecinin monotonlaşmasını önleyici niteliktedir.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Ünite bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri çerçevesinde okuma becerisine yönelik etkinlikler diğer beceri etkinliklerine göre daha ön plandadır. Ayrıca okuma metinleri sonrasında konuşma ve yazma becerilerini destekleyici açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Dinleme becerisi ise diğer becerilere göre nicel olarak nispeten geri planda olduğu gözlemlenmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 3. Ünitesinde yer alan okuma metinleri ve görseller kültür aktarımı ve içerik bakımından uyumludur. Üniversiteli öğrencilerin sorunları ve ebeveyn ilişkileri canı sıkılmış bir öğrenci görseli ile örneklenmiştir. Ünite bünyesinde ihtiyarlık, üniversite öğrencilerinin sorunları ve evlilik gibi temalar işlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin gündelik hayatta sıkça karşılaştıkları konular beceri etkinlikleri bünyesinde işlenmiş ve gerçek hayat iletişimlerini açısından iyi tasarlanmıştır. Temel beceri etkinlikleri birbirleri ile

konu ve işleyiş açısından uyumlu olup beceri etkinlikleri iyi tasarlanmıştır. Bir beceri etkinliğinde en az bir temel beceriyi destekleyici alıştırmalar bulunmaktadır. Ünite bünyesinde yer alan metinler öğrencilerin güncel sorunları ile ilgili olması sebebi ile okuyucu ilgisini çekecek nitelikte olup okumaya teşvik edici yapıdadır.

Dilbilgisi konuları geleneksel yaklaşımın dışında bir tarzla işlevsel olarak anlatılmış ve uygulama yoluyla öğrencilere kavratılmaya çalışılmıştır. Beceri etkinlikleri sonrasında boşluk doldurma tipi, eşleştirme tipi, açık uçlu soru tipi, doğru yanlış tipi alıştırmalardan faydalanılmış ve dil öğretim süreci mekanik tekrarlar ile monotonluktan uzaklaştırılmıştır. Ayrıca ünite sonunda işlenen konulara yönelik olarak çoktan seçmeli bir testte bulunmaktadır. Okuma etkinliklerinin ünite bünyesinde diğer beceri etkinliklerine göre nicel olarak daha fazla olduğu gözlemlenmiş, bu metinler sonrasında bulunan alıştırmalarla konuşma ve yazma becerileri desteklenmiştir. Bu kapsamda dinleme becerisi diğer beceri etkinliklerine göre geri planda kalmıştır. Genel olarak ünite kapsamı öğrenciler açısından oldukça zengin içeriklere sahip olduğu gibi dil öğretimi sürecini işlevselleştirmeyi amaç edinmiştir.

4.6.2.4. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 4.Ünitesinin (Mutfakta Kim Var) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 4.Ünitesinin(Mutfakta Kim Var) Ünite Değerlendirme Ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

Temel dil becerisi etkinlikleri yiyecekler ve sağlıklı beslenme konuları etrafında yapılandırılmıştır. Bu kapsamda etkinlik içerikleriyle uyumlu yiyecek ve içecek görselleri ile yemek yapma anına ait görsellerden fazlaca faydalanılmıştır. Kültür aktarımı ilkesi kapsamında Türkiye'ye has geleneksel kıyafetlerle meyhan şerbeti satan model görselden de faydalanılmıştır. Ayrıca yöresel yemeklerden Analı Kızlı

Çorbası'nın tarifi ve görselinden de faydalanılmıştır. Genel olarak görseller beceri etkinlikleri, metinler ile hem içerik açısından hem de kültür aktarımı ilkesi açısından uyumludur.

2) Ünite de yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

Temel dil becerisi etkinlikleri yiyecekler ve sağlıklı beslenme konuları etrafında yapılandırılmış olup öğrenci çeşitliliği düşünüldüğünde bu konuların tüm öğrencilere hitap edebilecek nitelikte olmadığı düşünülmektedir. Sağlıklı beslenme konusu her ne kadar toplumun geneline hitap ediyor olsa da yemek yapma ve yemek kültürü biraz daha kadınları ilgilendiren bir konu olduğu için ünite bünyesindeki konular tüm öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve iletişim gereksinimlerini karşılayamayacağı düşünülmektedir.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Ünite bünyesindeki okuma metinleri öğrencilerin anlayacağı bir dille yazılmıştır. Fakat konuların öğrencilerin tamamının ilgi alanlarına hitap etmemesi sebebiyle okumaya teşvik edici yönünün zayıf kaldığı düşünülmektedir.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyelerinin biraz üstünde tasarlanmıştır.

5) Ünite de yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Dilbilgisi konusu olarak zarf fililler işlenmeye devam edilmiş olup konu ile ilgili ekler öğrencilere işlevsel olarak kavratılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda “-dığı sürece, -dıkça, -dığı zaman” gibi yapılar cümle içinde kullanılmış daha sonra bu yapıların konuşma ve yazma becerisi etkinliklerinde de kullanılmasını özendirici

etkinlikler düzenlenmiştir. Böylece dilbilgisi konuları sadece konu anlatımı olarak ders kitabı bünyesinde kalmamış diğer beceri etkinliklerinde de işlevsel olarak kullanılmıştır.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

Ünite bünyesinde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyicidir. Zarf fillere yönelik alıştırmalarda öğrencilerin yazma ve konuma becerilerini geliştirmeye yönelik açık uçlu sorulardan faydalanılmış, “Su Hayattır” isimli okuma metninden sonra yazma becerisini geliştirmeye yönelik cümle tamamlama alıştırmalarından faydalanılmıştır. “Ölçüyü Kaçırarak” isimli okuma metni sonrasındaki alıştırmalarda ise hem konuşma becerisi hem de yazma becerisini geliştirmeye yönelik cümle tamamlama alıştırmaları yapılmıştır. Genel çerçevede ünite bünyesinde yer alan alıştırmalar sadece belirli bir beceriyi geliştirmeye yönelik olmayıp diğer beceri etkinliklerini de bütünleyici, geliştirici nitelikte olduğu gözlemlenmiştir.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

“Birinin Yemeği Diğerinin Zehridir” isimli okuma metni sonrasında yiyeceklerin özellikleri ile ilgili eşleştirme etkinliği düzenlenmiştir. Hayatın İşleyişi isimli dinleme becerisi etkinliğinden sonra doğru/yanlış tipi alıştırmalardan faydalanılmıştır. Konuşma ve yazma becerisi etkinliklerinden sonra metin tamamlama etkinliği düzenlenmiştir. “Su Gibi Aziz Ol” isimli dinleme etkinliğinden sonra doğru/yanlış tipi alıştırmalardan faydalanılıp boşluk doldurma etkinlikleri ile süreç zenginleştirilmiştir. Ayrıca ünite sonunda işlenen konulara yönelik çoktan seçmeli bir test uygulanmıştır. Genel olarak ünite bünyesinde temel beceri etkinliklerinden sonra açık uçlu soru tipi, boşluk doldurma tipi, doğru/yanlış tipi, çoktan seçmeli soru tiplerinin olduğu alıştırmalardan faydalanılmıştır. Dil öğretim sürecinde alıştırmaların çeşitliliği vesilesiyle monotonluktan ve mekanik tekrarlardan uzaklaşmış ve verimliliği yükseltmiştir.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Ünite bünyesindeki temel dil becerisi etkinlikleri arasında okuma becerisine yönelik etkinlikleri diğer beceri etkinliklerine göre nicel olarak önde olduğu gözlemlenmiştir. Okuma metinleri sonrasında konuşma ve yazma becerilerine yönelik alıştırmalar bulunmaktadır. Dinleme becerisi etkinlikleri ise diğer beceri etkinliklerine göre hem nicel bakımın hem de diğer beceri etkinlikler tarafından destekleneme bakımından zayıf kaldığı gözlemlenmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 4.ünitesi (Mutfakta Kim Var) bünyesinde yer alan okuma metinleri ile görseller içerik ve kültür aktarımı ilkesi açısından uyumludur. Ülke çapında ünlü olan yiyecek ve içeceklerin görsellerinden faydalanılıp, tarifleri öğrencilerle paylaşılmıştır. Ünite bünyesinde yer alan temalar sağlıklı beslenme ve yiyecek kavramlarından oluşmaktadır. Yemek kültürü ve yemek yapımı ile genelde bayanların ilgilenmesi erkek öğrenciler için bu kavramların genelde ilgi çekici olmaması sebebiyle seçilen konular öğrenci çeşitliliği ve ilgileri bakımından herkese hitap etmemektedir. Ayrıca metinler tüm öğrencilerin ilgi alanlarına hitap etmeyen konular etrafında yapılandırıldığı için okumaya teşvik edici niteliklerden uzaktır. Dilbilgisi konuları öğrencilere işlevsel olarak kavratılmaya çalışıldığı gibi konuşma ve yazma becerisi etkinliklerinde de bu yapıların kullanımı özendirilmiştir. Temel dil becerisi etkinlikleri sonrasında kullanılan alıştırmalar konu ve işleyiş açısından birbirleriyle uyum içinde olup konuşma ve yazma becerileri diğer becerilere göre daha ön plandadır. Temel dil becerisi etkinliklerinden sonra açık uçlu soru tipi, boşluk doldurma tipi, doğru/yanlış tipi, çoktan seçmeli soru tiplerinin olduğu alıştırmalardan faydalanılmıştır. Dil öğretim sürecinde alıştırmaların çeşitliliği vesilesiyle monotonluktan ve mekanik tekrarlardan kaçınılmıştır. Ünite bünyesindeki temel dil becerisi etkinlikleri arasında okuma becerisine yönelik etkinlikleri diğer beceri etkinliklerine göre hem nicel olarak hem de ünite içinde hacim olarak daha öndedir. Bu kapsamda dinleme becerisinin diğer becerilere göre geri planda kaldığı gözlemlenmiştir. Ünite standartları açısından Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 4.ünitesi (Mutfakta Kim Var) konu bakımından öğrencilerin ilgi alanlarına uzak olsa

da dil öğretim süreçleri açısından oldukça zengin alıştırma tiplerini bünyesinde barındırmaktadır.

4.6.2.5. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 5. Ünitesinin (Tercihiniz Nedir) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 5. Ünitesinin(Tercihiniz Nedir) Ünite Değerlendirme Ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Ünite de yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

“Nerde Yaşama İstersiniz?” isimli okuma becerisi etkinliğinde İstanbul’a ait çeşitli görsellerden faydalanılmış olup bu görseller sosyal ve kültürel hayata yönelik kesitler aktarmaktadır. Taksim, Kızkulesi ve güneş batarken oluşan İstanbul silueti bunlardan birkaçıdır. Dinleme becerisi etkinliğinde şehir hayatı ve köy hayatı görseller ile karşılaştırılmış, sosyal yönlerden farklılıkları vurgulanmıştır. “Çalışkan Karadeniz Kadınları” isimli dinleme etkinliğinde ülkemizin Karadeniz bölgesi ile ilgili sosyal, kültürel içerikleri bünyesinde barındıran görsellerden faydalanılmıştır. “Sanata Adanmış Bir Hayat” isimli okuma becerisi etkinliğinde Mimar Sinan’ın temsilî görsellinden faydalanılmış ve eserleri resmedilmiştir. Ünite bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri için kullanılan görseller içerikle uyumlu olup kültür aktarımı ilkesi kapsamında da zengin içeriklere sahiptir.

2) Ünite de yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

Ünite bünyesinde sanat-yaşama sanatı, çalışkanlık, yaşadığımız yerler etrafında yapılandırılan temel beceri etkinlikleri öğrencilerin rutin hayatlarında sıkça karşılaştıkları durumlar içinde yer almaktadır. Bu kapsamda kent ve kırdaki yaşamın zorlukları anlatılmış, tüm dünyada kabul gören İstanbul’un kültürel zenginliklerinden bahsedilmiş, daha iyi yaşam için yapılması gerekenler öğrencilere kısaca aktarılmıştır.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Ünite bünyesindeki okuma metinleri öğrencilerin anlayacağı bir dil ve zengin içeriklerle öğrencilere sunulmuştur. Sohbet havası içinde yazılan “Nerde Yaşamak İstersiniz” isimli okuma metninde İstanbul akıcı bir dille öğrencilere anlatılmıştır. “Memleket İsterim” isimli hem okuma hem de konuşma becerisi etkinliği ile öğrenciler estetik okuma türünde okumalar yaptırılmıştır. Bakış Açısı isimli okuma metni güncel konuları bünyesinde barındırmakta ve konu gereği oluşan tartışma ortamları ile öğrencilerin iletişim halinde olmalarını sağlamaktadır. Okuma metinleri öğrencilerin ilgi alanlarındaki konuları işleyip bu konularla öğrencileri doğrudan okumaya teşvik edici nitelikleri bünyesinde barındırdığı gözlemlenmiştir.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyelerinin biraz üstünde tasarlanmıştır.

5) Üniteye yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Ünite bünyesinde gereklilik kipi ve zarf fiil konuları işlenmiştir. Doğrudan konu anlatımları tercih edilmeyip konuların işlevsel olarak öğrenciye kavratılması önceliklidir. Bu kapsamda örnekler üzerinden öğrencilere alıştırmalar sunulmuştur.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

Temel beceri etkinlikleri sonrasındaki alıştırmalar dil becerilerini geliştirici ve bütünleyici niteliktedir. Okuma beceri etkinlikleri sonrasında konuşma ve yazma becerisi etkinliklerine yönelik alıştırmalar bulunmaktadır. Dinleme becerisi etkinlikleri sonrasında bulunan alıştırmalar konuşma ve yazma becerisini destekleyici niteliktedir.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Ünite bünyesinde yer alan alıştırmalar çeşitlilik açısından oldukça zengindir. “Nerde Yaşamak İstersiniz” isimli okuma metni sonrasında doğru/yanlış tipi ve yazma becerisine yönelik açık uçlu soru tipinden faydalanılmıştır. Şehir hayatı ve kır hayatının karşılaştırıldığı dinleme etkinliğinden sonra açık uçlu soru tipleri ve doğru/yanlış tipi alıştırmalardan faydalanılmıştır. Memleket İsterim isimli okuma metni sonrasında açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Çalışkan Karadeniz Kadınları isimli dinleme etkinliğinden sonra boşluk doldurma tipi alıştırmalardan faydalanılmıştır. Bakış Açısı isimli okuma metninden sonra eşleştirme etkinliğinden faydalanılmıştır. Ayrıca ünite sonunda genel kapsama yönelik çoktan seçmeli bir test uygulanmıştır. Beceri etkinlikleri sonrasında alıştırmalar çeşitlilik açısından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Açık uçlu soru tipi, boşluk doldurma tipi, doğru/yanlış tipi alıştırmalar kullanılmış, eşleştirme alıştırmaları düzenlenmiştir. Böylece dil öğretim süreci monotonluktan uzaklaştırılarak verimli hale getirilmeye çalışılmıştır.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Ünite bünyesindeki temel dil becerisi etkinlikleri arasında okuma becerisine yönelik metinlerin diğer beceri etkinliklerine göre nicel daha öndedir. Okuma metinleri sonrasında konuşma ve yazma becerilerine yönelik alıştırmalar bulunmaktadır. Dinleme becerisi etkinlikleri ise diğer beceri etkinliklerine göre hem nicel bakımın hem de diğer beceri etkinlikler tarafından destekleneme bakımından zayıf kaldığı gözlemlenmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 5.Ünitesinde(Tercihiniz Nedir) yer alan görseller okuma metinleri ile içerik ve kültür bakımından uyumludur. Örneğin İstanbul görselleri ile hem kültür aktarımı ilkesi gözetilmiş hem de içerikle uyum gözetilmiştir. Karadeniz insanını anlatan görseller ile ülkemizin bir bölgesi tanıtıldığı gibi görsellerle metin içeriği de uyumludur. Temel beceri etkinliklerinin işlediği konular öğrencilerin ilgi alanlarına hitap ettiği gibi gerçek iletişim ortamları açısından da öğrencileri destekleyici niteliktedir. Bu

kapsamda okuma metinleri öğrencileri okumaya teşvik edici, merak uyandırıcı niteliklere sahiptir.

Dilbilgisi konusu olarak gereklilik kipi ve zarf fiiller işlenmeye devam etmiş ve bu konular işlevsel olarak öğrencilere kavratılmaya çalışılmıştır. Yazma becerisini geliştirme yönüyle dikkat çeken dilbilgisi alıştırmaları örneklerle önce öğrenciye açıklanmış daha sonra öğrencilere örneklerdekine benzer uygulamalar yapmaları istenmiştir. Temel beceri etkinlikleri sonrasındaki alıştırmalar tüm temel dil becerilerini bütünlüyci ve destekleyici özelliklere sahiptir. Özellikle okuma becerisi etkinlikleri bünyesinde konuşma ve yazma becerileri desteklenmiş, konuşma becerisi etkinlikleri sonrasında yazma ve dinleme becerileri desteklenmiştir. Ünite kapsamında beceri etkinliklerine verilen önem okuma becerisi etkinliklerinde yoğunlaşmıştır. Ancak okuma becerisi etkinlikleri sonrasındaki alıştırmalar ile yazma ve konuşma becerilerini desteklenmiştir. Bu kapsamda dinleme becerisi etkinlikleri diğer beceri etkinliklerine göre geri planda kaldığı gözlemlenmiştir. Dil eğitimi açısından mevcut ünite içeriği oldukça zengin olup verimliliği artırıcı materyaller ve etkinliklerle donatılmıştır.

4.6.2.6. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 6. Ünitesinin (Neler Oluyor Hayatta) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 6. Ünitesinin(Neler Oluyor Hayatta) Ünite Değerlendirme Ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

Ünite bünyesinde yer alan görseller ve metin içerikleri birbirleri ile uyumludur. Doğa olayları ile ilgili çeşitli görseller verilmiş daha sonra bilgiler aktarılmıştır. Şans oyunları ile ilgili okuma metninden evvel para görseli ve şans getirdiğine inanılan güvercin görseli kullanılmıştır. Görsellerin içerik bakımından metinlerle uyumlu olmasına dikkat edilmiştir. Kültür aktarımı ilkesi ünite içeriğinde çeşitli kalıp söz, deyim ve mecazlarla metinlerin içeriği ile gerçekleştirilmiştir. Sayfa yapısına

görseller metinlerden önce yerleştirilmiş daha sonra metinler eklenmiştir. Bu sayede öğrenci görsele bakarak içerikle ilgili tahminlerde bulunması ve hazırbulunuşluğunu harekete geçirmesi sağlanmıştır.

2) Üniteye yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

Ünite bünyesinde doğa olayları ile ilgili öğrencilerin ilgisini çekebilecek bilgiler verilmiş, şans oyunlarının matematiksel ayrıntılarından bahsedilmiş ve bu oyunlarda başarılı olan kişilerin yaşadığı sıra dışı durumlar aktarılmış ve sıra dışı başarılarından bahsedilmiştir. Tüm bu konular öğrencilerin okuma merakını canlı tutacak nitelikte olup öğrencilerin odaklanmasını ve iletişim becerilerini kullanmasını kolaylaştırmaktadır.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Ünite bünyesinde doğa olayları ile ilgili öğrencilerin ilgisini çekebilecek bilgiler verilmiş, şans oyunlarının matematiksel ayrıntılarından bahsedilmiş ve bu oyunlarda başarılı olan kişilerin yaşadığı sıra dışı durumlar aktarılmıştır. Okuma metinleri öğrencilerin okuma merakı ve ilgisini canlı tutacak konular etrafında tasarlanmıştır.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyelerinin biraz üstünde tasarlanmıştır

5) Üniteye yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Ünite bünyesinde fiilde çatı ve zarf fiil konuları işlevsel olarak öğrencilere kavratılmaya çalışılmıştır. İlgili dilbilgisi konuları açıklamalı örneklerle anlatılmış daha sonra benzer örnekler üzerinde öğrencilere konu karatılmaya çalışılmıştır.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri dört temel beceriyi geliştirici ve bütünleyici niteliktedir. İlginç Doğa Olayları isimli okuma metninden sonra yazma becerisi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik alıştırmalardan faydalanılmıştır. Ayrıca metnin anlam boyutuna yönelik açık uçlu sorulardan da faydalanılmıştır. Hava Durumu isimli dinleme etkinliğinden sonra konuşma ve yazma becerisine yönelik olarak açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Ünite bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri gene olarak diğer beceri etkinliklerini konu ve işleyiş yönünden desteklemiştir.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Temel dil becerilerinden sonrasında bulunan alıştırmalar çeşitlilik açısından oldukça zengindir. İlginç Doğa Olayları isimli okuma metninden boşluk doldurma ve eşleştirme tipinde alıştırmalar kullanılmıştır. Hava Durumu isimli dinleme etkinliğinden eşleştirme tipinde alıştırmalardan faydalanılmıştır. “Bunları Biliyor musunuz ?” isimli okuma metni sonrasında çoktan seçmeli sorular öğrencilere sunulmuştur. 23 Yıllık Bekleyiş isimli dinleme becerisi etkinliğinden sonra doğru/yanlış tipi alıştırmalar ve yazma becerisini destekleyici açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Ayrıca ünite sonunda işlenen konulara yönelik çoktan seçmeli bir test bulunmaktadır. Alıştırma tiplerinde sağlanan bu zenginlik ile dil öğretim süreci mekanik tekrarlardan ve monotonluktan uzaklaştırılarak verimliliğin artırılmak istendiği gözlemlenmiştir.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Ünite kapsamında temel dil becerisi etkinliklerinin her birine verilen önem yeterlidir. Fakat materyalin ders kitabı olması sebebiyle okuma becerisi etkinlikleri diğer beceri etkinliklerine göre hem etkinlik sayısı bakımından hem de ünite kapsamında kapladığı hacim bakımından diğer beceri etkinliklerine göre daha ön plandadır. Ancak Okuma becerisi etkinliklerinden sonra konuşma ve yazma becerilerini destekleyici alıştırmalarla bu becerileri de desteklemiştir. Dinleme becerisi

etkinlikleri nicel açıdan diğer beceri etkinliklerinin gerisinde kalsa da konuşma becerisi ile olan bağı bu eksikliği gidermektedir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 6.ünitesinde (Neler Oluyor Hayatta) yer alan görseller metin içerikleri ile doğrudan ilişkilidir. Görseller metin öncesine yerleştirilmiş olup bu sayede öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyesi yükseltmek istenmiştir. Ünite bünyesinde doğa olayları ile ilgili öğrencilerin ilgisini çekebilecek bilgiler verilmiş, şans oyunlarının matematiksel ayrıntılarından bahsedilmiş ve bu oyunlarda başarılı olan kişilerin yaşadığı sıra dışı durumlar aktarılmış ve sıra dışı başarılarından bahsedilmiştir. Bu kapsamda beceri etkinliklerinin konuları öğrencilerin ilgi ve meraklarını canlı tutacak düzeyde olup öğrenciyi okumaya teşvik edici niteliklere sahiptir. Ünite kapsamında işlenen zarf fiil ve fiilde çatı konuları öğrencilere işlevsel olarak örneklerle kavratılmaya çalışılmıştır. Ayrıca diğer beceri etkinlikleri ile dilbilgisi konuları desteklenmiştir.

Ünitede yer alan beceri etkinlikleri birbirlerini destekleyici ve bütünleyici niteliktedir. Bu amaçla beceri etkinlikleri için seçilen konular belirli temalar etrafında yapılandırılmıştır. Ünite kapsamında beceri etkinliklerinden sonra açık uçlu soru tipi, boşluk doldurma tipi, doğru/yanlış tipi alıştırmalar kullanılmış, eşleştirme alıştırmaları düzenlenmiştir. Böylece dil öğretim süreci monotonluktan uzaklaştırılarak verimli hale getirilmeye çalışılmıştır. Ünite bünyesinde temel beceri etkinliklerine verilen önem yeterli olsa da okuma metinlerinin nicel olarak diğer beceri etkinliklerinden fazla olduğu gözlemlenmiştir. Okuma becerisi etkinlikleri sonrasındaki alıştırmalar ile konuşma ve yazma becerileri de desteklenmiştir. Dinleme becerisi etkinlikleri diğer beceri etkinliklerine göre daha geri planda kaldığı gözlemlenmiştir. Değerlendirme ölçütleri çerçevesinde mevcut ünite ve içeriği dil öğretim süreçleri açısından oldukça faydalı şekilde tasarlanmış ve öğrenci ihtiyaçlarını gözetmiştir.

4.6.2.7. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 7. Ünitesinin (Öğrendim Çalıştım Başardım) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 7.Ünitesinin(Öğrendim Çalıştım Başardım) Ünite Değerlendirme Ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

Öğrenme, başarama ve çalışma temalarının işlendiği temel beceri etkinlikleri bünyesinde kullanılan görseller beceri etkinliklerinin içeriği ile uyumludur. Kültür aktarımı ilkesi kapsamında önemli yazarlarımızdan Cemil Meriç ve başarılı iş adamı Hüsnü Özyeğin'e yer verilmiştir. Çeşitli iş sektörlerinden bireylerin, ders çalışan öğrencilerin görsellerinden faydalanılmış içerikle uyumlu olmasına özen gösterilmiştir.

2) Üniteye yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

Öğrenciler için büyük önem arz eden başarılı olma, ders çalışma gibi kavramlar ünite bünyesinde işlenen genel konulardır. Öğrencilerin ihtiyaçları açısından oldukça isabetli olan bu konular öğrencilere rutin hayattaki uğraş alanları için de akademik başarı amaçları için de önerilerde bulunmuş ve dil becerilerini geliştirici süreçleri de dikkate almıştır. Aynı zamanda öğrencileri gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı sohbet ortamları ve diyaloglardan yararlanılmıştır.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Öğrenme, başarılı olma temaları etrafında yapılandırılan okuma metinleri öğrencilerin dil düzeylerine uygun olarak hazırlanmıştır. Metin içerikleri genelde öğrencilerin nasıl başarılı olacakları ve nasıl çalışmalarını gerektiği üzerine yoğunlaşmıştır. Bu kapsamda mevcut okuma metinleri öğrencilerin metine olan ilgi ve meraklarını canlı tutup öğrencileri okumaya şevk edici yapıda tasarlanmışlardır.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyelerinin biraz üstünde tasarlanmıştır.

5) Üniteye yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Ünite bünyesinde zarf fiil konusu işlenmeye devam edilmiştir. Dilbilgisi konuları işlevsel olarak öğrencilere kavratılmaya çalışılmış olup yazma becerisini destekleyici alıştırmalardan faydalanılmıştır.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

Ünite bünyesinde yer alan alıştırmalar temel beceri etkinliklerini geliştirmeyi ve beceri etkinliklerini gelişimini bütün halinde sürdürmeyi gözetmiştir. Bu kapsamda okuma becerisi etkinlikleri sonrasında konuşma ve yazma becerisi etkinliklerini destekleyici alıştırmalardan faydalanılmış, konuşma becerisi etkinliklerinden sonra dinleme becerisine yönelik alıştırmalar kullanılmıştır.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Temel dil becerisi etkinlikleri sonrasında bulunan alıştırmalar çeşitlilik açısından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Nasıl Başardıklarını Merak Ediyorum isimli dinleme etkinliğinden sonra doğru/yanlış tipi alıştırmalardan faydalanılmıştır. Onlar Çalıştılar Başarılı Oldular isimli okuma metni sonrasında eşleştirme tipi ve açık uçlu soruların bulunduğu alıştırmalardan faydalanılmıştır. Öğrenme Çeşitleri Testi isimli okuma becerisi etkinliği sonrasında boşluk doldurma tipi alıştırmalardan faydalanılmıştır. Okuyalım Tamamlayalım isimli okuma becerisi etkinliğinden sonra metin tamamlama etkinliği düzenlenmiştir. Farklı Öğrenenler Farklı Davranırlar isimli dinleme etkinliğinden sonra eşleştirme ve boşluk doldurma tipi alıştırmalardan

faydalanılmıştır. Ünite sonunda işlenen konulara yönelik olarak çoktan seçmeli bir test uygulanmıştır. Üniteye yer alan temel beceri etkinlikleri sonrasında açık uçlu soru tipi, boşluk doldurma tipi, doğru/yanlış tipi, alıştırmalardan ve çoktan seçmeli testten faydalanılmıştır. Ayrıca metin tamamlama ve eşleştirme etkinlikleri de kullanılmıştır. Alıştırma tiplerinde sağlanan bu çeşitlilikle süreç mekanik tekrarlar ve monotonluktan uzaklaştırılarak verimlilik artırılmak istenmiştir.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Farklı Öğrenenler Farklı Davranırlar isimli dinleme etkinliğinden sonra açık uçlu sorular ve boşluk doldurma tipi alıştırmalar ile yazma becerisini ve konuşma becerisini desteklenmiştir. Nasıl Öğreniyoruz isimli okuma becerisi etkinliği sonrasında açık uçlu sorular aracılığı ile yazma becerisi desteklenmiştir. Öğrenme Devam Ediyor isimli okuma metni sonrasında konuşma ve yazma becerilerini destekleyen açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Öğrenme Çeşitleri testi isimli okuma metni sonrasında yazma becerisini destekleyici alıştırmalardan faydalanılmıştır. Nasıl başardıklarını Merak Ediyorum isimli dinleme becerisi etkinliği sonrasında yazma ve konuşma becerilerini destekleyici alıştırmalardan faydalanılmıştır. Genel değerlendirmeler çerçevesinde okuma becerisi etkinlikleri hem nicel olarak hem de ünite içinde kapladığı hacim olarak diğer beceri etkinliklerine göre daha ön planda olduğu gözlemlenmiştir. Ancak okuma becerisi etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar konuşma ve yazma becerisini destekleyici niteliklere sahiptir. Dinleme becerisi etkinlikleri ise diğer beceri etkinliklerine göre nicel olarak geride kaldığı gözlemlenmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 7.Ünitesinde (Öğrendim Çalıştım Başardım) yer alan görseller okuma metinleri ile içerik açısından uyumlu olup kültür aktarımı boyutu daha geri planda kaldığı gözlemlenmiştir. Temel beceri etkinlikleri için seçilen öğrenme, başarılı olma temaları öğrencilerin ihtiyaç ve ilgilerine hitap ettiği gibi onları okumaya ve öğrenmeye teşvik edici niteliklere sahiptir. Ünite bünyesinde zarf fiil konusu işlenmeye devam edilmiş ve öğrencilere dilbilgisi konuları önce örnekler üzerinden açıklanıp sonra benzer örnekler ile öğrencilere işlevsel olarak kavratılmaya çalışılmıştır.

Ünite bünyesinde yer alan alıştırmalar temel dil becerilerini destekleyici ve bütünleyici niteliktedir. Bu kapsamda beceri etkinlikleri konu ve içerik açısından birbirleriyle uyum içinde tasarlanmıştır. Üniteye yer alan temel beceri etkinlikleri sonrasında açık uçlu soru tipi, boşluk doldurma tipi, doğru/yanlış tipi, alıştırmalardan ve çoktan seçmeli testten faydalanılmıştır. Ayrıca metin tamamlama ve eşleştirme etkinlikleri de kullanılmıştır. Alıştırma tiplerinde sağlanan bu çeşitlilikle süreç mekanik tekrarlar ve monotonluktan uzaklaştırılarak verimlilik artırılmak istenmiştir. Temel dil becerileri içinde okuma becerisi etkinlikleri hem nicel olarak hem de ünite içinde kapladığı hacim olarak diğer beceri etkinliklerine göre daha ön planda olduğu gözlemlenmiştir. Ancak okuma becerisi etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar konuşma ve yazma becerisini destekleyici niteliklere sahiptir. Dinleme becerisi etkinlikleri ise diğer beceri etkinliklerine göre nicel olarak geride kaldığı gözlemlenmiştir. Genel olarak dil öğretim süreçleri açısından mevcut ünite içeriği oldukça zengin ve pekiştirici materyallere sahip olduğu gözlemlenmiştir.

4.6.2.8. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 8. Ünitesinin (Misafir Sever misiniz?) Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 8. Ünitesinin (Misafir Sever misiniz?) Ünite Değerlendirme Ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden incelenecektir.

1) Üniteye yer alan görseller metin içeriğine ve hedef kültüre ait öğelerin aktarımına uygun mu?

Misafirlik, ticaret hayatı ve köy odalarının konu olarak seçildiği beceri etkinlikleri için kullanılan görseller konu ve işleyiş bakımından etkinliklerle uyumludur. Misafirlik konusunun işlendiği beceri etkinliklerinde Kahvenin Türk toplumundaki yeri ve önemini temsil eden görsellerden faydalanılmıştır. Ayrıca kahvenin kültürel boyutu üzerinde de durulmuş kız isteme geleneği ile örneklendirilmiştir. Ticaret hayatı ile ilgili İstanbul Kapalı Çarşı görseli ve kuyumcuların görselinden faydalanılmıştır. Kapalı çarşıdaki ticari gelenekler görsellerle örneklendirilmiş ve

görelim kültürel değerleri vurgulanmıştır. Köy odalarının konu edinildiği beceri etkinliklerinde örnek köy odaları ve bu mekânlarda gerçekleştirilen sosyal, kültürel etkinlikler örneklendirilmiştir.

2) Üniteye yer alan temalar öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gündelik hayata hazırlayıcı, ilgi alanları ve sosyal hayata uygun mu?

Beceri etkinlikleri için seçilen konular Türkiye'nin kültürel zenginliklerini içinde yer alan misafirlilik ve köy odalarından oluşmaktadır. Öğrencilerin dilini öğrendikleri ülke ile ilgili toplumsal yapıyı bilmesi hedef dilin kavranması için oldukça önemlidir. Öğrencilerden mevcut kültürel öğeleri kendi ülkelerindeki benzer öğelerle karşılaştırılmaları istenmiştir.

3) Ünite bünyesindeki metinler anlaşılır bir dille ve okumaya özendirici bir şekilde yazılmış mı?

Okuma metinleri öğrencilerin anlayacağı düzeyde yazılmıştır. Misafirlilik ve köy odaları ile ilgili metinler öğrencilerin kendi ülkelerindeki benzer durumlar ile karşılaştırılarak sohbet havası içinde aktarılmıştır. Yazma etkinliklerinde bu durumların yazılı olarak ifade edilmesi talep edilmiştir. Ayrıca okuma metinlerinin kültürel yönünün baskın olması öğrencilerin okuma meraklarını diri tutmuştur.

4) Ünite öğrencilerin dil düzeyine uygun mu?

Ünite bünyesindeki beceri etkinlikleri AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi edinimlerine uygun olarak şekillendirilmiştir. B2 düzeyinde öğrencilerin ileri düzeyde hedef dil kullanımına hazırlık olarak yazma etkinlikleri ve konuşma etkinlikleri seviyelerinin biraz üstünde tasarlanmıştır

5) Üniteye yer alan metinler dilbilgisi konularını işleyici ve sistematik olarak tüm becerilerde pekiştirici olarak verilmiş mi?

Ünite bünyesinde dilbilgisi konusu olarak tezlilik fiilleri işlenmiştir. Konular örneklerle açıklanmış sonra öğrencilere örnekteki durumlara benzer uygulamalar yaptırılmıştır.

6) Ünitelerde yer alan alıştırmalar dört temel dil becerisini geliştirici ve bütünleyici mi?

Ünite bünyesinde yer alan alıştırmalar temel dil becerilerini geliştirici ve bütünleyici niteliktedir. Türk Kahvesi isimli dinleme etkinliği sonrasında konuşma ve yazma becerilerini destekleyen alıştırmalardan faydalanılmıştır. İki Orta Bir Sade isimli okuma becerisi etkinliğine ait alıştırmalarda konuşma ve yazma becerileri desteklenmiştir. Okudum Yazıyorum isimli yazma etkinliği İki Orta Bir Sade isimli okuma becerisi etkinliği ile koordine edilmiş ve mevcut okuma metnini öyküleyici şekilde yazılması istenmiştir. Genel çerçevede alıştırmalar temel dil becerilerinin birbirleriyle eşdeğer gelişimi üzerine yapılandırıldığı gözlemlenmiştir.

7) Alıştırmalarda (boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular vb.) çeşitlilik sağlanmış mı?

Temel dil becerisi etkinlikleri sonrasında alıştırmalar çeşitlilik açısından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Türk Kahvesi isimli dinleme etkinliği sonrasında doğru/ yanlış tipi ve eşleştirme tipinde alıştırmalar kullanılmış, çoktan seçmeli bir soru da sorulmuştur. İki Orta Bir Sade isimli okuma becerisi etkinliğinden sonra açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Misafir Geldi isimli konuşma becerisi etkinliği sonrasında eşleştirme tipi alıştırmalardan kullanılmıştır. Atölye Ziyareti isimli dinleme becerisi etkinliği sonrasında doğru/yanlış tipi ve açık uçlu soru tipinden faydalanılmıştır. Üniteye yer alan temel beceri etkinlikleri sonrasında açık uçlu soru tipi, boşluk doldurma tipi, doğru/yanlış tipi, alıştırmalardan ve çoktan seçmeli testten faydalanılmıştır. Ayrıca metin tamamlama ve eşleştirme etkinlikleri de kullanılmıştır. Alıştırma tiplerinde sağlanan bu çeşitlilikle süreç mekanik tekrarlar ve monotonluktan uzaklaştırılarak verimlilik artırılmak istenmiştir.

8) Ünite bünyesindeki dil becerilerine verilen önem eşit mi?

Türk Kahvesi isimli dinleme etkinliği sonrasındaki alıştırmalar konuşma ve yazma becerisini destekleyici niteliktedir. Atölye Ziyareti isimli dinleme becerisi etkinliği sonrasında bulunan alıştırmalar konuşma ve yazma becerisini destekleyici niteliktedir. Köy Odaları isimli okuma becerisi etkinliği sonrasında ulunan alıştırmalar yazma ve konuşma becerilerini desteklemektedir. Avrupalı Öğrenciler

Türk Kültürünü Öğreniyor simli dinleme etkinliği sonrasında konuşma ve yazma becerisini destekleyici alıştırmalar bulunmaktadır. Genel değerlendirmeler çerçevesinde okuma becerisi etkinlikleri hem nicel olarak hem de ünite içinde kapladığı hacim olarak diğer beceri etkinliklerine göre daha ön planda olduğu gözlemlenmiştir. Ancak okuma becerisi etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar konuşma ve yazma becerisini destekleyici niteliklere sahiptir. Dinleme becerisi etkinlikleri ise diğer beceri etkinliklerine göre nicel olarak geride kaldığı gözlemlenmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının 8. Ünitesinde (Öğrendim Çalıştım Başardım) yer alan görseller okuma metinleri ile içerik açısından uyumlu olup kültür aktarımı boyutu diğer ünitelere göre oldukça baskındır. Misafirlik, kahve, köy odaları gibi öğrenciler için ilgi çekici konuların kültürel değerleri beceri etkinliklerinde ifade edilmiş öğrencilerin kendi ülkelerinde bu kavramların algılanışı ile ilgili iletişim ortamları oluşturulmuştur. Tezlik fiilleri ünite bünyesinde işlevsel olarak öğrencilere karatılmaya çalışılmış, örneklerle içerik zenginleştirilmiştir. Ünite bünyesinde yer alan alıştırmalar temel dil becerilerini destekleyici ve bütünleyici niteliktedir. Bu kapsamda beceri etkinlikleri konu ve içerik açısından birbirleriyle uyum içinde tasarlanmıştır. Üniteye yer alan temel beceri etkinlikleri sonrasında açık uçlu soru tipi, boşluk doldurma tipi, doğru/yanlış tipi, alıştırmalardan ve çoktan seçmeli testten faydalanılmıştır. Ayrıca ünite bünyesinde öğrencinin edindiği varsayılan kazanımlara er verilmiş ve öğrencinin kendini değerlendirmesi hedeflenmiştir. Bu yönü ile kazanımlar öz değerlendirme formu özellikleri taşımaktadır. Temel dil becerileri içinde okuma becerisi etkinlikleri hem nicel olarak hem de ünite içinde kapladığı hacim olarak diğer beceri etkinliklerine göre daha ön planda olduğu gözlemlenmiştir. Ancak okuma becerisi etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar konuşma ve yazma becerisini destekleyici niteliklere sahiptir. Dinleme becerisi etkinlikleri ise diğer beceri etkinliklerine göre nicel olarak geride kaldığı gözlemlenmiştir. Genel olarak dil öğretim süreçleri açısından mevcut ünite içeriği oldukça zengin ve pekiştirici materyallere sahip olduğu gözlemlenmiştir.

4.6.2.9. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabının Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Elde Edilen Sonuçlar

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında 8 madde üzerinden değerlendirilmiştir. Dil eğitimi açısından oldukça zengin içeriklere sahip olan Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı birkaç eksik dışında sınıf ortamında kullanmaya uygundur. Ders kitabında kullanılan görseller metin içerikleri, ünite temaları ile uyumludur. Kültür aktarımı ilkesi kapsamında her üniteye Türk kültürüne yönelik görsellerden yararlanılmıştır. Nasrettin Hoca'dan Mimar Sinan'a, Celaleddin Rûmi' den Erzurumlu İbrahim Hakkı'ya kadar önemli Türk bilgin ve sanatçılarından örnekler verilip alıntılar yapılmıştır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan ünite temaları ve temalar etrafında şekillendirilen beceri etkinlikleri öğrenciler için gerçek iletişim ortamları oluşturmaktadır. Öğrencilerin gündelik hayat içinde sık kullandıkları teknoloji, internet, turizm, seyahat, sanat ve bilim dünyasından ünlü kişiler beceri etkinliklerinin konusunu oluşturmakta olup dili işlevsel olarak kullandırmayı amaçlayan etkinlikler öğrencilere sunulmuştur. Bu konulara ek olarak Türkiye'de kültür ve toplumsal hayat açısından önem arz eden kahve, misafirlilik, düğün gelenekleri, akraba ziyaretleri de ünite bünyesindeki beceri etkinliklerinin konu ve temalarını şekillendiren başlıklardandır.

Ders kitabı bünyesinde yer alan metinler öğrencilerin anlayacağı düzeyde yazılmış olup ileri düzeyde Türkçe kullanımı için hazırlık niteliği taşıyan bazı metinleri de bünyesinde barındırmaktadır. Bu metinler atasözleri, kalıp sözler ve mecazlar bakımından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Ayrıca kullanılan kalıp sözler, atasözleri ve deyimler alıştırmalar bünyesinde sık sık tekrar ettirilerek öğrencinin söz varlığı pekiştirilmiştir. Üniteler bünyesinde dilbilgisi konuları öğrencilere işlevsel olarak öğretilmeye çalışılmıştır. Dilbilgisi konularına yönelik doğrudan konu anlatımları tercih edilmeyip ilgili dilbilgisi konusu örneklerle açıklanmış ve bu örneğe benzer şekilde uygulamalar öğrencilere yaptırılmıştır. Böylece dil öğretim sürecinde öğrenciler gereksiz dilbilgisi kuralları ile zihinlerini karıştırmaları engellenmiştir. Ünite bünyesinde yer alan temel dil becerisi etkinlikleri konu ve işleyiş olarak birbirlerini destekleyici ve bütünleyicidir. Öreğin ünite bünyesinde

işlenen kahve ve misafirperverlik hakkında okuma metinleri aracılığıyla Türk toplumundaki değerler anlatılmıştır. Konuşma becerisi etkinliklerinde bu konu ve kavramlar hakkında konuşulmuştur. Yazma becerisi diğer beceri etkinliklerinden sonra gelmesi sebebi ile öğrencilerin ilgili konu ve kavramlarla ilgili edindikleri bilgi birikimlerini kendi düşünceleri etrafında yazılı olarak ifade etmeleri talep edilmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabında temel beceri etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar çeşitlilik açısından oldukça zengin bir yapıda olup mevcut ders kitabının en kuvvetli yönünü teşkil etmektedir. Boşluk doldurma tipi, açık uçlu soru tipi, eşleştirme tipi, doğru yanlış tipi, çoktan seçmeli soru tiplerine sahip olan alıştırmalar beceri etkinliklerini monotonluktan uzak tutup öğrencilerin becerileri son derece etkin kullanmalarını hedeflemiştir. Ayrıca her ünitenin sonunda işlenen konulara yönelik olarak çoktan seçmeli bir test bulunmaktadır. Öğrenciler için bir öz değerlendirme formu niteliği taşıyan edinimler listesi de mevcuttur. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabında yer alan temel beceri etkinlikleri arasında okuma becerisi etkinliklerinin hem nicel bakımdan hem de kitap bünyesinde kapladığı hacim bakımından diğer becerilere göre öne çıktığı gözlemlenmiştir. Fakat okuma becerisi etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar bünyesinde yer alan açık uçlu sorular konuşma becerisi ve yazma becerisini destekleyerek öne çıkarmıştır. Dinleme becerisi etkinlikleri sayısal olarak diğer beceri etkinliklerinin gerisinde kalmıştır. Ünite öncesinde yer alan hazırlık çalışmalarının kapsam açısından zenginleştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki önerilere ulaşılmıştır:

- Öğrencilerin hazırbulunuşlukları açısından oldukça önemli olan hazırlık çalışmaları Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde okuma becerisi etkinlikleri ve ünite öncesinde yer almaktadır. Fakat diğer beceri etkinlikleri öncesinde hazırlık çalışmaları bulunmamaktadır. Hazırlık çalışması bulunmayan beceri etkinlikleri öncesine hazırlık çalışmalarının eklenmesi gerekmekte olup hazırlık çalışması bulunan beceri etkinliklerininse hazırlık çalışmalarının genişletilmesi dil öğretim süreci açısından faydalı olacaktır.

- Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan ders kitaplarının temel dil becerilerini eşit düzeyde desteklemesi standart dil öğretim süreçleri açısından büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde dinleme becerisi etkinlikleri nitel bakımdan yeterli olsa da nicel olarak diğer beceri temel dil becerilerine göre geriplanda kaldığı gözlemlenmiştir. Bu eksikliğin giderilmesi için dinleme becerisi etkinliklerinin sayısının artırılması faydalı olacaktır.
- Yabancı dil eğitimi açısından anahtar görevi teşkil eden öğrenenlerin uyrukları ve ülkelerinde konuşulan dil çerçevesinde frekans olarak yoğunlaşan ülkeler ve o ülkelerin kültürünü içeren kitapların düzenlenmesi Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim setinin zaten verimli olan ders kitabını daha da verimli hale getirecektir.
- Teknolojinin son derece hızlı geliştiği bu çağda dil öğretim süreci de bu süreçten etkilenecek oldukça zenginleştirilebilir. Bu kapsamda ders kitabı içeriği çeşitli filmlerle, animasyonlarla, interaktif alıştırmalarla desteklenerek materyalin öğrenciye hitap ettiği yelpaze genişletilebilir.

4.6.3. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Ders Kitabının Ünite Değerlendirme Ölçütleri Kapsamında Karşılaştırılması

Yabancı dil eğitimi için kilit roller üstlenen ders kitapları öğrencilerin vazgeçilmez ders araçlarıdır. Belirli bir plan ve program dâhilinde öğretim sürecini işletmede, konuların öğrenciye öğretici dışında aktarılmasında ana yükü hep ders kitapları çekmiştir. Bu kapsamda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarından Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde 6 ünite ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde 8 ünitenin ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında incelenmiş ve aşağıdaki kanılara ulaşılmıştır.

- Yabancı dil eğitimi açısından her iki yayın da kitapların mizanpajı, grafikleri ve görselleri açısından başarılı bir çizgiyi takip etmişlerdir.
- Ders kitapları bünyesinde kullanılan renkler, görseller öğrenci ilgi ve alakalarını gözeterak düzenlenmiştir. Her iki yayın grubunda da beceri etkinlikleri öncesinde kullanılan görseller öğrenciye konu ile ilgili tahmin yürütmeyi kolaylaştırıcı

nitelikler taşımaktadır. İlgili görsellerin etkinlikler öncesine ya da etkinliğin soluna yerleştirildiği gözlemlenmiştir.

- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde her üniteye ortalama 50 görsel kullanılmış ve bu görsellerin büyük kısmı güncel fotoğraflardan seçilmiştir. Ayrıca beceri etkinlikleri için seçilen görseller gelişmiş güzel yahut içeriğe uygun olarak başka mecralardan temin edilmemiş, profesyonel sanatçılar ve oyuncularla belirlenen kurgulara göre tasarlanmıştır. Ayrıca bu görseller beceri etkinlikleriyle doğrudan ilişkisi olan görsellerdir. Örneğin alışveriş, moda temasının işlendiği ünite kapsamında alışveriş yapan insanlar, moda tasarımcıları, elbiseleri deneyen mankenler vb. durumlardan faydalanılmıştır. Bu sayede beceri etkinlikleri için görseller işlevsel hale getirilmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan ünitelerde ise ortalama 35 görselden faydalanılmıştır. Bu görseller beceri etkinliklerinin konuları için genel geçer niteliklere sahip olup etkinliklerle doğrudan bağ kurulmamıştır. Moda ve alışveriş konusunun işlendiği bölümde alışveriş çantaları ve birkaç elbise görselinden faydalanılmıştır. Bu kapsamda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı görsel çeşitliliği ve bu görsellerin beceri etkinlikleri ile işlevselliği açısından zayıf kalmıştır.
- Her iki yayın grubunda da ünite sonlarında öğrencilerin kendilerini değerlendirebilecekleri formlardan faydalanılmıştır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan öz değerlendirme formu likert tipi ölçek özellikleri taşıırken Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde ünite sonunda sadece kazanımların listelendiği bir form bulunmaktadır.
- Her iki yayın grubunda da üniteler 3'er bölümden oluşmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde her bölümün sonunda hedef kelimeler verilmiş ve konuşma becerisi etkinliklerinde bu kelimelerin kullanılması talep edilmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde ise ünite sonunda ve başında hedef kelimeler verilmiş olup bu kelimelerin kullanım boyutu geri planda kalmıştır.
- Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde hemen hemen neredeyse tüm okuma ve dinleme becerisi etkinliklerinde özdeyiş, deyim,

atasözü, kalıp söz vb. sözler kullanılmış Türkçe'nin hem zenginliği hem kültürel boyutu vurgulanmıştır. Ayrıca B2 düzeyine yönelik Türkçe'nin mecaz anlam boyutu desteklenmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı ise atasözü, deyim, kalıp söz ve mecazlar açısından Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabına göre daha zayıf kalmıştır.

- Her iki yayın grubunda kullanılan görseller kültür aktarımı ve ilgili okunamayan metinleri ile doğrudan ilişkilidir. Ancak Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan görseller özel olarak beceri etkinliğinin içeriği ile ilgili iken İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan görseller daha genel ve içerik için özel olarak tasarlanmamıştır.
- Her iki ayın grubu da öğrencilerin günlük ihtiyaçları düşünülerek tasarlanmıştır. Ayrıca gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı etkinliklerle öğrenciler desteklenmiştir. Bu kapsamda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı dilin işlevsel olarak kullanımını özendirerek çok sayıda etkinliği bünyesinde barındırmakta olup bu yönüyle İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının oldukça önündedir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak okuma metinlerinin öğrencilerin seviyesine göre hazırlanması dil öğretim süreçleri açısından oldukça hayati bir öneme sahiptir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan her iki ders kitabında yer alan metinler öğrencilerin seviyesine göre hazırlanmıştır.
- Dil öğretimi açısından dilbilgisi kuralları ders kitaplarının üzerinde durduğu en temel konu başlıkları arasında yer almaktadır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı dilbilgisi konularını alışla gelmiş bir düzen içinde öğrencilere sunmuş, kuralların uygulandığı örnekler ve etkinlikler ile süreç zenginleştirilmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde ise dilbilgisi konuları geleneksel yaklaşımların dışında işlevsel olarak sunulmuştur. Bu kapsamda konu örneklerle öğrencilere açılmış daha sonra kolaydan zora doğru ilerleyen örneklerle öğrencilere ilgili konu pekiştirilerek sunulmuştur. Örneğin kip eklerinin anlatıldığı bölümde önce basit örnekler verilmiş daha sonra ilgili kip eki aynı örneğe uygulanmış ve aradaki fark görsellerle açıklanmıştır.

- Ders kitaplarının en önemli bölümlerini oluşturan alıştırmalar dil öğretim sürecinin lokomotifidir. Bu kapsamda her iki yayının da beceri etkinlikleri sonrasında oldukça farklı tiplerde alıştırmalardan faydalanılmıştır. Bu kapsamda her iki yayının bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar diğer beceri etkinliklerini destekleyici ve bütünleyici özelliklere sahiptir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yazma ve konuşma becerisini destekleyici oldukça fazla alıştırma ve etkinlik yer almaktadır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde ise Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabına benzer şekilde konuşma ve yazma becerisini destekleyici alıştırmalar diğer becerileri destekleyen alıştırma ve etkinliklere göre nicel olarak daha fazladır.
- Temel dil becerisi etkinlikleri bünyesinde yer alan alıştırmalar dil öğretim süreci açısından oldukça önemli roller üstlenmektedir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde boşluk doldurma tipi, açık uçlu soru tipi, doğru/yanlış tipi, eşleştirme tipi sorulardan oluşan alıştırmalar kullanılmıştır. Ayrıca ünite sonunda çoktan seçmeli sorulardan oluşan bir test uygulanmış ve öğrenciler için öz değerlendirme formu sunulmuştur. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde boşluk doldurma tipi, açık uçlu soru tipi, doğru/yanlış tipi, eşleştirme tipi sorulardan oluşan alıştırmalar kullanılmıştır. Ünite sonunda işlenen konulara yönelik genel bir değerlendirme sınavı uygulanmıştır. Ayrıca açık uçlu sorulardan faydalanarak konuşma ve yazma becerisini desteklenmiştir. Bu kapsamda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabına göre diğer becerilerle çok daha entegre ve bütüncül nitelikleri bünyesinde taşımaktadır.
- Her iki yayının grubunda da temel dil becerisi etkinlikleri birbirlerini destekleyici ve bütünleyici nitelikte olup okuma becerisi etkinlikleri öne çıkmaktadır. Ünite bünyesinde yer alan okuma metinleri öğrencileri okumaya teşvik edici nitelikleri bünyesinde barındırmaktadır. Ayrıca okuma becerisi etkinlikleri sonunda konuşma becerisi ve yazma becerisi etkinliklerini destekleyici alıştırmalar öne çıkmıştır. Dinleme becerisi etkinlikleri ise diğer beceri etkinliklerine göre biraz geri planda kalmıştır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı

bünyesinde oldukça fazla beceri etkinliği yer almakta olup içerik oldukça zengindir. Dinleme becerisi etkinlikleri yeterli olup diğer beceri etkinliklerine göre sadece sayısal olarak geri plandadır. Bu durum İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabında ise çok daha bariz olarak görölmektedir. Diğer beceri etkinliklerine göre dinleme becerisi etkinlikleri çok daha geri planda kalmıştır.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Gelişen ve globalleşen dünya içinde dil eğitimi önemini gittikçe artıran bir kavramdır. 21. yüzyılda oldukça değişen iletişim teknolojileri ve toplumsal yapı yabancı dil eğitimi üzerine daha fazla eğilmeyi gerekli kılmıştır. Bu eğilimde bireylerin değişen, gelişen iş ve eğitim dünyasına uyum sağlama gereksinimleri öne çıkmıştır.

20. yüzyılın son çeyreğinden bu tarafa yabancı dil olarak Türkçe öğretimi gelişerek önemini artırmıştır. Özellikle 2000’li yılların başından bu tarafa yabancı dil olarak Türkçe öğretimine verilen önem üniversiteler bünyesinde kurulan Türkçe Öğretim Merkezleri ile zirveye ulaşmıştır. Sayıları Türkiye çapında 80’e ulaşan TÖMER kurumları çok farklı etnik kökenlerden gelen öğrencileri Türkçe potasında bileştirmekte ve önemli bir hizmeti ifa etmektedir. Ayrıca Yunus Emre Enstitüsü aracılığı ile Avrupa, Asya ve Amerika coğrafyasında 40’a yakın ülkede bulunan temsilcilikler aracılığı ile yabancı dil olarak Türkçe öğretilmektedir.

Dil öğretimini en son ve en güncel hali ile gerçekleştirmeyi diğer dil eğitim kurumları gibi şiar edinen ülkemizdeki dil eğitim kurumlarının vazgeçilmez kaynaklarının başında ders kitapları gelmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel becerilerin işlevsel olarak kullanılması ve dil eğitimi standartlarına uygun olması ülkemizdeki dil eğitimi politikasının temelini oluşturmaktadır. Bu kapsamda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin yönünü Avrupa Birliği Dil Portfolyosu ve bilimsel gelişmeler oluşturmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları da eğitim sürecinin verimliliği ve kalitesi açısından bu eksen etrafında yapılandırılmalıdır. Bu kapsamda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları dört temel dil becerisi, kültür aktarımı ilkesi ve ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında incelenmiştir.

“Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Temel Dil Becerileri Bağlamında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” isimli çalışmada yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. İnceleme dört temel dil becerisi bu beceriler için belirlenen ölçütler çerçevesinde, ders kitabında yer alan okuma metinleri kültür aktarımı ilkesi kapsamında, üniteler de ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında incelenmiştir. Bu kapsamda çalışma 6 boyut üzerinden oluşturulmuştur. Belirtilen boyutlar her iki ders kitabında karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve boyutlar özelinde yer alan ölçütlerden faydalanılmıştır. Çalışma kapsamında Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının yabancı dil olarak Türkçe öğretimi açısından uygunlukları niteliksel olarak analiz edilmiştir.

Çalışmanın başında yöntem ile ilgili bilgi verildikten sonra Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili çalışmalar ve konulardan bahsedilmiştir. Daha sonra çalışma kuramsal boyutu, bulgu ve yorumlar boyutu kısmına geçilmiştir.

Çalışmanın bulgu ve yorumlar kısmında dinleme becerisi etkinlikleri, konuşma becerisi etkinlikleri, okuma becerisi etkinlikleri, yazma becerisi etkinlikleri, okuma metinlerinin kültür aktarımı ilkesi kapsamında incelenmesi, ders kitaplarında yer alan ünitelerin ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında incelenmesi olmak üzere 6 boyutta yapılandırılmıştır.

Çalışmanın bulgu ve yorumlar kısmında ilk olarak Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabı bünyesinde 24 ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde 18 dinleme becerisi etkinliği karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan her iki yayın bünyesinde de dinleme becerisi etkinliklerinin konuşma becerisi etkinlikleri ve açık uçlu sorular ile doğrudan desteklendiği, dinleme becerisi etkinliklerinin diğer beceri etkinlikleri ile

bütünlük içinde olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca her iki yayında da estetik dinleme türünde etkinlikler bulunmakla birlikte bu tip dinleme etkinliklerinin sayısal olarak yeterli olmadığı gözlemlenmiştir. AB Dil Portfolyosu B2 düzeyi dinleme becerisi kapsamında öğrencinin kendini bağımsız olarak ifade etmesine imkân veren, diğer becerilerle bütünlük içinde hedef dilin gelişimini gözetken kazanımlar dinle etkinliği bünyesinde iki yayın grubunda da gözlemlenmiştir. İki yayın grubunda da dinleme becerisi kapsamında verilen etkinliklerin gerçek hayat kesitlerini yansıttığı, öğrencinin içinde bulunduğu topluma adapte olmasını kolaylaştırıcı ve işlevsel dil kullanımını açısından oldukça faydalı güncel, aktüel konuların etkinliklerde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Dinleme becerisi etkinliklerinde kültürel boyutu ve iletişimsel boyutu harmanlayarak vermeyi amaç edinen iki yayın grubu da bu özelliğin uygulanması açısından başarılıdır. Fakat dinleme becerisinin işlevsel olarak kullanılması ve gerçek hayat durumları açısından Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabı İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabına göre daha ön plandadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabı dinleme becerisi etkinliklerinde iş hayatından öğrenciliğe, ev işlerinden akraba ziyaretlerine kadar birçok durum örneklenmiştir. Her iki yayının dinleme becerisi etkinlikleri sonrasında hazırlanan soru ve alıştırmalar etkinliğin anlam boyutu ve önemli noktalarına temas ederek etkinliğin bütüncül olarak kavranmasını hedeflemiştir. Özetleme, tamamlama, eksik diyalogları devam ettirme vb. alıştırmalarla süreç pekiştirilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda alıştırmalar tipleri bakımından çeşitlilik oluşturulmuştur.

Dinleme becerisi etkinliklerinin diğer becerilerle bağlantılı ve bütüncül olarak ilerlemesi öğrencinin hedef dilde tüm beceri alanlarında uzmanlaşmasını ve öğrenilenlerin pekiştirilmesini kolaylaştırmıştır. Konuşma ve dinleme becerilerinin etkinlikler bünyesinde yapıları gereği iç içe olmalarının yanı sıra yazma becerisi gibi özellikle kavranması ve kullanması zor olan bir becerinin dinleme becerisi etkinlikleri bünyesinde de sık sık tekrarlar, özetler, karakter tahlilleri, diyalog devam ettirme vb. türdeki alıştırmalar ile sürece dâhil edilmesi İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti'nin olumlu ve öne çıkan özelliğidir. Ayrıca İstanbul Yabancılar İçin

Türkçe Seti B2 ders kitabında ünitelerin başında verilen hedef kelime listeleri ile etkinliklerin başında verilen hedef kelime listeleri birbirini tamamlayıcı ve konuların kapsamında bütünleyici özellikler taşımaktadır. Bu hedef kelime listeleri dört temel beceri etkinliklerinde sık sık tekrar ettirilerek tüm beceri alanlarında kullanılması özendirilmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabı bünyesinde dinleme becerisi için estetik dinleme türünde icra edilen etkinlikler sayıca yetersiz olsa da B2 seviyesindeki ileri düzey aday öğrenciler için oldukça faydalıdır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde incelenen dinleme etkinlikleri ve diğer beceri etkinlikleri dilin işlevsel olarak kullanımını destekleyici ve özendirici etkinlikleriyle ön plana çıkmaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde dinleme etkinliklerinde hayatın içinden, hedef dilde iletişimi kolaylaştırıcı ve kelime haznesini geliştirmeyi amaç edinen düzeni öğrencilerin hem dinleme becerisini hem de konuşma becerisini olumlu etkilemektedir. Bu kapsamda seçilen konular ile öğrencilere gerçek iletişim ortamları tecrübe ettirilmiştir. Ayrıca dinleme becerisi etkinliklerinin kültür aktarımı ilkesi gereği Türk kültürünü yabancı öğrencilere aktarmada başarılı bir yol izlenmiştir. Geleneksel el sanatlarından yiyecek içecekler kadar geniş bir konu yelpazesi kullanılarak öğrencilere zengin içerikler sunulmuştur.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde dinleme becerisi etkinlikleri öncesinde etkinlik konusunu tahmin etmeye yönelik çalışmaların bulunmadığı, ünite başında verilen soruların ise kapsam açısından yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Dinleme etkinliklerinden önce hedef kelime listesi ve belirli söz kalıplarının kavratılmasına yönelik çalışmalar bulunmadığı, B2 düzeyinde yabancı dil öğrenen öğrenciler ile akademik amaçlarla hedef dili öğrenmeye çalışan öğrenciler için akademik dinletisi ve sunumların dinleme becerisi kapsamında yeteri kadar yer almadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca dinleme becerisi etkinlikleri sonrasında tercih edilen alıştırma tiplerinin doğru/yanlış tipi alıştırmalardan, açık uçlu soru tipinden oluştuğu gözlemlenmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2

ders kitabı bünyesinde yaygın olarak tercih edilen bu iki alıştırma tipinin sürecin monotonlaşmasına ve verimliliğin azalmasına sebep olacağı öngörülmüştür.

Çalışmanın bulgu ve yorumlar kısmının bir diğer boyutunda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabı bünyesinde 24 ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde 18 konuşma becerisi etkinliği karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

İnceleme kapsamında her iki yayında da konuşma becerisi etkinlikleri için seçilen konular öğrencilerin gerçek hayatta karşılaşabileceği durumlardan derlendiği gözlemlenmiştir. Öğrenci konuşma becerisi etkinlikleri ile bu durumlar için hem iletişim becerisi bakımından hem de bilgi yükü bakımından donanımlı hale getirilmeye çalışıldığı gözlemlenmiştir. Buna mukabil iki yayın grubu bünyesinde de konuşma becerisi etkinlikleri için seçilen diyaloglar yapaylıktan, mekanik tekrarlardan uzak; kişinin kendini ifade edebilmesi ve yaratıcılığını kullanması bakımından öğrenciye zemin açan bir yapı üzerine oturtulmuştur. Örneğin konuşma becerisi etkinliğinde kültürel yönü ağır basan bir konu işleniyorsa öğrencilerin kendi kültürlerinde benzer olan durumlar ile karşılaştırmaları talep edilmiştir.

İki yayın grubunda da konuşma becerisi etkinlikleri ve diğer beceri etkinlikleri ile konu, içerik ve işleyiş açısından uyumludur. Böylece öğrencilerin etkinlik konularına yönelik öngörü gücü artırıldığı gibi önceden öğrendiği kelime, gramer bilgileri ve dil yapılarını tüm beceri alanlarında kullanılmasına olanak sağlanmakta ve dört temel beceride öğrencilerin uzmanlığını pekiştirilmektedir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabında konuşma becerisi için hazırlanan etkinlikler ve diğer beceri alanları için hazırlanan etkinlikler öğrencinin kelime haznesini geliştirme ve pekiştirme açısından oldukça faydalı bir strateji ile hazırlandığı gözlemlenmiştir. Ünite başında verilen hedef kelime listesi çerçevesinde konular şekillendirilmiş ve bu kelimeleri öğrencilerin tekrar tekrar kullanması özendirilmiştir. Okuma metinleri sonrasında açık uçlu sorular ve konuşma etkinliği

için ön hazırlık mahiyetinde yapılan çalışmalar öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerini yükselteci niteliktedir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabında yer alan dinleme becerisi etkinlikleri diğer beceri etkinlikleri ile olan bütünlüğü dikkat çekmektedir. Ayrıca diğer beceri alanlarında işlenen konunun farklı bir açıdan ele alınması, önceden verilen hedef kelime listelerinin küçük değişikliklerle yeniden öğrenciye sunulması, konular hakkında oluşturulan yargı listelerine öğrencinin tutumunun gerekçeleriyle açıklatılması Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabının konuşma becerisinde öğrencinin uzmanlaşmasını sağlayan en başarılı uygulamalardandır. Ayrıca okuma becerisi etkinliklerinden sonra yapılan alıştırmalarda açık uçlu sorular konuşma becerisi için hazırlayıcı ve yönlendirici nitelikte olması hem öğrenci için hem de öğretici için pozitif bir durumdur.

Kültür aktarımı ilkesine her iki yayın grubunda da yeteri kadar önem ve özen gösterildiği gözlemlenmiştir. Bu kapsamda konuşma becerisi etkinliklerinde öğrencilerin Türkiye’de gözlemledikleri durumlar tartışma ortamları oluşturacak şekilde işlenmiştir. Ayrıca Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde kültür aktarımı ilkesinin tek taraflı olarak ilerlemediği öğrencilerin kendi kültürleri ile ilgili de bilgi aktarmalarına özen gösterildiği ve bu özellikle uluslararası dil eğitim materyalleri açısından örnek teşkil edecek bir uygulamaya imza attığı gözlemlenmiştir

Tüm bu olumlu tespitlerin yanında her iki yayın grubunda da sıkça rastlanan eksiklik konuşma becerisi etkinlikleri öncesinde yönergeler, konuyu tahmin etmeye yönelik soruların bulunmamasıdır.

Çalışmanın bulgu ve yorumlar kısmının bir diğer boyutunda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabı bünyesinde 24 ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde 18okuma becerisi etkinliği karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Her iki ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinleri ünite konuları ve başlık açısından uyumludur. Metinler için hazırlanan görseller okuma metinlerine yönelik olarak hazırlanmış olması konu ile ünite uyumunu ayrıca perçinlemiştir. Bu özellik Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabında görsellerin özel olarak hazırlanmış olması sebebi ile daha ön plandadır.

Her iki yayın grubunda da hedef dili günlük hayat içinde işlevsel şekilde kullanır hale getirme amacıyla okuma metinlerinin konuları öğrencinin rutin şekilde karşılaşabileceği durumlardan seçilmiştir. Okuma metinleri öncesi ve sonrasında hazırlanan etkinlik ve alıştırmalar kolaydan zora, basitten karmaşığa ilkesini genelde gözetmiştir. Ayrıca Avrupa Ortak Başvuru Metni kapsamında her iki yayın bünyesindeki metinlerin kur kazanımları çerçevesinde yapılandırıldığı, edinilen becerilerin fonksiyonel olarak kullanılmasını özendirdiği, diğer dil becerilerini kullanmaya yönelik etkinlik ve alıştırmalar bakımından oldukça zengin olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca her iki yayın grubunda da kullanılan metinlerin çok büyük bir bölümünün özgün metin türünde olduğu gözlemlenmiştir.

Yabancı dil eğitimi kapsamında geliştirilen uluslararası standartlar bakımından her iki yayının da oldukça titiz bir tutum sergilediği görülmüştür. Uluslararası geçerliliği kanıksanmış ders kitaplarında benimsenen görsel, metin, metin öncesi ve sonrası çalışmalar ile etkinlik düzenleme sıraları her iki yayın için de uygulandığı gözlemlenmiştir. Bu kapsamda okuma metinler için tasarlanan görseller metinlerin üstüne ya da soluna yerleştirilmiş olup metin okunmadan öğrencilerin önbilgilerini kullanmaları hedeflenmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabında yer alan metin öncesi hazırlık çalışmaları ile öğrencilerin konuya hazır hale gelmesi amaçlanmış etkinliklerle de bu amaç desteklenmiştir. Mevcut okuma metinleri, temel dil becerilerinin bütünlüğü ilkesi çerçevesinde konuşma, dinleme becerilerini alıştırmaya ve etkinliklerle desteklediği gözlemlenmiştir. Ancak yazma becerisini destekleyici alıştırmaya ve etkinlik sayısının yetersiz olduğu kanaatine ulaşılmıştır. Metin öncesinde verilen hedef kelimeler ve bu kelimelerin bağlam içinde kullanıldığı cümleler ile

örneklendirilmesi dil öğretim süreci ve materyalleri açısından oldukça faydalı olduğu kanaatine ulaşılmıştır. Okuma metinleri öncesinde hazırlık çalışmaları metine yönelik önbilgileri harekete geçirerek öğrencinin hazırbulunuşluk seviyesini pozitif yönde etkilemekte olduğu öngörülmektedir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinlerinin öncesi ve sonrasında öğrencinin ifade gücünü geliştirmeyi öncelenmesi, günlük hayatta karşılaşılabilecek durumları işlemesi dilin işlevsel olarak kullanılmasını kolaylaştırmaktadır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinleri genelde bilgilendirici türden olduğu gözlemlenmiş ve metin türü açısından çeşitliliğin artırılması öğrenci üzerinde olumlu etkiler bırakacağı öngörülmüştür.

Okuma metinleri öncesinde bulunan hazırlık çalışmaları açısından İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı oldukça kapsamlı hazırlık çalışmaları tasarladığı gözlemlenmiştir. Hazırlık çalışmaları ile metin öncesinde okuyucunun tecrübeleri ve fikirleri ile metin içindeki duruma yönelik hazırbulunuşluk seviyesini yükseltmeyi amaçlamış, öğrenciyi de düşünmeye yöneltmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde ise hazırlık çalışmaları ünite başında yer alan 3 sorudan oluşmakta olup soru sayısının yetersiz olduğu gözlemlenmiştir.

Okuma metinlerine yönelik olarak hedef kelime listeleri İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesindeki okuma metinlerinden önce düzenli bir şekilde verilmiş ve bağlam içinde kullanıldığı gözlemlenmiştir. Öğrencinin okuma etkinliğine geçmeden evvel karşılaşacağı kelimeleri görmesi ve anlam boyutunda gerekli hazırlığı yapması öğretim süreci içinde verimliliği artıran etkenler içinde olacaktır. Anahtar kelimelerin ya da eş asıllarının altının çizilmesi veya bunların farklı puntolarla yazılmış olması, konuşmanın bir ya da birden fazla kısmının vurgulanması, tüm metnin anlamı için büyük önem taşıyan deyimlerin veya konu cümlelerinin kontrast bir renk ile belirtilerek parçanın kalan kısmından ayrılması, öğrencilerin metni daha iyi anlamasına yardımcı olur (Acar, 2006: 26). Ancak hedef kelime listesinde yer alan kelimelerin renk, biçim, punto açısından farklılık arz

etmemektedir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde ise hedef kelimeler öğrencilere sunulmuş, serbest okuma metinleri ve dilbilgisi çalışmalarında renklendirilmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinleri sonrasında okuduğunu anlamaya yönelik olarak hazırlanan sorular doğrudan metin içindeki hedef bilgileri sorgulayarak bilgiyi ve okunanları mekanikleştirir nitelikte olmasına rağmen metni anlamlandırma ve kavrama açısından olumlu etkileri de bulunmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki metinlerin büyük çoğunluğunun sonunda hazırlanan etkinlik ve sorular öğrenciyi temel beceriler açısından doğrudan uygulama ve üretme sürecine yöneltmektedir.

Okuma metinleri sonrasında ana fikir ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bakımından İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı gayet başarılı olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca metinleri özetleme ve metin kahramanlarının fiziksel özellikleri, karakteristik özellikleri bakımından tasvir edilerek dilin işlevsel kullanımına doğrudan katkıda bulunduğu gözlemlenmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı ana fikir ve yardımcı fikirleri bulmaya yönelik sorular bakımından gözden geçirilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır. Genel olarak temel becerileri etkinlikler ve uygulamalar ile işler hale getirmek amaçlanmış; metin içinde ve cümle aralarındaki mesajların iletilmesi arka planda kaldığı gözlemlenmiştir.

Okuma sonrası etkinliklerin çeşitliliği ve öğrenciyi hitap etmesi bakımından her iki yayın da oldukça başarılıdır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesindeki etkinlikler konuşma ve dinleme becerilerinin gelişimi açısından ön plana çıkarken Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı içindeki etkinlikler çeşitlilik, metinlerin fiziksel görünümü yazma becerisinin gelişimi noktasında özel bir çaba sarf edildiği gözlemlenmiştir. Bu kapsamda yabancı dil eğitimi açısından oldukça zor kavranan yazma becerisi için cümle tamamlama, özetleme, metin organizasyonu vb. etkinliklerle kalıcılık sağlanmaya çalışılmış

işleyişi monotonluktan uzaklaştırma noktasında oldukça başarılı olduğu gözlemlenmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma becerisi etkinlikleri atasözü, deyim, kalıp sözler açısından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Bu özellik aracılığı ile Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı kültür aktarımı ilkesi bakımından oldukça zengin içeriğe sahiptir. İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti ise Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti'ne göre bu özellik bakımından geri planda kalmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabının Avrupa Ortak Başvuru Metni kapsamında metinlerin kur kazanımları çerçevesinde yapılandırıldığı, edinilen becerilerin fonksiyonel olarak kullanılmasını özendirdiği, diğer dil becerilerini kullanmaya yönelik etkinlik ve alıştırmalar bakımından oldukça zengin olduğu gözlemlenmiştir. Üniteler içindeki 3 okuma metninin dışında verilen serbest okuma metinleri ile öğrenci hem kelime haznesi açısından hem de konuya yönelik bilgilerin zenginleştirilmesi bakımından pozitif yönde desteklendiği görülmektedir. Ayrıca serbest okuma metinleri içinde bazı kelimelerin renklendirilmesi, belirgin olarak yazılması ve tekrar edilmesi kelime haznesinin gelişimi açısından önemlidir. Okuma metinleri sonunda içeriğe göre verilen doğru/yanlış etkinlikleri ve yargı listesindeki durumlara göre öğrencinin düşünme ve kendinin ifade edebilme becerileri için geliştirilen etkinlikler öğrencinin dili aktif olarak öğrenmesi ve kullanması açısından olumlu etkiye sahiptir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki Okuma metinleri dört temel becerinin gelişimine yönelik etkinlikler açısından oldukça zengin olduğu gözlemlenmiştir. Yazma becerisi ve konuşma becerisine yönelik oldukça fazla etkinlik geliştirilmiş ve benzer etkinlikler farklı beceriler ile yaptırılmıştır. Özellikle yabancı dil eğitimi açısından oldukça zor kavranan yazma becerisi için cümle tamamlama, özetleme, metin organizasyonu vb. etkinliklerle kalıcılığın sağlanmaya çalışıldığı gözlemlenmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan orta seviye kitaplar için özgün metin kullanımı benimsenmiştir. Özgün metinlerdeki zengin ve çeşitli dil kullanımı çok çeşitli ve özgün eğitsel etkinliklere yol açabilecek ve öğrencinin metin ile etkileşimini sağlayacaktır (Uçkun ve Zışan, 2008: 150). Bu kapsamda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde incelenen 42 okuma becerisi etkinliği bünyesinde yer alan okuma metinlerinin ezici çoğunluğunun özgün metin türünde olduğu gözlemlenmiştir.

Çalışmanın bulgu ve yorumlar kısmının bir diğer boyutunda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabı bünyesinde 24 yazma becerisi etkinliği ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde 18 yazma becerisi etkinliği karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan materyaller ve dil eğitimi açısından benimsenen genel kanı temel beceriler içinde en fazla zorlanılan becerinin yazma becerisi o olduğu yönündedir. Bu kapsamda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 Seti ders kitabı ve Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yazma becerisi etkinlikleri üzerinde özenle durulduğu gözlemlenmiştir. Her iki ders kitabında da yazma becerisi etkinlikleri ve diğer beceri etkinlikleri bünyesinde yer alan alıştırma ve sorular ile yazma becerisine yönelik önyargılar bertaraf edilmeye çalışılmıştır.

Her iki yayında da yazma becerisi etkinliklerinin öğrencinin bilgi, duygu ve düşüncelerini harekete geçirici nitelikte olması sürecin mekanik ve kendini tekrarlayan bir döngüden uzaklaşarak yaratıcı bir çizgi takip etmesini sağlamıştır. Öğrencinin ünite kapsamında edindiği bilgi ve tecrübeleri kendi birikimleriyle harmanlayarak yazma becerisi etkinlikleriyle ürüne dönüştürmesi amaçlanmış ve sürecin yazma becerisine oldukça faydalı planlandığı gözlemlenmiştir.

Yabancı dil eğitimi gündelik ihtiyaçların hedef dilde ifade edilmesine yardımcı olması ve işlevsel nitelikte olması öğrenci için temel ihtiyaçlardan biridir. Yunus

Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde bu ihtiyaç kavranmış ve yazma becerisi etkinlikleri bünyesinde dilekçe, iş başvuru formu, özgeçmiş vb. evrakların nasıl yazılacağı ile ilgili etkinlikler düzenlenmiştir. Bu kapsamda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabına göre bir adım öndedir.

Her iki yayın grubunda da beceri etkinlikleri sonrasında belirli kelimeler aracılığı ile yazma çalışmaları yapılmış, öğrencinin yazma becerisi için ihtiyaç duyabileceği kelimeleri kelime haznesine kazandırmak amaç edinilmiştir. Ayrıca Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde verilen kelimelerin, eklerin renklendirilmesi; ilgili kelimelerin bağlam içinde farklı anlam boyutlarıyla kullanılmış olması öğrenci ve dil öğretim süreci açısından oldukça faydalı bir uygulama olduğu düşünülmektedir.

Her iki yayın grubu diğer beceri alanları ile yazma etkinlikleri arasında konu, içerik ve etkinlik tipi bakımından bütünlüğü sağlamıştır. Özellikle Okuma etkinlikleri sonrası özetleme, açık uçlu soruları yazılı olarak yanıtlama, karakter tahlilleri vb. etkinliklerle yazma etkinliğini doğrudan destekleyici alıştırmalar tercih edilmiştir.

Kültür aktarımı ilkesi gereğince yazma etkinlikleri bakımından iki yayın grubu da ders kitapları bünyesinde çeşitli düzenlemelere ihtiyaç duymaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti bünyesinde yer alan örf ve adetler ile ilgili yazma etkinliklerinin sayısının artırılmasının faydalı olacağı öngörülmektedir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Setinde ise tarihsel değerler taşıyan okuma metinleri ile yazma becerisini destekleyici alıştırmaların sayılarının gözden geçirilmesi materyalin verimini artıracaktır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki yazma etkinliği çeşitleri tür sayısı bakımından tatmin edici düzeydedir. Ancak bu etkinlik türlerinin seviyelere göre kolaydan zora doğru ilerleyen bir düzen içinde verilmesi ders materyalinin verimliliğini artıracaktır. Örneğin başlangıç düzeyinde özetleme şeklinde yazma etkinlikleri tercih edilirken ileri düzeyde metin tamamlama, öyküleyerek tekrar oluşturma gibi yazma etkinlikleri tercih edilebilir.

Dil eğitimi açısından ileri düzeyde olan öğrenciler yazma becerisini akademik ve estetik boyutlarda da kullanabilmektedir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki yazma etkinliklerinde estetik kaygılar güden sanatsal yazma çalışmalarına yer vermesi ileri düzey eşliğindeki B2 öğrencisi için faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın bulgu ve yorumlar kısmının bir diğer boyutunda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabı bünyesinde 24 ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde 18 okuma metni kültür aktarımı ilkesi kapsamında karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Yabancı dil eğitimi bünyesinde lokomotif görevi üstlenen kültür aktarımı ilkesi yabancı dil ders kitaplarının en temel kavşak noktalarından birini oluşturmaktadır. Dil ve kültür ilişkisinin bütün hali iletişimde olduğu gibi eğitimde de göz ardı edilemeyecek niteliktedir. Ders kitaplarında dil ve kültür ilişkisinin en temel aracı okuma metinleridir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan her iki yayın grubu bünyesinde yer alan okuma metinleri kültürel içerikleri bakımından diğer beceri etkinlikleri ile bağlantılı ve tamamlayıcıdır. Konuşma ve yazma becerisi etkinlikleri özellikle hedef dilin kültürü çerçevesinde şekillendirilmiştir.

Her iki yayın grubunda yer alan okuma metinleri kültürel açıdan öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına hitap etmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin içinde buldukları toplumun kültürel yapılarını, aile geleneklerini, yaşama şekillerini, akraba ilişkilerini, özel günlerini konu alan etkinliklere yer verilerek öğrencilerin topluma adapte olmaları kolaylaştırılmıştır. Ayrıca okuma metinleri öğrencileri meraklandırıp okuma iştihayı uyandıracak nitelikte olduğu gözlemlenmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde bulunan okuma metinleri kültür aktarımı ilkesi bünyesinde incelenmiştir. Temel ve orta seviyelerde

kültür aktarımının ilkesi belirli sınırlar içinde işlense de ileri düzey dil öğretimine eşik niteliği taşıyan B2 düzeyinde kültür aktarımı ilkesinin üzerinde durularak daha zengin içeriklerin öğrenciye sunulmasının faydalı olacağı öngörülmektedir. İncelemeler kapsamında İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabının kültür öğelerinin aktarımı ve öğretimi açısından geliştirilmesi gereken noktalar göze çarpmaktadır. Ders kitabı bünyesinde tarihsel kökenleri bulunan, gelenekselleşmiş dini ve milli bayramlar, sembolik anlamı olan güreş, halter vb. branşların ünlü sporcuları, akrabalık ilişkileri gibi kültürel öğelere daha fazla yer verilmesinin faydalı olacağı öngörülmektedir. Ayrıca okuma metinleri öncesinde verilen kelime listeleri öğrencinin kelime haznesinin geliştirmesi bakımından oldukça faydalıdır. Bu kapsamda kalıp sözler, özlü sözler, atasözleri vb. anlamca zengin içerikler İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yeteri kadar gözetilmemiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabında yer alan okuma metinleri sonrasında bulunan araştırmalarda öğrencilerin sadece kendi kültür ve toplumlarıyla karşılaştırma yapmasına imkân veren sorular mevcuttur. Fakat öğrencilerin hedef dilin kültür öğeleri ile ilgili düşünce ve fikirlerini paylaşmalarını sağlayan çok yönlü sorular bulunmamaktadır.

Metin için kullanılan görseller ve kültürel öğelerin uyumu okuma metinlerinin anlaşılmasında oldukça faydalı olmuştur. Örneğin Kapadokya ile ilgili görsellerin metin içinde anlatılan efsanevi olaylar açısından ayrıntılı tasvirler öğrenci için sürecin hızlanmasına yardımcı niteliktedir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı kültür aktarımı ilkesi kapsamında oldukça zengin içeriklere sahiptir. Ders kitabı bünyesinde Türk toplumunun geleneksel ve sosyal yapısı kültür aktarımı ilkesinin temel hareket noktası olarak göze çarpmaktadır. Geleneksel Türk toplumunun yaşantılarından el sanatlarına, tarihi kervansaraylardan alış veriş merkezlerine, Osmanlı eğitim kurumlarından modern üniversitelere kadar oldukça geniş ve zengin bir kültür yelpazesi Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi sürecine başarıyla aktarılmıştır. Bu kapsamda hem tarihsel kökleri olan geleneksel el sanatları, sahne sanatları, ticari

tarihi olan ünlü çarşılar ve kervansaraylarla modern alışveriş kültürü örneklendirilmiş geçmiş ile bugün arasında her açıdan bağlantı kurulmuş, kıyaslamalar yapılmıştır. Toplumsal değerler üzerinden akraba ilişkileri, yaşlılara yönelik davranışlar, kardeşler arası ilişkiler, ebeveyn ilişkilerine yönelik bilgiler verilmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki Okuma metinleri ile görseller arasında kültürel açıdan sağlanan uyum yabancı öğrencilerin kavrama ve anlama gücünü artırıcı niteliklere sahiptir. Örneğin tahıl öğütmede kullanılan el araçlarının görselleri, el sanatlarında kullanılan araçların örneklendirilmesi sürece kültürel açıdan pozitif katkılar sağladığı düşünülmektedir. Metinlerde tarihi ve milli açıdan öneme sahip bireylerin seçilirken farklı ulus ve toplumlardan da önemli şahsiyetlerin seçilmesi sürecin çoğullaştırılmasını sağlayarak öğrenci üzerinde negatif izlenimler uyandıracak bir diktelerden uzaklaştırmıştır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki okuma metinlerinde özellikle Türk toplumuna has misafirperverlik, sıcakkanlılık, kahve ve çay gibi milli açıdan anlam ifade eden kavramların vurgulanmıştır. Bu metinler aracılığı ile kültür aktarımı ilkesi öğrenciler geniş bir yelpaze ile sunulmaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesindeki okuma metinlerinin öğrencinin merakını ve okuma iştiağını artırmasının yanı sıra bünyesinde barındırdığı kalıp sözler, atasözleri, özlü sözler vb. açısından da oldukça zengin olduğu gözlemlenmiştir. Okuma metinlerinden sonra bu söz gruplarına yönelik açık uçlu sorular ile öğrencilerin kavrama gücünün sınanması kültür aktarımı ilkesi kapsamında oldukça faydalı olduğu görülmüştür.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinleri sonrasında alıştırma tiplerinin doğru/yanlış ve açık uçlu sorulardan oluşması ve bu özelliğin mekanik şekilde tekrar etmesi öğrenci ve dil eğitimi süreci açısından şans başarısı öne çıkaracağı öngörülmektedir. Okuma metinleri öncesinde hazırlık çalışmalarının ünite başına yer alan kısa sorular etrafında şekillendirilmesi öğrencinin hazırbulunuşluğu ve artalan bilgisi açısından olumsuz bir durumdur.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan her üniteler kapsamında hedef dilin kültürüne yönelik oldukça zengin içerikler bulunmaktadır. Toplumun gelenekleri, görenekleri, yemek kültürü, düğünleri vb. kavramlar konu edinilmiş ve metinlerde oldukça farklı açılardan bu konular birbiriyle ilintilendirilerek ele alınmıştır. Örneğin düğün gelenekleri konusu işlenirken yaşlılıkla ilgili geleneklere de yer verilmiş, arkadaşlık konusu kan kardeşliği üzerinden işlenirken büyüklere saygı ve el öpme gibi toplumumuza has davranışlar ile birlikte ifade edilmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinleri de kültür aktarımı ilkesi kapsamında oldukça zengin içeriklere sahiptir. Ancak Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti'nin konu, görsel zenginliği ve konuların anlatılış şekli açısından üstün olduğu gözlemlenmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan görseller hedef dilin kültürü açısından özel olarak tasarlanıp doğrudan metin ile ilgili olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin huzurevi ziyaretini konu alan bir okuma metni için huzurevinde özel çekimler yapılmış ve profesyonel oyuncularından faydalanılmıştır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde ise daha genel geçer görsellerden faydalanılmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan okuma metinleri kalıp sözler, atasözleri, özlü sözler vb. açısından oldukça zengin bir içeriğe sahiptir. Ayrıca bu yapılar alıştırmalar ile desteklenmiş ve öğrenciler tarafından Türkçenin ifade ve anlam gücünün tam olarak kavranması hedeflenmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde de kalıp sözler, atasözleri, özlü sözler bulunsa da içerik olarak Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti'nin gerisinde kalmıştır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabına göre tarihsel kökenleri bulunan, gelenekselleşmiş dini ve milli bayramlar, sembolik anlamı olan güreş, halter vb. branşların ünlü sporcuları, toplumsal algısı farklı akrabalık gibi kültürel öğelere daha

az yer verildiği gözlemlenmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabında ise akrabalık ilişkileri, arkadaşlık ilişkileri, aile ilişkileri, spor faaliyetleri, teknolojinin insan üzerindeki etkileri vb. konular kültür aktarımı ilkesi çerçevesinde okuma metinlerinde işlenmiştir.

Çalışmanın bulgu ve yorumlar kısmının bir diğer boyutunda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim seti B2 ders kitabı bünyesinde 8 ünite ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde 6 ünite “Ünite Değerlendirme Ölçütleri” kapsamında karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan görsellerin neredeyse tamamı okuma metinleri ile uyumludur. Doğa ile ilgili metinlerde manzara içerikli resimler yer alırken, yöresel güzelliklerle ilgili metinlerde ilgili yörenin görsellerinden faydalanılmıştır. Ayrıca kültür aktarımı ilkesi kapsamında karagöz ve Hacivat, Mimar Sinan, Erzurumlu İbrahim Hakkı gibi hedef dilin kültür öğeleri ile ilişkili görsellerden faydalanılmıştır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan ünite temaları ve temalar etrafında şekillendirilen beceri etkinlikleri öğrenciler için gerçek iletişim ortamları oluşturmaktadır. Öğrencilerin gündelik hayat içinde sık sık karşılaştıkları teknoloji, internet, turizm, seyahat, sanat ve bilim dünyasından ünlü kişiler beceri etkinliklerinin konusunu oluşturmakta olup dili işlevsel olarak kullandırmayı amaçlayan etkinlikler öğrencilere sunulmuştur.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan metinler öğrencilerin anlayacağı düzeyde yazılmış olup ileri düzeyde Türkçe kullanımı için hazırlık niteliği taşıyan bazı metinleri de bünyesinde barındırmaktadır. Bu metinler atasözleri, kalıp sözler ve mecazlar bakımından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Dilbilgisi konuları beceri etkinlikleri ile paralel şekilde ilerlemiş ve beceri etkinlikleri sonrasındaki alıştırmalarla pekiştirilmiştir. Örneğin edatların işlendiği ünite kapsamında okuma metinlerinde edatlara oldukça fazla yer verilmiş, boşluk doldurma etkinlikleri ile boşluğa uygun edatın getirilmesi talep edilmiştir.

Ünite bünyesinde yer alan temel dil becerisi etkinlikleri konu ve işleyiş olarak birbirlerini destekleyici ve bütünleyicidir. Örneğin ünite bünyesinde işlenen teknoloji ve iletişim araçları hakkında okuma metinleri aracılığıyla kronolojik ve güncel bilgiler verilirken konuşma becerisi etkinliklerinde bu bilgilerin de yardımı ile öğrencilerin görüş ve önerileri alınmıştır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yazma becerisi etkinliklerinin en sonda yer alması sebebiyle diğer beceri etkinlikleri kapsamında edinilen bilgilerin yazılı olarak ifade edilmesi ve kullanılması amaçlanmıştır. Aşamalı olarak ilerleyen beceri etkinlikleri bu plan çerçevesinde birbirini sürekli pekiştirmekte ve desteklenmektedir. Temel beceri etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar çeşitlilik açısından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Boşluk doldurma tipi, açık uçlu soru tipi, eşleştirme tipi, doğru yanlış tipi, çoktan seçmeli soru tiplerine sahip olan alıştırmalar beceri etkinliklerini monotonluktan uzak tutup öğrenciler açısından dil öğretim sürecini zenginleştirmiştir. Ayrıca ünite sonlarında genel alıştırmalarla birlikte öğrenciler için öz değerlendirme formu bulunmaktadır.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde temel beceri etkinlikleri arasında okuma metinlerinin hem nicel bakımdan hem de kitap bünyesinde kapladığı hacim bakımından öne çıktığı gözlemlenmiştir. Fakat okuma becerisi etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar bünyesinde yer alan açık uçlu sorular konuşma becerisini öne çıkarırken diğer sorular yazma becerisini öne çıkarmıştır. Dinleme becerisi etkinliklerinin kitap bünyesinde diğer becerilere nazaran geri planda kaldığı gözlemlenmiştir. Üniteler bünyesinde yer alan hazırlık çalışmaları dinleme, konuşma ve yazma becerileri kapsamında genelde zayıf kaldığı, genellikle hazırlık çalışmasının bulunmadığı gözlemlenmiştir. Türkçe öğrenen öğrencilerin etnik çeşitliliği düşünüldüğünde kitap muhtevasının öğrencilerin etnik özelliklerini kapsayıcı zenginlikte düzenlenmediği gözlemlenmiştir.

Dil eğitimi açısından oldukça zengin içeriklere sahip olan Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı birkaç eksik dışında sınıf ortamlarında kullanmaya uygundur. Ders kitabında kullanılan görseller metin içerikleri, ünite

temaları ile uyumludur. Kültür aktarımı ilkesi kapsamında her üniteye Türk kültürüne yönelik görsellerden yararlanılmıştır. Nasrettin Hoca'dan Mimar Sinan'a, Celaleddin Rûmi' den Erzurumlu İbrahim Hakkı'ya kadar önemli Türk bilgin ve sanatçılarından örnekler verilip alıntılar yapılmıştır. Ayrıca Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan ünite temaları ve temalar etrafında şekillendirilen beceri etkinlikleri öğrenciler için gerçek iletişim ortamları örneklemektedir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı öğrencilerin gündelik hayat içinde sıkça karşılaştıkları teknoloji, internet, turizm, seyahat temalarının yanı sıra sanat ve bilim dünyasından ünlü kişiler vb. başlıklar beceri etkinliklerinin konusunu oluşturmaktadır. Ayrıca bu konular ile dili öğrencilere işlevsel olarak kullandırmayı amaçlayan etkinlikler bünyesinde öğrencilere sunulmuştur. Bu konulara ek olarak Türkiye'de kültür ve toplumsal hayat açısından önem arz eden kahve, misafirlik, düğün gelenekleri, akraba ziyaretleri de ünite bünyesindeki beceri etkinliklerinin konu ve temalarını şekillendiren başlıklardandır. Ders kitabı bünyesinde yer alan metinler öğrencilerin anlayacağı düzeyde yazılmış olup ileri düzeyde Türkçe kullanımı için hazırlık niteliği taşıyan bazı metinleri de bünyesinde barındırmaktadır. Bu metinler atasözleri, kalıp sözler ve mecazlar bakımından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Ayrıca kullanılan kalıp sözler, atasözleri ve deyimler alıştırmalar bünyesinde sık sık tekrar ettirilerek öğrencinin söz varlığı pekiştirilmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan ünitelerde dilbilgisi konuları öğrencilere işlevsel olarak öğretilmeye çalışılmıştır. Dilbilgisi konularına yönelik doğrudan konu anlatımları tercih edilmeyip ilgili dilbilgisi konusu örneklerle açıklanmış ve bu örneğe benzer şekilde uygulamalar öğrencilere yaptırılmıştır. Böylece dil öğretim sürecinde öğrenciler gereksiz dilbilgisi kuralları ile zihinlerini karıştırmaları engellenmiştir. Üniteler bünyesinde yer alan temel dil becerisi etkinlikleri konu ve işleyiş olarak birbirlerini destekleyici ve bütünleyicidir. Öreğin ünite bünyesinde işlenen kahve ve misafirperverlik hakkında okuma metinleri aracılığıyla Türk toplumundaki değerler anlatılmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabında temel beceri etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar çeşitlilik açısından oldukça zengin bir yapıda olup mevcut ders kitabının en kuvvetli yönünü teşkil etmektedir. Boşluk doldurma tipi, açık uçlu soru tipi, eşleştirme tipi, doğru yanlış tipi, çoktan seçmeli soru tiplerine sahip olan alıştırmalar beceri etkinliklerini monotonluktan uzak tutup öğrencilerin temel becerileri son derece etkin kullanmalarını hedeflemiştir. Ayrıca her ünitenin sonunda işlenen konulara yönelik olarak çoktan seçmeli bir test bulunmaktadır. Öğrenciler için bir öz değerlendirme formu niteliği taşıyan edinimler listesi de mevcuttur.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabında yer alan temel beceri etkinlikleri arasında okuma becerisi etkinliklerinin hem nicel bakımdan hem de kitap bünyesinde kapladığı hacim bakımından diğer becerilere göre öne çıktığı gözlemlenmiştir. Fakat okuma becerisi etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar bünyesinde yer alan açık uçlu sorular konuşma becerisi ve yazma becerisini destekleyerek öne çıkarmıştır. Dinleme becerisi etkinlikleri ise yeterli olmasına rağmen sayısal olarak diğer beceri etkinliklerinin gerisinde kalmıştır. Ünite öncesinde yer alan hazırlık çalışmalarının da kapsam açısından zenginleştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları dil eğitimi sürecinin en temel materyali konumundadır. Ders işleyişi sırasında kullanılan materyallerin niteliği öğretim kalitesi ile doğrudan ilişkilidir. Bu kapsamda ders kitabının arz ettiği önem kadar kitabın içeriğinin de önem arz etmektedir. Bu öneme istinaden ders kitabı bünyesinde yer alan üniteler fiziksel, görsel açıdan ve içerik bakımından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Yabancı dil eğitimi açısından her iki yayın da kitapların mizanpajı, grafikleri ve görselleri açısından başarılı bir çizgiyi takip etmişlerdir. Ders kitapları bünyesinde kullanılan renkler, görseller öğrenci ilgi ve alakalarını gözeterek düzenlenmiştir. Her iki yayın grubunda da beceri etkinlikleri öncesinde kullanılan

görseller öğrenciye konu ile ilgili tahmin yürütmeyi kolaylaştırıcı nitelikler taşımaktadır. İlgili görsellerin etkinlikler öncesine ya da etkinliğin soluna yerleştirildiği gözlemlenmiştir. Böylece öğrenciler metinlerden önce görseli görerek içeriğe yönelik çıkarımlarda bulunması ve hazırbulunuşluk seviyesini yükseltmesi amaçlanmıştır.

Her iki yayın grubunda da üniteler 3'er bölümden oluşmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde her bölümün sonunda hedef kelimeler verilmiş ve konuşma becerisi etkinliklerinde bu kelimelerin kullanılması talep edilmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde ise ünite sonunda ve başında hedef kelimeler verilmiş olup bu kelimelerin beceri etkinliklerinde kullanılmıştır.

Her iki yayın grubunda kullanılan görseller kültür aktarımı ve ilgili okuma metinleri ile doğrudan ilişkilidir. Ancak Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan görseller özel olarak beceri etkinliğinin içeriği ile ilgili iken İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan görseller daha genel olup içerik için özel olarak tasarlanmamıştır. Ayrıca kitaplar öğrencilerin günlük ihtiyaçları düşünülerek tasarlanmış ve gerçek iletişim ortamlarına hazırlayıcı etkinliklerle öğrenciler desteklenmiştir. Bu kapsamda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı dilin işlevsel olarak kullanımını özendirici çok sayıda etkinliği bünyesinde barındırmakta olup bu yönüyle İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabına göre oldukça öne çıkmaktadır.

Ders kitaplarının en önemli bölümlerini oluşturan alıştırmalar dil öğretim sürecinin lokomotifidir. Bu kapsamda her iki yayın da beceri etkinlikleri sonrasında oldukça farklı tiplerde alıştırmalardan faydalanmıştır. Bu kapsamda her iki yayın bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri sonrasında yer alan alıştırmalar diğer beceri etkinliklerini destekleyici ve bütünleyici özelliklere sahiptir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde yazma ve konuşma becerisini destekleyici oldukça fazla alıştırma ve etkinlik yer almaktadır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde ise Yunus

Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabına benzer şekilde konuşma ve yazma becerisini destekleyici alıştırmalar bulunmaktadır.

Her iki yayın grubunda da temel dil becerisi etkinlikleri birbirlerini destekleyici ve bütünleyici nitelikte olup okuma becerisi etkinlikleri öne çıkmaktadır. Ünite bünyesinde yer alan okuma metinleri öğrencileri okumaya teşvik edici nitelikleri bünyesinde barındırmaktadır. Ayrıca okuma becerisi etkinlikleri sonunda konuşma becerisi ve yazma becerisi etkinliklerini destekleyici alıştırmalar öne çıkmıştır. Dinleme becerisi etkinlikleri ise diğer beceri etkinliklerine göre biraz geri planda kalmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde oldukça fazla beceri etkinliği yer almakta olup içerik oldukça zengindir. Dinleme becerisi etkinlikleri yeterli olup diğer beceri etkinliklerine göre sadece sayısal olarak geri plandadır. Bu durum İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabında ise çok daha bariz olarak görülmektedir. Diğer beceri etkinliklerine göre dinleme becerisi etkinlikleri çok daha geri planda kalmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde her üniteye ortalama 50 görsel kullanılmış ve bu görsellerin büyük kısmı güncel fotoğraflardan seçilmiştir. Ayrıca beceri etkinlikleri için seçilen görseller gelişmiş güzel yahut içeriğe uygun olarak başka mecralardan emin edilmemiş profesyonel sanatçılar ve oyuncularla belirlenen kurgulara göre tasarlanmıştır. Ayrıca bu görseller beceri etkinlikleriyle doğrudan ilişkisi olan görsellerdir. Örneğin alışveriş, moda temasının işlendiği ünite kapsamında alışveriş yapan insanlar, moda tasarımcıları, elbiseleri deneyen mankenler vb. durumlardan faydalanılmıştır. Bu sayede beceri etkinlikleri için görseller işlevsel hale getirilmiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde yer alan ünitelerde ise ortalama 35 görselden faydalanılmıştır. Bu görseller beceri etkinliklerinin konuları için genel geçer niteliklere sahip olup etkinliklerle doğrudan bağ kurulmamıştır. Moda ve alışveriş konusunun işlendiği bölümde alışveriş çantaları

ve birkaç elbise görselinden faydalanılmıştır. Bu kapsamda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı görsel çeşitliliği ve bu görsellerin beceri etkinlikleri ile işlevselliği açısından zayıf kalmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde neredeyse tüm okuma ve dinleme becerisi etkinliklerinde özdeyiş, deyim, atasözü, kalıp söz vb. sözler kullanılmış Türkçenin hem zenginliği hem de kültürel boyutu vurgulanmıştır. Ayrıca B2 düzeyine yönelik Türkçenin mecaz anlam boyutu desteklenmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı ise atasözü, deyim, kalıp söz ve mecazlar açısından Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabına göre daha zayıf kalmıştır.

Temel dil becerisi etkinlikleri bünyesinde yer alan alıştırmalar dil öğretim süreci açısından oldukça önemli roller üstlenmektedir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı bünyesinde boşluk doldurma tipi, açık uçlu soru tipi, doğru/yanlış tipi, eşleştirme tipi sorulardan oluşan alıştırmalar kullanılmıştır. Ayrıca ünite sonunda çoktan seçmeli sorulardan oluşan bir test uygulanmış ve öğrenciler için öz değerlendirme formu sunulmuştur. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde boşluk doldurma tipi, açık uçlu soru tipi, doğru/yanlış tipi, eşleştirme tipi sorulardan oluşan alıştırmalar kullanılmıştır. Ünite sonunda işlenen konulara yönelik genel bir değerlendirme sınavı uygulanmıştır. Ayrıca açık uçlu sorulardan faydalanarak konuşma ve yazma becerisini desteklenmiştir. Bu kapsamda Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabına göre diğer becerilerle çok daha bütüncül nitelikleri bünyesinde taşımaktadır.

Dil öğretimi açısından dilbilgisi kuralları ders kitaplarının üzerinde durduğu en temel konu başlıkları arasında yer almaktadır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti B2 ders kitabı dilbilgisi konularını alışla gelmiş bir düzen içinde öğrencilere sunmuş, kuralların uygulandığı örnekler ve etkinlikler ile süreç zenginleştirilmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı bünyesinde ise dilbilgisi konuları geleneksel yaklaşımların dışında işlevsel olarak sunulmuştur. Bu kapsamda konu

örneklerle öğrencilere açıklanmış daha sonra kolaydan zora doğru ilerleyen örneklerle öğrencilere ilgili konu pekiştirilerek sunulmuştur. Örneğin kip eklerinin anlatıldığı bölümde önce basit örnekler verilmiş daha sonra ilgili kip eki aynı örneğe uygulanmış ve aradaki fark görsellerle açıklanmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı tasarım, hazırlanış ve uygulama süreçleri bakımından İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı ve diğer yayınlardan oldukça üstündür. Bu üstünlüğün oluşmasında Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti'nin görsellerinden işleyişine kadar profesyonel ekipman desteği ile hazırlanması ve çok önemli bir süre pilotaj sürecinden geçerek dönütlerin yayına yansıtılması etkili olmuştur.

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı ve İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti B2 ders kitabı temel dil becerileri, kültür aktarımı ve ünite değerlendirme ölçütleri kapsamında incelenmiş ve aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

Öneriler

- Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları bünyesinde yer alan beceri etkinliklerinin başında öğrencilerin konuyla ilgili hazırbulunuşluk seviyesini yükseltici, önbilgilerini harekete geçirici ve konuyu tahmin etmeye yönelik soru ve aktivitelerin eklenmesi, içeriğinin zenginleştirilmesi dil öğretim sürecinin daha verimli hale getirecektir.
- Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları bünyesinde yer alan beceri etkinlikleri öncesinde hedef kelime listeleri oluşturularak bu kelimelerin anlam ve telaffuz özelliklerinin öğrenciye kavratılması temel dil becerilerinin kullanımına olumlu yansıtacaktır.
- Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının öğrencilerin uyruk ve mensup oldukları kültür boyutları dikkate alınarak hazırlanması temel beceri etkinliklerinde dil eğitiminin etkileşim düzeyini artıracak ve tüm beceri etkinliklerinin bütüncül şekilde gelişimine katkı sağlayacaktır.

- Beceri etkinlikleri kapsamında verilen hedef kelime listeleri için seviyelere göre sözcükler çalışmasının yapılması ve buna göre hedef kelime listelerinin düzenlenmesi dil öğretiminde hedefler ve kapsam açısından oldukça faydalı olacaktır.
- Dinleme becerisi etkinlikleri kapsamında hazırlanan doğru/yanlış tipindeki alıştırmalar başarıda şans yüzdesini yükseltse de dinleme kesitini anlama ve yorumlamada faydalı olacağı gözlemlenerek bu tip alıştırmalara öncelik verilmesi dinleme becerisine olumlu yansıtacaktır.
- Dinleme etkinlikleri öncesinde öğrenciye hangi yöntemle dinleyeceğini açıklayan yönergelerin verilmesi dinleme kesitinin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır.
- Öğrencilerin günlük hayat içinde karşılaşacakları sorunlar göz önüne alınarak işlevsel dil özelliklerini kullanılmayı özendiren diyalogların ders kitapları bünyesinde daha fazla sayıda yer alması öğrencinin dinlediğini anlaması açısından faydalı olacaktır.
- Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında konuşma becerisi etkinlikleri bünyesinde hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma türünde yapılan etkinliklerin artırılmasının dilin işlevsel kullanımı için faydalı olacaktır.
- Yabancı dil eğitiminde kültür aktarımının hayati önem arz etmesi sebebiyle öğrencilerin hem hedef dildeki estetik algısını geliştirmek hem de kültür aktarmak amacıyla şarkı, şiir, tiyatro gibi sanatsal etkinliklerin düzenlenmesi dinleme ve konuşma becerilerinin gelişimine, estetik değerlerin öğrencilere aktarılmasına yardımcı olacaktır.
- Konuşma becerisi etkinlikleri ve diğer dil becerilerinin etkinlikleri öncesinde yönlendirici sorular, konuyu tahmin etmeye yönelik soruların bulunması etkinlik konusu ve derse hazırlık hususunda dil öğretim sürecini olumlu etkileyecektir.
- Yabancı dil eğitimi ve akademik seviyede dil eğitimi için eşik teşkil eden B2 seviyesinde öğrencilerin alanları ile ilgili bilimsel sunum yapacakları konular belirlenerek hazırlıklı konuşma ve sunumlar yapılması özellikle TÖMER bünyesindeki öğrencilerin akademik Türkçe öğrenimini olumlu etkileyeceği düşünülmektedir.

- Türkçe öğrenen yabancıların çıkartmakta zorlandıkları seslerin, telaffuzunda zorlandıkları kelimelerin tespit edilmesi, etkinliklerin seviyelere göre belirlenmesi ve bu eksikliklerin giderilmesine yönelik etkinliklerin tasarlanıp sürece dâhil edilmesi hem öğrenciler hem de öğretmenler açısından faydalı olacaktır.
- Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında Okuma becerisi etkinlikleri bünyesinde yer alan eşleştirme etkinlikleri alıştırmaya çeşitliliği açısından öğrenciler için oldukça faydalıdır. Ancak okuma becerisi etkinlikleri sonrasında çok fazla eşleştirme etkinliği olması ölçme ve değerlendirme açısından başarıya şans faktörünün etkisini artırmaktadır. Bu kapsamda eşleştirme etkinlikleri ile ilgili düzenlemeye gidilmesi okuma becerisi etkinliklerinin verimini artıracaktır.
- Okuma metinlerinin ana fikir ve yardımcı fikirlerini sorgulayan soru ve etkinliklerin beceri etkinliklerine dâhil edilmesi ders kitaplarının verimini artıracaktır.
- Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin bilgilendirici niteliğinin ön planda olması öğrenci açısından negatif bir durumdur. Bu durumun giderilmesi için kültür ve tahkiye özellikleri baskın olan metinlerden faydalanılabilir.
- Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer alan beceri etkinlikleri birbirlerini eşit derecede desteklemesi tüm becerilerde uzmanlaşma seviyesini benzer düzeye getirecektir.
- Yabancılar Türkçe Öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yazma etkinliklerinin genelde yaratıcı yazma, özet ve cümle tamamlama tipi etkinliklerden oluştuğu gözlemlenmiştir. Yabancılar Türkçe Öğretiminde kullanılan ders kitaplarında kavram havuzundan seçerek yazma, özet çıkarma, paragraf tamamlama, betimleme gibi yazma etkinliklerinin kullanılması yazma becerisi etkinlikleri sürecini monotonlaşmaktan uzaklaştıracaktır.
- Ders kitapları kapsamında geliştirilmeye çalışılan yazma becerisi, okuma becerisi dışındaki becerilerle de ilişkilendirilerek bütünlük sağlanmalıdır. Konuşma becerisi özelinde konuya göre hazırlıklı konuşma metinleri hazırlanarak, dinleme becerisi içinde not olarak dinleme türü tavsiye edilebilir. Bu kapsamda temel

beceriler için geliştirilen hazırlık çalışmaları ve etkinlik sonrası çalışmaların gözden geçirilmesi faydalı olacaktır.

- Yabancı dil eğitimi kapsamında kavranması en zor becerilerden olan yazma becerisi özelinde yazma etkinlikleri, etkinliklerin izlediği stratejiler seviyelere göre düzenlenmesi faydalı olacaktır. Temel seviyede kullanılacak gezi yazısı, temel bilgilerin yer aldığı otobiyografi gibi yazma etkinlikleri kullanılabilir. İleri düzeyde yazma becerisi yaratıcı yazıların ileri seviyelerde kullanılması ölçme ve değerlendirme açısından oluşabilecek aksaklıkları önleyecektir. İleri seviyede yazma becerisini geliştirme amacıyla öğrenci bilgi birikimi de gözetilerek estetik değerleri bünyesinde barındıran yazma çalışmaları yaptırılması da yazma becerisinin gelişimini olumlu etkileyecektir
- Türkçe öğrenen yabancıların büyük çoğunluğunun öğrenci olduğu ve akademik amaçlarla dilimizi öğrendiği göz önüne alınırsa ders kitaplarında yazma eğitimi kapsamında imla ve noktalama işaretleri için de etkinliklerin oluşturulması ve yazma becerisinin gelişiminin bu kapsamda sürdürülmesi öğrenciler ve dil öğretim süreci açısından faydalı olacağı öngörülmektedir.
- Yazma etkinlikleri öncesinde genellikle yazma konusuna yönelik yönerge mahiyetinde bilgilerin daha kapsamlı hale getirilmesi, konuyu tahmin etmeye yönelik soruların etkinlik öncesine eklenmesi öğrenci açısından faydalı olacaktır. Özellikle başlangıç düzeyindeki öğrenciler için yazma becerisine yönelik önyargı da düşünüldüğünde gerekli ön bilgi ve yönergeler öğrenci için yazma sürecinin oldukça kolay ilerlemesini sağlayacaktır.
- Yabancı dil eğitimi kapsamında yazma becerisini birçok faktör etkilemektedir. Bu faktörlerin en önemlilerinden biri de Türkçe öğrenen öğrencinin uyruğu, kullandığı alfabe, yazma yönü olarak sıralanabilir. Bu kapsamda Arap kökenli öğrencilerin Türkçe yazma becerileri ile Uzak Doğu ülkelerinden gelen öğrencilerin yazma becerileri arasındaki farklılaşma bu faktörlere örnek olarak verilebilir. Bu tip zorluklar öğrencilerin geldiği bölgelerin dili, yazı özellikleri ile Türkçe arasındaki benzerlikler ve farklılıkları bilen uzmanlarının yetiştirilmesi Türkçe öğretimi açısından oldukça faydalı olacaktır.
- Kültür öğelerinin temel ve orta düzey kurlarda genel geçer şekli ile öğrencilere sunulması benimsenmiş olsa da B2 kurundaki öğrenciler için kültür aktarımı

ilkesi ileri düzey kurlara hazırlık mahiyetinde daha detaylı işlenmeli ve bu kapsamda yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının gözden geçirilmesi gerekmektedir.

- Yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders kitapları bünyesinde tarihsel kökenleri bulunan, gelenekselleşmiş dini ve milli bayramlar, sembolik anlamı olan güreş, halter vb. branşların ünlü sporcuları, akrabalık ilişkileri gibi kültürel öğelere daha fazla yer ayrılmasının faydalı olacağı öngörülmektedir.
- Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları bünyesinde yer alan okuma metinleri sonrasında bulunan alıştırma tiplerinin zenginleştirilerek salt kültürlerarası karşılaştırmaların yanı sıra öğrencilerin fikir ve görüşlerinin de alınması kültür aktarımı ve hoşgörü bilinci açısından faydalı olacaktır.
- Yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders kitapları bünyesinde yer alan okuma metinleri öncesinde verilen hedef kelimelere ek olarak kalıp sözler, özlü sözler, atasözleri vb. anlamca zengin içerikler de bağlam içinde kullanılarak verilmesi kültürel öğelerin anlaşılması açısından faydalı olacaktır.
- Yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders kitapları bünyesinde yer alan okuma metinleri bünyesindeki kültür öğelerinin sayılarının artırılarak bir plan ve program dâhilinde aşama aşama öğrencilere iletilmesi sürecin verimliliği açısından faydalı olacaktır.
- Yabancı dil eğitimi açısından anahtar görevi teşkil eden öğrenenlerin uyrukları ve ülkelerinde konuşulan dil çerçevesinde frekans olarak yoğunlaşan ülkeler ve o ülkelerin kültürünü içeren kitapların düzenlenmesi yabancı dil olarak Türkçe öğretimi açısından oldukça faydalı olacaktır.
- Teknolojinin son derece hızlı geliştiği bu çağda dil öğretim süreci de bu süreçten etkilenecek oldukça zenginleştirilebilir. Bu kapsamda ders kitabı içeriği çeşitli filmlerle, animasyonlarla, interaktif alıştırmalarla desteklenerek materyalin öğrenciye hitap ettiği yelpazenin genişletilmesi Türkçe öğretim süreci açısından faydalı olacaktır.
- Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının ilk etapta pilot olarak belli bölgelerde kullanılması ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında uzaman kişilerden alınan dönütlere göre içeriğin tekrar düzenlenmesi ders kitaplarının verimini ve kalitesini artıracaktır.

- Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının kanıksanmış ders kitabı niteliklerine göre düzenlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda görsellerin metinlerin üstüne veya soluna yerleştirilmesi, kelime ve görsel eşleştirme etkinliklerinin artırılması, renk çeşitliliğinin bu kapsamda gözden geçirilmesi ders kitabının verimliliğini artıracaktır

KAYNAKÇA

Acar A (2006). Designing an effective ELT primary school textbook model by means of evaluating the primary school ELT text books: A sample in the designated group and context. (Unpublished Ph.D. Thesis.), D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı. İzmir.

Adalı O (1983) “*Ana Dili Olarak Türkçe Öğretimi Üstüne*”, Türk Dili, Dil Öğretim Özel Sayısı, s: 379-380 ,31-35

Aksan D (1995) *Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim I.* (Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.)

Akyol H (2006) *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri* (Ankara :Kök Yayıncılık)

Aktaş T (2005) *Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yeti. Journal of Language and Linguistic Studies, 1(1).*

Asutay,H (2003) *Yabancı Dil Öğretiminde Kültür Bağlamı ve Öteki Dil* Ankara Üniversitesi (TÖMER) Dil Dergisi, S. 118. s. 26-29.

Avrupa Birliği Dil Portfolyosu . (2001) (Common European Framework of Reference for Language), 68

Benhür M H (2002) Türkçenin yabancılarla öğretiminde tartışılmayan ana kavramlar. *Yayımlanmamış doktora tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.*

Bygate M (1987) *Speaking*Oxford UniversityPress.

Calp M (2010) *Özel Eğitim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2010.

Cortazzi M ve Lixian J (1999) *Cultural Mirrors , Culture in Second Language Teachingand Learning*, (Ed. by. Eli Hinkel, Cambridge, Cambridge University Press, pp. 196-219)

Council Of Europe (2007) *European Language Portfolio: Procedures for Validation*. Strasbourg: Council of Europe Modern Languages Division

Çalık T (2001) *Türkçe Ders Kitaplarının Biçim ve Tasarımı, Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*, Türkçe 1-8. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Çeçen M A ve ÇİFTÇİ Ö “İlköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin tür ve tema açısından incelenmesi”. Milli Eğitim Dergisi (173), 39-49., 2007

Çepni S Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş (3.Baskı), Pegem A Yayıncılık, Trabzon, 2007

Demir A Açık F (2011) *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler*. Türklük Bilimi Araştırmaları, 30(30), 51-72.

Demircan Ö (1990). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Ekim Yayınları

Demirel Ö (1996). *Türkçe ders kitaplarının incelenmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları,

Demirel Ö (1999) *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi* (MEB Yayınları)

Demirel Ö (2003) *Türkçe Öğretimi* (Pegem Yayıncılık Ankara)

Demirel Ö (2003) *Yabancı Dil Öğretimi*. (Ankara: Pegem yayıncılık)

DEMİREL Ö (2004). *Yabancı Dil Öğretimi*. (2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel Ö Şahinel M (2006). *Türkçe öğretimi*. (Ankara: Pegem Yayıncılık)

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme, T.C Milli Eğitim Bakanlığı (2007) .

Durmuş M ve Okur A (2013) *Yabancılarla Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları

Er A (2005) Yabancı Dil Öğretiminde Okuma. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (12), 208-218

Erdem M D, Gün M , Şengül M, Şimşek R , *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Okuma Metinlerinin Öğretim Elemanlarınca Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni ve İşlevsel Metin Özellikleri Kapsamında Değerlendirilmesi*, Turkish **Studies** -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/3 Winter 2015, p. 455-476, ISSN: 1308-2140

Field J (2008) Listenin in the Language Classroom (Cambridge: Cambridge University Press)

Fink C ve Mairitsch B (2003). “*Culturel awareness*”. In Hanak, M & Newby, H.,D. (Eds) Second language acquisition: The interface between theory and practise s.65-69, 48-52.

Gün M, Akkaya A, Kara Ö T (2014) *Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Türkçe Öğretim Merkezlerinde Görev Yapan Öğretim Elemanları Açısından Değerlendirilmesi*. - Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/6 Spring,1-16, ANKARA-TURKEY

Günay V D (2003) *Metin Bilgisi* (İstanbul: Multilingual Yayınları)

Güneş F (2007) *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. (Ankara: Nobel Yayınevi).

Güvenç B (2002) *Kültürün Abc'si* (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları)

Haley M AUSTİN T (2004) *Content-Based Second Language*

Halis İ (2002) Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Nobel Yayınları, Ankara

Hedge T (1988) *Writing*. (Hong Kong: Oxford University Press)

İşçi C (2012) Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan ‘Yeni Hitit’ Ders Kitabının Dört Temel Dil Becerisi ve Kültür Açısından İncelenmesi. Yüksek

Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti (2014)
http://dilmerkezi.istanbul.edu.tr/?page_id=6249 (20.10.2015)

Kara M (2010) *Gazi Üniversitesi TÖMER öğrencilerinin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözümüne yönelik öneriler. Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Yaz, 3.*

Karababa Z C (2009) “*Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar*”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 265-277

Karasar, N. (2009) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık

Kavcar C, Oğuzkan F ve Sever S (2005) *Türkçe Öğretimi Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin* (Ankara: Engin Yayınevi)

Keskin F , Okur A (2013) *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı* (Ankara, Grafiker Yayınları)

Keskin F , Okur A (2013) *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı* (Ankara, Grafiker Yayınları)

Kılınç A , Tok M (2011) *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi* (Ankara: Pegema Akademi Yayıncılık)

Kongar E (2005) *Kültür Üzerine* (İstanbul: Remzi Kitapevi)

Kramsch C (1993) *Context and Culture in Language Teaching* (Oxford, Oxford University Press)

Ladousse G P (2002) *Speaking Personally: quizzes and questionnaires for fluency practice* (Klett Ernsth/Schullbuch).

Maden S, Durukan E (2011) *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dinleme Stillerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(4), 101-112.

Matzer, Edith (2003) Der Gemeinsame Europäische Referenzrahmen für Sprachen (ERS) als Orientierungsgrundlage zur Lehr- und Lernzielbestimmung, *ÖDaF-Mitteilungen*, 1,7-19.

McGrath I (2002) *Materials Evaluation and Design for Language Teaching*, Edinburgh Textbooks in Applied Linguistic.

MEB (2005) *İlköğretim Türkçe dersi (6-8) öğretim programı ve kılavuzu* (Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi).

Okur A, Yamaç F (2013) *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürel Ögelerin Aktarımı* İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 6(2), 1619-1640.

Özbay M (2003) Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim okullarında Türkçe öğretimi. Ankara: Gölge Ofset Matbaacılık.

Özbay M (2007) *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II* (Öncü Kitap).

Özbay M (2010) *Türkçe Öğretimi Yazıları* Ankara: Öncü Kitap.

Özdemir E (1992) *Güzel ve Etkili Konuşma*, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Raimes A (1983) *Techniques in Teaching Writing* (Oxford: Oxford University Press)

Şimşek P (2011) *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Okuma Metinleri ve Yardımcı Kitaplar* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) A.K.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı. Afyonkarahisar.

Tapan N (1989). *Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Özgün Metinlerin İşlevi*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Dergisi. Dilbilim Sayı:8. s.183-192.

Tapan N (1995) *Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Yeni Bir Yöneliş:Kültürlerarası-Bildirişim-Odaklı Yaklaşım'*, Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi,IX, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basımevi, s.149-167.

Taşer, S (2006) *Konuşma Eğitimi*, Papirüs Yayınevi, İstanbul

Temur T (2001) *Dinleme Becerisi-Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Türkçe 1-8*. (Ankara: Nobel Yayınları).

Toprak F (2011) *Yabancılara Türkçe Öğretimi Kitaplarındaki Okuma Parçaları ve Diyaloglar Üzerine Bir Değerlendirme*. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, XXIX, Bahar, 11-24.

Tutsak S ve Batur Z “*Cumhuriyetten günümüze Türk eğitim sisteminde ders kitabı: iki örneğin karşılaştırılması*” *Turkish Studies* 6(3), 2011

Türk Dil Kurumu Yayınları (2005) *Türkçe Sözlük*, (Ankara: TDK Yayınları)

Uçkun B, Onat Z (2008) *Yabancı Dil Kitaplarında Özgün Metin ve Özgün Görev Kullanımının Önemi: Bir Kitap İncelemesi*. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 149-164.

Ur P (1984) *Teaching Listening Comprehension* (Cambridge: Cambridge University Press)

Vardar B (1998) *Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri*. İstanbul: Multilingual

Yıldırım A, Şimşek H (2008) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti (2015)
<http://www.yee.org.tr/tr/materyaller>(20.10.2015)

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı : Ramazan ŞİMŞEK
Uyruğu : T.C
Doğum Yeri ve Tarihi : SİVAS 03.04.1989
Eposta : akkara58@gmail.com

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi- Türkçe Eğitimi	06/06/2014
Lisans	İktisadî İdarî Bilimler Fakültesi- Uluslararası İlişkiler	09/06/2013

Yabancı Dil : İngilizce

Yayımlar :Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Okuma Metinlerinin Öğretim Elemanlarınca Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kapsamında Değerlendirilmesi

Mehmet Dursun ERDEM, Mesut GÜN, Murat ŞENGÜL, Ramazan ŞİMŞEK, Turkish Studies , Sayı:3, Sayfalar:455-476, 2015